

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์
โดยกลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระยะที่ 1
สัญญาเลขที่ RDG48S0003
ธันวาคม 2547 – สิงหาคม 2548

โดย นางสาวภัสรา ฐพันธ์ กลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ และ คณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์
โดยกลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระยะที่ 1

สัญญาเลขที่ RDG48S0003

ธันวาคม 2547 – สิงหาคม 2548

โดย นางสาวกัศรา ฐพันธ์ กลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ และ คณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค

บทคัดย่อ

โครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ โดยกลุ่มเยาวชนต้นกล้านาใหญ่ จ.สุราษฎร์ธานี ระยะที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาข้อมูลเรื่องขยะ ทั้งด้านชนิด ปริมาณ ที่มา สถานการณ์ขยะ และการจัดการขยะ รวมถึงศึกษาบทเรียนของกลุ่มกิจกรรมด้านปัญหาขยะ ภายใน / ภายนอกโรงเรียน เพื่อที่จะหาแนวทาง ทางเลือกที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาขยะ ของกลุ่มต้นกล้านาใหญ่

กระบวนการที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยคือ ประชุมชี้แจงโครงการ ศึกษาข้อมูลบริบท โรงเรียนหรือชุมชน และสภาพปัญหาขยะ อบรมเรื่องวิธีการเก็บข้อมูล ศึกษาบทเรียนเรื่องขยะ ของกลุ่มและโรงเรียน ประชุมสรุปงาน วิเคราะห์ข้อมูลหาแนวทางการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์ ศึกษาดูงานจากชุมชน / กลุ่มองค์กรที่มีการจัดการขยะที่ดี ทำหนังสือจดหมายข่าวทุกเดือน และนำเสนอผลการวิจัย พร้อมกับกำหนดแนวทางการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์

จากการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ผ่านมา ทำให้ได้ข้อมูลจากกระบวนการศึกษาดังนี้ ที่มาของปัญหาขยะพบ 3 ส่วนด้วยกันคือ จากตนเอง ครอบครัว และผู้สัญจรไปมาซึ่งมาใช้บริการ ในตลาดยิ่งเจริญกิจ ปริมาณขยะโรงเรียน 281 กก. / สัปดาห์ ซึ่งมีขยะประเภท ขวดแก้วมากที่สุด รองลงมาคือ พลาสติก และขยะอินทรีย์ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ ขวดแก้วประดิษฐ์ เป็นของใช้ ของเล่น และขายได้ พลาสติก คัดแยกประเภทอีกครั้งและประดิษฐ์เป็นของเล่น ของใช้ และจำหน่ายได้ และส่วนขยะประเภทอินทรีย์ สามารถนำมาทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ทำความสะอาดห้องน้ำ รดต้นไม้ รดผัก เป็นต้น

ปริมาณขยะของตลาดยิ่งเจริญกิจ จากการสุ่มสำรวจมีปริมาณถึง 7,451 กิโลกรัม / สัปดาห์ ขยะที่พบมากที่สุด คือขยะประเภทอินทรีย์ รองลงมาคือพลาสติก และขยะทั่วไปตามลำดับ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ได้วิธีการจัดการขยะดังนี้ ขยะอินทรีย์สามารถนำมาทำ ปุ๋ยหมักชีวภาพ ทำอาหารสัตว์ ขยะประเภทพลาสติก เมื่อคัดแยกประเภทสามารถขายได้ ส่วนขยะทั่วไปสามารถใช้วิธีฝังกลบ ซึ่งน่าจะลดปริมาณขยะทั้งชุมชนที่มีสูงถึง 1,000-2,000 กิโลกรัม / วันได้

การจัดการขยะที่ผ่านมาของนักเรียน และโรงเรียนนาใหญ่ ใช้วิธีการ 2 วิธี คือ บริการจัดเก็บขยะจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้างทุกวัน และวิธีการเผา โดยทางโรงเรียน ไม่มีการแยกขยะก่อนทิ้ง และตลาดยิ่งเจริญกิจไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และจัดเก็บขยะ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง เช่นกัน การศึกษาบทเรียนการสรุปการจัดการปัญหาขยะ ของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน พบว่า การจัดการปัญหาขยะส่วนใหญ่ใช้วิธีการ นำขยะมาใช้ประโยชน์ คือ การสร้างจิตสำนึกลดการบริโภคอาหารที่ก่อให้เกิดขยะ การตรวจสอบคุณภาพอาหาร

ในโรงเรียน การใช้สื่อพื้นบ้าน เช่น หนังสือวรรณรงค์เพื่อช่วยลดขยะ และการสร้างแหล่งความรู้ และหนังสือ

จากการศึกษาดูงาน ได้ความรู้ และวิธีการจัดการปัญหาขยะของเทศบาลตำบลทุ่งสง คือ 1. สร้างจิตสำนึกสร้างการมีส่วนร่วมกับเด็ก เยาวชน และชุมชน 2. คัดแยกขยะ โดยหลังจากคัดแยกขยะแล้วแบ่งการจัดการออกเป็น 4 ส่วนคือ 1. การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ 2. นำไปขาย 3. ขยะมีพิษ ส่งต่อให้หน่วยงานที่รับกำจัดขยะพิษ ส่วนที่ 4 ผังกลบ

จากการจัดประชุมนำเสนอกระบวนการทำงาน ผลที่เกิดขึ้น จากการทำงานวิจัยระยะที่ 1 และหาแนวทางในการจัดการปัญหาขยะ พบแนวทางในการจัดการปัญหาขยะดังนี้ 1. พัฒนากลุ่มเยาวชน เพื่อสร้างจิตสำนึกที่มีการจัดการปัญหาขยะที่เริ่มแก้ไขตั้งแต่ต้นเหตุ / ต้นทาง ลดการบริโภคและสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน และชุมชน 2. การนำขยะมาใช้ประโยชน์ และ 3. การสื่อสาร วรรณรงค์สร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน

สำหรับปัญหาอุปสรรคที่ช่วงผ่านมามีคือเวลาในระบบการศึกษามีมากกว่า จึงทำให้การจัดสรรเวลาการพบปะ พูดคุย และการดำเนินโครงการตามกระบวนการที่วางแผนไว้นั้นค่อนข้างยากซึ่งต้องใช้ช่วงวันหยุด ช่วงพักกลางวันในการดำเนินงาน และยังขาดการสื่อสารกับเพื่อนๆ ผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในเคลื่อนกระบวนการวิจัยยังมีไม่มากนัก

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการงานวิจัย ในช่วงที่ผ่านมาด้านการพัฒนาตนเองของนักวิจัยเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการบริโภคมากขึ้น นักวิจัยได้เรียนรู้จากการเลือกรับประทานอาหารที่เกิดประโยชน์ ไม่สร้างขยะ และเท่าทันกับการบริโภคมากขึ้น มีความเข้าใจต่อกระบวนการวิจัย เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ คือ สร้างการมีส่วนร่วมขยายความร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อนๆ และชุมชน ร่วมคิด ปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน และมีการสรุปบทเรียนการเรียนรู้จากการดำเนินงานทุกครั้ง ฝึกการทำงานเป็นทีม และรู้จักทำให้รู้จักการปรับตัวใจเย็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น และที่สำคัญได้พัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ ในการดูแลรับผิดชอบ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ชุมชน มีความรักชุมชน และท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นด้านการประสานงานโรงเรียน กระบวนการทำงานวิจัย สามารถสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดีมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อม บรรยากาศภายในโรงเรียนให้ร่มรื่นมากขึ้นที่สำคัญทางโรงเรียนได้ให้ความสนใจดูแล คำนึงถึงเรื่องการบริโภคของนักเรียน โดยมีข้อตกลงภายในไม่ให้มีการจำหน่ายอาหาร ขนม เครื่องดื่ม ที่ก่อให้เกิดขยะและไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของเด็กนักเรียน ซึ่งเกิดการเปลี่ยนภายหลังจากการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ 1 ที่ผ่านมา

ผลที่เกิดขึ้นด้านชุมชน มีการตอบรับ มีความยินดีให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุนจากชุมชนเป็นอย่างดี เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง ผู้ปกครอง โรงพยาบาลท่าโรงช้าง ผู้นำชุมชน โรงงาน และตลาดยังเจริญกิจ ในการที่จะร่วมมือกันจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

การดำเนินงานวิจัยในช่วงต่อไป ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติ
อย่างจริงจังตามแนวทาง พัฒนากลุ่มเยาวชน เพื่อสร้างจิตสำนึกที่มีการจัดการปัญหาขยะ
ที่เริ่มแก้ไขตั้งแต่ต้นเหตุ / ต้นทาง ลดการบริโภคและสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน
และชุมชนแนวทางการนำขยะมาใช้ประโยชน์ และแนวทางการสื่อสาร รณรงค์สร้างเครือข่าย
ความร่วมมือในชุมชน โดยมีกลุ่มเยาวชนที่วิจัยเคลื่อนไหวงานเป็นหลัก แต่กระบวนการ
มีส่วนร่วมพลังความมือของกลุ่มเพื่อน โรงเรียน หน่วยงานท้องถิ่น ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งเป็น
ปัจจัยที่สำคัญดำเนินงานวิจัย และเชื่อมั่นเหลือเกินว่ากระบวนการงานวิจัย จะสำเร็จไปได้ด้วยดีและ
เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน และชุมชน

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1	สรุปโครงการโดยย่อ	1-5
ส่วนที่ 2	บริบทโรงเรียน ชุมชน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	6-33
ส่วนที่ 3	กระบวนการศึกษาตามโครงการ 1. เวทีประชุมชี้แจงโครงการวิจัย 2. กิจกรรมศึกษาข้อมูลบริบทโรงเรียนหรือชุมชน และสภาพขยะ 3. อบรมเรื่องวิธีการเก็บข้อมูล 4. ศึกษาบทเรียนการจัดการขยะของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน 5. ประชุมสรุปงาน วิเคราะห์ข้อมูลหาแนวทางการจัดการขยะ อย่างสร้างสรรค์ 6. ศึกษาดูงานที่เทศบาลเมืองทุ่งสง หาแนวทางการจัดการขยะในช่วงต่อไป 7. ประชุมนำเสนอกับผู้เกี่ยวข้อง และเตรียมเวทีนำเสนอผลการวิจัย หาแนวทางการจัดการขยะในช่วงต่อไป 8. เวทีนำเสนอผลการวิจัยหาและหาแนวทางการจัดการขยะในช่วงต่อไป 9. ประชุมทีมวิจัย	34-39
ส่วนที่ 4	ผลการวิจัยและบทเรียนที่เกิดขึ้น	40-228
ส่วนที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	229-233

ภาคผนวก

- ก การเรียนรู้ของทีมวิจัย เสี่ยงสะท้อนจากผู้ปกครอง
- ข เครื่องมือในการเก็บข้อมูล
- ค ตัวอย่างแบบสอบถามการสำรวจข้อมูลความคิดเห็น
- ง รายงานการเงิน

ระยะที่ 1

ความเป็นมาของโครงการ

หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กับพี่ๆ จึงเกิดความสนใจรวมกลุ่มของตนเองขึ้น โดย
การเปิดชุมนุมตามที่สนใจซึ่งกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่ทำตามความสนใจในช่วงนั้น ได้แก่
จัดเลี้ยงตามสาย และการเข้าร่วมเรียนรู้กับเพื่อนกลุ่มอื่น

พัฒนาการของกลุ่มในช่วงต่อมา มีการรวมกลุ่มที่ชัดเจนขึ้น ภายใต้ชื่อกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ มีการพัฒนาความคิดและมุ่งมั่นที่จะสร้างการเรียนรู้ในพื้นที่ มีการวางเป้าหมาย วางแผนการเรียนรู้ โดยใช้ฐานความสนใจเป็นหลักอยู่เช่นเดิม เกิดกิจกรรมตามความสนใจดังนี้

- กิจกรรมพี่สอนน้อง	ได้แก่	สโมสرن้องน้อย
- กิจกรรมเรียนรู้ชุมชน	ได้แก่	เรียนรู้สู่บ้านเพื่อน ศึกษาธรรมชาติ
- สื่อ	ได้แก่	หนังสือพิมพ์หน้าเดียว เสียงตามสาย
- ประดิษฐ์ของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ	ได้แก่	สวนสัตว์น้อย

จากกระบวนการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง และมีการสรุปการเรียนรู้จากกิจกรรมที่ทำเป็นระยะๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนากลุ่มคือ เกิดคนที่จะสานงานต่อ สมาชิกมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีหลายด้าน เช่น พฤติกรรมการทำงานรวมกลุ่ม การเลือกการบริโภคที่เหมาะสม การประหยัดทรัพยากรในการทำงาน มีการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่มเพื่อนๆ

ส่วนในด้านข้อจำกัด ได้พบว่ากิจกรรมที่ทำอยู่ยังไม่ใช้ความสนใจจริงๆ ขาดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ไม่มีน้ำหนักในการเรียนรู้มากพอ การเรียนรู้การพัฒนาตนเองจึงเกิดขึ้นเพียงบางระดับ ทำให้สมาชิกบางส่วนเลิกทำกิจกรรมไป มีการเปลี่ยนแปลงงสมาชิกอยู่ตลอดเวลา

ต่อมาในปี 2545 กลุ่มต้นกล้าฯ ได้จัดประชุมสรุปบทเรียนร่วมกับกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ในโครงการการศึกษารูปแบบและแนวทางการเรียนรู้ของเครือข่ายเยาวชน จ. สุราษฎร์ธานี ซึ่งได้เห็นแนวทางในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ฯ เห็นช่องทางการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง

หลังจากนี้ ได้จัดเวทีสรุปบทเรียนขึ้นอีกหลายครั้ง ครั้งสำคัญได้แก่การประชุมสรุปงานที่อุทยานแห่งชาติเขาสก (18 - 20 กุมภาพันธ์ 2547) มีข้อเสนอแนะจากคุณวิรัตน์ สารคง ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สุราษฎร์ธานี ว่าแนวทางการทำกิจกรรมกับสภาพปัญหาในพื้นที่ ไม่ค่อยสอดคล้องกัน

การพูดคุยกันที่สวนโมกข์ (26 - 27 มิถุนายน 2547) ได้ข้อสรุปร่วมกันของกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่ ว่าการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ จึงวางแผนร่วมกันสำรวจปัญหาภายในโรงเรียนโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เพื่อนฯ และครู

จากแบบสอบถามที่โรงเรียน มีปัญหาที่พบคือ ปัญหาสุขภาพเด็ก ขยะ ชั่วช้า การบริการด้านอาหารในโรงเรียน ห้องน้ำ น้ำดื่มไม่สะอาด ฯลฯ จึงคิดเห็นร่วมกันว่า กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเริ่มจากการแก้ไขปัญหาที่ใกล้ตัว หรือปัญหาของพื้นที่ ดังกล่าวนี้

จากเวทีประชุมที่บ้านลุงเสนอ วารีเพชร (11 กรกฎาคม 2547) มีการวิเคราะห์ สภาพปัญหา และสาเหตุของปัญหา สรุปผลการสำรวจความคิดเห็น การประมวลสภาพปัญหาจริงในพื้นที่ ความสนใจ และความตั้งใจของกลุ่มฯ ซึ่งได้จัดความสำคัญของปัญหาที่พวกเราต้องร่วมกันแก้ไขเร่งด่วน คือ ปัญหาขยะและการบริการด้านอาหาร โดยปัญหาการบริการด้านอาหารในโรงเรียน เด็กๆสะท้อนว่าอาหารแพง การบริการไม่ดี ไม่มีตัวเลือก เนื่องจากเป็นระบบการขายอาหารของโรงเรียน ไม่มีแม่ค้าขายแข่งขัน

สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่ วิเคราะห์กันว่าปัญหาด้านอาหารเป็นสาเหตุของหลายๆปัญหา ได้แก่ปัญหาขยะที่เกิดจากอาหารของ ภาชนะที่ทำด้วยถุง, แก้วพลาสติกเป็นจำนวนมาก ที่มีขายในร้านค้าของโรงเรียน การไม่มีอาหารให้เลือกรับประทาน ทำให้เด็กหนีออกนอกโรงเรียนเพื่อไปรับประทานร้านค้าข้างนอก ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมาอีก

ในเวทีพูดคุยครั้งนั้น ได้พบว่าปัญหาการบริการอาหารในโรงเรียน มีความรุนแรงมาก ซึ่งทางคุณวิรัตน์ สารคง ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ. สุราษฎร์ธานี ได้ตั้งข้อสังเกตภายหลังการประชุมว่า ได้เห็นความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหของเด็กๆโดยบทบาทของเด็กๆอย่างชัดเจน การเรียนรู้ที่มีพลังคือการเรียนจากความจริงแบบนี้

อย่างไรก็ตาม กลุ่มเด็กๆได้ร่วมวิเคราะห์ร่วมกับคณะประสานงานวิจัยฯ ต่อมาว่าการทำงานวิจัยเรื่องปัญหาด้านอาหารในโรงเรียน น่าจะเกิดผลกระทบ เกิดกระแสต่อต้าน จากผู้เกี่ยวข้อง ที่ไม่เข้าใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาของกลุ่มเด็กในช่วงกำลังเติบโตได้ จึงร่วมกันวางแผนว่า ปัญหาด้านอาหาร จะใช้การเคลื่อนไหวแบบซึมลึก การทำงานในเชิงพัฒนา เพื่อสร้างสุขภาวะ โดยมีกิจกรรมที่ทำในขณะนี้ ได้แก่การรณรงค์ให้สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่นำข้าวหอมมะลินี้อาหารที่โรงเรียน (ปัจจุบันมีสมาชิกกินข้าวหอประมาณ 20 คน) ทำน้ำสมุนไพรดื่มกันเอง รวมกลุ่มเพื่อนฯไปฝึกหัดทำขนมพื้นบ้าน นำมาลองทำที่โรงเรียน มีเวทีพูดคุยเรื่องการบริโภคที่สร้างสรรค์ สร้างสื่อเผยแพร่ รวมถึงกิจกรรมอื่นๆที่กำลังพัฒนาร่วมกันในกระบวนการทำงานแก้ไขปัญหา

สำหรับปัญหาต่อมาที่เด็ก ๆ มีความตระหนักร่วมกัน คือปัญหาขยะ เป็นปัญหาที่มีระดับความรุนแรงสูงเช่นกัน พร้อมทั้งเป็นประเด็นปัญหาที่เหมาะสมในการเคลื่อนไหวให้เป็นประเด็นความร่วมมือ การสร้างการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีผลกระทบย้อนกลับ มุ่งองค์ความรู้ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเยาวชน สามารถนำไปใช้สร้างการเรียนรู้ เพื่อการเคลื่อนไหวแก้ปัญหาอื่นๆ ได้อีก

จากการระดมความคิดเห็นกันที่ประชุมของกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ ได้พบว่าขยะที่มีมากในโรงเรียน ได้แก่ ถุงพลาสติก แก้วน้ำพลาสติก หลอดกาแฟ ถุงห่อขนม กล่องนม ขวดนมพลาสติก ขยะเหล่านี้ มีที่มาจากภาชนะที่ใส่อาหารที่ทางโรงเรียนนำมาจำหน่ายในแต่ละวัน นอกจากนั้นก็มีขยะประเภท เศษกระดาษ ลังที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ เศษกิ่งไม้ ใบไม้ ซึ่งเป็นขยะจากธรรมชาติ

การจัดการขยะ ทางโรงเรียนได้ประสานให้ทาง อบต.มาจัดเก็บ แต่ด้วยเหตุที่ทางอบต. มีภารกิจหลายด้าน มีขยะที่ต้องจัดเก็บ จำนวนมากหลายจุด จึงทำให้มีขยะล้นถังบ่อยๆ ประกอบกับปัญหาที่นักเรียนไม่ทิ้งขยะในภาชนะที่รองรับ ระบบการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนนักเรียนยังไม่มี ความรับผิดชอบดีพอ การเก็บขยะที่ดีพอ ทำให้ได้เห็นภาพขยะชนิดต่างๆ ดังที่กล่าวมาเคลื่อนกลาด บริเวณโรงเรียนอยู่เสมอ ก่อให้เกิดผลกระทบด้านทัศนียภาพ เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค (สำหรับขยะบางประเภท) เกิดกลิ่นเหม็น โดยเฉพาะปัญหาที่น่าจะหนักหน่วงที่สุดคือปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็กๆ เพื่อนๆ ในโรงเรียน ที่นับวันจะซาจาง เวลาค่อยปัญหา หรือเห็นว่ามีปัญหาอยู่จริง แต่ไม่มีใครกล้าลงมือ ลงแรง เพื่อจะแก้ไขอย่างจริงจัง กลายเป็นสังคมของคนวางเฉยไป ในที่สุด

ปัญหาของขยะอีกจุดหนึ่ง คือปัญหาของขยะบริเวณหน้าโรงเรียน ซึ่งเป็นตลาดนัดของชุมชน มีชาวบ้านมาจับจ่ายซื้อของกินของใช้เป็นจำนวนมากในแต่ละวัน ก่อให้เกิดขยะจำพวกถุงพลาสติก ขวดน้ำ แก้ว ถุง โฟม ขวดเครื่องดื่มต่างๆ เปลือกผลไม้ เศษผัก เศษปลา และขยะอินทรีย์อื่นๆ อีกจำนวนมาก ขยะเหล่านี้ ส่วนหนึ่งจะถูกทิ้ง หมักหมมอยู่ที่ท่อระบายน้ำ ทางเดิน และบริเวณอื่นๆ ไม่เลือกที่ เมื่อเกิดฝนตกท่อระบายน้ำจะอุดตันบ่อยๆ มีปัญหาในการระบายน้ำ ทำให้น้ำสกปรกเอ่อล้น เข้ามาในโรงเรียน (รวมถึงน้ำเสียที่เกิดจากการชำระล้างภายในตลาดด้วย)

ผลกระทบของปัญหาขยะที่ตลาดหน้าโรงเรียน มีลักษณะคล้ายกับปัญหาขยะภายในโรงเรียน ที่ส่งผลด้านสิ่งแวดล้อม และด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้เกี่ยวข้อง แต่ในอีกด้านหนึ่ง ปัญหาดังกล่าว กลับเป็นประเด็นที่น่าจะศึกษาหาแนวทางการจัดการที่ดีโดยบทบาทของเยาวชน เพื่อการทำงานสร้าง องค์ความรู้ การพัฒนากลุ่มและเครือข่ายความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง เป็นการทำงานสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยพลังของเยาวชนกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นเพียงกลุ่มเยาวชนกลุ่มเล็กๆ ที่มีความตั้งใจจริงในการดูแล โรงเรียนและชุมชน

อย่างไรก็ดี ทางกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ ยังมีความรู้ในด้านการจัดการขยะภายในและภายนอก โรงเรียนค่อนข้างจำกัด จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการในลักษณะของการแสวงหาความรู้เบื้องต้น เพื่อศึกษาข้อมูลให้ชัดเจนขึ้น พร้อมด้วยการศึกษาบทเรียนการทำงานจากภายในและภายนอกโรงเรียน นำไปสู่การกำหนดแนวทาง ร่วมกับชุมชน และโรงเรียน ในการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

คำถามวิจัย

แนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ของกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับขยะ (ชนิด ปริมาณ ที่มา) สถานการณ์ขยะ และการจัดการขยะ
2. เพื่อศึกษาบทเรียนของกลุ่มกิจกรรมด้านปัญหาขยะภายใน/ภายนอกโรงเรียน
3. เพื่อหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะของกลุ่มร่วมกับชุมชน
4. เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาขยะของกลุ่มฯ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับขยะ (ชนิด ปริมาณ ที่มา) สถานการณ์ขยะและการจัดการขยะ
2. บทเรียนของกลุ่มกิจกรรมด้านปัญหาขยะภายใน/ภายนอกโรงเรียน
3. กลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ โรงเรียน และชุมชนมีทางเลือกที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์

วิธีการดำเนินการ

1. ประชุมชี้แจงโครงการ
2. ศึกษาข้อมูลบริบทโรงเรียนหรือชุมชน และสภาพปัญหาขยะ
3. อบรมเรื่องวิธีการเก็บข้อมูล
4. ศึกษาบทเรียนเรื่องขยะของกลุ่มและโรงเรียน
5. ประชุมสรุปงาน วิเคราะห์ข้อมูล หาแนวทางการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์
6. ศึกษา ดูงานจากชุมชนที่มีการจัดการขยะที่ดี
7. นำเสนอผลการวิจัย พร้อมกับกำหนดแนวทางการจัดการขยะฯ ในช่วงต่อไป
8. จัดทำหนังสือจดหมายข่าวทุกเดือน

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

6 เดือน (พฤศจิกายน 2547- พฤษภาคม 2548)

คณะทรมววจย (26 คน)

1.นางสาวภัสรา	รู้พันธ	หวัหน้าโครงการววจย
2.นายเสรี	นาคสัณพันธ	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
3.เด็กชายธรรศักดี	กายทอง	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
4.เด็กชายพรชัย	คงธานี	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
5.เด็กชายสมศักดี	เชียวอ่อน	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
6.เด็กชายเจริญศักดี	ววจย	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
7.เด็กชายเกรียงไกร	รัตน โกสินทร	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
8.เด็กชายธรรพนธ์	ศรรนาโพธ	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
9.เด็กชายดำรงศ	รัตน โกสินทร	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
10.เด็กชายสุทธพนธ์	จตุณกะถ่า	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
11.นางสาวพัชร	ชำนาญราช	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
12.เด็กหญงสุกัญญา	ม้งม	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
13.เด็กหญงเหม่อนฝน	คงช่วย	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
14.เด็กหญงสุดาพร	ควงมณ	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
15.เด็กหญงรจนา	ณะกุล	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
16.เด็กหญงสายพศ	จอสงห	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
17.เด็กหญงสุนสา	เร่อนทอง	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
18.เด็กหญงพร้มเพรา	ก่ามณ	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
19.เด็กหญงवलวรรณ	มานสะอาด	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
20.นางสาวจารวรรณ	บุหลันศรรชาติ	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
21.เด็กหญงอจจรรย์	ปานอินทร	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
22.นายณนทพธ	บุญชด	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
23.เด็กหญงกนกวรรณ	มเ้แก้ว	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
24.เด็กหญงกรรมการ	ก่ามณ	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
25.เด็กหญงศรรสุดา	หนุกถ่าย	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ
26.เด็กหญงจารพกตร	ทองยอด	เขาวชนกลุ่มน้กถ่านาหญ

ที่ปรกษาโครงการววจย 3 คน

1.นางขจรศรร	ไธ้เด้กม
2. นายพงพนธ์	สุขสุพนธ์
3. นายประเสริฐ	เครื่อหงส

ส่วนที่ 2 บริบทโรงเรียน ชุมชน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนบ้านนาใหญ่

สภาพทางภูมิศาสตร์

โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท ลักษณะเป็นชุมชนขยายใกล้โรงงานอุตสาหกรรม บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ ทิศเหนือติดถนนสุราษฎร์ – ภูเก็ต ทิศตะวันออก ติดกับชุมชนตลาดยิ่งเจริญกิจ ทิศตะวันตก ติดถนนทางเข้าหมู่บ้าน และทิศใต้ ติดกับทุ่งนา ทิศเหนือ ทิศตะวันออก และทิศใต้เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ทิศตะวันตก เป็นที่ราบไหล่เขา พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การทำเกษตร ปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน ในฤดูฝน น้ำจะท่วม ฤดูแล้งอากาศร้อนมาก เป็นเหตุให้น้ำจากแหล่งธรรมชาติแห้งขอด น้ำที่จะนำบริโภค และอุปโภคจึงไม่ค่อยเพียงพอ อาชีพหลักของชุมชนคือ รับจ้าง เนื่องจากอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม และทำสวนยางพารา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี / ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปคือ งานสารทเดือนสิบ การรดน้ำผู้สูงอายุในวันสงกรานต์ พิธีบวช พิธีแต่งงาน

สภาพทางเศรษฐกิจ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับ ป.6 ร้อยละ 75 ประกอบอาชีพรับจ้างร้อยละ 99 นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจ / รายได้โดยเฉลี่ยต่อปี 25,000 บาท

การคมนาคม

มีทางหลวงแผ่นดิน 2 สายผ่านหน้าโรงเรียน คือ ถนนสายเอเชีย – เพชรเกษม ต่อไปยังหาดใหญ่ และมีทางหลวงสายสุราษฎร์ธานี- ภูเก็ต ในชุมชนมีถนนลูกรังเชื่อมติดต่อถึงกันตลอด

ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โครงสร้างทางสังคมเป็นชุมชนค่อนข้างใหญ่ เป็นจุดรวมของสาธารณูปโภคที่รัฐจัดให้ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล วัด สถานีดำรง การติดต่อคมนาคมสะดวก ประชากรที่อาศัย ประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคนในพื้นที่หรือคนพื้นเพเดิม และกลุ่มที่อพยพเข้ามาขายแรงงาน

การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านนาใหญ่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับ
ก่อนประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร
ประชากรเกือบทุกคนจบการศึกษาภาคบังคับสามารถอ่านออกเขียนได้ ประชากรนับถือศาสนาพุทธ

ด้านความร่วมมือกับท้องถิ่น / ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ท้องถิ่นให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนบ้านนาใหญ่ในการพัฒนาโรงเรียน
สูงมาก ทั้งด้านแรงงานและด้านการเงิน การให้คำปรึกษา การจัดหาอุปกรณ์ วัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ
ของโรงเรียน ตลอดจนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เห็นได้จากโรงเรียนได้รับการ
การสนับสนุนจากทุนของ คุณแม่ประภาพร ประดิษฐ์พร ทุนละ 1,000 บาท จำนวน 20 ทุน
บริษัทแฟนซีวูดอินคัสทรี จำกัด (มหาชน) ทุนละ 1,500 บาท จำนวน 10 ทุน ตั้งแต่ปีการศึกษา
2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันสำหรับบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกิจกรรม
ของชุมชนด้วยดีมาตลอด

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการที่โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอน โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสนับสนุน
ในการจัดการเรียนการสอน จากการสำรวจบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่น
โรงเรียนได้เชิญชวนชาวบ้านมาเป็นวิทยากร เพื่อสอนนักเรียนเรื่องการรักษาโรคด้วยยาสมุนไพร
โดยนายชอบ คงนุ้ย และสอนการจักสาน - งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุท้องถิ่น โดยกลุ่มแม่บ้าน
ชุมชนทำโรงช้าง การเพาะเห็ดฟาง เป็นต้น

โรงเรียนบ้านนาใหญ่มีเนื้อที่ 8 ไร่ 2 งาน มีอาคารสถานที่เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. อาคารเรียน จำนวน 3 หลัง ประกอบด้วยอาคารต่าง ๆ ต่อไปนี้

- อาคาร 1 แบบ ป 1 ข ต่อเติม จำนวน 6 ห้องเรียน
- อาคาร 2 แบบ ป 1 ข ต่อเติม จำนวน 7 ห้องเรียน
- อาคาร 3 แบบ สปช 105 / 29 จำนวน 4 ห้องเรียน

2. อาคารประกอบ

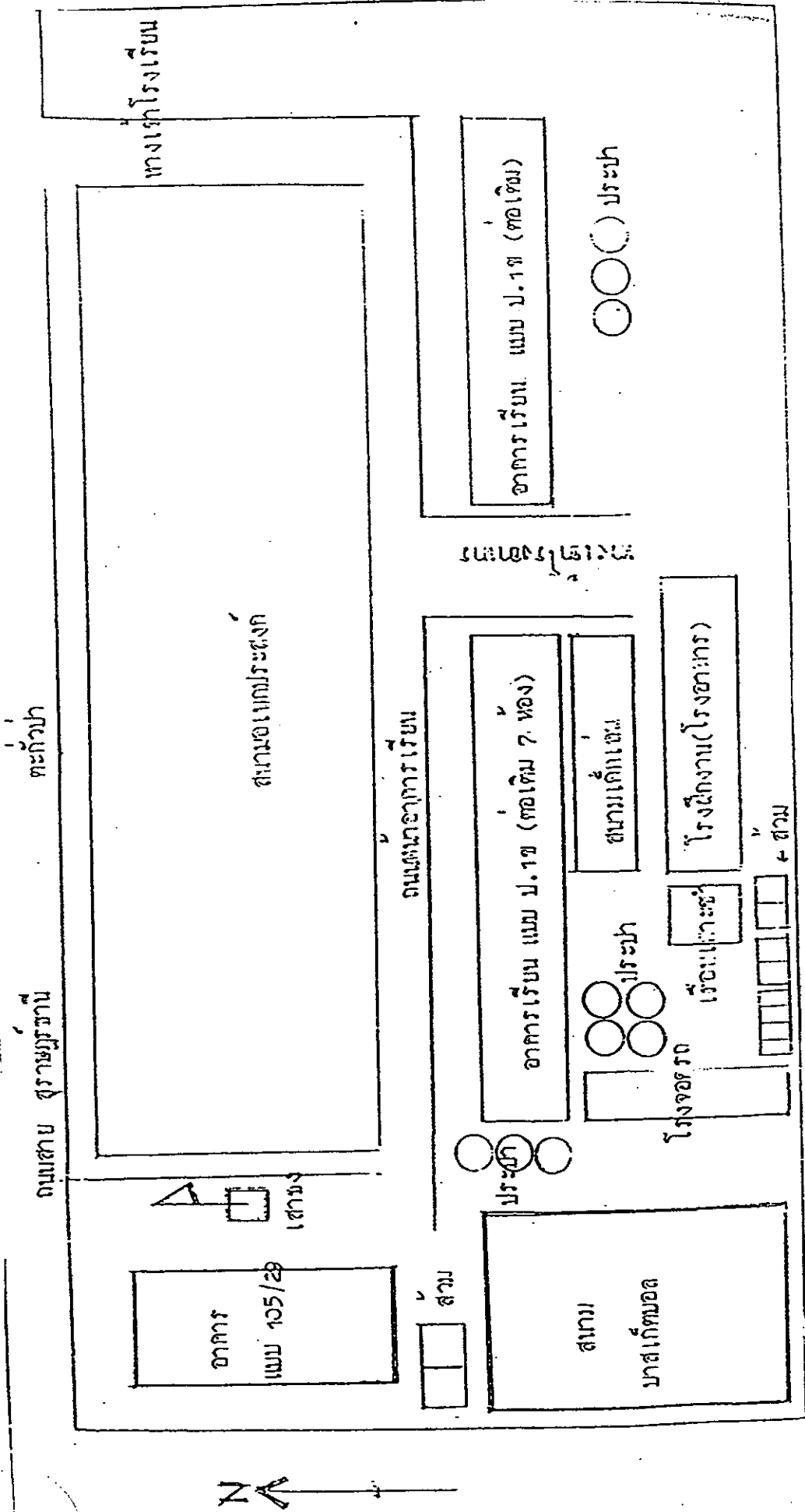
- อาคารโรงฝึกงานได้ดัดแปลงเป็นโรงอาหาร จำนวน 1 หลัง
- ส้วม 3 หลัง 4 ที่นั่ง
- เรือนเพาะชำ 1 หลัง

3. สนามกีฬา และสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน / แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

- สนามบาสเกตบอล กว้าง 18 เมตร ยาว 30 เมตร 1 สนาม
- สนามกีฬา 1 สนาม
- สนามเด็กเล่น มีอุปกรณ์ 5 อุปกรณ์

ที่มา : ข้อมูลโรงเรียนบ้านนาใหญ่ จากแผนปฏิบัติการประจำปี 2548

แผนที่โรงเรียนบ้านนาใหญ่

ตลาดยิ่งเจริญกิจ กม.18

ตลาดยิ่งเจริญกิจ เป็นตลาดสดขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีประชาชนในตำบลใกล้เคียงที่มาใช้บริการที่ตลาดยิ่งเจริญกิจ ตำบลบางมะเค็ด ตำบลบ้านท่าเนียน ตำบลกรูด ตำบลห้วยเตย ตำบลท่าข้าม ตำบลหนองไทร ตำบลท่าสะท้อน ตำบลนาทราย ตำบลประสงค์ ตำบลคลองไทร ตำบลท่าโรงช้าง ตำบลบางมะเค็ด ตำบลบ้านท่าเนียน และตำบลห้วยเตย นอกจากนั้นยังมีประชาชนที่สัญจรไปมา ครู นักเรียนโรงเรียนบ้านนาใหญ่ เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลท่าโรงช้าง และคนทำงานโรงงานอุตสาหกรรมในตำบลท่าโรงช้าง ซึ่งมีประมาณ 10 โรงงาน (ซึ่งแต่ละโรงงาน มีคนงานไม่ต่ำกว่า 500 - 1000 คน ขึ้นไป)

ตลาดยิ่งเจริญกิจ ซึ่งเป็นตลาดสด ปริมาณของขยะที่สามารถจำแนกได้ 2 ประเภทด้วยกัน คือ ส่วนใหญ่จึงขยะประเภท อินทรีย์ (เศษผัก เปลือกผลไม้ หัวปลา น้ำล้างปลา) ซึ่งมีปริมาณเฉลี่ยวันละ 700 กก./ วัน และขยะประเภทพลาสติก (ขวดน้ำ แก้วน้ำ หลอดกาแฟ ถุงพลาสติก) เฉลี่ยวันละ 309 กก. / วัน

การดูแลรักษาความสะอาด ทางตลาดจะทำความสะอาดทุกวัน หลังปิดตลาดเวลา 20.00น. นอกจากนั้นทางตลาดยิ่งเจริญกิจ ยังมีคณะกรรมการของตลาด ปัจจุบัน นางวันเพ็ญ เขียวชาญ ดำรงตำแหน่งประธาน และรองประธาน นางพรพิศ พิทักษ์ , นายอัยยง จรูญรักษ์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ เรื่องสิ่งแวดล้อมความสะอาด และแผงขายของในตลาด

การจัดการขยะของตลาดนั้น ใช้วิธีการมีถังขยะไว้รองรับจุบรวมที่เดียว มีจำนวน 11 ถัง ซึ่งไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะจะสังเกตได้จากขยะที่ล้นถัง และมีขยะที่ถูกทิ้งไว้นอกถัง มีบริการจัดเก็บขยะจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง ในช่วงเช้าเวลา 8.00น. – 8.30 น. จ่ายค่าบริการ 3,000 บาท / เดือน

การจัดการปัญหาขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง

ในปี พ.ศ. 2542 ทาง อบต. ท่าโรงช้างได้เริ่มจัดการปัญหาขยะในชุมชน โดยการใช้รถบรรทุกขยะของทาง อบต. 1 คัน เริ่มจัดเก็บขยะตั้งแต่เวลา 7:00 น. – 11:00 น. โดยการจัดเก็บขยะจะเก็บเฉพาะผู้จ่ายค่าบริการตามอัตราการจัดเก็บค่าบริการ ดังนี้

1. บ้านเรือนประชาชน ราคาค่าบริการ 20 – 30 บาท / 1 ครัวเรือน / เดือน
 2. โรงงาน (6 โรงงานที่ให้เข้าไปจัดการขยะให้)
 - บ.เสริมสุข (ขนาดใหญ่) 4,500 บาท (ผลิตน้ำอัดลม)
 - บ.สุราษฎร์วิทูรเม่น จำกัด จำกัด (ขนาดใหญ่) 4,000 บาท (ผลิตยางมะตอย)มีขายน้อยที่สุด บริษัทคัดแยกขยะตั้งแต่ปี 2543 - ปัจจุบัน
 - หจก.เจซี ริดดิเม็กซ์ (โรงงานซีเมนต์) 4,000 บาท
 - บ.วงศ์บัณฑิตปิโตรเลียม จำกัด 4,500 บาท
- (มีจำนวนคนงาน 2,000 กว่าคน)
- บ.หาดทิพย์ 4,000 บาท (คลังเก็บสินค้า)
 - บ.สุราษฎร์พาราวัค 4,500 บาท
 - 3. โรงเรียนบ้านนาใหญ่ บริการเก็บให้ฟรี
 - 4. โรงพยาบาลท่าโรงช้าง บริการเก็บให้ฟรี

ในส่วนการจัดเก็บขายนั้น ทางอบต.ไม่ได้มีการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง การจัดเก็บรวมเป็นถังเดียวกันแล้วนำไปทิ้งที่หลุมฝังกลบ ซึ่งเป็นที่ที่ได้รับการบริจาคจำนวน 4 ไร่ ปริมาณขยะที่จัดเก็บรายวันทั้งชุมชน คือ 1,000 – 1,200 กิโลกรัม ซึ่งประกอบด้วย

1. บ้านเรือน จำนวน 5 หมู่บ้าน (ไม่ทุกหลังคาเรือน) ประมาณ	300	กิโลกรัม
2. โรงเรียนบ้านนาใหญ่	150	กิโลกรัม
3. โรงพยาบาล	300 – 500	กิโลกรัม
4. โรงงาน	500	กิโลกรัม
5. ตลาด	700 – 800	กิโลกรัม

โครงสร้างการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง

1. นายชลาวุฒิ ประดิษฐ์พร	นายกองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าโรงช้าง
2. นายปริญญา สุขแสง	รองนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าโรงช้าง
3. นายเจือผล นาคบำรุง	รองนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าโรงช้าง
4. น.ส.สุวรรณิ โชติพันธ์	ปลัดองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าโรงช้าง
5. นายพนิต คงวุฒิ	ประธานสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าโรงช้าง

การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบมีทั้งหมดมี 3 ฝ่ายด้วยกัน คือ

- 1.สำนักปลัด
 - บริหารงานทั่วไป
 - จัดทำแผนพัฒนาตำบล อัตราพนักงาน ข้าราชการ
- 2.ส่วนการคลัง
 - ดูแลการเบิกจ่ายเงินของ
 - การจัดซื้อจัดจ้าง
 - การเก็บภาษี จัดเก็บรายได้
- 3.ส่วนโยธา
 - ดูแลรักษาการก่อสร้างของ องค์การบริหารส่วน ตำบลท่าโรงช้าง
 - ออกแบบโครงสร้างขององค์การบริหารส่วน ตำบลท่าโรงช้าง
 - ซ่อมแซมบำรุงรักษา
 - (การจัดการปัญหาขยะอยู่ในฝ่ายโยธา)

การจัดการปัญหาขยะของโรงพยาบาลท่าโรงช้าง

เริ่มการจัดการปัญหาขยะเมื่อปี 2547 โรงพยาบาลมีการแยกขยะ โดยในส่วนของผู้ป่วยใน ส่วนของตึกจะแยกเป็น 3 สี สีเหลือง สีเขียว สีแดง

- สีเขียวขยะทั่วไป (บริการจัดเก็บฟรีจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง)
- สีเหลืองเป็นขยะรีไซเคิล (มีบริษัทมาซื้อ เดือนละครั้ง)
- สีแดงเป็นขยะติดเชื้อ (ทางโรงพยาบาลจัดการเอง ใช้วิธีการเผาในเตาเผาไร้ควัน)

ในส่วนของบ้านพักของหมอ พยาบาล ลูกจ้าง จะมีการแยกเป็น 2 ประเภท คือ แยกเป็นขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล

ในห้องฉุกเฉิน กำลังจะมีการแยกขยะ

การจัดการขยะของโรงพยาบาลท่าโรงช้าง

ทางองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าโรงช้าง บริการเก็บขยะให้ฟรี ซึ่งทางโรงพยาบาลจะมีการแยกขยะก่อนนำมาทิ้งจะมาจัดเก็บทุกวัน การจัดการขยะทุกอย่างเป็นการจ้างบริษัทเอกชน มาจัดการทุกอย่างในโรงพยาบาล ในส่วนขยะมีพิษ จัดการโดยใช้เตาเผาไร้ควัน ซึ่งใช้งานมาเป็นเวลา 7 ปีแล้ว ปริมาณขยะในแต่ละวันประมาณ 300 – 500 กิโลกรัม ขึ้นอยู่กับจำนวนคนที่มาใช้บริการ

ฝ่ายที่รับผิดชอบด้านจัดการขยะของโรงพยาบาล คือ ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งจะแบ่งเป็นฝ่ายย่อยๆ อีก 3 ฝ่ายได้แก่ 1.รักษาพยาบาล 2.ควบคุมโรค (การสุขาภิบาล ดูแลการจัดการขยะโดยตรง) และ 3.รักษาพยาบาลโรค

ประวัติ / ความเป็นมาของตำบลท่าโรงช้าง

อดีต

เมื่อสมัยก่อนตำบลท่าโรงช้าง มีชื่อเดิมว่า ท่าลงช้าง ซึ่งเป็นชื่อหมู่บ้านในสมัยก่อนนั้น ชาวบ้านเลี้ยงช้างไว้สำหรับใช้งาน และบริเวณนั้นมีป่าไม้มาก เมื่อมีการตัดไม้ จะใช้ช้างลากไม้ มาลงที่แม่น้ำพุมดวง จะเรียกท่าลงช้าง กินพื้นที่บริเวณกว้าง ถึงตำบลท่าข้ามในปัจจุบัน

เดิมท่าโรงช้างมีอาณาเขตรวมถึงตำบลท่าข้าม อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี ในปัจจุบันด้วย จากการเรียกขานมานานจนเปลี่ยนแปลงชื่อเป็น ท่าโรงช้าง และถูกจัดให้เป็นตำบลไม่ใช่หมู่บ้าน อย่างในสมัยก่อน

ในสมัยก่อนจะมีประชากรน้อย ทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่ค่อยมีการจัดการอาหารที่ใช้ใบตองใบไม้อื่นมาห่อทำให้ไม่มีปัญหาขยะ กิจกรรมสิ่งแวดล้อมก็จะมี การจัดการก่อนเทศกาลงานวัด เช่น พัฒนาวัด ปลูกต้นไม้ และจุดที่เก็บขยะในชุมชนจะมาจากตลาดมากที่สุด

ปัจจุบัน

ตำบลท่าโรงช้างเป็นตำบลที่มีประชากรจากการสำรวจของ องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าโรงช้างทั้งสิ้น ตำบลท่าโรงช้างมีประชากรทั้งหมด 4,882 คน เป็นชาย 2,377 คน เป็นหญิง 2,505 คน สภาพทั่วไปของตำบลเป็นที่ราบค่อนข้างสูงในฝั่งตะวันตก และลาดลงทางทิศตะวันออก

สถานที่สำคัญทางศาสนา ชุมชนให้การนับถือ และเป็นที่รวมใจของคนในชุมชน ได้แก่ วัดทุ่งเขียด วัดท่าโรงช้าง (วัด 19) และวัดนาควาส

ประชากร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำสวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน และรับจ้างเพราะมี โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (คนงาน 2,000 คนขึ้นไป และขนาดกลาง คนงาน 800 คน ขึ้นไป) ซึ่งมีประมาณ 10 โรงงาน ตั้งอยู่เขต ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

งานประจำปี กิจกรรมของชุมชนที่จะทำให้คนในชุมชนได้มีโอกาสได้พบปะกันคือ งานรดน้ำผู้สูงอายุ ในเดือน เมษายน งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา และงานบุญเดือนสิบ

ตลาดยังเจริญกิจเป็น ตลาดสดขนาดใหญ่ และผู้คนส่วนใหญ่มาใช้บริการในตลาดเพราะ เป็นจุดกึ่งกลางของชุมชน เดินทางสะดวก

ปัญหาของชุมชนที่น่าเป็นห่วง

ปัญหาเด็กและเยาวชน

วัยรุ่น เด็ก เยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่ค่อยให้ความสนใจในชุมชนไม่ค่อยสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อม หรือปัญหาอื่นๆของชุมชน (คุณครูสวัสดิ์ สุขแสง กล่าวว่า : ยกตัวอย่างว่า 100 คน มีอยู่ประมาณ 10 คน บางครั้งอาจยังไม่ถึงอีกด้วยที่จะคิดถึงเรื่องปัญหาของชุมชน) มีความสนใจใหม่ๆเข้ามา

เป็นแรงดึงดูดใจมากกว่า เช่น ตู้เกมส์ การพนัน และค่านิยมใหม่ๆ เรื่องการแต่งกาย การมีเครื่องสำอางราคาแพงใช้ (เนื่องจากอยู่ใกล้ตลาด) ซึ่งนำไปสู่เรื่องชู้สาว และการทะเลาะวิวาท ตามมา ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องคิด หาทางแก้ไข ด้วยเช่นกัน

จากที่ผ่านมา ส่วนของอบต.ร่วมกับชุมชน ได้จัดให้มีกิจกรรมสำหรับเยาวชนหลายอย่างด้วยกัน คือ กิจกรรมด้านศาสนา จัดให้มีการแห่เทียนพรรษาร่วมกันของชุมชน และทำบุญเดือนสิบ (ซึ่งในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมามีเด็ก เยาวชน เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าทุกปี) นอกจากนั้น ยังมีกิจกรรมด้านกีฬา ฟุตบอล ตะกร้อ เปตอง จัดให้เป็นการแข่งขันของระหว่างหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี

กิจกรรมที่ส่งเสริม และให้ความรู้ เช่น ฝึกอบรมเรื่องยาเสพติด เรื่องสุขภาพอนามัย ซึ่งจะประสานงานกับทางโรงพยาบาลที่โรงช้าง ที่ผ่านมาก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเสมอมา

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ชุมชน ที่ชุมชนไม่ได้ให้ความสนใจ โดยเฉพาะปัญหา “ ขยะ ” แม้จะมีการจัดเก็บจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง โดยคิดค่าบริการ 20 บาท / ครั้วเรือน/ เดือน ซึ่งส่วนใหญ่ยังจัดการปัญหาขยะกันเอง ซึ่งมีจุดที่จะนำขยะไปทิ้งรวมกัน หลายจุดในชุมชน ส่งผลให้เป็นภาพที่ไม่น่าดู และยังเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคอีกด้วย

นอกจากนั้นการมีตลาดนัด และรถเร่ขายอาหาร (ขายกับข้าว) ยังเป็นการสร้างขยะให้เพิ่มขึ้นในชุมชนอีกด้วย การมีประชากรเพิ่มขึ้น (แรงงานต่างด้าว) เพราะมีโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งก็เป็นอีกสาเหตุของการสร้างขยะเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ปัญหาครอบครัว

เด็ก และเยาวชนมีปัญหาครอบครัวหย่าร้างสูง ซึ่งนำมาสู่ปัญหาชู้สาวที่เป็นปัญหาตามมา นอกจากนั้นยังมีปัญหา การไม่มีเวลาได้พบปะพูดคุยกันของคนในครอบครัว เพราะพ่อแม่ต้องไปทำงานโรงงาน ซึ่งเป็นภาวะเสี่ยงต่อเด็ก เยาวชน ที่จะชักกลุ่มเพื่อนเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติไปในทางที่ผิดเพราะรู้สึกเข้าใจ และอยู่ในวัยที่ใกล้เคียงกัน

การจัดการขยะ

ขยะเป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง หากมีการจัดการไม่ดีแล้วจะทำให้เกิดผลกระทบต่างๆ ตามมามากมาย ดังนี้

1. เป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรค ตลอดจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของเจ้าหน้าที่และผู้ป่วย
2. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ และแมลงซึ่งเป็นพาหะนำโรค ได้แก่ หนู แมลงวัน แมลงสาบ
3. ทำลายสุนทรียภาพด้านสิ่งแวดล้อม เกิดสภาพไม่น่าดู สกปรกรังเกียจ
4. เกิดความรำคาญ เนื่องจากกลิ่นเหม็น รบกวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ และประชาชน อาจทำให้เกิดการร้องเรียน เกิดการปนเปื้อนแหล่งน้ำ ทั้งน้ำใต้ดิน แม่น้ำ ลำคลอง ตลอดจนน้ำดื่มที่ใช้ทั้งในโรงพยาบาลและชุมชนที่นำน้ำบริโภคปนเปื้อนอากาศก่อให้เกิดมลภาวะ

การจัดการขยะ ดำเนินการดังนี้ คือ

1. ขยะเปียกที่สามารถย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร ซากพืช ซากสัตว์ มีวิธีการจัดการโดยเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะ หรือถังที่มีฝาปิดมิดชิด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวัน แล้วรวบรวมเพื่อนำไปฝังกลบ โดยจุดหลุมที่มีความลึกประมาณ 1.0 เมตร ความกว้างขึ้นกับปริมาณขยะ โรยด้วยปูนขาว แล้วฝังกลบด้วยดิน เพื่อไม่ให้สัตว์คุ้ยเขี่ย แมลงวันไปวางไข่ได้
2. ขยะแห้ง ได้แก่ พลาสติก โฟม แก้ว เศษไม้ กระดาษ ฯลฯ สามารถคัดแยกประเภทแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ หรือบรรจุใส่ถุงพลาสติกสีดำ มัดปากถุงให้แน่น แล้วรวบรวมไว้ที่บริเวณเฉพาะเพื่อรอการนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี

ลักษณะถังขยะที่เหมาะสมในบ้านเรือน

1. ทำด้วยวัสดุแข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม
2. มีความจุไม่เกิน 20 ลิตร
3. มีฝาปิด
4. ถ้าเป็นถังขยะอยู่นอกตัวอาคาร ควรมีขาตั้งสูงจากพื้นอย่างน้อย 20 เซนติเมตร ควรใช้ถุงพลาสติก รองด้านในถังขยะ

การกำจัดขยะด้วยวิธีอย่างง่าย

1. การเผา
2. การฝัง
3. หมักทำปุ๋ย

ที่มา : กรมอนามัย <http://www.thaiknowledge.org/room/room20-04.php>

การจัดการขยะและน้ำเสีย

วิวัฒนาการของขยะ

ขยะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์โดยตรง ยิ่งอัตราการขยายตัวของจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นมากเท่าไรปริมาณขยะก็จะยิ่งทวีเพิ่มมากขึ้นเท่านั้นและในปัจจุบันขยะได้เปลี่ยนรูปแบบไปมากขึ้นเรื่อยๆ จากเดิมนั้น ขยะที่เราพบเห็นกันอยู่ทั่วไปมักจะเป็นเศษกระดาษ ขวดแก้ว พลาสติก หรือโฟม แต่ทุกวันนี้ปัญหาขยะที่เกิดจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยีขั้นสูงในการกำจัด เพียงแค่การจัดการปัญหาขยะเดิมๆก็ยังไม่สามารถที่จะจัดการให้หมดหรือลดลงไปได้ ซึ่งในปัจจุบันอาจแยกขยะออกเป็น 4 ประเภท ตามความยากง่ายของการย่อยสลาย นำไปใช้ และความเป็นพิษได้ดังนี้

1. ขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายได้ เป็นขยะมูลฝอยที่เป็นสารอินทรีย์ที่สามารถนำมาหมักเป็นปุ๋ย เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ มูลสัตว์และซากสัตว์ เป็นต้น

2. ขยะมูลฝอยทั่วไปเป็นขยะมูลฝอยที่เป็นสารอนินทรีย์ ซึ่งจะย่อยสลายไม่ได้ ไม่เป็นขยะมูลฝอยอันตราย รีไซเคิลได้ยากไม่คุ้มค่าในการนำไปรีไซเคิล เช่น เศษวัสดุก่อสร้าง เศษปูนละอองจากถนน และถุงพลาสติกในขนม เป็นต้น

3. ขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้หรือขยะมูลฝอยมีค่า หรือขยะมูลฝอยรีไซเคิล เป็นขยะมูลฝอยที่สามารถนำมาขายเพื่อส่งไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ เช่น ถุงพลาสติก ถุงพลาสติก กล่องกระดาษ กระดาษหนังสือพิมพ์ ขวดแก้ว กระป๋องโลหะ เป็นต้น

4. ขยะมูลฝอยอันตราย เช่น ขยะมูลฝอยปนเปื้อนสารกัมมันตรังสี สารเคมีทิ้งแล้ว ยาเสื่อมสภาพ ของมีคม ภาชนะที่มีแรงดันและขยะมูลฝอยติดเชื้อ เป็นต้น สำหรับในประเทศไทย วิกฤตปัญหาขยะได้สะท้อนถึงความรุนแรงมากขึ้น โดยในช่วงปี 2544 ที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน คาดว่ากากของเสียอันตรายได้เพิ่มมากขึ้นถึง 2.8 ล้านตัน โดยร้อยละ 73 หรือ 3 ใน 4 นั้นเกิดจากภาคอุตสาหกรรม ส่วนที่เหลือจะกระจายอยู่ตามพาณิชย์การ สถานบริการ สถานพยาบาล ท่าเรือ และกิจการเดินเรือ บ้านเรือนและภาคเกษตรกรรม โดยที่กากของเสียเหล่านี้ได้รับการบำบัดและกำจัดได้เพียง 520,000 ตัน / ปี หรือร้อยละ 43 เท่านั้น และสำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมเมือง ซึ่งเกิดขึ้นจากกิจกรรมภายในครัวเรือนก็ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะที่จากแหล่งชุมชนหรืออาคารบ้านเรือน ปัญหาขยะที่มาจากการทำความสะอาดทางเท้าหรือในที่สาธารณะ รวมไปถึงปัญหาขยะจากวัสดุอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกวิธี โดยภาพสะท้อนของปัญหาเหล่านี้ได้สะสมมาเป็นเวลานาน ซึ่งน่าจะมีผลกระทบโดยตรงกับการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะปัญหาด้านสุขภาพทั้งทางกายและใจ ทำให้รัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมหาศาลในแต่ละประเทศ

สูตรเด็ด....เกร็ดกำจัดขยะ

นอกจากรัฐบาลจะมุ่งเน้นในเรื่องของการกำจัดขยะมูลฝอยทั่วไป รวมไปถึงขยะอันตรายจากอุตสาหกรรมแล้ว อีกทางหนึ่ง เราสามารถช่วยแบ่งเบาภาระอันนี้ได้เช่นกัน นอกเหนือไปจากการช่วยลดปริมาณขยะในแต่ละวันแล้ว เราสามารถใช้วิธีการ 5R ดังนี้

1. Reduce การลดของที่จะทิ้งให้น้อยลงหรือลดการสร้างขยะ
2. Reuse ยืดอายุการใช้งานหรือใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น โดยการใช้ซ้ำแล้วซ้ำอีกหลายๆครั้ง
3. Recycle เป็นการนำขยะที่คงรูปย่อยสลายได้ยาก เช่น แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก ไปผ่านกระบวนการผลิตออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ชิ้นใหม่
4. Repair นำสิ่งของที่ยังพอแก้ไขได้มาซ่อมแซมให้สามารถนำมาใช้ใหม่ได้
5. Reject หลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดอันตราย เช่น ยาฆ่าแมลง น้ำยาขัดพื้น หรือสารเคมีอื่นๆ เป็นต้น

สำหรับหลักการเบื้องต้นประชาชนทุกคน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยลดปริมาณขยะได้อย่างมาก รวมทั้งสามารถลดปริมาณขยะจากแหล่งผลิตขยะได้ทุกๆ พื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นขยะจากครัวเรือน จากภาคเกษตรกรรม และจากภาคอุตสาหกรรม โดยนำวิธีการทั้ง 5 มาปรับใช้ได้ดังนี้

1. ลดการขนขยะเข้าบ้าน ไม่ว่าจะเป็นถุงพลาสติก ถุงกระดาษ กระดาษห่อของ โฟม หรือหนังสือพิมพ์ ขอให้คำนึงถึงว่าทุกสิ่งนั้นล้วนจะต้องกลายเป็นขยะ ดังนั้นขอให้คิดถึงความจำเป็นที่จะต้องใช้สิ่งของเหล่านี้ พร้อมทั้งหาวิธีกำจัดให้ถูกต้อง

2. นำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่อย่างคุ้มค่า หรือนำมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น ถุงพลาสติกที่ไม่เปรอะเปื้อนก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่ง ส่วนขวดแก้วพลาสติกก็สามารถนำมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของอื่นๆ ได้อีก

3. การใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติม (Refill) ปัจจุบันผู้ผลิตสินค้าชนิดเติมล้วนได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง เพราะนอกจากจะราคาถูกแล้ว ยังเป็นการลดปริมาณบรรจุภัณฑ์หีบห่อในส่วนที่เป็นขยะภายในบ้านได้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นการลดต้นทุนในการใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการผลิต ซึ่งถือเป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมได้ทางอ้อมอีกด้วย

4. พยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟม และพลาสติก หากเป็นไปได้ก็ไม่ควรจะใช้เลยดีกว่า แม้ว่าจะมีการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นถุงพลาสติกที่สามารถย่อยสลายได้ในแสงอาทิตย์ แต่ถุงพลาสติกนั้นจะต้องอยู่ในสภาพที่เหมาะสมจึงจะสามารถย่อยสลายได้ อีกทั้งยังต้องใช้เวลานานมากในการย่อยสลาย

5. แยกประเภทขยะมูลฝอยภายในบ้าน เพื่อเป็นการสะดวกแก่ผู้เก็บขนและสามารถนำขยะบางชนิดไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว รวมทั้งง่ายต่อการนำไปกำจัดอีกด้วย

6. แปรสภาพขยะมูลฝอยให้เป็นปุ๋ย ขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษพืชผักผลไม้ สามารถนำมาหมักเป็นปุ๋ยใส่ต้นไม้และบำรุงดิน ซึ่งจะช่วยลดการซื้อปุ๋ยเคมีที่นอกจากจะราคาแพงแล้วยังมีสารพิษตกค้างอีกด้วย

7. ลดปริมาณขยะมูลฝอยอันตรายในบ้าน หลักเกี่ยวกับการใช้สารเคมีภายในบ้าน เช่น ยากำจัดแมลงหรือน้ำยาทำความสะอาดต่างๆ ควรจะหันไปใช้วิธีการทางธรรมชาติจะดีกว่า อาทิ ใช้เปลือกส้มแห้งนำมาเผาไฉ่ขี้ หรือ ใช้ผลมะนาวเพื่อดับกลิ่นภายในห้องน้ำ

นอกจากจะใช้วิธีการลดและคัดแยกขยะต่างๆ เพื่อช่วยลดปริมาณขยะแล้ว เราสามารถเปลี่ยนขยะ ให้เป็น ประโยชน์ ได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินในแง่ของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แล้ว ยังสามารถเพิ่มรายได้จากการนำขยะต่างๆ มาแต่งแต้มจินตนาการลงไปได้อีกทางหนึ่งด้วย โดยการนำมาตกแต่งให้ดูใหม่ แล้วเดิมใส่ความเป็นศิลปะลงไปด้วยนี้ เมื่อตกแต่งเสร็จแล้ว ควรจะเป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง ไม่ใช่แค่เพียงเพื่อความสวยงามเพียงด้านเดียว

สำหรับการเปลี่ยนขยะให้เป็นประโยชน์นั้น จริงๆ แล้วมีแนวความคิดมาจาก 5R นั่นเอง อาทิ นำกระป๋องนมหรือขวดแก้วมาตกแต่งด้วยการวาดหรือเพ้นท์ลวดลายให้สวยงาม เศษลวดต่างๆ ที่เหลือใช้แล้ว สามารถนำมาร้อยหรือสานเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงต่างๆ เช่น รูปทรงตะกร้า ก็สามารถนำมาใส่เป็นที่เก็บหนังสือ, โทรศัพท์ที่เสียแล้วและไม่สามารถซ่อมได้ สามารถนำมาดัดแปลงเป็นตู้เลี้ยงปลาได้อย่างสวยงาม เศษไม้ต่างๆ ที่เหลือใช้ สามารถนำมาต่อเข้าด้วยกันเพื่อทำเป็นกรอบรูป, เศษผ้าต่างๆ ที่เหลือทิ้งถือได้ว่าเป็นวัสดุอย่างดีและมีความสวยงามที่สามารถนำมาเย็บต่อกันเป็นผ้าชิ้นใหม่ขึ้นมาได้ เช่น ปลอกหมอน ผ้าปูเตียง ผ้า màn เศษกระดาษต่างๆ นำมาทากาวเพื่ออัดให้แข็ง แล้วนำไปตกแต่งเป็นกรอบรูปได้อย่างแปลกตา

กิจกรรมรณรงค์

สำหรับประชาชน โดยทั่วไปนั้นก็สามารถแบ่งเบาภาระอันหนักหน่วงของรัฐบาลทางด้านการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียได้เช่นกัน โดยเฉพาะการจัดทำแผนการรณรงค์ในชุมชน ซึ่งจะสามารถขยายผลจากชุมชนหนึ่งไปยังอีกชุมชนหนึ่งและในที่สุดก็ขยายผลไปถึงระดับประเทศ อาทิเช่น

1. โครงการต้านภัยขยะและน้ำเสียสู่ตำบล การรวมตัวของชาวบ้านในชุมชนเพื่อร่วมกันกำจัดขยะและทำความสะอาดสายน้ำในชุมชนทุกสัปดาห์

2. โครงการคัดแยกขยะ เป็นการจัดการด้านการแยกทิ้งขยะให้ถูกประเภท ไม่ว่าจะเป็นเศษกระดาษ ขยะเปียก หรือขยะมีพิษ เป็นต้น โดยในชุมชนนั้นๆ อาจจะกำหนดขยะแต่ละประเภท ขึ้นมาตามแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่

3. โครงการขยะเงินล้าน ในชุมชนนั้นๆ อาจตั้งกลุ่มบุคคลขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้จัดการในการนำขยะที่สามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้ โดยเงินที่ได้มาก็สามารถเข้ากองทุนหมู่บ้านเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนต่อไป

4. โครงการขยะและน้ำเสียสัญจร หากชุมชนใดๆ เกิดปัญหาขยะหรือน้ำเสียขึ้นมา ก็จำเป็นต้องศึกษาหาข้อมูลให้ทันทั่วถึง ซึ่งอาจจะต้องเดินทางไปยังพื้นที่ต่างๆ เพื่อศึกษาวิธีการใหม่ๆ ในการกำจัดขยะและน้ำเสีย

5. โครงการสะอาดใสในถิ่นเดือน จัดทำแผนการรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนนั้นๆ รักความสะอาด โดยทุกๆ สัปดาห์เดือนจะต้องมาช่วยกันทำความสะอาดหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การเก็บขยะหรือทำนุบำรุงดูแลสายน้ำในหมู่บ้าน เป็นต้น

ที่มา: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม [www . deqp.go.th](http://www.deqp.go.th)

การจัดการปัญหาขยะของ 3 เทศบาล

ขยะมักถูกมองไปในแง่ลบเสมอว่าเป็นของที่เน่าเสีย สิ่งของที่เหลือใช้หรือสิ่งของที่ไม่มีความจำเป็นแล้ว ซึ่งหากใครถูกเปรียบเปรยว่าเป็นขยะแล้วคงจะเสียความรู้สึกอย่างแน่ๆ แต่มนุษย์ก็เป็นผู้ก่อให้เกิดและเป็นตัวแปรสำคัญ ที่จะทำให้ปริมาณขยะมากหรือน้อย เพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ได้ ทั้งนี้เพราะขยะที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ใหม่ในเชิงพาณิชย์มีมากถึงร้อยละ 40 จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ภาครัฐบาล องค์กรท้องถิ่น ชุมชน หน่วยงานเอกชนต่างๆ ได้ร่วมมือกันนำขยะกลับมาใช้ใหม่อย่างต่อเนื่อง จนประสบผลสำเร็จสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยในเทศบาลต่างๆ ดังนี้

1. เทศบาลนครพิษณุโลก

เทศบาลนครพิษณุโลกประสบกับปัญหาปริมาณขยะ ที่เพิ่มขึ้นทุกวันจะเห็นได้จากปี 2536-2540 ปริมาณขยะเพิ่มขึ้นจาก 49 ตัน/วัน เป็น 142 ตัน/วัน การที่ปริมาณขยะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ต้องจัดหาสถานที่ฝังกลบแห่งใหม่ เนื่องจากสถานที่ฝังกลบเดิมค่อนข้างเล็กใช้ไม่ก็บ่เต็มเทศบาลเองก็ตระหนักดีในปัญหานี้ จึงได้หันมาใช้แนวทางในการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย โดยขอความสนับสนุน งบประมาณและผู้เชี่ยวชาญจาก GTZ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมาช่วยเหลือในการจัดการขยะมูลฝอย จากการศึกษาวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบขยะ มูลฝอยในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก พบว่าขยะที่สามารถขายได้มีปริมาณถึงร้อยละ 40 ขยะย่อยสลายได้ อีกร้อยละ 40 และอื่นๆ อีกร้อยละ 20 ดังนั้น หากนำเอาขยะมาใช้ประโยชน์ได้มากเท่าไร ปริมาณขยะที่จะต้องกำจัดจริงก็จะลดปริมาณลงเท่านั้น ดังนั้นจะอย่างไรถึงจะ

ลดขยะได้ ซึ่งท่านนายกเทศมนตรีนครพิบูลย์โลก (นางเปรมฤดี ชามพูน) ได้ให้ความกระจ่างว่า เทศบาลใช้วิธีการง่ายๆ ว่าของไหนขายได้ให้ครัวเรือนเก็บขายก่อนอย่าทิ้งโดยมีบริษัท วงษ์พาณิชย์ จำกัด เป็นบริษัทรับซื้อขยะรีไซเคิลทุกชนิด

ต่อมาก็เริ่มขยายไปที่ขยะย่อยสลายได้ โดยนำเอามาทำปุ๋ยใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและเทศบาลได้จัดให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การเคาะประตูตามบ้าน การจัดตั้งธนาคารขยะในโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งการฝึกอบรมอาสาสมัครรักษาสีสิ่งแวดล้อมระดับโรงเรียนและระดับชุมชนด้วย

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมดพบว่า ในปี 2543 ปริมาณขยะมูลฝอยลดลงเหลือเพียง 72 ตัน/วัน หรือลดลงร้อยละ 50 ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้แยกประเภทอื่น เอาแค่ขยะที่ขายได้และทำปุ๋ย นี่ถือผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น โดยทางเทศบาลให้การสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติ

2. เทศบาลเมืองลำพูน

เทศบาลเมืองลำพูนเองก็ประสบปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย เช่นเดียวกับเทศบาลอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น และพื้นที่ในการฝังกลบเต็มอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมีปัญหาในด้านงบประมาณที่ต้องใช้ในการเก็บขน และกำจัดขยะที่มีค่อนข้างสูง ถึงขั้นละ 480-520 บาท ซึ่งท่านนายกเทศมนตรีเมืองลำพูน (นายประภัสร์ ภูเจริญ) ได้กล่าวโดยสรุปว่าเทศบาลเมืองลำพูนมีความคิดที่จะลดปริมาณขยะมูลฝอย สิ่งสำคัญที่สุด ก็จะต้องได้ยังง และคุ้มค่าใช้จ่าย

ทางเทศบาลจึงได้หันมาใช้แนวทางการดำเนินงานเช่นเดียวกับ เทศบาลนครพิบูลย์โลก โดยจัดให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ จัดทำระบบการคัดแยกขยะมูลฝอย 4 ประเภท คือ ขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป และขยะอันตราย โดย 3 ประเภทแรกเทศบาลแจกถังขยะ 3 ใบ ให้ชาวบ้านแต่ละบ้านสำหรับแยกขยะให้เทศบาลเก็บ ส่วนประเภทสุดท้ายเทศบาลจะจัดวางถังขยะในจุดที่สำคัญๆ ที่มีความต้องการถังขยะอันตราย แล้วเทศบาลจะเป็นผู้ทำการเก็บขน ไปดำเนินการต่อไป

นอกจากนี้ยังมีการสร้างองค์กรในโรงเรียน โดยตั้งเป็นกองทุนในการรับซื้อขยะรีไซเคิลจากเด็กๆ ในโรงเรียน ซึ่งเงินที่เด็กได้จะเป็นเงินอาหารกลางวันหรือเงินออมของเด็ก ขยะที่รวบรวมได้ทั้งหมดเทศบาลจะนำไปขาย เพื่อนำมาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหลือและดำเนินงานด้านอื่นๆ ต่อไป และต่อมากองทุนดังกล่าวได้พัฒนาเป็นธนาคารขยะคล้ายๆ กับที่พิบูลย์โลก และทางโรงเรียนก็รับภาระรวบรวมนำขยะรีไซเคิลไปขายเอง

สำหรับความร่วมมือภายในชุมชนนั้น เทศบาลเมืองลำพูนได้ใช้หลักการสร้างจิตสำนึกให้กับเด็กนักเรียน ครู ประธานชุมชน ชาวบ้าน รวมทั้งการจัดฝึกอบรมเด็ก เยาวชน ผู้ปกครองทุกท่านให้ทราบถึงกรรมวิธีการแยกขยะ ลดปริมาณขยะสามารถปฏิบัติได้อย่างง่ายๆ ในส่วนการจัดการขยะอินทรีย์นั้น เทศบาลได้ร่วมมือกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

แห่งประเทศไทย (วท.) และรัฐบาลญี่ปุ่น โดยการนำขยะอินทรีย์มาคเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วผสมกับสารเร่ง Effective Microorganism (EM) หมักเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ภายในเวลา 15 วัน ซึ่งใช้เวลาน้อยกว่าการหมักทำปุ๋ยที่เทศบาลนครพิษณุโลกดำเนินการ จากนั้นนำปุ๋ยหมักบรรจุถุงแล้วขายให้แก่เกษตรกรสวนลำไย กิโลกรัมละ 2 บาท

ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานด้านวิชาการ เทศบาลเมืองลำพูนได้ร่วมกับ วท. และกรมควบคุมมลพิษ ทำโครงการสาธิตการจัดการผักตบชวาและขยะมูลฝอยในรูปแบบปุ๋ยอินทรีย์อย่างยั่งยืน โดยผลิตปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์บางส่วนและจากผักตบชวาที่เก็บรวบรวมได้จากแม่น้ำกวัง โดยขยะอินทรีย์และผักตบชวาต้องผ่านขั้นตอนการบด ย่อย สับ ก่อนนำสู่สายพานลำเลียงส่งไปยังเครื่องไฮโดรที่ประดิษฐ์ขึ้นโดย วท. เป็นเครื่องมือในการผลิตปุ๋ยหมัก ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมด ทำให้ปริมาณขยะในปี 2539 จำนวน 18 ตัน/วัน ลดลงเหลือเพียง 9 ตัน/วัน และในปี 2543 ทางเทศบาลเมืองลำพูนก็ได้ตั้งเป้าหมายในปี 2544 ไว้ว่าจะลดเหลือเพียง 6 ตัน/วัน เท่านั้น

3. เทศบาลนครระยอง

เทศบาลนครระยอง เป็นเทศบาลอีกแห่งหนึ่งที่มีปัญหาในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเช่นกัน ซึ่ง ท่านนายกเทศมนตรีนครระยอง (นายสุรพงษ์ ภูธรนะพิบูล) ได้กล่าวถึงว่า เทศบาลเองก็มีแนวคิดในการแก้ไขปัญหาด้วยการดำเนินงานลดและใช้ประโยชน์ของเสียอยู่แล้ว จึงได้นำแนวทางนี้ไปใช้ในชุมชน ซึ่งเริ่มแรกได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ จัดทำโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงปัญหาขยะมูลฝอย แต่ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการดำเนินการที่ไม่พร้อมเพรียง มีการรณรงค์แต่ไม่มีการปฏิบัติ ต่อมาจึงได้ใช้แนวทางที่ว่าการมีแรงจูงใจที่ดีย่อมเกิดการปฏิบัติ ดังนั้นเมื่อได้รับงบประมาณสนับสนุน จำนวน 25,000 บาท จากโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) เทศบาลจึงจัดทำ โครงการขยะแลกไข่ขึ้นมา โดยการนำเงินไปซื้อไข่มาแลกขยะในชุมชน ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โครงการนี้ได้ดำเนินงานในทุกชุมชนในเขตเทศบาล ซึ่งก็ได้ผลดีเงินต้นทุนยังคงอยู่กำไร ก็ได้ ถือว่าเป็นผลสำเร็จที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง

สิ่งที่ประสบผลสำเร็จอีกอย่างก็คือ การทำธนาคารขยะในโรงเรียน โดยมีโรงเรียนเทศบาลวัดปากน้ำเป็นโรงเรียนนำร่อง ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทั้งเด็ก นักเรียนและผู้ปกครอง จึงได้ขยายผลไปยังโรงเรียนอื่นๆ อีกต่อไป นอกจากนี้เทศบาลก็ยังได้ส่งเสริมให้ชุมชนมีการนำขยะอินทรีย์มาทำปุ๋ยเพื่อใช้ในครัวเรือน และจำหน่ายให้แก่ผู้ที่ต้องการซื้อต่อไปด้วย และสิ่งหนึ่งที่เทศบาลภาคภูมิใจมากก็คือ ได้ริเริ่มตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจด้านสิ่งแวดล้อม (Ad hoc team) ซึ่งเป็นอาสาสมัครไม่มีเงินเดือน จำนวน 20 คน ทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานความเข้าใจระหว่างเทศบาลและประชาชน รวมทั้งร่วมทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมกับประชาชน

ซึ่งจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมด พบว่าเคมปริมาณขยะในปี 2541 จำนวน 88 ตัน/วัน ลดลงเหลือเพียง 78 ตัน/วัน ในปี 2543 และมีแนวโน้มจะลดขยะลงมา ได้อีก

ผลสำเร็จในการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ในเทศบาลดังกล่าวข้างต้นได้ก่อให้เกิดต้นแบบ การลดปริมาณขยะของเทศบาลและชุมชนอื่นๆ เช่น ธนาคารขยะ การหมักทำปุ๋ยทั้งที่มีการเติม สารเร่ง (EM) หรือไม่มีการเติมสารเร่ง (EM) กิจกรรมขยะแลกไข่ และ คณะทำงานเฉพาะกิจ ด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งมีผลให้ เทศบาลและชุมชนต่างๆ ที่นำรูปแบบข้างต้นไปดำเนินการสามารถ ลดขยะได้ถึงร้อยละ 20-50 ได้แก่ เทศบาลตำบลด่านขุนทด เมืองพิทยฯ ชุมชน สุขสันต์ 26 และชุมชนวัดกลาง (เขตบางกะปิ) เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการลดขยะเป็นการดำเนินงานที่ต้องใช้ ระยะเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ผลสำเร็จ ไม่สามารถเห็นผลได้ในระยะเวลาที่สั้นๆ

ที่สำคัญที่สุดคือ การส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือและความคิดที่ประชาชนจะต้อง แก้ไขปัญหาาร่วมกัน ไม่ใช่ว่ามีขยะให้เทศบาลไปทิ้งอย่างเดียวบ้านใครบ้านมัน หรือไม่ก็ไม่ใช่บ้านเรา ก็ทิ้งไปเรื่อยๆ สิ่งเหล่านั้นไม่สามารถแก้ปัญหาขยะได้ หัวใจของการแก้ไขปัญหามาการจัดการขยะ มูลฝอย คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง และการส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือ ถึงจะสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน

ที่มา : แหล่งข้อมูล

- 1.กองจัดการสารอันตรายและกากของเสียกรมควบคุมมลพิษ
- 2.เทศบาลนครพิษณุโลกจ.พิษณุโลก
- 3.เทศบาลเมืองลำพูนจ.ลำพูน
- 4.เทศบาลนครระยอง จ.ระยอง

จัดทำโดย : ฝ่ายลดและใช้ประโยชน์ของเสียกองจัดการสารอันตราย และกากของเสีย กรมควบคุมมลพิษ

การจัดการขยะ

องค์กรปกครองท้องถิ่น และผู้นำชุมชน มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ประชาชน ในพื้นที่ของท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งนี้โดยนำ หลักการป้องกันมลพิษ (Pollution Prevention) ไปใช้ ซึ่งได้แก่ ลดมลพิษ หรือของเสียให้น้อยที่สุด หรือไม่เสีย ซึ่งจะทำให้ มีของเสียปริมาณน้อยที่ต้องนำไปกำจัด เมื่อของเสียมีปริมาณน้อยการจัดการก็จะง่ายและ ใช้งบประมาณน้อยในการดำเนินงาน ซึ่งในส่วนของปัญหาขยะมูลฝอยนั้นสามารถทำได้โดยการ นำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำ และการแปรรูปเพื่อใช้ใหม่มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

- เลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพ มีหีบบรรจุภัณฑ์น้อย อายุการใช้งานยาวนาน และตัวสินค้าไม่เป็นมลพิษ

- ลดการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น โฟม บรรจุภัณฑ์อาหาร และถุงพลาสติก

2. การใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการรณรงค์ให้ประชาชนใช้วัสดุสิ่งของต่างๆ ให้คุ้มค่าที่สุด ได้แก่

- การนำบรรจุภัณฑ์มาใช้ซ้ำ เช่น การนำกล่อง ถู มาใช้ประโยชน์ซ้ำๆ กันหลายๆ ครั้ง

- การนำวัสดุสิ่งของที่ชำรุดมาซ่อมแซมแล้วนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่

- การนำวัสดุบรรจุภัณฑ์ต่างๆ มาดัดแปลงตกแต่งแล้วนำมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำเอาขวดพลาสติกมาประดิษฐ์เป็นภาชนะใส่ปากกา ดินสอ หรือนำมาปลูกต้นไม้

3. การจัดการระบบรีไซเคิล หรือการนำไปแปรรูปเพื่อนำมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยการรณรงค์ให้คัดแยกขยะมูลฝอยตามประเภท ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และที่สำนักงานเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์โดยการนำไปขาย สำหรับขยะมูลฝอยที่ขายได้ ขยะเปียก หรือเศษอาหารนำมาทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำชีวภาพ

ประเภทของขยะมูลฝอยขยะมูลฝอยที่ต้องการแยกจำแนกซึ่งได้เป็น

1. ขยะอินทรีย์ หรือขยะที่ย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ เช่น เศษผักพืช เศษอาหาร

2. ขยะรีไซเคิล เช่น ขวดแก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ

3. ขยะย่อยสลายไม่ได้ เช่น เศษหิน/ปูน ไม้ โฟม

4. ขยะมีพิษ เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย ขวดยา กระป๋องสเปรย์ การแยกขยะมูลฝอยขึ้นอยู่กับพื้นที่แยกขยะมูลฝอย และความพร้อมในการดำเนินการ เช่น

1. แยกเป็น 2 ประเภท คือ ขยะอินทรีย์ และขยะแห้ง

2. แยกเป็น 3 ประเภท คือ ขยะอินทรีย์ ขยะแห้ง และขยะรีไซเคิล

3. แยกเป็น 4 ประเภท คือ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะที่ย่อยสลายไม่ได้ และขยะมีพิษ

ถุง/ถังบรรจุขยะมูลฝอย สำหรับขยะมูลฝอยแต่ละประเภท ควรมีสีแตกต่างกันชัดเจน

1. ถุง/ถังสีเขียว รองรับ ขยะอินทรีย์

2. ถุง/ถังสีเหลือง รองรับ ขยะรีไซเคิล

3. ถุงสีเทา/ถังสีเทาฟ้าม รองรับ ขยะที่มีอันตรายหรือเป็นพิษ

4. ถุง/ถังสีฟ้า รองรับ ขยะที่ย่อยสลายไม่ได้

การจัดระบบการจัดเก็บ

- องค์การปกครองท้องถิ่นจัดเก็บเอง โดยการจัดเก็บแบ่งเวลาการเก็บ เช่น หากแยกเป็น 4 ชุมชยะที่ย่อยสลายได้ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป ให้จัดเก็บขยะย่อยสลายและขยะทั่วไปทุกวัน ส่วนขยะรีไซเคิลและขยะอันตรายอาจเก็บสัปดาห์ละครั้งหรือตามความเหมาะสม

- จัดกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่า ให้ช่วยเก็บขยะรีไซเคิลในรูปของการรับซื้อ โดยการแบ่งพื้นที่ในการจัดเก็บ และกำหนดเวลาให้เหมาะสม

- ประสานงานกับร้านรับซื้อของเก่าที่มีอยู่ในพื้นที่ หรือพื้นที่ใกล้เคียงในการรับซื้อขยะรีไซเคิล

- จัดระบบตามแหล่งการเกิดขยะใหม่ เช่น ตลาด โรงเรียน สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า

- จัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ โดยมีอาสาสมัครในชุมชน หรือในโรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น ตั้งศูนย์รีไซเคิลในชุมชน โครงการธนาคารขยะ ในโรงเรียนหรือชุมชน โครงการขยะรีไซเคิลแลกสิ่งของ เช่น ดินไม้ ไข่ ปุ๋ยหมัก โครงการผ้าป่าสามัคคีรีไซเคิล โครงการทำน้ำหมักจุลินทรีย์ ฯลฯ

ที่มา : <http://www.takcity.org/hot/022.htm> มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 3 พฤศจิกายน 2546

บทความ...อวสานขยะเมืองบัว

สุวรรณ บัวพันธ์

ขยะ” ยังคงเป็นปัญหาเรื้อรัง...เกาะกินและทำลายความสัมพันธ์ของคนทั้งในระดับชุมชน ระดับองค์กร และระดับประเทศมานานหลายพื้นที่ที่มีความขัดแย้งเพราะ “จัดการ” ขยะไม่ได้ คนข้างบ้านต้องทะเลาะกันเองเพราะ “ขยะ” จากอีกบ้านหนึ่งล่องล้ามมากองอยู่หน้าบ้านหนึ่ง และมีหลายพื้นที่ที่ต้องปิดถนนเพราะมีการนำเอา“ขยะ”มาทิ้งในพื้นที่ของตนเอง

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีหลายหน่วยงาน และหลายองค์กรพยายามคิดประดิษฐ์แนวทางในการแก้ไขใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ก็ไม่ได้ผล...เพราะการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องมีการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการ “มีส่วนร่วม” ของกลุ่มคนในหลาย ๆ ระดับ ทั้งในระดับครัวเรือน ระดับชุมชน รวมไปถึงระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังตัวอย่างของชุมชนเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ไม่ยอมปล่อยให้ “ขยะ” กลายเป็นปัญหาเรื้อรังที่คอยเกาะกินและทำลายความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอีกต่อไป

บ้านเมืองบัว เป็นชุมชนขนาดกลาง แบ่งการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน มี 1,080 ครัวเรือน มีประชากร 4,800 คน สถานีนามัย 1 แห่ง มีวัด 2 แห่ง สหกรณ์ร้านค้าของชุมชน 4 แห่ง ร้านค้าเอกชน 35 แห่ง ร้านอาหารแผงลอย 10 ร้าน ตลาดสดองค์การบริหารส่วนตำบล

1 แห่ง สวนสุขภาพและสวนสาธารณะ 1 แห่ง โบราณสถานเพื่อการท่องเที่ยว 2 แห่ง มีหนองน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ภายในชุมชน 9 แห่ง และตลอดแนวทิศตะวันออกของชุมชนล้อมรอบด้วยคลองน้ำลึก

ก่อนหน้านี้ไม่นานนัก หากใครเคยเข้าไปในหมู่บ้านแห่งนี้ก็จะพบว่า บนถนนหนทางในชุมชนล้วนมีขยะทิ้งอยู่เกลื่อนกลาด ทั้งตามสถานที่สาธารณะ บริเวณโรงเรียน วัด ร้านค้าในชุมชน และริมหนองน้ำภายในหมู่บ้าน โดยเฉพาะในตลาดสดมีขยะเป็นจำนวนมาก และกลายเป็นแหล่งเพาะเชื้อและกลายเป็นปัญหาให้กับชุมชนเรื่อยมา

“ ที่ผ่านมา อบต. พยายามเข้าไปร่วมแก้ไขโดยสนับสนุนงบ ฯ จัดซื้อถังขยะไปวางไว้ตามจุดสำคัญต่าง ๆ ปรากฏว่า พอขยะเต็มถังก็ไม่มีใครจัดการต่อ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการนำขยะไปทิ้งไว้บริเวณหน้าศูนย์ประชุมเครือข่ายองค์กรการเงินชุมชน ทำให้เกิดปัญหาขยะส่งกลิ่นเหม็นและทำลายทัศนียภาพของชุมชน จากบทเรียนดังกล่าวทำให้ อบต. ได้เรียนรู้ว่า การแก้ปัญหาที่ปลายเหตุไม่ใช่วิธีที่ถูกต้อง ” คมสันต์ ชันบุตร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองบัว กล่าวถึงความพยายามแก้ไขปัญหามาในเบื้องต้นและประสบความสำเร็จพอสมควรในที่สุด

อย่างไรก็ตาม โดยการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค ชุมชนแห่งนี้เริ่มต้นหันมาทบทวน และหาแนวทางการแก้ไขปัญหามาอย่างจริงจังอีกครั้งภายใต้ โครงการวิจัย : การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนบ้านเมืองบัวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ต.เมืองบัว อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด

“ เพราะเราวิเคราะห์กันแล้วว่า อุปสรรคในการแก้ไขปัญหามูลฝอยในชุมชนบ้านเมืองบัวเกิดจากคนในชุมชนขาดระเบียบ ขาดจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด รวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่เข้ามาแก้ไขปัญหายังจริงจัง ชุมชนไม่มีงบประมาณและบุคลากรในการจัดเก็บขยะมูลฝอย ดังนั้นเพื่อเป็นการลดปัญหาที่เกิดขึ้น ชุมชนบ้านเมืองบัวจึงเห็นความสำคัญที่จะต้องทำการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย โดยคาดหวังให้คนในชุมชนบ้านเมืองบัว เป็นคนมีระเบียบวินัย มีความสามัคคี และเป็นชุมชนที่สะอาดต่อไป” คุณไพจิตร วสันตเสนานนท์ หัวหน้าทีมวิจัยโครงการฯ อธิบายถึงสาเหตุที่ต้องชักชวนชาวบ้านในพื้นที่เมืองบัวมาร่วมกันทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหามาในครั้งนี้

ทีมวิจัยและชาวบ้านเริ่มดำเนินงานวิจัยด้วยจัดเวทีระดมความคิดเห็น ของกลุ่มตัวแทนชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งขอบเขตพื้นที่วิจัยประกอบไปด้วย หมู่ที่ 1, 2, 5, 6, 10 และหมู่ที่ 11 จากนั้นได้สร้างแบบสอบถามและสัมภาษณ์รายครัวเรือน ประมาณหมู่บ้านละ 40 ครัวเรือน รวมถึงได้มีการออกสำรวจและเดินเก็บขยะในชุมชน

เมื่อได้ขยะมาอยู่ในความครอบครอง ทีมวิจัยจึงประสานไปยังพระครูสุธรรมวงศ์ เจ้าคณะตำบลเมืองบัว วัดศรีอริยวงศ์ เพื่อขอใช้สถานที่ของวัดเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม คัดแยก และทำลายขยะ นับเป็นนิมิตหมายที่ดีที่พระครูสุธรรมวงศ์ มีได้ให้ความร่วมมือกับทีมวิจัยเฉพาะ

แต่ในด้านสถานที่เท่านั้น พระครูฯ ยังได้ชักชวนพระ และสามเณร รูปอื่น ๆ มาร่วมกันทำกิจกรรมจนสำเร็จไปได้ด้วยดีและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับทีมวิจัยต่อไป

ด้วยความร่วมมือของกลุ่มคนที่หลากหลาย ชยะบ้านเมืองบัวจำนวนมากได้ถูกคัดแยกตามประเภท และถูกกำจัด ด้วยวิธีการ 3 แบบ คือ ฝังกลบ บางส่วนถูกนำไปขาย ส่วนที่เหลือจึงนำไปเผาในขั้นตอนสุดท้าย

ปัจจุบัน ชยะบ้านเมืองบัวมีปริมาณลดลงไปมาก ความสำเร็จคงไม่ได้อยู่ที่กลุ่มคนหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง หากแต่อยู่ที่ทีมวิจัยซึ่งประกอบด้วยกลุ่มคนที่หลากหลายตัวแทนขององค์กรชุมชนที่เต็มไปด้วยศักยภาพ และมีพลังที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มแกนดังกล่าวประกอบด้วย ปลัดอบต.เมืองบัว กำนัน ครู ผู้ใหญ่บ้าน จากแต่ละหมู่บ้าน พระสงฆ์ อสม. และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ผู้ใหญ่ประสิทธิ์ จำปาทิพย์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 หนึ่งในทีมงานได้ให้ข้อคิดเห็นไว้อย่างน่าสนใจว่า เมื่อก่อนก็ไม่ได้มีขยะกลาดเกลื่อนขนาดนี้ ซึ่งผู้ใหญ่ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเป็นเพราะคนน้อย และไม่มีถุงพลาสติกมากเหมือนปัจจุบัน อีกทั้งสาเหตุของปัญหายุขะนั้น แก่นแท้ของปัญหาอยู่ที่วิธีการดำรงชีวิตของคนที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตนั่นเอง

“ เพราะคนสมัยนี้ไปซื้อของที่ตลาด 10 อย่างก็เอาถุงมา 10 ใบ ต่างจากแต่ก่อนที่ใช้ตะกร้าหรือใส่ของหลายอย่างในถุงเดียวกันได้ ผมเองมีความคิดและตั้งคำถามกับการวิจัยครั้งนี้ว่า ถ้าไม่มีการแก้ปัญหายุขะโดยการซื้อที่ฝังกลบ ไม่มีถังขยะ เราจะช่วยกันแก้ปัญหาได้หรือไม่ ที่คิดอย่างนี้เพราะว่า ยุขะเกิดจากคน คนเป็นผู้สร้าง และเป็นผู้นำขยะเข้ามา ดังนั้นการแก้ปัญหายุขะที่ถูกจุดเราต้องแก้ที่ความคิดของคนก่อน ” ซึ่งในทางตรงกันข้าม หากลองย้อนกลับถึงแนวคิดของผู้ใหญ่ประสิทธิ์ จำปาทิพย์ และทีมวิจัยชุมชนบ้านเมืองบัว จะพบความต่างในวิถีคิดการแก้ปัญหายุขะตรงที่ชุมชนกำลังตื่นตัว และตระหนักรู้ด้วยวิถีทางปัญญาว่า ยุขะคืออะไร มาจากไหน และการแก้ปัญหายุขะของบ้านเมืองบัวจะประสบความสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อคนบ้านเมืองบัวเกิดจิตสำนึกและเริ่มรู้เท่าทันถึงสาเหตุที่มาของปัญหายุขะที่แท้จริง

เมื่อชุมชนเริ่มเกิดจิตสำนึกและตระหนักรู้ที่จะดำรงชีวิตร่วมกันฉันท์พี่น้อง เคารพในคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถึงวันนั้น “อวสาน” ของชยะบ้านเมืองบัวก็จะปรากฏขึ้นพร้อม ๆ กับพลังของชุมชนบ้านเมืองบัว และจะนำพาชุมชนให้อยู่รอดปลอดภัยร่วมกันอย่างสงบสุขแม้จะต้องดำรงชีวิตอยู่ ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มุ่งเข้ามากระทบและทำลายความสัมพันธ์ของพวกเขาอยู่ตลอดเวลาก็ตาม

ที่มา : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.)สำนักงานภาค www.vijai.org

เมืองเฮย์...เมืองน่าอยู่

การพัฒนาเมืองเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ภายในระยะเวลาไม่ถึงสิบปีในช่วงอายุของเรา มีโอกาสได้สัมผัสกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเมืองอย่างต่อเนื่อง เพียงเพราะเหตุผลเพื่อรองรับการขยายตัวของ ประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ผู้คนจำนวนไม่น้อยเลือกเดินทางมุ่งหน้าเข้าสู่เมืองใหญ่ เพียงเพื่อต้องการมาตรฐานการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีแหล่งงาน แหล่งการศึกษา ตลอดจนแหล่งทำมาหากินต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์มากกว่าการใช้ชีวิตอยู่ในชนบท

เมืองทำหน้าที่รองรับผู้คนจากทั่วทุกสารทิศ ที่เข้ามาอยู่อาศัยด้วยจุดประสงค์แตกต่างกัน เมืองจึงจำต้องรองรับผลพวงจากการเพิ่มขึ้นของผู้คนที่หลั่งไหลเข้ามาด้วย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องของการจัดสรรพื้นที่ ปัญหาด้านการคมนาคม การสาธารณสุข การศึกษา แหล่งงาน ปัญหาด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ปัญหาการเกิดอาชญากรรม และแม้กระทั่งปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเราคงไม่อาจหยุดยั้งกระแสความเจริญก้าวหน้าของการพัฒนาได้ คราบไคที่ความต้องการของคนเรายังไม่จบสิ้น แต่ประเด็นสำคัญคือ ทำอย่างไรที่เราในทุกภาคส่วนของสังคม จะผนึกกำลังร่วมกันในการพลิกฟื้นจิตวิญญาณของ " เมืองน่าอยู่ " ให้เกิดขึ้นท่าทายกระแสของกาลเวลาได้อย่างแท้จริงรากฐานแนวคิดเพื่อเมืองน่าอยู่

แผนปฏิบัติการ 21 เปรียบเสมือนเป็นแผนแม่บทปฏิบัติการระดับโลก ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่วิถีของการพัฒนาอย่างยั่งยืน สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการ 21 นั้น ได้มีการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่มอาชีพในสังคม ผสานร่วมกันกับเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันพัฒนาเมือง มุ่งเน้นให้ ท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิด "แผนปฏิบัติการท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับศตวรรษที่ 21 (Local Agenda 21)"

"องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้เป็นจริงได้ เนื่องจากเป็นองค์กรที่อยู่ในระดับฐานรากของสังคม มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถรับรู้ปัญหา ข้อจำกัดต่างๆ รวมถึงการแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาลocal ในท้องถิ่นได้ดีกว่าหน่วยงานภายนอก โดยพื้นฐานเริ่มแรกที่มีความสำคัญของการเกิดองค์การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งก็คือ การกระจายอำนาจจากรัฐส่วนกลางให้กับประชาชนส่วนล่างเข้ามามีบทบาทในการดูแลเมืองท้องถิ่นของตน

ตัวอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อการผลักดันนโยบายสู่เมืองน่าอยู่ในประเทศซีกโลกตะวันตกที่น่าสนใจเป็นแบบอย่าง ได้แก่ เมืองพอร์ตแลนด์ (Portland) รัฐ ออริกอน (Oregon) ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเมืองที่น่าอยู่และยั่งยืนเมืองหนึ่งในปัจจุบัน

เนื่องจากได้มีการวางแผนระบบการใช้ที่ดินในระดับรัฐ คือ แผนพัฒนาการใช้ที่ดินปี 1973 และแผนพัฒนา Metro Region 2040 (เป็นแผนปฏิบัติการครอบคลุมพื้นที่สองรัฐคือ ออริกอนและวอชิงตัน) ทั้งสองแผนพัฒนาเป็นคู่มือในการพิจารณาวางแผนใช้ประโยชน์ที่ดิน การจำกัดการเติบโตของชุมชน ระบบการคมนาคม และวิสัยทัศน์การวางผังเมืองโดยรวมในอนาคต โดยการวางแผนพัฒนาเป็นการวางแผนร่วมกันระหว่างประชาชนและรัฐบาลท้องถิ่นคือ นายกเทศมนตรีที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยกับเมืองน่าอยู่

ก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้เริ่มให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการปฏิบัติหน้าที่รองรับภารกิจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองเอาไว้ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 เป็นต้น ประเทศไทยในฐานะประเทศร่วมลงนามแผนปฏิบัติการ 21 จึงต้องนำกลไกของกฎหมายที่มีอยู่เดิมนี้นำมาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว รวมทั้งเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ก็มุ่งสู่การทำให้เมืองน่าอยู่หรือชุมชนน่าอยู่ นโยบายเมืองน่าอยู่จึงถือเป็นนโยบายของการพัฒนาระดับประเทศ ทั้งนี้กลไกที่เป็นจุดแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กลไกทางด้านผังเมือง ซึ่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นของท้องถิ่นที่วางและจัดวางผังเมืองของท้องถิ่นได้ โดยเจ้าพนักงานจะต้องควบคุมการใช้ที่ดินของชุมชนให้เป็นไปตามผังเมืองที่วางไว้ การวางผังเมืองจึงเป็นกรอบในการพัฒนาเมือง เป็นกลไกทางด้านการจัดการลักษณะทางกายภาพของเมือง อันประกอบด้วย การจัดการควบคุมอาคาร ที่ดิน การจัดวางระบบสาธารณูปโภค สิ่งบริการต่างๆ ของเมือง ซึ่งสามารถรองรับต่อจำนวนประชากรและกิจกรรมใช้สอยพื้นที่ในเมืองได้อย่างเพียงพอ กลไกของแผนพัฒนา ควรเป็นแม่แบบของแผนปฏิบัติที่ตรงกับประเด็นปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น กลไกด้านการเงินการคลัง เป็นงบประมาณท้องถิ่นที่รัฐบาลกระจายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารตนเอง ซึ่งสามารถนำมาใช้พัฒนาเมืองได้ นอกจากนี้ยังมี กลไกทางด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่เชื่อมโยงกับกลไกอื่นๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยประโยชน์ในส่วนนี้องค์กรท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อควบคุมการจัดการสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้

เทศบาลเมืองน่าอยู่

เทศบาลถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และจัดบริการขั้นพื้นฐานเพื่อให้บริการแก่ประชาชน รวมทั้งยังมีหน้าที่ในการจัดการ และรักษาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นให้มีสภาพเป็นเมืองน่าอยู่สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ได้ริเริ่มจัดทำโครงการรณรงค์เทศบาลเมืองน่าอยู่ขึ้นในปี พ.ศ.2544 - พ.ศ.2545 โดยมีเป้าหมายเพื่อรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้เทศบาลทั่วประเทศและเมืองพัทยา ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้เกิดความตระหนักและมีความตื่นตัวในการมุ่งมั่นพัฒนาเทศบาลของตนเองให้เป็น "เมืองน่าอยู่" ตามเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น โดยใช้แนวทางการบริหารจัดการเมืองแบบชุมชนมีส่วนร่วม และดำเนินการตามหลักการธรรมาภิบาล รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการสร้างเวทีประชาคมที่แสดงถึงพลังแห่งการมีส่วนร่วมจากทุกกลุ่มในสังคม ยิ่งไปกว่านั้น หากผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลได้นำแนวคิดและวิธีการปฏิบัติในการสร้างเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์ และจัดสร้างให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมกับท้องถิ่นของตนเอง โดยเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการสร้างเมืองน่าอยู่ตามวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตนเอง ย่อมก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ มีการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น อันจะเป็นพื้นฐานของการสร้างเมืองน่าอยู่ ที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนที่แท้จริงได้

ปัจจุบันเทศบาลหลายแห่งเกิดความตื่นตัวในการนำแนวคิด การสร้างเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดผลในทางปฏิบัติระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม เช่น เทศบาลเมืองภูเก็ต เนื่องจากภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยว ปัญหาสำคัญที่เมืองต้องเผชิญคือ ปัญหาขยะ เทศบาลภูเก็ตจึงได้ให้ความสำคัญกับการจัดสร้างระบบการจัดการขยะมูลฝอย สร้างโรงคัดแยกมูลฝอย และเตาเผากำจัดขยะติดเชื้อ นอกจากนี้ ยังเน้นการศึกษาปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลอง และขุดน้ำสาธารณะทั้ง 16 แห่งของเทศบาลเมืองภูเก็ต ควบคู่ไปการสร้างเครือข่ายชุมชนสีเขียว และการจัดการถ่ายทอดความรู้สำหรับเยาวชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสืบสานงานด้านสิ่งแวดล้อม

เทศบาลนครพิษณุโลก แผนปฏิบัติการเมืองน่าอยู่มุ่งเน้นการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เกิดเป็นรูปธรรมในโครงการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน โดยมีการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะรวมในจังหวัดพิษณุโลก โดยขั้นตอนการดำเนินงานมีการจัดการติดตามประเมินผลต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอย นำขยะรีไซเคิลมาแยกจากขยะอินทรีย์ที่จะนำมาหมักเป็นปุ๋ย และรวบรวมขยะมีพิษขยะอันตรายและขยะจากโรงพยาบาลอย่างเป็นระบบ ในโครงการนี้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งสถาบันการศึกษาเอกชน ในการวางแผนระหว่างหน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

เทศบาลนครตรัง มุ่งเน้นการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนไม่ว่าจะเป็นศิลปวัฒนธรรมการแสดง เช่น หนังตะลุง มโนราห์ หรือวัฒนธรรมอาหาร ตลอดจนประเพณีการไหว้เจ้า ถือน้ำพิพัฒน์ เจ อันเป็นประเพณีโบราณที่สืบสานกันมาแต่บรรพบุรุษ นอกจากนี้ยังเน้นการสร้างปอดสีเขียวกลางในเมือง เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนอีกด้วย

เทศบาลเมืองน่าน แผนงานเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองน่านคือ การสนับสนุนให้ชุมชนสามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ต้องการ โดยสนับสนุนให้เกิดกลุ่มกรรมการที่มีความเข้มแข็ง มีอิสระในการบริหาร คณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ผู้สูงอายุ

เป็นต้น นอกจากนี้ในการวางผังเมืองทางกายภาพได้ปรับภูมิทัศน์พื้นที่บริเวณ "ใจเมืองเก่า" หรือ "ช่วงเมือง" สำหรับนำเสนอ เมืองเก่าเมืองศิลปวัฒนธรรมสู่มรดกโลก และปรับปรุงภูมิทัศน์ริมแม่น้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

เทศบาลนครนนทบุรี มีการกำหนดเป้าหมายในการสร้างเมืองน่าอยู่อย่างเป็นรูปธรรม คือ การลดปริมาณมูลฝอยลงให้ได้ 20 % ในปีพ.ศ.2546 ลดปริมาณน้ำเสีย 30 % และการเพิ่มพื้นที่สีเขียว 5 % โดยการทำงานในแต่ละโครงการมุ่งเน้นความสำคัญและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การให้ความรู้แก่ประชาชนในทุกกลุ่มในสังคมให้มีความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอย ส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งให้เทศบาลเก็บขนไปกำจัด การจัดตั้งศูนย์แปรรูปขยะมูลฝอย

นอกจากนี้ ยังมีเทศบาลต่างๆ อีกกว่า 10 แห่งที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยให้เป็นเทศบาลน่าอยู่ ตามโครงการประกวดเทศบาลเมืองน่าอยู่ ปีพ.ศ.2544 - 2545 ได้แก่ เทศบาลตำบลแพรกษา เทศบาลตำบลลำไย เทศบาลตำบลทับคล้อ เทศบาลตำบลปรางค์บุรี เทศบาลตำบลอุโมงค์ เทศบาลตำบลคำชะโนด เทศบาลตำบลเรณูนคร เทศบาลตำบลชนแดน เทศบาลตำบลกลางเวียง เทศบาลตำบลปรางค์กู่ ซึ่งทั้งหมดถือได้ว่าเป็นเทศบาลที่ให้ความสำคัญ และให้ความร่วมมือในการผลักดันแนวคิดการสร้างเมืองน่าอยู่ให้เป็นจริงในทางปฏิบัติ

ที่มา : http://www.tei.or.th/PliBai/th_plibai55_1.htm

พจนีย์ สุทธิรัตน์ และกองบรรณาธิการศิลป เวียง

จำเนียร วรรณชัยพันธ์. การพัฒนาภูมิทัศน์และปัจจัยเพื่อเมืองน่าอยู่...บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, วารสารเทศบาลเมืองน่าอยู่ ปี 2544 -2545, หน้า 22 - 25.

ดวงจันทร์ อาภาวัชรุณย์ เจริญเมือง . เมืองยั่งยืน แนวคิดและประสบการณ์ของตะวันตก . สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ตัวอย่างการดำเนินงานพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ของหน่วยงานองค์กรส่วนกลาง, มีนาคม 2546.

บทความ...ปัญหาว่างูไม่พันคอ

เรื่อง : เกื้อเมธา ฤกษ์พรพิพัฒน์

"ขยะ" ในทัศนะของคนส่วนใหญ่คือของไร้ค่าและสกปรกน่ารังเกียจ ดังนั้นทางเลือกที่ง่ายที่สุดในการจัดการก็คือเก็บไปทิ้งที่ถังขยะ รอให้เทศบาลมาเก็บไปกำจัด...จะกำจัดอย่างไรนั้นเป็นเรื่องไกลตัว โดยหารู้ไม่ว่าสุดท้ายแล้วสิ่งที่คิดว่าหมดภาระหน้าที่กลับเป็นเพียงการเริ่มต้นของปัญหาที่ใหญ่กว่าในระดับสังคมส่วนรวม เสมือน "ขว้างกูไม่พันคอ" แท้ที่จริงแล้วเส้นทางของขยะไม่ควรเริ่มต้นที่จัดเก็บและสิ้นสุดที่หลุมฝังกลบหรือเตาเผา แต่ต้องเพิ่มขึ้นตอนคัดแยกขยะที่นำกลับมาใช้อีกครั้งต้องแต่ในบ้าน มิเช่นนั้นมิเพียงแต่จะต้องเผาของมีค่าทิ้งไปเท่านั้น แต่ยังต้องสูญเงินไปกับการหาที่ฝังกลบ และเตาเผาที่แสนแพงมีผิอะไรก็นำรณบัตрмаเผาทิ้งเลยทีเดียว เมืองฟ้าอมรที่ขยะกำลังล้นเมือง

เบื้องหลังความศิวิไลซ์ของ กทม. ที่เต็มไปด้วยความสะดวกสบาย เทคโนโลยีอันทันสมัย ดึกสูง และผู้คน ก็คือปริมาณขยะที่ล้นหลามและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปีจากข้อมูลการเก็บขยะของ กทม. ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2528 - 2538) มีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่า โดยในปี 2542 มีขยะเฉลี่ยสูงถึงวันละประมาณ 8,781 ตัน และคาดว่าในปี 2544 และ 2549 จะเพิ่มขึ้นเป็นวันละ 10,410 ตัน และ 13,550 ตันตามลำดับ แต่ดูเหมือนว่าปริมาณขยะในปี 2544 จะต่ำกว่าการคาดการณ์กว่า 1,000 ตัน/วัน นั่นคือมีเพียง 9,300 ตัน/วันเท่านั้นพิชัย ไชยพจน์พานิช ผู้อำนวยการสำนักรักษาความสะอาด กทม. เชื่อว่าส่วนต่างที่หายไปเป็นผลมาจากโครงการรณรงค์และส่งเสริมการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับไปรีไซเคิลของ กทม. ที่ดำเนินการมาแล้ว 4 ปีแล้ว ซึ่งสามารถลดปริมาณขยะลงได้ประมาณ 8 - 10 เปอร์เซ็นต์ "ปีนี้เราตั้งเป้าไว้ที่ 8 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งก็ประสบความสำเร็จ ปีหน้าเราจะขึ้นเป็น 10 เปอร์เซ็นต์ แล้วเพิ่มเป็น 12 เปอร์เซ็นต์ในปีถัดไป" สิ่งดี ๆ ที่เห็นอยู่ในขณะนี้คือปริมาณขยะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ซึ่งเราหวังว่าถ้ามีการรณรงค์กันอย่างจริงจัง ในอีก 10 ปีข้างหน้าเราจะสามารถลดปริมาณขยะลงได้ถึงร้อยละ 20 เมื่อเปรียบเทียบกับแนวโน้มเดิมที่คาดการณ์ไว้ และในวันหนึ่งข้างหน้าปริมาณขยะก็อาจจะคงที่"พิชัยกล่าว กระนั้นก็มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าการที่ขยะมีปริมาณเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงนั้น สืบเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย ไปให้พื้นที่การจัดการขยะแบบเก่า ๆ

หากพิจารณาจากองค์ประกอบของมูลฝอยที่เก็บจนได้ในเขต กทม. จะพบว่ามีขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ถึงร้อยละ 38.04 ที่เหลือเป็นขยะอินทรีย์ที่สามารถนำมาทำปุ๋ยหมักได้ ร้อยละ 48.80 โดยมีขยะอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องหาทางกำจัดด้วยวิธีฝังกลบ หรือเผาเพียงร้อยละ 13.16 เท่านั้น ขณะที่ทุกวันนี้ กทม. จัดการขยะทั้งหมดด้วยวิธีฝังกลบเพียงอย่างเดียว ยกเว้นขยะติดเชื้อจากสถานพยาบาลต่าง ๆ เท่านั้นที่ใช้วิธีการเผานั้นก็หมายความว่าศักยภาพในการรณรงค์ ส่งเสริม หรือหามาตรการให้ประชาชนคัดแยกขยะของกทม.ยังห่างไกลจากความสำเร็จ ยิ่งนับวันขยะ

จะกลายเป็นเรื่องยากที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารมากขึ้น เนื่องด้วยเงื่อนไขในเรื่องปริมาณที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี และข้อจำกัดในการหาสถานที่ฝังกลบขยะ ซึ่งมีความเป็นไปได้สูงยิ่งว่า การกำจัดขยะด้วยวิธีการฝังกลบในพื้นที่ที่มีเท่าเดิมจะไม่สามารถรองรับขยะในระยะยาวได้

กรณีการต่อต้านจากชุมชนเจ้าของพื้นที่และละแวกใกล้เคียง ดังเช่นที่ ต. ราชาทะเว ซึ่งเป็นแหล่งรองรับขยะหลักของกทม. ที่รุนแรงถึงขั้นมีการสังหารแกนนำผู้คัดค้าน ข่มขู่สะท้อนถึงความชิงแครงและรุนแรงของการจัดการขยะด้วยวิธีเก่า ๆ ของ กทม. ได้เป็นอย่างดี

ที่ราชาทะเว กทม. ขอมรับข้อผิดพลาดว่าบ่อฝังกลบขยะอยู่ใกล้ชุมชนมากเกินไป ทำให้มีกลิ่นระหว่างการฝังกลบ แต่จากการตรวจสอบของกรมควบคุมมลพิษพบว่า กองขยะทั้งที่ฝังกลบเสร็จเรียบร้อยแล้ว และที่ยังเปิดพื้นที่เพื่อรอรับมูลฝอยอยู่นั้นมีกลิ่นเหม็นอย่างรุนแรงรั่วไหลออกมา นอกจากนี้ยังตรวจพบการปนเปื้อนของน้ำชะล้างมูลฝอยลงสู่ได้ดินในปริมาณที่ค่อนข้างสูง

ดูเหมือนว่าประสบการณ์จะสอนให้ กทม. เรียนรู้และยอมปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการขยะไปจากเดิม แต่ยังไม่ถึงขั้นปรับเปลี่ยนแนวคิดเสียทีเดียวนัก

ล่าสุด กทม. มีแผนสร้างโรงงานกำจัดมูลฝอยแบบผสมผสาน ขนาดกำจัดวันละ 2,000 ตัน ขึ้น ณ พื้นที่เดิมของศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช โดยโรงงานนี้จะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ โรงงานคัดแยกขยะขนาด 2,000 ตันต่อวัน มูลค่าประมาณ 1,000 ล้านบาท, โรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากขยะขนาด 800 ตันต่อวัน มูลค่าประมาณ 1,000 ล้านบาท และเตาเผามูลฝอยขนาด 450 ตันต่อวัน จำนวน 3 เตา รวม 1,350 ตันต่อวัน มูลค่าประมาณ 5,000 ล้านบาท รวมมูลค่าทั้งโครงการประมาณ 7,000 กว่าล้านบาทพิชัย ไชยพจน์พานิช กล่าวว่าโครงการนี้ได้ผ่านการอนุมัติจาก ครม. และการทำประชาพิจารณ์ไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยจะใช้เงินลงทุนจากเงินกู้ของธนาคารญี่ปุ่น เพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ (JBIC) ประมาณ 5,000 กว่าล้านบาท และงบประมาณของ กทม. เองอีกประมาณ 1,900 ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างการขอพิจารณาอนุมัติงบประมาณจากรัฐบาล

"แทนที่เราจะฝังกลบอย่างเดียวก็น่าจะมีขยะบางส่วนเข้าสู่ระบบนี้ โดยมีการคัดแยกขยะบางส่วนเอาไปรีไซเคิล ส่วนเศษอาหารเอาไปทำปุ๋ย ที่เหลือเอาไปเผา เมื่อเผาแล้วเอาความร้อนไปผลิตกระแสไฟฟ้า ก็จะทำให้ขยะที่เหลือไปฝังกลบมีน้อยลง" พิชัยกล่าว แต่ธรา บัวคำศรี เจ้าหน้าที่รณรงค์กรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลับเห็นว่าแนวทางข้างต้นไม่ใช่การแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง เพราะคงอยู่บนพื้นฐานความแนวคิดที่ว่า ต้องเอาขยะไปกำจัด โดยอยู่ในระบบของการจัดเก็บมูลฝอยขนาดใหญ่ และเป็นการกำจัดขยะในขั้นตอนสุดท้าย ธราพินธงว่า โรงงานใหม่ของ กทม. จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาขยะได้ เพียงการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้า คล้ายเอาเงินไปเผายขยะ อีกทั้งสัดส่วนของขยะที่จะถูกถ้ำเลียงเข้าโรงงานเป็นเพียง 1 ใน 5 ของปริมาณขยะที่มีการผลิตขึ้นในแต่ละวัน ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะจะต้องเพิ่มสูงขึ้นกว่า 7,000 ล้านบาทแล้ว

มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการอีกปีละไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท โดยเฉพาะในส่วนของการเผามูลฝอยนั้น ต้องอาศัยเทคโนโลยีและผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ

อีกแนวคิดหนึ่งที่มีผู้ศึกษา และพยายามผลักดันให้นำมาใช้ก็คือการออกมาตรการทางกฎหมาย ผ่านกลไกการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนทั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภคมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการขยะนิสกร โหมยตร์รัตน์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) กล่าวว่า คพ. กำลังศึกษา และผลักดันมาตรการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและภาษีศุลกากร ด้วยการจัดเก็บภาษีบรรจุก๊าซที่ก่อให้เกิดภาระต่อการจัดเก็บและการกำจัด เช่น บรรจุก๊าซที่สามารถรีไซเคิลได้ หรือเสียค่าใช้จ่ายในการกำจัดน้อยให้เก็บภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าบรรจุก๊าซที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้ ซึ่งรายได้จากการจัดเก็บนี้จะนำไปสนับสนุนการจัดการขยะและกิจกรรมในการลดปริมาณขยะต่อไป รวมถึงศึกษาระบบเรียกเก็บเงินค่ามัดจำบรรจุก๊าซเพื่อใช้เป็นเครื่องจูงใจให้ผู้บริโภคลดการทิ้งขยะลงด้วย ซึ่งเป็นมาตรการที่ใช้ได้ผลในหลายประเทศ โดยบางแห่งสามารถลดปริมาณขยะได้มากถึงร้อยละ 70 - 80 ของปริมาณขยะทั้งหมดเลยทีเดียว มาตรการจัดเก็บภาษีบรรจุก๊าซจะช่วยทำให้ผู้ผลิตสินค้าในภาคอุตสาหกรรม ลดการใช้วัสดุที่เป็นภาระต่อสิ่งแวดล้อมได้ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศด้วย เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยส่งสินค้าไปขายยังต่างประเทศจะถูกเก็บค่ากำจัดบรรจุก๊าซ เช่น โฟมกันกระแทก ซึ่งเป็นวัสดุที่ยากต่อการกำจัด ขณะที่สินค้าจากต่างประเทศที่ไทยนำเข้าไม่ต้องเสียค่ากำจัดดังกล่าว แต่เมื่อถามถึงความเป็นไปได้ที่จะนำมาตรการด้านกฎหมายมาใช้ นิสกรยอมรับว่ายังเป็นไปได้ยาก เพราะประชาชนยังมีทัศนคติไม่ยอมรับ

ด้วยเหตุนี้เอง เมื่อเร็ว ๆ นี้ นโยบายการจัดเก็บค่าขยะให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการจัดการมี รวมทั้งบังคับให้มีการคัดแยกขยะ ของ กทม. ก็มีอันต้องล้มพับไป ไม่ผ่านสภากรุงเทพมหานคร ที่เห็นว่าจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชนด้านมานพ ประทุมทอง มองว่าถ้าฟังเพียงการใช้มาตรการทางด้านภาษีและค่าธรรมเนียมนั้นยังไม่เพียงพอ แต่สังคมต้องเปลี่ยนมุมมองต่อเรื่องขยะเสียใหม่ด้วย"สังคมจะต้องมองใหม่กับเรื่องขยะ เพราะถ้ามองแบบเดิม ขยะคือของเสีย เมื่омองอย่างนี้แล้วก็ตามด้วยเรื่องการจัดการที่ผิด คือถ้ามองเป็นของเสีย การจัดการที่ตามมาก็คือการฝังกับเผา ซึ่งวิธีนี้ยังใช้อยู่ในบ้านเรา เดิมอาจจะถูกในสมัยที่ขยะยังไม่ซับซ้อน เพราะอาจจะมีแค่เศษอาหาร เศษพืชผัก ส่วนใหญ่เป็นพวกอินทรีย์สาร แต่ปัจจุบันนี้โครงสร้างขยะมันเปลี่ยนไปแล้ว ความคิดในการจัดการก็ต้องเปลี่ยนไปด้วย"มานพกล่าวว่า พร้อม ๆ กับการปรับเปลี่ยนแนวคิดรัฐฯ ต้องสนับสนุนขบวนการจัดการขยะภาคประชาชน โดยณรงค์ให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการคัดแยกขยะอย่างจริงจัง"ต้องให้เขารู้ว่าแยกขยะไปทำไม ถูณรงค์ให้แยกขยะแล้ว เขากลับมาใส่ถังเหมือนเดิม มันก็จบ ไม่มีใครอยากร่วมมือ ขณะที่ถ้าแยกแล้วมันได้ค่ากับข้าวมือหนึ่ง ได้ค่าขนมลูก มันก็จะเกิดกระบวนการคัดแยกทุกองคภูกิจกรรรม ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่จะตื่นเต้นกับการมีรายได้ ส่วนคนชั้นกลางในเมืองจะตื่นเต้นกับการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม" มานพกล่าว

ในขณะที่การบังคับใช้มาตรการทางด้านกฎหมายในสังคมไทยจะไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย แต่การดึงชุมชนหรือภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาขยะกลับเป็นวิธีการที่ไม่ได้ไถลเกินฝันเพราะทุกวันนี้มีชุมชน หรือโรงเรียนหลายแห่งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาและได้ลุกขึ้นมาร่วมมือกันคัดแยกขยะสิ่งของเหลือใช้ แทนที่จะปล่อยให้กลายเป็นขยะ สร้างรายได้เป็นผลตอบแทนที่น่าพึงพอใจ เช่น โครงการขยะแลกไข่ในชุมชนแออัดคลองเตย โครงการธนาคารขยะในชุมชนวัดกลาง โครงการศูนย์รีไซเคิลชุมชนสุขสันต์ 26 เป็นต้น

โครงการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นว่า ภาคประชาชนมีศักยภาพในการจัดการขยะของตนเอง เส้นทางขยะจึงไม่จำเป็นต้องลงเอยด้วยการกำจัดให้สิ้นซากเสมอไป หากแต่ถ้าทุกคนร่วมมือกันลดและแปรรูปขยะให้เกิดประโยชน์ ไม่คิดเพียงแต่ขยะว่าเป็นสิ่งที่ต้องขว้างให้พ้นคอเท่านั้นก็เพียงพอแล้วสำหรับการแก้ไขปัญหามลพิษ

ที่มา : www.greenworld.or.th

ส่วนที่ 3 กระบวนการศึกษาตามโครงการ

1. การประชุมชี้แจงโครงการวิจัย

เป็นกิจกรรมที่ทีมวิจัย พี่เลี้ยง และครูที่ปรึกษา มาร่วมทำความเข้าใจงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีการจัด 2 ครั้งด้วยกันเพราะงานวิจัยเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะใช้เวลาในการทำความเข้าใจ ซึ่งยอมรับว่าต้องค่อยๆ ทำความเข้าใจกับงานวิจัยไปจากการทำด้วย ในครั้งที่ 1 เป็นการมารู้จักความหมาย การวิจัยโดยมีพี่อืด (รัตนา ชูแสง) เป็นผู้ร่วมคุยด้วย ทำให้ทีมวิจัยได้รู้จักงานวิจัยมากขึ้นว่าเป็นกระบวนการที่เล็กๆ สามารถทำได้ ที่สำคัญยังเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ร่วมแก้ปัญหาของโรงเรียนชุมชนไปด้วย

ในครั้งที่ 2 เป็นการนำเอาเป้าหมายโครงการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการทำงาน มาคุยมาลงรายละเอียด และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน พร้อมกับแบ่งหน้าที่ในการทำงานอย่างทั่วถึง ในการจัดประชุมครั้งที่ 2 สมาชิกในทีมวิจัยเป็นผู้ดำเนินงานพูดคุยกันเอง

ในการจัดประชุมชี้แจงในครั้งที่ 1 ใช้สถานที่ในการประชุมที่บ้านหัวหน้าโครงการ (พี่เอียง ภัสรา ฐิพันธ์) เพราะอยากได้บรรยากาศพูดคุยสบายๆ นอกจากนั้นทีมวิจัยยังได้ช่วยกันทำอาหารกินเองด้วย นอกเหนือจากการทำงานงานวิจัยแล้วยังได้ฝึกเรื่องการจัดการ เช่น การทำอาหาร การประสานงานกับเพื่อน ดำเนินการพูดคุย และการบันทึก สรุปการประชุม

2. กิจกรรมศึกษาข้อมูลบริบทโรงเรียน ชุมชน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องขยะ (ชนิด ปริมาณ ที่มา สภาพขยะ)

2.1 กิจกรรมไปดูการแยกขยะที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม

เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้วางไว้ในแผนงาน แต่เป็นวิธีการที่ทีมงานวิจัยจะมารู้จักประเภทของขยะโดยครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากคุณพิระพงษ์ สังข์ทอง เจ้าของบริษัท ให้ทีมวิจัย พี่เลี้ยง และครูที่ปรึกษา ใช้เวลา 1 วันในการแลกเปลี่ยนและรู้จักประเภทของขยะ ซึ่งการศึกษาที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด ในครั้งนี้ได้ฟังการบรรยายถึงที่มาของขยะ การใช้ทรัพยากร ให้คุณค่าจากคุณพิระพงษ์ สังข์ทอง เจ้าของบริษัท จากนั้นได้ดูประเภทของขยะ ทำให้รู้จักประเภทของขยะมากขึ้น และเป็นความรู้ที่จะนำไปใช้ในการสำรวจและทำแบบสอบถามในคลาดต่อไป ในการทำกิจกรรมครั้งนี้ทีมงานวิจัยได้ฝึกการจัดการเรื่องการติดต่อ ประสาน เรื่องการจัดการอาหารและการเดินทาง ในการศึกษาดูงานทำให้ได้ข้อมูลจากการสรุปร่วมกันของสมาชิกว่าปัญหาขยะต้องเริ่มต้นแก้ปัญหาคือต้นเหตุ คือเริ่มจากการสร้างจิตสำนึก การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ทำให้เกิดประโยชน์และรู้คุณค่า

2.2 กิจกรรมลูกกองขยะ

ทีมงานวิจัยวางแผนไว้ หลังจากได้ไปพูดคุยกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง เรื่องโครงการงานวิจัยที่กำลังทำอยู่เพื่อขอความร่วมมือ และข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง จึงทำให้ได้รับทราบข้อมูลขยะในชุมชนจากการบันทึกไว้ คือ ปริมาณของขยะในตลาดของชุมชนวันละ 1,000-2,000 กิโลกรัม ส่วนใหญ่เป็นขยะเปียก (เศษผัก เปลือกผลไม้) ปริมาณ 700 กิโลกรัม/วัน ส่วนอีก 300-500 กิโลกรัม / วัน เป็นเศษพลาสติกและขยะมีพิษ ส่วนปริมาณขยะในโรงเรียนบ้านนาใหญ่วันละ 300 กิโลกรัม / วัน ส่วนใหญ่เป็นขยะพลาสติกและถุงขนม

จากข้อมูลที่ได้จากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง ทำให้อยากจะไปดูที่ทั้งขยะของชุมชน ซึ่งการทำกิจกรรมในครั้งนี้การเตรียมการซึ่งเริ่มตั้งแต่การประชุมในทีมงานวิจัย เพื่อคุยกันเรื่องวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมลูกกองขยะรวมถึงหน้าที่ในการประสานงานกับทาง อบต. / เจ้าหน้าที่เก็บขยะ การเตรียมเนื้อหาที่จะซักถามแลกเปลี่ยนกับทีมวิทยากร ทีมจดบันทึกสรุปกิจกรรม และการเดินทาง ทีมวิจัยจะเป็นผู้ออกแบบการจัดการทั้งหมด จากกระบวนการงานวิจัยที่ได้ผ่านการเรียนรู้จากหลายกิจกรรม ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าก่อนทำงานทุกครั้งต้องมีการเตรียมการวางแผน ลงมือทำและสรุป

จากการสรุปร่วมกันหลังเสร็จกิจกรรมทำให้เห็นการจัดการขยะของ ทางอบต.ว่าไม่มีการแยกขยะก่อนกำจัด และถังขยะที่จัดไว้สำหรับประชาชนไม่เพียงพอ ที่ทั้งขยะรวมไม่มีการฝังกลบเป็นขั้น และมีประชาชนในละแวกใกล้เคียงเริ่มได้รับผลกระทบมีอาการ โรคหอบหืด อักเสบ และคัน

2.3 กิจกรรมแบบสอบถามและสุ่มสำรวจปริมาณ ประเภทของขยะในโรงเรียน

เป็นกิจกรรมที่วางแผนไว้เพื่อสำรวจและศึกษาปริมาณขยะ ประเภทของขยะในโรงเรียน และตลาดก่อนที่จะทำแบบสอบถามนั้น ในทีมงานวิจัยได้มีการวางแผน และแบ่งหน้าที่เพื่อศึกษาข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องขยะ โรงเรียน และชุมชนตำบลท่าโรงช้าง โดยการแบ่งหน้าที่กันสัมภาษณ์เพื่อน ผู้นำชุมชน และแม่ค้าในตลาดชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปแล้วออกแบบแบบสอบถามที่จะสำรวจความคิดเรื่องขยะและข้อมูลเกี่ยวกับขยะได้ง่ายขึ้น แต่ก็ต้องใช้เวลาในการคุยทำความเข้าใจกันไม่น้อยกว่า 10 ครั้ง ซึ่งทีมวิจัยได้เรียนรู้เรื่องการทำแบบสอบถามอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นจากที่ไม่เคยมีความรู้เรื่องนี้เลย และนอกจากนั้นการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ยังเป็นการได้ทราบบริบทของโรงเรียน และชุมชนอีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมทีมงานวิจัย และเชิญอาจารย์นิวัตร โสไต้กิม ช่วยวิเคราะห์แบบสอบถามว่าเหมาะสมครอบคลุมกับข้อมูลที่ต้องการหรือไม่ โดยการจัดประชุมครั้งนี้ทำให้ทีมวิจัยได้พบวิธีการหาความรู้ ศึกษาข้อมูลเพื่อจะทราบปริมาณขยะได้อย่างชัดเจนมากขึ้น คือ วิธีการสุ่มสำรวจ ซึ่งจะทำให้สมาชิกทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลขยะจริงๆ ไม่ใช่แค่

สังเกตการณ์ ในการสุ่มสำรวจตามแผนที่วางไว้ ใช้เวลาในการสุ่มสำรวจ 1 สัปดาห์และแบ่งหน้าที่ในการเก็บขยะในโรงเรียนทั้งหมด ทั้งที่ในถังขยะและนอกถังขยะ การสุ่มสำรวจสร้างความร่วมมือกับเพื่อนๆในโรงเรียนได้มาก เนื่องจากระดับประถมช่วยเก็บขยะกับพี่ทีมงานวิจัยทุกวันเป็นภาพความประทับใจของทีมงานวิจัยอย่างยิ่ง และผลจากการสุ่มสำรวจพบว่า ปริมาณขยะ / สัปดาห์ มีน้ำหนัก 281 กิโลกรัม / สัปดาห์ ขยะที่พบมากที่สุดคือ พลาสติก ถูขนม และขวดแก้วใส ซึ่งขยะประเภทพลาสติกมาจาก ขวดนม และแก้วน้ำอัดลม วิธีการเบื้องต้นที่มีการพูดคุยกันในวันสรุปผล คือ รับขยะประเภทขวดแก้วเพื่อนำไปขาย และนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการทำสุ่มสำรวจเสนอกับทางโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลกับเพื่อนๆ และครูในโรงเรียน ส่วนข้อมูลแบบสอบถาม จัดประชุมแปลผลข้อมูล แจกแจงความถี่ และร้อยละ

2.4 กิจกรรมสุ่มสำรวจขยะและทำแบบสอบถามในตลาดชุมชน

เป็นกิจกรรมที่ศึกษาและสำรวจปริมาณขยะในตลาดยิ่งเจริญ ซึ่งเป็นตลาดของชุมชน โดยใช้วิธีการสุ่มสำรวจ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ และทำแบบสอบถามควบคู่กันไปก่อนลงมือสุ่มสำรวจขยะในตลาด ทีมวิจัยได้เข้าไปพูดคุย ทำความเข้าใจในกิจกรรมสุ่มสำรวจขยะ และการทำงานวิจัยที่จะทำให้เจ้าของตลาดคุณลุงสมบัติ คงคำ ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ เช่น จะสนับสนุนเรื่องเสียงตามสายในตลาดให้เค็กรๆ มาใช้เป็นการประชาสัมพันธ์ รมรงค์ เกี่ยวกับเรื่องขยะ จะจัดทำที่ทิ้งขยะของตลาดให้ดีขึ้นและจัดหาถังขยะเพิ่มเติม นอกจากนั้นยังเห็นด้วย และชื่นชมในสิ่งที่เด็กๆทำงานวิจัยเพื่อเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาโรงเรียนและชุมชนของตนเองซึ่งน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่มีการทำตัวอย่างให้เห็นจากเด็กๆ ตลาดจะได้สะอาดด้วย

จากการสุ่มสำรวจขยะเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า ปริมาณขยะในแต่ละวันนั้นมีถึง 1,000 – 1,500 กิโลกรัม แบ่งเป็นขยะประเภทขยะเปียก ได้แก่ กระดูกจากร้านเนื้อสัตว์ เศษผักและผลไม้ หัวปลาเกล็ดปลา น้ำล้างปลา มีสูงถึง 800 กิโลกรัม / วัน ขยะประเภทพลาสติก ได้แก่ แก้วน้ำพลาสติก ถูใส่ลูกชิ้น ขวดนมเปรี้ยว ขวดน้ำสัวยใส-ขุ่น 400 กิโลกรัม/วัน ขยะประเภทขวดแก้ว 200 กิโลกรัม/วัน ขยะทั่วไป ได้แก่ ไม้เสียบลูกชิ้น หลอดกาแฟ ใบไม้ โฟม 100 กิโลกรัม / วัน จากข้อมูลดังกล่าวที่ได้จากการสุ่มสำรวจจะนำไปประชาสัมพันธ์ให้ทางโรงเรียน และนำไปเสนอกับเจ้าของตลาดเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการจัดการกับปัญหาขยะต่อไป

จากกิจกรรมสุ่มสำรวจได้มีการสรุปข้อมูลร่วมกันในทีมวิจัย และพี่เลี้ยงในแต่ละวัน พร้อมทั้งบันทึกบรรยากาศ และบันทึกการเรียนรู้ในแต่ละวันที่เกิดขึ้น และได้เรียนรู้จากการทำการสุ่มสำรวจ คือ ได้ฝึกความอดทนเพราะ ความเหินของขยะหลายประเภท ได้ฝึกการสื่อสารกับแม่ค้าและผู้เข้ามาซื้อของถึงเรื่องงานวิจัยขยะ และการมาสุ่มสำรวจในตลาด ได้ฝึกการทำงานร่วมกับเพื่อนต้องรับฟังและพูดคุยกันเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น มั่นใจในตนเองมากขึ้นสามารถทำงานใหญ่ๆได้สำเร็จ (สำรวจขยะในตลาด ซึ่งเยอะกว่าในโรงเรียน)

3. อบรมเรื่องวิธีการเก็บข้อมูล เป็นการจัดประชุมที่เพื่อนสมาชิกในทีมงานวิจัยได้ทำความเข้าใจ และเป็นการเพิ่มความรู้เรื่องการเก็บข้อมูลมากขึ้น โดยในการฝึกอบรมครั้งนี้มีครูอู๊ด (อาจารย์นิวัตร ไช้เต็กัม ผู้ประสานงานโครงการการพัฒนาหน่วยสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี) เป็นวิทยากร ทำให้เข้าใจเรื่องวิธีการเก็บข้อมูลมากขึ้น สิ่งสำคัญคือ การมีเป้าหมายที่ชัดเจน การมีท่าทีที่สุภาพอ่อนน้อม แต่งกายสุภาพ สะอาด เตรียมเครื่องมือในการ เช่น เครื่องบันทึกภาพ และเสียงสมุดบันทึกนอกจากนี้การมีหัวใจที่จะเรียนรู้ใหม่ตลอดเวลา ซึ่งทางทีมวิจัยได้นำเอาความรู้ที่ได้มาปรับและประยุกต์ในการเก็บข้อมูลในโรงเรียนบ้านนาใหญ่ และตลาดยิ่งเจริญกิจต่อไป

4. ศึกษาบทเรียนเรื่องขยะจากกลุ่มเพื่อน และโรงเรียน เป็นการจัดประชุมเพื่อศึกษามบทเรียนการจัดการปัญหาขยะที่ผ่านมาของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ซึ่งในการจัดประชุมในครั้งนี้ได้จัดขึ้นที่บ้านของหัวหน้าโครงการฯ ซึ่งมีเพื่อนกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มสืบสานภูมิปัญญา, กลุ่มสโมสรน้องน้อย ,กลุ่มกระดาศแปลงร่าง กลุ่มขนมไทย, กลุ่มสวนสัตว์ ,กลุ่มรักการอ่าน และกลุ่ม อย.น้อย

ในการจัดประชุมครั้งนี้ทำให้ทราบ การจัดการปัญหาขยะของกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่ใช้วิธีการนำขยะมาใช้ประโยชน์ เช่น ทำกระดาศ ทำของเล่น มีบางกลุ่ม เช่น ขนมไทย ที่จัดการขยะแบบแก้ที่ต้นเหตุ คือ การแก้ปัญหาขยะโดยการลด ละ เลิก การบริโภคอาหารที่จะทำให้สร้างขยะ ซึ่งทางกลุ่มขนมไทยได้สร้างทางเลือกในการบริโภค ปัจจุบันได้ทำขนมรับประทานเองและแจกเพื่อน ๆ ในโรงเรียน กิจกรรมของกลุ่มขนมไทยได้รับการตอบรับจากน้องๆชั้นประถมได้ให้ความสนใจ และเข้ามาช่วยกันทำขนมกินกันทุกครั้ง

5. ประชุมสรุปงาน วิเคราะห์ข้อมูล หาแนวทางการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์

5.1 การจัดประชุมสรุปการเรียนรู้ของสมาชิกในทีมวิจัย เป็นการมาช่วยกันตรวจสอบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะมียู่ในทุกกระบวนการ และทุกกิจกรรมที่ผ่านมา แต่กิจกรรมนี้เป็นการมาทบทวนกันอย่างกันอย่างจริงจัง เด็กๆ ได้สะท้อนว่า จากการที่ทำงานวิจัยได้เรียนรู้เรื่องการจัดการเวลาเพราะต้องประชุม ทำกิจกรรมวันหยุดบ่อยๆ ทีมวิจัยสามารถจัดการเวลาได้ดีขึ้นว่าเวลาไหนควรทำอะไร ได้เรียนรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภค ซึ่งเพื่อนสมาชิกในทีมวิจัยส่วนใหญ่ ลด ละ เลิก ขนมถุง และน้ำอัดลมได้มากขึ้น ได้เรียนรู้เรื่องการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้น เป็นตอนและสรุปการเรียนรู้ทุกครั้ง ได้เรียนรู้เรื่องการทำงานกับเพื่อนต้องรับฟังและมีน้ำใจรู้จักให้อภัยพูดคุยกัน ได้ฝึกฝนตนเองเรื่องความอดทน การจดบันทึก

การสื่อสารกับเพื่อนต่างกลุ่ม และการประสานกับภายนอก มีความใจเย็นมากขึ้น เท้าพันกับอารมณ์ โกรธได้มากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้มีส่วนสำคัญในการ พัฒนาคณ

5.2 กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สำหรับกิจกรรมนี้ได้จัดถึง 2 ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกเพื่อเป็นการแปรผลข้อมูลเรื่องแบบสอบถาม จำนวน 300 ชุด นำมาแจกแจงความถี่ และคิดเป็นร้อยละ ซึ่งทำให้เพื่อนๆเข้าใจได้ง่ายขึ้น จากแบบสอบถามในข้อสุดท้ายให้ร่วมกัน เสนอแนะแนวทางในการจัดการขยะมีความเห็นส่วนใหญ่ คือ ควรจัดหาถังขยะเพิ่ม และอยากให้ ทีมวิจัย และเพื่อนๆ เป็นแกนนำในการสื่อ ประชาสัมพันธ์กับชุมชน

6. กิจกรรมศึกษาดูงาน เป็นกิจกรรมเพื่อศึกษาองค์กรตัวอย่างที่มีการจัดการปัญหาขยะ อย่างสร้างสรรค์ เทศบาลเมืองทุ่งสง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช เป็นองค์กรตัวอย่างที่เลือก ที่จะศึกษาดูงาน เพราะเทศบาลทุ่งสงเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ และมีการจัดการปัญหาขยะ อย่างเป็นระบบชัดเจน โดยวิธีการ คือ 1.สร้างจิตสำนึกสร้างการมีส่วนร่วมกับเด็ก เยาวชน และชุมชน จากโครงการธนาคารขยะมูลฝอย โครงการต้นไม้รักษ์สิ่งแวดล้อม ให้ความรู้เรื่อง การคัดแยกขยะ 2. คัดแยกขยะ โดยหลังจากคัดแยกขยะแล้ว แบ่งการจัดการขยะเป็น 4 ส่วน ส่วนแรกการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น ขยะอินทรีย์ทำปุ๋ยหมัก กระดาษที่เหลือใช้ นำมาทำกระดาษสา ทำกระดาษต้นไม้อาจจดหมาย เป็นต้น ส่วนที่ 2 ขยะประเภทพลาสติก หลังจากคัดแยกส่วนที่จะขายได้แล้ว ที่เหลือใช้วิธีการฝังกลบ ส่วนที่ 3 ประเภทโลหะ อลูมิเนียม นำไปขาย และส่วนที่ 4 ขยะมีพิษ ส่งต่อให้หน่วยงานที่รับกำจัดขยะมีพิษ

สิ่งสำคัญ คือ เพื่อทำให้ชุมชน เด็กและเยาวชน ให้เห็นปัญหาขยะที่นับวันจะมากขึ้นเรื่อยๆ ต้องร่วมมือกันจัดการกับปัญหาขยะ

จากการสรุปการศึกษาดูงานทีมวิจัยได้สะท้อนว่าการดูงานครั้งนี้ ได้ทราบการจัดการ ปัญหาขยะหลายวิธี การศึกษาดูงานใช้เวลาน้อยเกินไป (1 วัน) ใช้เวลาในการเดินทางนาน ถ้ามีโอกาสน่าจะได้อีกกลับไปดูงานอีกครั้งพร้อมทั้งลงมือทดลองฝึกทำ เพื่อจะได้เอามาใช้ประโยชน์ ได้จริงมากยิ่งขึ้น

7. สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมเพื่อบอกเล่าเรื่องราวที่ได้ทำงานวิจัยให้เพื่อน ตลาด ผู้ปกครอง และกลุ่มเพื่อนๆให้ได้รับรู้ข้อมูลจากการศึกษา และจะร่วมกันแก้ไขปัญหาคิด อย่างไร ซึ่งในช่วงการดำเนินงานที่ผ่านมา ทางทีมงานวิจัยได้ใช้การสื่อสารหลายวิธีการด้วยกัน ได้แก่ สื่อวิทยุชุมชน ,อินเตอร์เน็ต,หนังสือพิมพ์ ,การเล่าสู่กัน นอกจากนั้นยังมีการจัดเวทีประชุม กลุ่มย่อยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง โรงพยาบาลท่าโรงช้าง ผู้ปกครอง เจ้าของตลาด ผู้นำชุมชน และ โรงเรียน เพื่อนำเสนอข้อมูลการทำงาน

วิจัยในช่วงที่ผ่านมาจากการทำงานวิจัยในช่วงที่ผ่านมา ทีมวิจัยได้มีการสรุปร่วมกันว่าควรเพิ่มเติม และปฏิบัติการ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์กับเพื่อน คณะครูในโรงเรียน และชุมชนให้มากขึ้น

8. เวทีนำเสนอข้อมูล และหาแนวทางการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์

เวทีในการจัดประชุมในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมและสร้างการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง ,ตลาดยิ่งเจริญกิจ ,ผู้นำชุมชน ,กรรมการโรงเรียนบ้านนาใหญ่, ผู้ปกครอง ,โรงเรียนที่อยู่รอบๆโรงเรียน , ศูนย์อนามัยท้องถิ่น ,เพื่อนเครือข่าย, สื่อท้องถิ่น, พี่ๆกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ,คณะครูโรงเรียนบ้านนาใหญ่

จากการจัดเวทีในครั้งนี้ ซึ่งทำให้ได้แนวทางในการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังนี้ 1. พัฒนากลุ่มเยาวชน เพื่อสร้างจิตสำนึกที่มีการจัดการปัญหาขยะที่เริ่มแก้ไขตั้งแต่ต้นเหตุ ลดการบริโภคและสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน และชุมชน ได้แก่ กลุ่มขนมไทย กลุ่มสโมสรน้องน้อย กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา กลุ่มรักการอ่าน และกลุ่มเยาวชนที่ช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน

2. แนวทางการจัดการโดยการนำขยะมาใช้ประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยหมักชีวภาพการเกษตร ปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มประดิษฐ์เศษวัสดุ

3.การสร้างเครือข่าย สื่อสารประชาสัมพันธ์ ได้แก่ โครงการตลาดสาธิต โครงการบ้านนาอยู่ โครงการธนาคาร มหกรรมวันสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

9. การประชุมทีมงานวิจัย จะมีการประชุมกันทุกสัปดาห์ และประจำทุกเดือนเพื่อสรุป กิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ในสัปดาห์ที่ผ่านมา ผลที่เกิดขึ้นปัญหาอุปสรรคสิ่งที่ได้เรียนรู้และ ร่วมวางแผน การก้าวต่อของกลุ่มตามกระบวนการที่วางไว้ร่วมกัน นอกจากนั้นการประชุมแล้ว ทีมวิจัยยังมีการปรึกษาหารือ พุดคุยวางแผนกันในช่วงพักกลางวันของทุกวันเพื่อติดตามงาน ส่งต่องานกับเพื่อนสมาชิกในทีมงานวิจัย บางครั้งก็เอาเอกสารเวทีต่างๆที่ทำผ่านมาแล้วมา ช่วยกันสรุปว่ามีสิ่งที่จะต้องแก้ไขปรับอย่างไร หรือถ้าไม่ประชุมก็จะมีการกินข้าวกลางวันด้วยกัน และมีพื้นที่สำหรับนัดหมายพูดคุยประชุม ซึ่งเด็กๆ พี่เลี้ยง และครูที่ปรึกษาช่วยกันสร้างบรรยากาศ ให้เพื่อนๆเข้ามาใช้ได้ด้วย เช่น สถานที่ให้น้องๆ เข้ามานั่งเล่นหมากรุก (กิจกรรมของเล่นย้อนยุค) อ่านหนังสือ ทำการบ้าน ซึ่งพยายามระดมหนังสือบริจาคมาจัดมุมให้อ่านกัน

ส่วนที่ 4 ผลการวิจัยและบทเรียนที่เกิดขึ้น

เวทีจัดประชุมชี้แจงโครงการครั้งที่ 1

วันที่ 10 ธันวาคม 2547

ณ บ้านทับชันสามัคคี หมู่ที่ 2 ตำบลกรูด อ. พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

1. เพื่อทำความรู้จัก และทำความเข้าใจเรื่องงานวิจัย
2. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานวิจัยโดยเค็กร่วมมือกันได้

2. งบประมาณในการจัดประชุม

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 30 คน

1. ทีมงานวิจัย	25 คน
2. พี่เลี้ยง	1 คน
3. เจ้าหน้าที่ประสานงานวิจัยเยาวชน	1 คน
4. ที่ปรึกษา	1 คน
5. ผู้ประสานงานโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น	
จ. สุราษฎร์ธานี	1 คน
รวม	30 คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. ประชุมวางแผน / แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
โดยทีมวิจัยได้ประชุมเตรียมการในวันที่ 7 ธันวาคม 2547
2. ประสานงานสถานที่ บ้านพี่เลี้ยง ภัสรา ฐิพันธ์ หัวหน้าโครงการฯ เพราะมีบรรยากาศสบาย ๆ ท่ามกลางร่มไม้ใกล้แม่น้ำตาปี
3. ดำเนินการประชุม โดยมีน้องเก่ง เสรี นาคสัมพันธ์ / พี่เลี้ยง ภัสรา ฐิพันธ์ เป็นผู้ดำเนินการประชุม
4. สรุปการทำกิจกรรม โดยสมาชิกในที่ประชุมทุกคน

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

1. กระบวนการระดมความคิด กลุ่มย่อย
2. ใช้การระดมความหมายของงานวิจัย
3. Mind mapping จับประเด็นสำคัญในเวที
4. ที่ปรึกษาเกริ่นนำเรื่องความสำคัญของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของเด็กๆ
5. ให้เจ้าหน้าที่ประสานงาน โครงการพัฒนาหน่วยสนับสนุน และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน จ.สุราษฎร์ธานี เป็นผู้เพิ่มเติมเรื่องกระบวนการงานวิจัยที่ทำโดยเด็กและเยาวชนและชุมชนเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับทีมวิจัยกลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

1. การให้ความหมายของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
2. ชี้แจงทำความเข้าใจโครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์
3. กำหนดแผนการดำเนินงานวิจัยภายในกลุ่ม

7. เนื้อหาในเวที

ภาคเช้า เริ่มเวลา 9.00น. - 11.30 น.

เริ่มการพูดคุยด้วยการแนะนำตัว และพูดถึงความคาดหวังเพราะมีน้องใหม่หลายคน
พี่อืด (รัตนา ชูแสง)จะได้รู้จักกันด้วย

ความคาดหวังที่ระดมจากในเวที คือ การมาครั้งนี้เพื่อ

- ทำความเข้าใจงานวิจัยเรื่องขยะ
- เพื่อต้องการรู้กระบวนการของงานวิจัย และทำความเข้าใจกับงานวิจัย (เพราะเป็นเรื่องใหม่)
- อยากมาเที่ยวเพราะจัดประชุมนอกสถานที่ (สมาชิกใหม่)

-ต้องการศึกษาปัญหา / วัฏจักรการจัดการขยะของโรงเรียนเรา

-อยากรู้ / ทำงานวิจัย ว่าเป็นอย่างไร

-ไม่อยากอยู่บ้านก็เลยตามเพื่อนมาประชุมด้วย

เมื่อให้ทุกคนได้อธิบายความคาดหวังของตนเองเสร็จ เก่ง (เสรี นาคสัมพันธ์) ซึ่งเป็นสมาชิกที่เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้มากับกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่มาอย่างต่อเนื่อง เล่าความเป็นมา และการพัฒนาการของกลุ่มฯจนเป็นงานวิจัยเรื่องขยะ โดยลำดับความเป็นมา ดังนี้

กลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่เริ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเข้าร่วมเรียนรู้กับกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ กิจกรรมช่วงนั้นที่เข้าร่วมก็ได้แก่ ค่ายอบรมธรรมชาติสวนโมกข์ ค่ายศึกษาธรรมชาติ ที่ อ.กาญจนดิษฐ์ ค่ายเยาวชน 4 ภาคที่ จ.อำนาจเจริญ ซึ่งกลุ่มยังไม่มีเป้าหมาย และแผนการเรียนรู้ที่ชัดเจนนัก

ต่อมากลุ่มพัฒนาการขึ้นเริ่มมีสมาชิกใหม่เข้ามาในกลุ่ม มีการเปิดชุมนุมในโรงเรียน บ้านนาใหญ่ ภายใต้อชื่อ ต้นกล้าใหญ่ เริ่มทำกิจกรรมตามความสนใจเช่น กลุ่มผักปลอดสารพิษเพื่อโลกสีเขียว (ปลูกผักกินเองที่บ้านโดยใช้เศษผักที่ตลาดของชุมชน ทำปุ๋ยใช้เองโดยไม่ใช้สารเคมี) กลุ่มกิจกรรมสโมสรมีน้อย เป็นการใช้เวลาว่างช่วงพักกลางวันนำเอากระดาษที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ ซึ่งมีกลุ่มย่อยที่แยกตามความสนใจคือ กระดาษแปลงร่าง (นำกระดาษมาพับให้เป็นรูปร่างตามจินตนาการของน้องๆชั้นประถม) วาดภาพสวนสัตว์น้อย (เป็นการนำเอาวัสดุธรรมชาติ เช่น ลูกहुกวาง เม็ดพริกไทย เม็ดตามะกล่ำ ฯลฯ มาทำเป็นสัตว์เล่นกันเอง) กระดาษแปลงร่าง (นำเอากระดาษมาป็นให้ละเอียดแล้วปั้นตามใจชอบ) โลกนิทาน (เล่านิทานพร้อมทำประกอบ) และของเล่นย้อนยุค (เป็นการนำเอากะลามะพร้าวมาขุดเป็นรูปร่างเหมือนตุ๊กตา) ซึ่งเป็นช่วงที่กลุ่มต้นกล้ามีการวางแผนเป้าหมาย และแผนการเรียนรู้ที่ชัดเจนมากขึ้น เหมือนดูว่าการเรียนรู้ของกลุ่มฯจะไปได้อีกประมาณ 1 - 2 ปี เริ่มเจอปัญหาสมาชิกเริ่มหายไป กิจกรรมบางกิจกรรมจึงต้องเลิก จากการสังเกตและสรุปการเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง พบว่า กิจกรรมที่ทำอยู่ไม่ใช่ความสนใจที่แท้จริง บางคนก็พบว่าความสนใจที่แท้คือเรื่องอะไรกันแน่

จากปัญหาดังกล่าวที่พบทำให้มีการนำมาเป็นประเด็นการพูดคุย ร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข และหาทางออก ในเวทีที่เขาสด ซึ่งในครั้งนี้พวกเราจะได้ฟัง และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนเยาวชนกลุ่มต่างๆในจังหวัดซึ่งเป็นเครือข่ายการเรียนรู้กัน จากเวทีในครั้งนี้ทำให้กลุ่มฯได้รับการเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จากคุณลุงวิรัตน์ สารคง ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สุราษฎร์ธานี คือ กิจกรรมที่ทำอยู่เป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างไกลตัว ความสนใจจึงเกิดขึ้นในระยะเวลาสั้นๆ เพื่อนสมาชิกจึงเปลี่ยนความสนใจเป็นเรื่องอื่น น่าจะลองหาประเด็นปัญหา หรือเรื่องที่เพื่อนในโรงเรียนให้ความสนใจในโรงเรียน และชุมชน จะทำให้การเรียนรู้มีพลังมากขึ้น

กลับจากเวทีเขาสก จึงได้จัดประชุมพูดคุยกับสมาชิกทั้งหมดที่ ศาลาริมน้ำบ้านคุณลุง
เสนอ วาริเพชร ต.ท่าสะท้อน อ.พุนพิน ซึ่งในพูดคุยในครั้งนี้ได้ข้อสรุป ประเด็นการเรียนรู้
ต่อไปของกลุ่มดังกล่าวใหญ่ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การเรียนรู้เพื่อจะแก้ไขปัญหาให้กับ
โรงเรียน / ชุมชนและเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองที่จะกลับไปสำรวจปัญหาในโรงเรียน
โดยใช้แบบสอบถาม รวบรวมความคิดเห็นจากเพื่อนในโรงเรียน และแบบสอบถามได้ถูกนำมา
วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ข้อมูลที่ได้ทำให้ทราบว่าโรงเรียนมีปัญหาหนักที่ดังแก็งแก็งแก็งมากถึง 11 ปัญหา
ได้แก่ ปัญหาขยะต้นโรงเรียน อาหารแพง เด็กหนีเรียน ทะเลาะวิวาท ห้องน้ำไม่สะอาด โรงเรียน
ไม่มีสถานที่นั่งเล่น น้ำเสียจากตลาดไหลมาอยู่ในสนาม ยาเสพติด พุดคำหยาบ การแต่งกาย
ไม่เรียบร้อย ชู้สาว ในเวทีที่สวนโมกข์ ซึ่งในครั้งนี้มี อ.นิวัตร ไช้ได้กิม หัวหน้าโครงการการ
พัฒนาหน่วยสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชน จ.สุราษฎร์ธานี
และคุณลุงวิรัตน์ สาระคง ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สุราษฎร์ธานี มาร่วมแสดง
ความคิดเห็นในเวทีครั้งนี้ด้วย ซึ่งก็ช่วยทำให้ กลุ่มดังกล่าวใหญ่ ได้พบประเด็นการเรียนรู้ที่ชัด
ขึ้นคือ ปัญหาเรื่องขยะ และอาหาร แต่อยากจะให้เพื่อนในโรงเรียนบ้านนาใหญ่ที่สนใจอีกหลาย
ส่วนได้แสดงความเห็นอีกครั้ง จึงได้มีการจัดเวทีร่วมกับเพื่อน ๆ อีกครั้ง

เวทีที่บ้านคุณลุงเสนอ วาริเพชร ต.ท่าสะท้อน อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี การจัดประชุม
ในครั้งนี้เป็นการร่วมระดมปัญหาที่ควรแก้แก็งแก็งแก็ง จากนั้นได้แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่มคือ
กลุ่มขยะ และอาหาร จากการวิเคราะห์หาแนวทางการเคลื่อนกิจกรรมต่อไป พบว่าประเด็นเรื่องขยะ
สามารถสร้างความร่วมมือในการทำกิจกรรมได้มาก จึงเลือกประเด็นขยะ เป็นการเรียนรู้ของ
พื้นที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเข้ามาหนุนเสริม ขณะนี้ได้ผ่านการอนุมัติโครงการ
ระยะที่ 1 โดยใช้ชื่อโครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์โดยกลุ่มเยาวชน
ดังกล่าวใหญ่ โดยมีแผนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชุมชี้แจงโครงการ
2. ศึกษาข้อมูลบริบทโรงเรียน และสภาพขยะ
3. อบรมการเรื่องการเก็บวิเคราะห์ข้อมูล
4. ศึกษาบทเรียนเรื่องขยะของกลุ่ม และ โรงเรียน
5. ประชุมสรุปงาน วิเคราะห์ข้อมูล หาแนวทางการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์
6. ศึกษาคู่มือการจัดการปัญหาขยะจากชุมชนที่มีการจัดการปัญหาขยะที่ดี
7. นำเสนอผลงานวิจัยพร้อมกับกำหนดแนวทางการจัดการขยะฯ ในช่วงต่อไป
8. จัดทำจดหมายข่าวทุกเดือน
9. จัดทำรายงานวิจัย

ในส่วนการเพิ่มเติมจากพี่อืด (รัตนา ชูแสง) เจ้าหน้าที่โครงการการพัฒนาหน่วยสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชน จ. สุราษฎร์ธานี ได้ช่วยเพิ่มเติมเรื่องความหมายของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น คือ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ เป็นการสร้างความรู้จากประเด็นปัญหาที่ค้นพบร่วมกันหรือ เป็นเรื่องที่เรายากเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างชัดเจน โดยมีการเริ่มต้นจากการร่วมคิด วางแผน ปฏิบัติ วิเคราะห์ และสรุปผล อย่างเป็นขั้นตอนเด็กๆ เยาวชน ชุมชน ก็สามารถทำได้

ภาคบ่าย เริ่มเวลา 13.30 น.

สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม ต้องย้ายที่ประชุมจากใต้ต้นไม้ ไปประชุมกันต่อใต้ถุนบ้านเพราะมีฝนตกลงมาอย่างหนัก การพูดคุยกันในภาคบ่ายนั้น พวกเราได้นำเอาแผนการดำเนินงานมาทำความเข้าใจร่วมกัน แต่ไม่สามารถพูดคุยทำความเข้าใจได้ทุกแผนการดำเนินงาน เพราะเวลาน้อย รายละเอียดแต่ละกิจกรรมในแผนการดำเนินงานค่อนข้างมาก จึงมีการนัดหมายเพื่อจัดเวทีประชุมชี้แจงอีกครั้ง นอกจากนั้นยังมีข้อเสนอแนะ จากพี่เอียง ภัสรา ฐิพันธ์ หัวหน้าโครงการฯ ว่าพวกเราเป็นนักวิจัยที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับขยะ น่าจะมีการเก็บข้อมูลเรื่องขยะที่เริ่มจากตนเอง คือเป็นบันทึกประจำวันการใช้จ่ายซื้อของ หรือเป็นตารางการซื้อขนม ใน 1 สัปดาห์ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วย จากนั้นช่วยกันสรุปการเปิดเวทีประชุมชี้แจงและเดินทางกลับ

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

1. นัดประชุมวางแผนลงรายละเอียด อีกครั้งที่โรงเรียนบ้านนาใหญ่
2. ทำการตรวจสอบปริมาณขยะที่เริ่มจากตนเอง โดยทำเป็นตารางการกินขนมของสมาชิกแต่ละคน และจะนำมาคุยกันทุกสัปดาห์ในคาบชุมนุม

9. ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

1. ช่วงการประชุมเตรียมการต้องใช้ช่วงเวลาที่มือน้อยนิดในช่วงกลางวัน ทำให้สมาชิกหลายคนไม่มีโอกาสมาร่วมพูดคุยด้วย
- ข้อเสนอแนะ ควรมีการกระจายข่าวให้เพื่อนได้รับทราบข้อมูลการประชุม เพื่อจะได้มีความพร้อมในการจัดประชุมมากขึ้น
2. เริ่มการประชุมช้ากว่ากำหนดการ 30 นาที เนื่องจากการเดินทางมาถึงที่นัดหมาย (หน้าโรงเรียนบ้านนาใหญ่) บางคนมาถึงช้ากว่าเวลานัดหมาย จึงทำให้การเดินทางไปถึงที่ประชุมล่าช้า ส่งผลให้การเริ่มประชุมล่าช้าออกไป ทำให้ต้องปรับกระบวนการของช่วงเช้าให้มาอยู่ช่วงบ่าย และต้องเลื่อนเวลากลับเป็น 16.00น. จากเดิมที่วางไว้คือ 15.30 น.

ข้อเสนอแนะ 1. นัดหมายก่อนเวลา

2. มีบริการรถรับ – ส่ง ให้ถึงบ้านเพราะบางคนเดินทางมาไม่สะดวก (เข้าซอยลึก รถเมล์ไม่ผ่าน)
3. ยืดหยุ่นเวลาให้เพื่อนสมาชิกตามความเหมาะสม

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

1.ความคาดหวัง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม เป็นไปตามที่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ คือ

- 1.สมาชิกได้ทำความรู้จัก และทำความเข้าใจเรื่องงานวิจัย
- 2.สามารถสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานวิจัยโดยเดี่ยวๆ สามารถกำหนดแผนและความร่วมมือต่อไปได้

2.สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

สถานที่ มีความเหมาะสม ทำให้บรรยากาศพูดคุยมีความเป็นกันเอง เพราะอยู่ท่ามกลางความร่มรื่นของต้นไม้ริมแม่น้ำคาปี

ช่วงเวลา ไม่เหมาะสม เวลาไม่พอกับการพูดคุยลงรายละเอียด

ข้อเสนอแนะ อยากให้เพิ่มเวลาในการประชุมให้มากขึ้นการพูดคุยจะได้ต่อเนื่องและสร้างความเข้าใจได้ดีกว่า ผู้เข้าร่วมประชุมอยากมีเวลาเล่นน้ำคลองบ้าง ไม่ใช่ประชุมกันอย่างเดียว

งบประมาณ มีความเหมาะสม ใช้จ่ายอย่างประหยัด จำนวนเงินที่ใช้ไปทั้งสิ้น

4,040 บาท

3.ผู้เข้าร่วมประชุม

มีความเหมาะสม ผู้เข้าร่วมตรงตามที่วางเป้าหมายไว้ คือ

1. ทีมงานวิจัย	25	คน
2. พี่เลี้ยง	1	คน
3. เจ้าหน้าที่ประสานงานวิจัยเยาวชน	1	คน
4. ที่ปรึกษา	1	คน
5. ผู้ประสานงานโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	คน
รวม	30	คน

4. ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรม

มีความเหมาะสม ได้ดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางไว้คือ

1. ประชุมวางแผน / แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
2. ประสานงานสถานที่
3. ดำเนินการประชุม
4. สรุปการทำกิจกรรม

5. วิธีการ / เครื่องมือในการดำเนินการประชุม

มีความเหมาะสม ได้ดำเนินงานตามที่วางไว้ คือ

1. กระบวนการระดมความคิด กลุ่มย่อย ทำให้สมาชิกได้พูดคุยกันทุกคน
2. ใช้การระดมความหมายของงานวิจัย ทำให้ได้ความหมายที่แต่ละคนเข้าใจและนำมา

หลอมความเข้าใจร่วมกันในวงใหญ่

3. Mind mapping จับประเด็นสำคัญ ทำให้สมาชิกเห็นประเด็นสำคัญในการคุยร่วมกัน
4. ที่ปรึกษาเกิร์นนำเรื่องความสำคัญของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของเด็กๆ
5. เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการพัฒนาหน่วยสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

ของเด็กและเยาวชน จ.สุราษฎร์ธานี เพิ่มเติมเรื่องกระบวนการงานวิจัยที่ทำโดยเด็กและเยาวชนและชุมชนเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับทีมวิจัย

6. เนื้อหาการจัดประชุม

มีความเหมาะสม ได้เนื้อหาตามที่วางไว้ คือ

1. ได้ทำความเข้าใจเรื่องงานวิจัย
2. เพื่อสร้างเชื่อมั่นในการทำวิจัยโดยเด็กๆร่วมมือกันได้

7. แผนงาน ข้อตกลงร่วม

มีความเหมาะสม คือ

1. นัดประชุมวางแผนลงรายละเอียด อีกครั้งที่โรงเรียนบ้านนาใหญ่
2. ทำการตรวจสอบปริมาณขยะที่เริ่มจากตนเอง โดยทำเป็นตารางการกินขนมของสมาชิก

8. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

การเดินทางใช้เวลานาน จึงทำให้การประชุมได้เริ่ม ช้ากว่าที่กำหนด แต่ต้องเลือกตามเวลาที่วางแผนไว้ ทำให้การพูดคุยลงลึกเรื่องรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมในแผนการดำเนินของโครงการฯมีไม่เพียงพอ ต้องนัดหมายคุยในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ ควรประชุมในพื้นที่ที่สมาชิกเดินทางได้สะดวก หรือหากมีประเด็นการพูดคุยหลายเรื่องควรนัดคุยวันเสาร์ – อาทิตย์

9. ความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรม

มีความสนใจดีมาก ตื่นเต้นกับการประชุมนอกสถานที่ สมาชิกให้ความร่วมมือในการจัดประชุมดี เสนอความคิดเห็น ตามแผนที่วางไว้

10. การสะท้อนของสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

1.อยากให้เพิ่มเวลาในการจัดประชุมจะได้มีเวลาเล่นน้ำและพูดคุยวางรายละเอียดแผนงานได้มากกว่านี้

2.อยากให้มีการประชุมนอกพื้นที่บ่อย ๆ ทำให้การประชุมรู้สึกสบาย ไม่เคร่งเครียด

3.ควรมีความระมัดระวังในการเดินทางเพราะมีสมาชิกบางคนหยอกล้อกันขณะที่รถเล่น

เวทีประชุมชี้แจงโครงการครั้งที่ 2

วันที่ 23 มกราคม 2548

ณ ห้องประชุมกลุ่มต้นกล้า โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

1. เพื่อทบทวนความเข้าใจของคณะทำงาน
2. เพื่อหาวิธีการในการเก็บข้อมูลเรื่องขยะ

2. งบประมาณในการจัดประชุม

-
-
-

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 22 คน

1. ทีมวิจัย	20 คน
2. พี่เลี้ยง	1 คน
3. อาจารย์ที่ปรึกษา	1 คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. นัดหมายประชุมเตรียมงาน

- เวลาในการนัดหมายประชุม จะเริ่มการประชุมเวลา 9.00น. - 15.00 น. แต่ได้มีการนัดสมาชิกมาก่อนเวลาเพื่อช่วยทำความสะอาดห้องประชุม

- เรื่องอาหารได้จัดการติดต่อแม่ค้าในตลาดยิ่งเจริญ

2. ดำเนินการประชุม

- ทบทวนการประชุมครั้งที่ 1
- ร่วมหาแนวทางในการเก็บข้อมูลขยะในโรงเรียนและชุมชน

3. สรุปผลเวที

5.เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

1. ใช้กระบวนการพูดคุยวงใหญ่ ทั้ง 22 คน
2. สรุปประเด็นการคุยโดยใช้ Mind mapping
3. มีผู้จัดบันทึกการประชุม

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

1. ทบทวนความเข้าใจของคณะทำงาน
2. ระดมวิธีการเก็บข้อมูลขยะในโรงเรียนและชุมชน

7.เนื้อหาในเวที

เริ่มเวลา 09.30 น. – 14.00 น.

เริ่มต้นคุยกันด้วยการทบทวนความเข้าใจต่องานวิจัยอีกครั้ง โดยให้แต่ละคนพูดถึงความเข้าใจต่องานวิจัย ส่วนใหญ่หลังจากเวทีประชุมชี้แจงครั้งที่ 1 ณ บ้านทับชัน ก็ทำให้เข้าใจงานวิจัยมากขึ้น คือ งานวิจัย เป็นการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องเจาะลึก, ทำจริง มีขั้นตอนในการทำสรุปการเรียนรู้ บทเรียนที่เกิดขึ้นที่สำคัญ คือพวกเรากลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ ต้องเป็นหลักในการปฏิบัติ

จากนั้นก็ช่วยกันทำแผนการดำเนินงานในช่วงถัดไป ทำอย่างไรที่จะสามารถหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องขยะ ได้แก่เรื่อง ประเภทของขยะ ,ขยะมาจากไหน ,ประโยชน์ ,โทษของขยะ และขยะจะไปไหน

จากการระดมความคิดได้วิธีการเก็บข้อมูลเรื่องขยะ ดังนี้

ศึกษาเรื่องประเภทขยะ โดยวิธี

- 1.การสัมภาษณ์, พูดคุย, สังเกต จากแม่ค้า ในตลาดยิ่งเจริญกิจ และจากเพื่อนๆ
ในโรงเรียนบ้านนาใหญ่ โดยแบ่งทีมที่จะไปศึกษา/ สัมภาษณ์/ สังเกต
 - โรงเรียนบ้านนาใหญ่ รับผิดชอบโดยทีมวิจัยผู้หญิง
 - ตลาดยิ่งเจริญกิจ (ตลาดของชุมชน) รับผิดชอบโดยทีมวิจัยผู้ชาย

2.ไปดูกองขยะ ดำบลท่าโรงช้าง

- การติดต่อประสานงาน แบ่งทีมที่จะต้องไปคุยกับอบต. เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องงานวิจัย กับองค์กรท้องถิ่น

3.ค้นคว้า จากหนังสือ, อินเทอร์เน็ต, อบต., เทศบาล

4.ทำแบบสอบถามในเรื่องชนิด ปริมาณ และการจัดการขยะของชุมชน

5.เวทีระดมข้อมูลจากเพื่อนในชุมชน

6.การสื่อสาร ในโรงเรียนและชุมชน (ตลาด) โดยการจัดทำหนังสือพิมพ์หน้าเดียวจดหมายข่าวต้นกล้าขนาดใหญ่

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

เก็บข้อมูลประเภทของขยะ ,ขยะมาจากไหน , ประโยชน์ และโทษของขยะ ,ขยะจะไปไหน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์พ่อค้าแม่ค้า และเพื่อนในโรงเรียน

9. ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

เพื่อนสมาชิก ในทีมวิจัยบางคนมาสายจึงทำให้การประชุมเริ่มช้ากว่ากำหนดไว้
ข้อเสนอแนะ ควรมีการนัดหมาย เวลาที่แน่ชัด และหากสมาชิกที่ติดภารกิจไม่สามารถเข้าร่วมได้
ต้องแจ้งล่วงหน้า เพื่อให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้ประชุมโดยไม่ต้องรอให้พร้อมเพียงทุกครั้ง

บทเรียนจากการจัดกิจกรรม

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

มีความเหมาะสม เป็นไปตามความคาดหวัง คือ

1. เพื่อทบทวนความเข้าใจของคณะทำงาน
2. เพื่อหาวิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลของขยะ

2. สถานที่ ช่วงเวลา และงบประมาณในการจัดประชุมกิจกรรม

สถานที่	ห้องประชุมของกลุ่มที่โรงเรียนบ้านนาใหญ่ไม่เหมาะสม อากาศร้อน ช่วงเวลาราย บรยากาศไม่น่านั่งประชุม
ข้อเสนอแนะ	ควรมีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อจะกระตุ้นความสนใจของสมาชิก ผู้เข้าร่วมประชุม
เวลา	เหมาะสม เพราะช่วงวันหยุดทีมวิจัยส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการประชุม ครั้งนี้ได้
งบประมาณ	เหมาะสมมีค่าใช้จ่ายในการประชุม 2,120 บาท

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม

มีความเหมาะสม ทีมวิจัยส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมประชุมตามที่วางไว้ คือ ประกอบด้วย
ทีมวิจัย 20 คน พี่เลี้ยง 1 คน และครูที่ปรึกษา 1 คน รวมเป็น 22 คน

4.ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ ดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ และทีมวิจัยที่ได้รับมอบหมายแต่ละหน้าที่ได้ปฏิบัติตามกระบวนการขั้นตอนที่วางไว้

5.เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

มีความเหมาะสม ทำให้บรรยากาศในการประชุมไม่เคร่งเครียดเป็นธรรมชาติ ทีมวิจัยมีความกล้าแสดงความคิดเห็นกันเต็มที่

6.เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

มีความเหมาะสม ได้เนื้อหาการประชุมตามที่วางแผนไว้ คือ มีการวางแผนการดำเนินงานต่อโดยทีมวิจัยเป็นผู้ร่วมกันลำดับการดำเนินงานก่อน - หลัง และเป็นการทบทวนความเข้าใจต่องานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกมีความเข้าใจต่อกระบวนการทำงานวิจัย และต่อโครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์มากขึ้น

7. แผนงาน / ข้อตกลงร่วมกัน

มีความเหมาะสม คือวางแผนเก็บข้อมูลประเภทของขยะ ,ขยะมาจากไหน , ประโยชน์และโทษของขยะ ,ขยะจะไปไหน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์พ่อค้าแม่ค้า เพื่อนในโรงเรียน และมีการนัดหมายไปดูที่ทิ้งและการจัดการขยะของชุมชน

8.ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

สมาชิกบางคนมาไม่พร้อมกัน ไม่ตรงเวลาเพราะไปเที่ยวงานวัดข้างบ้านกลับมาดึก จึงทำให้มาเข้าร่วมประชุมช้า เพื่อนจึงต้องรอ ทำให้การประชุมไม่ตรงตามกำหนดเวลา

9.ความสนใจของผู้เข้าร่วมเวที

มีความสนใจ ให้ความร่วมมือดี และมีการซักถาม เสนอแนะความเห็นอย่างต่อเนื่อง มีความใส่ใจในการจดบันทึก

10. เสียงสะท้อนจากเวที

1.น่าจะมีการจัดประชุมตามบ้านสมาชิก หากบรรยากาศได้ด้นไม่คุยกันก็ได้ และยังเป็นการสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองจะได้เห็นพวกเราประชุมกัน

2.บรรยากาศการประชุมไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากสภาพอากาศร้อนมากบรรยากาศการประชุมมีความเข้าใจในเนื้อหามากกว่าเดิมมีการเสนอความคิดเห็นกันหลากหลายพูดคุยกันทั่วถึง

กิจกรรมคู่มือการแยกขยะที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด
ณ บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด ต.มะขามเตี้ย อ.เมืองฯ จ.สุราษฎร์ธานี
วันที่ 29 มกราคม 2548

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

1. เพื่อคู่มือการแยกประเภทขยะที่ถูกต้อง
2. เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการรณรงค์สำรวจขยะในโรงเรียนและตลาด

2

* หมายเหตุ การศึกษาดูงานได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากโครงการพัฒนาชุมชนเป็นสุขที่ภาคได้
ตำบลบ้านดงเมืองเรียนรู้วิถีชีวิตที่ปากใต้

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 22 คน

1. ทีมงานวิจัย	20 คน
2. พี่เลี้ยง	1 คน
3. ที่ปรึกษา	1 คน
รวม	22 คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. วางแผนกำหนดการศึกษาดูการแยกขยะที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม

กำหนดการ

8.30 น.	ทีมวิจัยพร้อมกันหน้าโรงเรียนบ้านนาใหญ่
9.00น.- 10.00น.	เดินทางถึงบริษัทรักษ์สว. ฟังการบรรยาย จากคุณพิรพงษ์ สังข์ทอง เจ้าของบริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด
10.00น. - 11.30 น.	เดินดู และทำความเข้าใจกับขยะประเภทต่างๆในบริษัทฯ

11.30 น. – 12.00น. สรุปการศึกษาคูการแยกขยะ

12.00น. รับประทานอาหารกลางวัน / เดินทางกลับ

2. ประชุมเตรียมงาน

- ประสานกับบริษัททางโทรศัพท์ นัดหมายวันที่ 29 มกราคม 2548 ใช้เวลา ครึ่งวันในการศึกษา

- ประสานงานเตรียมคุยเตรียมความพร้อมๆ เรื่อง

1. การเดินทาง มีรถเช่าเหมา 1 คัน รอรับหน้าโรงเรียน

2. การนัดหมาย นัดเจอกันที่โรงเรียน เวลา 8.30น.

3. ทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง

4. แบ่งทีมเตรียมในการศึกษาดูงาน ดังนี้

4.1 ฝ่ายชี้แจงวัตถุประสงค์ ความเป็นมา ทำไมต้องมาศึกษาประเภทขยะ?

4.2 เตรียมคำถาม - ประเภทของขยะ

- ที่มาของขยะ

- การจัดการขยะของบริษัทฯ

- แรงจูงใจในการทำงาน

4.3 ฝ่ายเตรียมของขั้ววิทยากร (ให้ต้นไม้ในร่มจะได้ใช้ตกแต่งร้าน)

3. ศึกษาการแยกขยะที่บริษัทหลักทรัพย์สิ่งแวดล้อม

4. สรุปข้อมูลและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการศึกษาดูงาน

1. ฟังการบรรยายจากวิทยากร ช่วงเช้า

2. ดูการแยกประเภทขยะในบริษัท โดยมีวิทยากรบรรยาย

3. มีฝ่ายจัดบันทึกข้อมูลในการศึกษาการแยกประเภทขยะของบริษัทหลักทรัพย์สิ่งแวดล้อม

4. Mind mapping สรุปงานร่วมกันหลังจากศึกษาดูงาน

6. เนื้อหาในการศึกษาดูงานครั้งนี้

ศึกษาประเภทขยะของบริษัทหลักทรัพย์สิ่งแวดล้อม ในเรื่องประเภทของขยะ ที่มาของขยะ การจัดการขยะของบริษัทฯ และแรงจูงใจในการทำงานของเจ้าของบริษัทฯ

7. เนื้อหาในการศึกษาการแยกประเภทขยะ

พวกเราทีมวิจัยเดินทางมาถึงในช่วงที่มีการนำขยะมาขายที่ร้านพอดี้ จึงได้เห็นการแยกประเภทขยะตั้งแต่มาถึง เจ้าของร้านชวนพวกเราให้เข้ามานั่งในร้านก่อน ออกจะคับแคบแต่ก็ดูเป็นบรรยากาศของการมาดูงานการแยกประเภทขยะ ทีมวิจัยกำลังเพลิดเพลินกับหนังสือเก่าๆ

ที่ถูกนำมาขาย แต่ที่นี้จะมีการแยกก่อน ส่วนหนึ่งเก็บไว้อ่านเอง อีกส่วนหนึ่งไว้ขายให้
 หนอนหนังสือที่นิยมชมชอบหนังสือเก่าก็จะมาหาซื้อที่นี่ (เป็นส่วนหนึ่งจากคำบอกเล่าของภรรยา
 เจ้าของร้าน) พอจะมีเวลาในการพูดคุยกับพวกเราบ้างแล้ว เสี่ยงตกทายดังมาก่อนเจ้าตัวจะมาถึง
 สวัสดิ์ครับเด็กๆ...ผมพิรพงษ์ สังข์ทอง เรียกอาท้อปก็ได้รับ เป็นผู้จัดการบริษัทรั้งสิ่งแวดล้อม
 วันนี้มานี่อยากรู้เรื่องอะไรกันบ้างครับ

ทิมวิชัย : อยากทราบเรื่อง ประเภทของขยะ ที่มาของขยะ การจัดการขยะของบริษัท
 และแรงจูงใจในการทำงานค่ะ

คุณพิรพงษ์ สังข์ทอง : ครับถ้าอย่างนั้นผมจะเริ่มเล่าตั้งแต่การก่อตั้งบริษัทก่อนนะครับ บริษัท
 รั้งสิ่งแวดล้อมเปิดมาเป็นเวลาประมาณ 2 ปี ความคิดในการมาทำบริษัทขยะ คือมีความสนใจ
 เรื่องการจัดการขยะ การนำขยะมาใช้ประโยชน์ และเคยทำงานด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก่อน
 ตอนนี้ ขยะเป็นปัญหาของคนทั่วประเทศของคนทั้งโลก ก็เลยสนใจอยากทดลองทำดูครับ
 ที่ร้านมีการรับซื้อ 5 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่ โลหะ พลาสติก ขวด กระดาษ เหล็ก
 สามารถแยกย่อยได้ตามตารางที่บริษัททำไว้เพื่อความสะดวก และรับซื้อขยะครับ

1. ประเภทโลหะ

สินค้า	ราคา (บาท)/กก.
อลูมิเนียมบาง	50
อลูมิเนียมหนา	48
อลูมิเนียมฉาก	55
อลูมิเนียมเส้นสายไฟ	60
อลูมิเนียมกะทะผัด	26
อลูมิเนียมหม้อน้ำ	42
อลูมิเนียมกระป๋อง	37
ตะกั่วแข็ง	15
ตะกั่วอ่อน	12
ทองแดงเบอร์ 1	115
ทองแดงเบอร์ 2	110
ทองแดงเบอร์ 3	106
ทองเหลืองหนา	52
ทองเหลืองบาง	48
หม้อน้ำ	42

สินค้า	ราคา (บาท)/กก.
สแตนเลส	32
กึ่งสแตนเลส	3.50
มุ้งลวด	7

2.ประเภทพลาสติก

สินค้า	ราคา (บาท)/กก.
พลาสติกรวม	8
ขวดเบอร์ 1	17 ,16
ขวดPET / น้ำมันพืช	14
ขวดน้ำเกลือตัดจุก / ไม่ตัด	19 , 7
ท่อ PVC สีฟ้า / เหลือง	7
ท่อ PVC สีเทา	4
รองเท้าบูท	6
สายยางอ่อน	5
ใบพัดนาถุ้ง	7
สายยางสีเขียว / แฉ่ง	3.5
เปลือกสายไฟสีดำ	4 ,2
อวน / เ็น	4.50
เบตเตอร์มือเดือร์ไซด์	9
เบตเตอร์ดำ แห้ง	9
เบตเตอร์ขาว	12
น้ำมันพร้อมปั๊	140

3. ประเภทแก้ว

สินค้า	ราคา (บาท)/ กก.
ขวดข้างล่าง / เหล้าขาว	8.50
ขวดสิงห์ล่าง / เหล้าขาว	6
ขวดน้ำปลา / ขวดน้ำปลาบรรจุถังเรียบร้อย	1.20 /18
ขวดน้ำส้มฉ่ำยาว	1.10/17
ขวดแม่โขงกลม	1.40/21
ขวดแม่โขงแบนใหญ่	0.50/8
โซนาแกนใหญ่	12
โซนาแกนเล็ก	12
ขวดแสงทิพย์กลม	5
ขวดแสงทิพย์แบนใหญ่	0.20/8
ขวดสปอนเซอร์ใต้ถัง	16
ขวดน้ำหวาน	5
ขวดข้างเล็ก	9
ขวดสิงห์เล็ก	7
เศษแก้วสีขาว	0.50
เศษแก้วสีชา	0.50

4.ประเภทกระดาษ

สินค้า	ราคา (บาท)/ กก.
กระดาษกล่อง	4
กระดาษขาว / ค้ำ	4.50
กระดาษสมุด	4.50
กระดาษหนังสือเล่ม	2
กระดาษหนังสือพิมพ์	3.90
กระดาษย่อยสลาย	1.20
กระดาษสี	1.20
กระดาษฟอยโรงพิมพ์	1.80
กระดาษถุงปูน	-
กระดาษคอมพิวเตอร์	4.50
กระดาษแกนผ้า / ริงไช้	-
กระสอบข้าวสาร / น้ำตาล	2

5. ประเภทเหล็ก

สินค้า	ราคา (บาท)
เหล็กหนา	5.50
เหล็กบาง	4.70
เหล็กกลม	5.10
เหล็กย่อย	4.10
เหล็กเครื่อง	5.70
เหล็กหล่อชิ้นเล็ก	6
เหล็กหล่อชิ้นใหญ่	5.70
ลวดสลิง	4.30
เหล็กเส้นยุ่งๆ	4.10
เหล็กโซคัท	4.10
เหล็กดาบู่	4.70
กระป๋อง / สังกะสี	1

ราคาอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามภาวะตลาดนะครับ ขยะที่บริษัทไม่ได้รับซื้อ ขยะสด , ขยะพิษ โรงงานมีเนื้อที่ประมาณไร่เศษ ๆ ยังจัดระบบไม่คึก การจัดการของบริษัทผม จะพยายามสร้างนิสัยให้ผู้ร่วมงานทุกคน ใช้สิ่งของทุกอย่างให้คุ้มค่าที่สุด และร้านที่น้อง ๆ เห็น เหล็กที่ใช้ก่อสร้างทั้งหมดมาจากเหล็กที่นำมาขายที่ร้านทั้งนั้น

ผมจะลองนับรายการการนำไปใช้ประโยชน์ ให้ฟังนะครับ นามบัตรของผมทำจาก กระดาษที่ซองเอกสารน้ำตาล (ส่วนใหญ่มาจากโรงเรียน) พัดลมที่ซ่อมใช้เองในบ้าน ใบรายการ ใ้รับซื้อของทำจากกระดาษสมุดนักเรียนที่นำมาขาย ของเล่นลูก ๆ ผมฝึกให้เขาซ่อมเองไม่ต้องซื้อ ของเล่นประหยัทรายจ่ายไปเยอะนะครับ ผมยังฝึกให้ลูกๆแยกขยะที่บ้าน ได้เดือนละ 100 กว่าบาท ให้เก็บเป็นเงินในส่วนของตัวเอง ฝึกให้ลูกจัดการตั้งแต่เด็ก ๆ ตอนนี้ลูกผมอยู่แปด อายุ 7 ขวบ สามารถแยกขยะได้ และมีรายได้ทุกเดือน พวกเราก็ทำได้ เริ่มจากที่บ้านนั่นล่ะครับ และก็คิดว่า “ถ้าขึ้นเราใช้ทรัพยากรกันอย่างไม่รู้คุณค่าอย่างทุกวันนี้สักวันจะไม่เหลืออะไรไว้สำหรับลูกหลาน ”

หลังการพูดคุยเกริ่นนำเสร็จพวกเราก็ลุยเข้าไปหีบจับขยะประเภทต่าง ๆ ในบริษัทอย่าง สนใจ โดยมีเจ้าของเป็นผู้อธิบายอย่างใกล้ชิดทำให้พวกเรามีความรู้เรื่องการแยกประเภทขึ้นกว่าเดิมทีเดียว

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

- 1.สรุปการดูงาน จากประเด็นที่เตรียมไว้
- 2.นำผลการสรุปงานพูดคุยกับเพื่อนๆในทีมงานวิจัยที่ไม่ได้ไปดูงาน
- 3.นำไปทดลองแยกขยะกับกิจกรรมสัปดาห์ตรวจขยะในโรงเรียนบ้านนาใหญ่ และตลาด

9. ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

สถานที่นั่งคุยมีเสียงดังรบกวนทั้งจากรถที่แล่นผ่านไปมา และมีคนมาขายขยะทำให้การฟัง บางครั้งไม่ชัดเจน การบันทึกข้อมูลบางตัวผิดพลาด

ข้อเสนอแนะ สถานที่พูดคุยแลกเปลี่ยนน่าจะเป็นที่ที่ไม่พลุกพล่านนัก จะทำให้การพูดคุยมี ประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในกรณีนี้หาที่พูดคุยลำบาก สมาชิกจึงต้องมีสมาธิในการฟังและมีใจจด จ่อกับเรื่องที่คุยพอสมควร

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

1. ความคาดหวัง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม

1. เพื่อดูการแยกประเภทขยะที่ถูกต้อง
2. เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในการสำรวจขยะในโรงเรียนและตลาด

2. สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

สถานที่ เหมาะสม เหมาะสำหรับการศึกษาดูการแยกประเภทขยะ วิทยากรอธิบาย
เข้าใจง่าย มีตัวอย่าง ประเภทขยะให้เห็นชัดเจน แต่สถานที่ในการสรุป
ควรเลือกที่ไม่มีเสียงดังเกินไป

ช่วงเวลา เหมาะสมใช้เวลาวันเสาร์ที่มวิชัย ส่วนใหญ่ไม่ติดภารกิจจึงเข้าร่วม
กิจกรรม ครั้งนี้ได้มาก

งบประมาณ มีความเหมาะสม ใช้งบประมาณ ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ 2,310 บาท

3. ผู้เข้าร่วมประชุม

มีความเหมาะสม ผู้เข้าร่วมตรงตามที่วางเป้าหมายไว้ คือประกอบไปด้วย

1. ทีมงานวิชัย	20	คน
2. พี่เลี้ยง	1	คน
3. ที่ปรึกษากลุ่มต้นกล้า	1	คน
รวม	22	คน

4. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ ส่วนใหญ่การติดต่อ ประสานงานเป็นบทบาทของทีมวิชัย
และได้ดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางไว้

5. วิธีการ / เครื่องมือในการดำเนินการประชุม

มีความเหมาะสม คือ ทำให้การศึกษาดูการแยกประเภทขยะครั้งนี้ได้ข้อมูลตามที่วางแผน
และคาดหวังไว้

6.เนื้อหาการจัดประชุม

มีความเหมาะสม คือ ทีมวิจัยได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับ แรงจูงใจ แนวคิดในการทำงานของเจ้าของบริษัทฯ การแยกประเภทขยะ ราคาขยะประเภท โลหะ พลาสติก แก้ว กระดาษ เหล็ก และการจัดการขยะของบริษัทฯ

7.แผนงาน ข้อตกลงร่วม

มีความเหมาะสม คือ สรุปรูปข้อมูล และการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาดูการแยกประเภทขยะที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด แล้วนำไปใช้กับกิจกรรมการรณรงค์สำรวจขยะในโรงเรียน และตลาดต่อไป

8.ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

จากการสรุปกิจกรรมศึกษาการแยกประเภทขยะที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด ทีมวิจัยมีความเห็นตรงกันว่า ต้องให้ความสำคัญกับสถานที่พูดคุย ฟังบรรยาย เพราะถ้ามีเสียงดังรบกวนคนพูดพล่าม จะทำให้การการบันทึกข้อมูลบางตัวผิดพลาดได้

ข้อเสนอแนะ ต้องลงสำรวจพื้นที่ หรือสอบถามข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ให้ชัดเจน และวางแผนสำรองไว้เสมอ

9.ความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรม

ทีมวิจัยให้ความสนใจในการทำกิจกรรม คึงใจฟังการบรรยาย และการสาธิตการแยกประเภทของขยะ มีคำถามเป็นระยะ มีการจดบันทึกส่วนตัว และบันทึกของกลุ่มคั่นกล้า

10.การสะท้อนของสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

1. บรรยายาศในการพูดคุยดี แต่มีเสียงรบกวนจากรถที่แล่นผ่านไป – มา ทำให้ฟังข้อมูลไม่ค่อยชัดเจน

2. สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความสนใจเรื่อง การแยกประเภทขยะ และจะทดลองทำที่บ้านของตนเอง

3. ได้ความรู้เรื่องการแยกขยะ แบ่งเป็นประเภท โลหะ พลาสติก แก้ว กระดาษ เหล็ก และขยะยังสามารถเป็นอาชีพที่ช่วยสร้างรายได้ อีกอาชีพหนึ่ง

กิจกรรมไปดูกองขยะของ ตำบลท่าโรงช้าง
วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548
ณ ที่ทิ้งขยะชุมชน ต.ท่าโรงช้าง จ.สุราษฎร์ธานี

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

1. เพื่อต้องการทราบปริมาณ ประเภท ประโยชน์ โทษ และที่มาของขยะ ตำบลท่าโรงช้าง
2. เพื่อต้องการทราบว่าขยะตำบลท่าโรงช้างจะไปที่ไหน
3. เพื่อต้องการทราบผลกระทบจากขยะของตำบลท่าโรงช้าง

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 26 คน

1. ทีมงานวิจัย	21 คน
2. พี่เลี้ยง	1 คน
3. เจ้าหน้าที่จากอบต. ตำบลท่าโรงช้าง	3 คน
4. ที่ปรึกษา	1 คน
รวม	26 คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

วิธีการ / กระบวนการ

1. ประสานงานกับ อบต. และคณะทำงาน
2. จัดเตรียมอุปกรณ์
3. ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ
 - เดินทางไปดูกองขยะของชุมชน
 - มีวิทยากรพุดคุย บอกเล่าข้อมูลเกี่ยวกับกองขยะ
 - มีการจดบันทึก / สังเกต / สรุปละบวนการครั้งนี้
4. สรุปการทำกิจกรรม

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

1. มีวิทยากรเล่าข้อมูลขยะของอบต.ท่าโรงช้าง 2 คน คือ

- คุณทิพย์ศราพร เจริญพร

- คุณลุงวิเชียร ปานอิน เจ้าหน้าที่เก็บขยะของอบต.ท่าโรงช้าง

2. มีผู้บันทึกและตั้งคำถาม

3. เรียนรู้จากของจริง (ไปดูกองขยะของชุมชนท่าโรงช้าง)

4. หลังกลับจากไปกองขยะแล้ว สรุปกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มใหญ่ โดยกระบวนการ

Mind mapping และสรุปการเรียนรู้รายบุคคล

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

นำเสนอข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมไปดูกองขยะ ของชุมชนตำบลท่าโรงช้าง

7. เนื้อหาในเวที

ในการไปศึกษาดูกองขยะชุมชนในครั้งนี้ มีการปรับเปลี่ยนเวลา จากเดิม 11.30 น. เป็นเวลา 13.00 น. – 15.00น. ได้มีวิทยากรมาพูดคุยแนะนำ บอกเล่าเกี่ยวกับขยะ ทำให้เราได้รับความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับขยะในชุมชนมากขึ้น

1. ปริมาณของขยะในชุมชน ค่อนข้างประมาณ 1 – 3 ตัน มาจากบ้านเรือน ตลาด โรงเรียน และโรงงานอุตสาหกรรม 1 ตัน การเก็บขยะของทางอบต. ท่าโรงช้าง วันละ 2 ครั้ง

2. โรงงานน้ำอัดลม เป็นแหล่งที่มีขยะมากที่สุดส่วนใหญ่เป็นหลอดกาแฟ

3. การใช้ประโยชน์ มีผู้มาหาขยะขายมีรายได้ถึง 100- 200 บาท / วันขยะที่ขายได้ เช่น ขวดพลาสติก กระดาษ

4. ผลกระทบจากขยะ ส่งกลิ่นเหม็น ชาวบ้านที่มีบ้านใกล้กองขยะเริ่มมีอาการโรคทางเดินหายใจ คัน เป็นที่อาศัยของสัตว์มีพิษและแพร่เชื้อโรค เช่น หนู และแมลงสาบ

การกำจัดขยะ โดยวิธีการฝัง ไถกลบ และมีคนมาหาขยะไปขาย

ทางอบต. ตำบลท่าโรงช้าง จะเก็บเงินบริการเก็บขยะต่อเดือน

- บ้านเรือน ต่อเดือน 30 บาท

- โรงเรียน ต่อเดือน ฟรี

- ตลาด ต่อเดือน 4,000 บาท

- บริษัท ต่อเดือน 5,000 บาท

5. ประเภทของขยะ

- อุดมพลาสติก มีปริมาณมากที่สุด
- ขวด, แก้ว คามบ้านเรือน
- หลอดน้ำแข็ง โรงงานน้ำอัดลม
- กระสอบ จากบ้าน จากตลาด
- เข็มฉีดยา จากโรงพยาบาล

ผู้ให้ข้อมูล

1. คุณอุงเชียร ปานอินทร์ เป็นพนักงาน อบต.ท่าโรงช้าง แผนกเก็บขยะ
2. คุณอุงทิพย์ตราพร เจริญพร พนักงานเก็บขยะ อาชีพเสริม เก็บขยะขาย

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

นำข้อมูลที่นำเสนอจากกิจกรรมไปลงกองขยะของชุมชน กับเพื่อนในห้องประชุมกลุ่ม
ต้นกล้า

9. ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

1. ทางอบต. ตำบลท่าโรงช้าง มีภาระงาน จึงขอเลื่อนการนัดหมายจากเดิม 11.30 น.
เป็นช่วงบ่ายในเวลา 13.00 น. ซึ่งช่วงเวลานัดหมายสภาพอากาศร้อนมาก

ข้อเสนอแนะ ควรประสานเวลาในการเดินทางที่แน่ชัด ให้ทางอบต.ท่าโรงช้างมีเวลา
และสะดวกจึงค่อยนัดหมาย เพื่อจะได้มีเวลาในการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับทางอบต. ท่าโรงช้างด้วย

2. สมาชิกในทีมวิจัยส่วนใหญ่ไม่ได้ทำตามข้อตกลงที่วางไว้ คือ ไม่นำอุปกรณ์ที่สามารถ
กันแดดมา ทำให้กระบวนการที่ออกแบบไว้ว่าจะเดินดูรอบๆกองขยะ จึงไม่ได้ทำ เพราะทีมวิจัย
ส่วนใหญ่ไม่มีที่กันแดด ซึ่งทางอบต.ท่าโรงเป็นห่วงว่าจะทำให้เป็นไข้หวัดได้ จึงหยุดดูขยะเพียง
จุดเดียวคือด้านหน้า ส่วนจุดอื่นๆ ต้องวางแผนมาดูในครั้งต่อไป

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

1. ความคาดหวัง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม เป็นไปตามที่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ คือ

1. เพื่อต้องการทราบปริมาณ ประเภท ประโยชน์ โทษ และที่มาของขยะ ตำบลท่าโรงช้าง
2. เพื่อต้องการทราบว่าขยะตำบลท่าโรงช้างจะไปที่ไหน
3. เพื่อต้องการทราบผลกระทบจากขยะของตำบลท่าโรงช้าง

2. สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

สถานที่	มีความเหมาะสมทำให้บรรยากาศพูดคุยมีความเป็นกันเอง
ช่วงเวลา	ไม่เหมาะสม สภาพอากาศร้อนมาก
ข้อเสนอแนะ	น่าจะปรับเป็นช่วงเช้า เพราะอากาศจะได้ไม่ร้อนมาก และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้มากกว่าครั้งนี้
งบประมาณ	มีความเหมาะสม คือจำนวนเงินที่ใช้ไปทั้งสิ้น 1,365 บาท

3. ผู้เข้าร่วมประชุม

มีความเหมาะสม ผู้เข้าร่วมตรงตามที่วางเป้าหมายไว้		คือ
1. ทีมงานวิจัย	21	คน
2. พี่เลี้ยง	1	คน
3. เจ้าหน้าที่ จากอบต. ตำบลท่าโรงช้าง	3	คน
4. ที่ปรึกษา	1	คน
รวม		26 คน

4. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

เหมาะสม	สามารถดำเนินการตามที่วางไว้ วิทยากรจากท้องถิ่นมาช่วยให้ข้อมูล ทำให้สามารถรับข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น
ข้อเสนอแนะ	ควรเน้นย้ำเรื่องการเตรียมตัวเองในเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้กันแดด รองเท้าที่ใช้กันเศษแก้วได้ เพราะอาจทำให้ได้รับอันตราย ถ้าแต่งกายไม่รัดกุม หรือทำให้เป็นหวัดได้ถ้าต้องอยู่กลางแจ้งที่ร้อนมากๆ

5. วิธีการ / เครื่องมือในการดำเนินการประชุม

เหมาะสม คือ วิทยากรจากท้องถิ่นสามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น และทีมงานวิจัยยังได้ฝึกการประสานงานกับคนภายนอกอีกด้วย

6. เนื้อหาการจัดประชุม

มีความเหมาะสมคือเป็นที่ทราบข้อมูลของกองขยะชุมชน ในเรื่องประเภทของขยะ ปริมาณของขยะ การจัดการขยะ ผลกระทบ และการใช้ประโยชน์

7. แผนงาน ข้อตกลงร่วม

มีความเหมาะสม คือ นำข้อมูลที่น่าเสนอกับเพื่อนในห้องประชุมกลุ่มต้นกล้าเพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลให้เพื่อนๆ ได้ทราบ

8. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

สภาพอากาศร้อนมากเกือบตลอดเส้นทางถนนลูกรัง มีฝุ่นเยอะ เนื่องจากช่วงหน้าแล้ง
ข้อเสนอแนะ ควรมีการเตรียมอุปกรณ์สำหรับกันแดด กันฝุ่นได้ คิดว่าทุกครั้งเมื่อต้อง
ออกนอกสถานที่

9. ความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรม

เป็นไปด้วยดี ทุกคนนั่งฟังและจดบันทึกอย่างตั้งใจได้ค้นไข่ข้างกองขยะ มีการซักถาม
วิทยากร แม้อากาศจะร้อนมากแต่ก็ไม่มีใครบ่น หรือ แสดงอาการเบื่อให้เห็น

10. การสะท้อนของสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

บรรยากาศในการดูกองขยะ มีกลิ่นเหม็นมาจากกองขยะ ตลอดเวลาต้องใช้ผ้าปิดจมูก
ไม่เคยเห็นกองขยะของชุมชนมาก่อน ไม่คิดว่าจะเป็นกองใหญ่มาก การมาดูกองขยะน่าจะปรับ
เวลาเป็นช่วงเช้าอากาศจะได้ไม่ร้อนมาก มีสมาชิกบางคนอยากให้พาไปดูกองขยะของเทศบาลเมือง
สุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ จึงอยากเห็นการจัดการขยะว่าทำอะไร เพื่อจะได้นำมา
ประกอบการหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะของกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ได้บ้าง

กิจกรรมสัมมนา และเก็บข้อมูลเพื่อออกแบบสอบถาม

วันที่ 24 มกราคม 2548

ณ ห้องประชุมต้นกล้าหน้าใหญ่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ อ.พุนพิน จ. สุราษฎร์ธานี

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

1. เพื่อสรุปการสำรวจขยะภายในโรงเรียนและตลาด
2. เพื่อหาวิธีการจัดการขยะภายในโรงเรียนและตลาด
3. เพื่อเตรียมข้อมูลในการออกแบบการจัดทำแบบสอบถาม สัมภาษณ์ในชุมชน

2. งบประมาณในการจัดประชุม

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 23 คน

1. อาจารย์ที่ปรึกษา	1	คน
2. พี่เลี้ยง	1	คน
3. คณะทำงานวิจัยจำนวน	21	คน
รวม	23	คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. ประชุมวางแผนเตรียมงาน / แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
2. กลุ่มที่ 1 รับผิดชอบเก็บข้อมูลในโรงเรียน
กลุ่มที่ 2 รับผิดชอบเก็บข้อมูลในตลาด
3. ลงปฏิบัติกิจกรรมเก็บข้อมูล เพื่อประกอบการออกแบบสอบถาม
4. สรุปผลการทำกิจกรรมเก็บข้อมูล เพื่อประกอบการออกแบบสอบถาม

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

1. ใช้ mind mapping ในการสรุปประชุมเพื่อให้สมาชิกเห็นประเด็นสำคัญในการพูดคุยร่วมกัน
2. นั่งประชุมล้อมวงและเปลี่ยนพูดคุย และเสนอความเห็น
3. มีผู้รับผิดชอบบันทึกการประชุม

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

นำเสนอการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกต ในโรงเรียนบ้านนาใหญ่ และตลาด
ยิ่งเจริญกิจ ของกลุ่มที่ 1 สุ่มสำรวจขยะในโรงเรียน และกลุ่มที่ 2 สุ่มสำรวจขยะในตลาด

7. เนื้อหาในการจัดประชุม

ครั้งนี้ได้นั่งล้อมวงประชุมกันในเวลา 11.30 น.- 14.00 น ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ดำเนินการ
โดยมีการนำประชุมโดยนายเสรี นาคสัมพันธ์ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่ได้สำรวจมาสรุป
ได้ดังนี้ ซึ่งไม่ใช่แค่การสำรวจเพียงอย่างเดียว แต่มีการสังเกต พร้อมทั้งเก็บขยะไปฝึกแยกด้วย

โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ทำการสัมภาษณ์/สำรวจบริเวณ

1. อาคารเรียน

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

2. สนามบาสเกตบอล

3. ที่จอดรถ

4. โรงอาหาร

5. สนามฟุตบอล

ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

1. ที่มาของขยะจากการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือ

- เด็ก ๆ ในโรงเรียนทิ้งขยะไม่เป็นที่
- มาจากตลาดใกล้โรงเรียน
- ลมพัดพาขยะปลิวมาจากภายนอกโรงเรียน
- สุนัขคาบมา
- สหกรณ์ในโรงเรียน

2. ประเภทของขยะ มีดังนี้

- ขยะเปียก เศษอาหารที่เหลือจากการทำอาหารกลางวันและเด็กนักเรียนทานเหลือ
- ขยะพลาสติก ขวดพลาสติก ขวดนม ขวดนม
- ขยะประเภทเศษแก้ว
- ขยะย่อยสลายได้ คือใบไม้ เศษหญ้าที่ตัดจากสนามฟุตบอล กระดาษ

3. การใช้ประโยชน์ของขยะ

- เอามาคัดแปลงเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ
- นำไปขายให้กับร้านรับซื้อขยะรีไซเคิล

4. โทษของขยะ

- คูไม่สะอาดตา ทำให้บรรยากาศในโรงเรียนไม่ค่อยน่าอยู่ เพราะมีขยะ
เกลื่อนกลาดทั่วบริเวณโรงเรียน
- มีสุนัขคาบและคุ้ยเขี่ยถังขยะ ทำให้คูไม่เป็นระเบียบและอาจจะมีเชื้อโรคกระจาย

5. วิธีการจัดการขยะของโรงเรียน

- ทิ้งในถังขยะ แล้วรอรถจากพนักงานเก็บขยะของ อบต.
- นำไปเผาบริเวณใกล้โรงเรียน
- นำกระดาษาไปขาย

ตลาดยิ่งเจริญกิจ

ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการ

- ซ้อมของในร้านและสอบถามข้อมูลไปด้วย
- มีการแบ่งทีม ๆ ละ 3 คน สอบถามวันละ 2 ร้าน
- สอบถาม / สังเกตความคิดเห็นเกี่ยวกับโทษและประโยชน์ของขยะหน้าตลาด
- ใช้วิธีการชวนคุยกับพ่อค้า แม่ค้า

ข้อมูลที่ได้

มีร้านค้า ประมาณ 200 ร้าน ในตลาดยิ่งเจริญกิจ ซึ่งขยะที่พบมากที่สุด คือ เศษผักและ
เปลือกผลไม้ เป็นประเภทอินทรีย์มาสารย่อยสลายได้

ตัวอย่างร้านค้าที่สัมภาษณ์

1.แม่ค้าร้านผลไม้ ปากทางเข้าตลาด ขายมาเป็นเวลาเกือบ 4 ปี ผลไม้ที่ขายคือ เงาะ
มังคุด ลำไย แอปเปิ้ล แดงโม ผลไม้ตามฤดูกาล วันละประมาณ 50 ก.ก. ขยะในร้านส่วนใหญ่
เป็น ผลไม้เน่า ๆ ซ้ำๆ แต่ไม่ได้ทิ้งที่ตลาด เอาไปทิ้งโคนต้นไม้ที่บ้าน

2. ร้านขายกล้วยทอด ขายมาเป็นเวลา 7-8 ปีแล้ว ก่อนจะมาขายที่ตลาดขายที่หน้าบ้านมา
ก่อน ขยะส่วนใหญ่เป็นพวกถุงพลาสติก (ถุงน้ำมันพืช) น้ำมันที่เหลือจากการทอดกล้วย
เปลือกกล้วย มันเทศ วันละ 5 ก.ก. ทิ้งในถังรวมไม่ได้ใส่ถุงดำรอให้ทางตลาดจัดการให้

3. ร้านขายเครื่องดื่ม ขายมาประมาณ 2-3 ปี ใช้น้ำล้างฝาครอบโถน้ำเชื่อม วันละ 1 ถัง
(ประมาณ 5-6 ก.ก.) แก้วและถุงพลาสติกใส่เครื่องดื่ม มีขยะก็จะทิ้งในถังรวมสะดวกไม่ได้นำไป
กำจัดที่บ้าน

4. ร้านขายเนื้อสัตว์ ขยะที่ทิ้งเป็นเศษกระดูก ถุงพลาสติก ก้อนไขมัน แม่ค้าใช้วิธีการจัดการโดย
เอากลับไปคั่วให้สุกๆ หมว ที่บ้าน

สิ่งที่ต้องทำต่อไป คือ

1. สรุปข้อมูลที่ได้เป็นเอกสาร
2. ออกแบบสอบถามโดยการนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการตั้งคำถาม
3. การสำรวจความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถาม
4. การแยกขยะที่บ้านสมาชิกในทีมวิจัย ซึ่งเป็นการศึกษาการประเภทขยะได้วิธีการหนึ่ง
5. เขียนความรู้สึก บันทึกการเรียนรู้ การสำรวจขยะ ในสมุดบันทึกประจำวันทุกวัน

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

1. จัดประชุมทีมวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และทดลองแยกขยะ
มาประกอบในการออกแบบสอบถาม
2. การแยกขยะที่บ้านสมาชิกในทีมวิจัย ซึ่งเป็นการศึกษาการประเภทขยะ

9. ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

การลงไปเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยไม่มีคำถามที่เตรียมอย่างแน่ชัด ทำให้สมาชิก
บางคนไม่มีความมั่นใจในการพูดคุย จึงทำให้ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับขยะมากนัก

ข้อเสนอแนะ ในการประชุมเตรียมวางแผนการทำงานก่อนลงไปสัมภาษณ์เพื่อจะได้
ข้อมูลเกี่ยวกับขยะในตลาดยิ่งเจริญมากยิ่งขึ้น

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

1. ความคาดหวัง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

เหมาะสม คือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อสรุปการสำรวจขยะภายในโรงเรียนและตลาด
2. เพื่อหาวิธีการกำจัดขยะภายในโรงเรียนและตลาด
3. เพื่อเตรียมข้อมูลในการออกแบบการจัดทำแบบสอบถามสัมภาษณ์ในชุมชน

2. สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

สถานที่	มีความเหมาะสม คือ มีการคุยกันอย่างกระชับหลังจากการประชุมเสร็จสิ้นต้องเข้าห้องเรียนในชั่วโมงถัดไป
เวลา	มีความเหมาะสม ใช้เวลาว่างในช่วงพักกลางวันให้เป็นประโยชน์
งบประมาณ	มีความเหมาะสม ใช้เป็นค่าสัมภาระ นอกสถานที่เป็นเงิน 900 บาท

3. ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 23 คน

มีความเหมาะสม ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ คือ

1. อาจารย์ที่ปรึกษา	1	คน
2. พี่เลี้ยง	1	คน
3. คณะทำงานวิจัยจำนวน	21	คน

4. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

เหมาะสม คือดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางไว้ แต่กลุ่มที่รับผิดชอบสัมภาระเก็บข้อมูลในตลาด ควรจะช่วยการวางแผนในกลุ่มย่อยก่อนปฏิบัติงาน

5. วิธีการ / เครื่องมือในการดำเนินการประชุม

มีความเหมาะสม คือใช้วิธีเข้าไปชวนคุย สัมภาษณ์ แม้จะได้ข้อมูลไม่มากนักแต่เป็นการฝึกพูดคุยสื่อสารและเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนๆในโรงเรียน แม้ค้า พ่อค้าในตลาด

6. เนื้อหาการจัดประชุม

เหมาะสม คือได้ทราบข้อมูลของโรงเรียน เรื่องประเภทขยะ ที่มาขยะ โทษขยะ การใช้ประโยชน์ของขยะ และวิธีการจัดการขยะของโรงเรียน แต่ในส่วนของ ตลาดยังเจริญกิจทราบเพียงประเภทที่มีมากที่สุด ยังไม่ทราบขยะประเภทอื่นๆ ข้อมูลเรื่องที่มา โทษ การใช้ประโยชน์และวิธีการจัดการขยะของตลาดยังไม่ทราบ

ข้อเสนอแนะ น่าจะมีการเก็บข้อมูลในตลาดเกี่ยวกับที่มา โทษ การใช้ประโยชน์และวิธีการจัดการขยะของตลาดเพิ่มเติม

7. แผนงาน ข้อตกลงร่วม

มีความเหมาะสม คือ

1. จัดประชุมทีมวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และทดลองแยกขะมาประกอบในการออกแบบสอบถาม
2. การแยกขะที่บ้านสมาชิกในทีมวิจัย ซึ่งเป็นการศึกษาประเภทขะจากใกล้ตัว
3. เก็บข้อมูลในตลาดเกี่ยวกับที่มา โทษ การใช้ประโยชน์และวิธีการจัดการขะเพิ่มเติม

8. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

มีคำถามจากเพื่อน ๆ และพ่อค้า แม่ค้า ถึงโครงการวิจัย (โครงการแนวทางการจัดการปัญหาขะอย่างสร้างสรรค์) ซึ่งความเข้าใจว่าเป็นการทำรายงาน / การบ้านที่ครูมอบหมายให้ทำ จึงให้ความร่วมมือดี

- ข้อเสนอแนะ 1. ควรจัดเวทีประชุมกับเพื่อน ๆ พ่อค้า แม่ค้า และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่ออธิบายและสร้างความเข้าใจงานวิจัยที่สามารถทำได้โดยเด็ก ๆ และเยาวชนเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้จากประเด็นปัญหาจากพื้นที่ และร่วมกันแก้ไขปัญหของชุมชน
2. สื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องงานวิจัยให้มากขึ้น

9. ความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรม

ให้ความสนใจดี มีการเตรียมการนำเสนอ โดยการสรุปข้อมูลลงกระดาษรูปโฟลเดอร์หมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบและสมาชิกในกลุ่มนำเสนอด้วยความมั่นใจ

10. การสะท้อนของสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

อากาศร้อนมาก แต่พวกเราที่สนใจประชุมสรุปกันดี บางคนที่ไม่ค่อยพูด ไม่ค่อยเสนอความคิดเห็น มีความกล้ามากขึ้น เพราะต้องสรุปในสิ่งที่คนทำให้เพื่อนได้รับทราบ

2. ต้องมีการเตรียมตัวก่อนที่จะลงสัมภาษณ์ เช่น ต้องเตรียมข้อมูลว่าแม่ค้าร้านไหนที่พอจะอยู่ได้, ข้อมูลที่เรื่องวิจัยจะนำไปคุย / อธิบายเพื่อสื่อสารกับใครได้บ้าง

3. การจับบันทึกสำคัญมาก เมื่อไม่ได้จดบันทึก / สรุปการทำงานทันทีทำให้บางคนลืมข้อมูลที่สัมภาษณ์มาได้ ควรมีการแบ่งทีมสัมภาษณ์ใหม่อีกครั้งแล้วจดบันทึกทันที หรือใช้การบันทึกโดยเทปบันทึกเสียงแล้วค่อยมาถอดเทปก็ได้ ทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น

4. ไม่ถือโอกาสตีสนิทกับแม่ค้าร้านที่สัมภาษณ์จนเกินไป เช่น สมาชิกที่เข้าไปสัมภาษณ์บางคนหยิบผลไม้ของแม่ค้ากิน ซึ่งเป็นท่าที่ไม่เหมาะสม ถึงแม้แม่ค้าจะชวนให้กิน เพราะทีมวิจัยที่ไปสัมภาษณ์มีหลายคน ควรขอบคุณแล้วชวนกันไปสัมภาษณ์ร้านค้าอื่น ๆ ต่อ

กิจกรรมผู้สำรวจขยะในโรงเรียนบ้านนาใหญ่

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 9 มีนาคม 2548

ณ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

1. เพื่อทราบปริมาณ ประเภท ของขยะในโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาการจัดการขยะในโรงเรียน

2. งบประมาณในการจัดประชุม

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 22 คน

1. ทีมวิจัย	20 คน
2. พี่เลี้ยง	1 คน
3. อาจารย์ที่ปรึกษา	1 คน
รวม	22 คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. ประชุมเตรียมงาน
 - ทำแบบสอบถาม
 - ประมวลพื้นที่ แบ่งโซนกันเก็บขยะอาคารเรียน 1, 2 และ 3 สนามบาส , สนามฟุตบอล ,ในถังขยะ,บนถนน
2. พุฒยเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการสำรวจ
 - ผ้าปิดจมูก ถุงดำ ถุงมือ
3. กำหนดช่วงเวลา แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ตอนเช้า และตอนเย็น

4. คัดต่อประสานงาน

- พุดคุยกับผู้อำนวยการ โรงเรียนเรื่องทีมวิจัยจะทำการสุ่มสำรวจขยะในโรงเรียน
- พุดคุยกับ อบต.ว่าไม่ต้องมาเก็บขยะในโรงเรียนภายใน 7 วัน

5. สถานที่ มีการทำคอกเก็บขยะ เพื่อไม่ให้สุนัขขี้เขี้ยว และไม่ให้ขยะเคลื่อนกลาด

6. แยกขยะ วันที่ 10 มีการบันทึกวิดีโอเก็บไว้

7. สรุปผลการทำกิจกรรม

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

1. ใช้การบันทึกรายวัน ช่วงพักกลางวันทุกวัน (ช่วงสุ่มสำรวจ)
2. ใช้การพุดคุยกลุ่มย่อย สรุปปัญหา / อุปสรรคที่พบ และนำเสนอกลุ่มใหญ่
3. เก็บขยะไว้ทั้งสัปดาห์ ทำการแยกวันสุดท้าย บันทึกวิดีโอ
4. ใช้กระบวนการ mind mapping สรุปการเรียนรู้ / บทเรียนร่วมกัน
5. บันทึกความคิด / การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นรายบุคคล

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

1. ทราบข้อมูล ปริมาณ ประเภท ของขยะในโรงเรียน
2. คู่มือการจัดการปัญหาขยะในโรงเรียน

7. เนื้อหาในเวที

การสุ่มสำรวจขยะในโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ทีมวิจัยเริ่มการสุ่มสำรวจ ตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2548 – วันที่ 9 มีนาคม 2548 ซึ่งจะทำการสุ่มสำรวจในเวลา ช่วงปิดเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการสุ่มสำรวจ เพื่อ ต้องการทราบปริมาณ ประเภทขยะ และคู่มือการจัดการขยะในโรงเรียนบ้านนาใหญ่

สิ่งสำคัญอันดับแรก คือ พวกเราต้องชี้แจงกับโรงเรียนให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในกิจกรรมที่พวกเราจะสุ่มสำรวจขยะในโรงเรียน จากการทำกิจกรรมผ่านไป 4 - 5 วันก็มีเด็ก ๆ ที่สนใจมาสอบถาม พวกเราก็อธิบายให้ฟัง จึงมีน้องที่อาสาช่วยเก็บขยะทุกวัน นอกจากนั้นคณะครูก็ช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้ ทำให้มีเด็กนักเรียนคนอื่น ๆ มาช่วยเก็บขยะด้วย สร้างความประทับใจกับทีมวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ในช่วงที่มีการชุมนุมสำรวจนั้น โรงเรียนดูสะอาดมากเพราะทุกคนช่วยกันเก็บขยะ ทั้งเป็นที่
มีเสียงสะท้อนจากครูในโรงเรียนว่าน่าจะมีการชุมนุมสำรวจตลอดไป โรงเรียนจะได้สะอาดตลอดไป
จากการชุมนุมสำรวจขยะในโรงเรียนทำให้พวกเราทีมงานวิจัย รู้สึก ปลื้มใจมากที่เป็นส่วนหนึ่ง
ในการทำให้โรงเรียนดูสะอาดมากขึ้น มีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น รู้สึกว่า พลังของการเริ่มต้นที่ตนเอง
กล้าที่ริเริ่มทำจากคนไม่กี่คน ก็ทำให้เพื่อนในโรงเรียน แลคุณครู หลายท่านเห็นความตั้งใจ
ในการทำงานวิจัยของพวกเรามากขึ้น

ตารางบันทึกผลการสำรวจขยะในโรงเรียนบ้านนาใหญ่
ตั้งแต่วันที่ 28 ก.พ. – 4 มี.ค. 2548 และ 8-9 มี.ค. 2548

วันที่	ประเภทขยะ							รวม	หมายเหตุ
	พลาสติก	ขวดแก้ว	กระป๋อง น้ำอัดลม	กล่องนม/ กล่องน้ำผลไม้	กระดาษ	อื่น ๆ เช่น จุกนมโรงเรียน ไม้เสียบลูกชิ้น, หลอด กาแฟ, จุกนม, ไขไม้, จุกเท้าขาด, กล่องโฟม	เศษอาหาร ในโรง อาหาร		
28 ก.พ. 48	1.8	9.8				14.8	6	32.4	วันที่ 5-6
1 มี.ค. 48	3.2	15.4				15.2	7	40.8	เป็น
2 มี.ค. 48	2.6	19.8				8.8	6	37.2	วันหยุด
3 มี.ค. 48	3.8	9				9.6	6	28.4	เรียน
4 มี.ค. 48	3.2	5.8		0.4		13.6	7	22.60	เสาร์ -
8 มี.ค. 48		7.4				23.8	6	37.20	อาทิตย์
9 มี.ค. 48	9.2	32.2	0.6		2.6	30.8	7	82.40	ไม่มีการ
รวม	23.8	99.4	0.6	0.4	2.6	116.6	45	281	สุ่มสำรวจ

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

1. นำข้อมูลที่ได้ไปนำเสนอกับทางโรงเรียน
2. นำการสุ่มสำรวจขยะในตลาด และทำแบบสอบถามควบคู่กันไป

9. ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

1. เวลาในการปฏิบัติงาน (เก็บขยะแต่ละวัน รวบรวมขยะเข้าเก็บไว้ในคอกขยะ)
ต้องหาช่วงเวลาว่างในการทำกิจกรรมสุ่มสำรวจ ซึ่งในทีมวิจัย ใช้ช่วงก่อนเข้าแถว และหลังเลิกเรียนปฏิบัติงาน

2. หลังจากเสร็จการเก็บขยะก็ได้มาสรุปร่วมกัน ตามหัวข้อ คือ ปัญหาอุปสรรคที่เจอ
จากการทำงาน บทเรียน การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เขียนในสมุดบันทึกงานวิจัยเป็นรายบุคคล และของกลุ่มต้นกล้า

ข้อเสนอแนะ ควรหาทีมเพื่อนนอกเหนือจากงานวิจัยเพิ่มเติม เพื่อการปฏิบัติงานจะได้รวดเร็วขึ้น

บทเรียนจากการจัดกิจกรรม

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

มีความเหมาะสม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้คือ

1. ได้ทราบปริมาณ ประเภท ของขยะในโรงเรียน
2. คู่มือการจัดการขยะในโรงเรียน

2. สถานที่ ช่วงเวลา และงบประมาณในการจัดประชุมกิจกรรม

สถานที่ ไม่เหมาะสม อากาศร้อน ช่วงเวลาบ่าย บรรยากาศไม่น่านั่งประชุม

ข้อเสนอแนะ ควรมีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อจะกระตุ้นความสนใจของสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม

ช่วงเวลา เหมาะสม เพราะช่วงพักกลางวันทีมวิจัยส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการสุ่มสำรวจครั้งนี้ได้

งบประมาณ เหมาะสม มีค่าใช้จ่ายในการสุ่มสำรวจทั้งสิ้น 4,146 บาท

3.ผู้เข้าร่วมในการประชุม

มีความเหมาะสม ทีมวิจัยส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมประชุมตามที่วางไว้ คือ ประกอบด้วย ทีมวิจัย 20 คน พี่เลี้ยง 1 คน และครูที่ปรึกษา 1 คน รวมเป็น 22 คน

4.ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ สมาชิกสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้ และรับผิดชอบหน้าที่ กระจายงานดี

5.เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ

1. เห็นควรให้มีการสรุปบันทึกทุกวัน เพื่อเป็นการฝึกการบันทึกของสมาชิกในทีมวิจัยด้วย
2. การบันทึกวิธีใด ทำให้สมาชิกหลายคนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เพราะบันทึก เป็นภาพเคลื่อนไหว สามารถมองเห็นชัดเจนว่าใครทำหน้าที่อะไร อย่างไรบ้าง

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

มีความเหมาะสม คือ ได้ทราบถึงปริมาณขยะ ประเภท ที่มา สาเหตุของขยะในโรงเรียน บ้านนาใหญ่ต่อวัน โดยเฉลี่ย 281 กก./สัปดาห์ ขยะบริเวณหลังห้องน้ำไม่ได้สำรวจ เพราะขยะ ส่วนใหญ่เป็นผ้าอนามัยที่ไม่มีการห่อกระดาก จึงไม่มีใครกล้าเข้าไปเก็บ

ข้อเสนอแนะ น่าจะมีการวางถังขยะที่สวมถุงดำไว้หน้าห้องน้ำ หรือในห้องน้ำ เพื่อ สะดวกในการจัดการขยะ

7. แผนงาน / ข้อตกลงร่วมกัน

มีความเหมาะสม คือ จะนำข้อมูลที่ได้ไปเผยแพร่กับทางโรงเรียน (เพื่อนนักเรียน ,ครู, น้อง ๆ ชั้นประถม) โดยวิธีการ สื่อนั่งสื่อพิมพ์หน้าเดียว, วิทยุชุมชน, พุดหน้าเสาธง, แสดงละคร, จัดนิทรรศการ

8. ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

ขาดการสื่อสารให้เพื่อนในโรงเรียนได้ทราบ มีเพื่อนบางส่วนเข้าใจผิด คิดว่ามีกลุ่มงานวิจัยชะอยู่แล้วในโรงเรียน เพื่อน ๆ นักเรียนก็ไม่ต้องเก็บชะอีกต่อไป

ข้อเสนอแนะ นอกจากจะมีการทำงานของทีมที่เข้มแข็ง ปฏิบัติงานอย่างจริงจังแล้ว ต้องสร้างความร่วมมือ ออกแบบแผนการเรียนรู้ที่เพื่อนนอกจากทีมวิจัยสามารถเข้าร่วมงานได้ด้วย จะได้เป็นการสร้างความเข้าใจไปด้วยในเวลาเดียวกัน

9. ความสนใจของผู้เข้าร่วมเวที

1. สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบดีมาก
2. สัมผัสจากการปฏิบัติงานช่วงของการสุ่มสำรวจโรงเรียนสะอาดมาก ไม่มีขยะเลย

10. เสียงสะท้อนจากเวที

1. สมาชิกส่วนใหญ่เล่าความรู้สึกว่าก่อนทำการสุ่มสำรวจ จะอายมาก ถ้าต้องเก็บชะในโรงเรียน แต่เมื่อมีเพื่อนมาร่วมทำด้วยกันก็กล้าลงใจ คู่มือลงในทีม ตอนนี้ไม่รู้สึกอายเลยที่จะทำ ความคืออย่างนี้

2. ควรมีการบันทึกบรรยากาศการทำงานไว้ทุกวัน

กิจกรรมผู้สำรวจขยะในตลาดยิ่งเจริญกิจ

วันที่ 5-11 พฤษภาคม 2548

ณ ตลาดยิ่งเจริญกิจ ต.ท่าโรงช้าง อ. พุนพิน จ. สุราษฎร์ธานี

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

1. เพื่อทราบปริมาณ ประเภท ของขยะในตลาดยิ่งเจริญกิจ
2. เพื่อศึกษาการจัดการขยะของตลาดยิ่งเจริญกิจ

2. งบประมาณในการจัดประชุม

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 16 คน

1. ทีมงานวิจัย	15	คน
2. พี่เลี้ยง	1	คน
รวม	16	คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. ประชุมเตรียมงาน

- ทำแบบสอบถาม
- แบ่งพื้นที่ในการสำรวจ ตามร้านค้าแต่ละประเภท ได้แก่

ร้านขายเนื้อสัตว์ ร้านขายของชำ

ร้านขายผ้า ร้านค้าแปรรูป (เช่น ร้านกล้วยทอด) และร้านขายผักผลไม้

2. พุฒยเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการสำรวจ

- ผ้าปิดจมูก ถุงดำ ถุงมือ

3. กำหนดช่วงเวลา แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า และช่วงเย็น

4. คิดต่อประสานงาน

- พุดคุยกับเจ้าของตลาด ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรม การสุ่มสำรวจในตลาดยังเจริญกิจเป็นเวลา 1 สัปดาห์
- พุดคุยกับพ่อค้า แม่ค้า และร้านค้า ในตลาดเพื่อขออนุญาตสุ่มสำรวจขายในแต่ละวัน

5. แยกขายทุกวันช่วงเช้า หลังจากนั้น สรุป บันทึกประจำวัน

6. สรุปผลการทำกิจกรรม วันที่ 11 พฤษภาคม 2548

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

1. มีการบันทึกบรรยากาศในการทำสุ่มสำรวจขายในตลาดเป็นรายวัน (ช่วงสุ่มสำรวจ)
2. การพุดคุยกลุ่มย่อย สรุปปัญหา / อุปสรรคที่พบ และนำเสนอกลุ่มใหญ่
3. เก็บขายมาสุ่มสำรวจในตลาดช่วงเช้า และแยกเป็นรายวัน
4. ใช้กระบวนการ mind mapping สรุปการเรียนรู้ / บทเรียนร่วมกัน
5. บันทึกความคิด / การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นรายบุคคล

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

1. สุ่มสำรวจปริมาณ ประเภท ของขายในตลาดยังเจริญกิจ
2. ศึกษาการจัดการขายในตลาดยังเจริญกิจ

7. เนื้อหาในเวที

จากการบันทึกของกลุ่มฯ และการสรุปร่วมกันของทีมวิจัยหลังการสุ่มสำรวจตั้งแต่วันที่ 5 – 11 พฤษภาคม 2548 โดย เอ (เด็กหญิงเหมือนฝัน คงช่วย) ซึ่งได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้สรุปการสุ่มสำรวจขายในตลาดยังเจริญกิจทุกวัน

การสุ่มสำรวจขายวันที่ 5 พ.ค. 48

วิธีการดำเนินการประชุม

สรุปหลังการทำสุ่มสำรวจนั่งล้อมวงคุยกันในห้องประชุมกลุ่มต้นกล้า

เช้าครูของวันที่ 5 พ.ค. 48 เป็นวันที่สำคัญของกลุ่มต้นกล้า (เป็นวันแรกของการสุ่มขายในตลาด) เวลา 07.30 น. พวกเราได้นัดพบกันที่หน้าโรงเรียนบ้านนาใหญ่ และพวกเราถือเพื่อนที่มาสายแค่ 5 นาที และพอมารครบทั้งหมดแล้ว ก็เริ่มการสุ่มสำรวจโดยไปเก็บขายตามร้านที่เอาถุงขายในตลาด ตอนที่ไปเก็บขายมีแม่ค้าถามว่าทำอะไรกัน? พวกเราตอบว่า... สุ่มสำรวจขายในตลาด แล้วก็อธิบาย และพอเก็บมารวบรวมเสร็จก็นำมาชั่งกันก็ได้ ปริมาณขายของวันที่ 5 ดังนี้

ร้านค้าที่สุ่มสำรวจ	น้ำหนัก (กก.)	จำนวนร้าน	รวม (กก.)
ร้านผักสด / ผลไม้	7.6	56	426
ร้านขายเนื้อสัตว์สด กุ้ง หอย ปู ปลา	0.8	25	20
ร้านขายของชำ	6.6	22	146
ร้านขายของสด (กล้วยทอด, ลูกชิ้นข้าวแกง, ไก่ทอด)	1.8	114	206
ร้านขายเสื้อผ้า	0.6	12	8
ร้านขายเสื้อผ้า	0.6	12	8
รวม	17.4	229	806

*ขยะรวม ของวันที่ 5 พฤษภาคม 2548 806 กิโลกรัม ขยะที่พบส่วนใหญ่จะเป็น
ถุงพลาสติกและเศษผัก

ข้อสังเกต ถึงขยะน้อยแต่มีปริมาณขยะมาก ขยะเคลื่อนกลาด ไม่อยู่ในถัง และมีน้ำที่
แม่ค้าใช้ล้างราคลงบนถนน ทำให้มีกลิ่นเหม็น และมีแมลงวันในตลาดเยอะ

การสุ่มสำรวจวันที่ 6 พ.ค. 48

เวลา 07.30 – 12.00 น. สถานที่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่

คะวันเริ่มฉายแสงแล้ว...เช้าวันที่ 6 พฤษภาคม 2548 เป็นการสุ่มสำรวจขยะในตลาด
วันที่ 2 สมาชิกทีมวิจัย ต้องรีบออกจากบ้าน โดยไม่ได้กินข้าวเช้าจึงต้องมากินข้าวเช้าที่ตลาด
และสมาชิกอีกจำนวนหนึ่ง คือ เก่ง โอม แก้ว กู้ก กาย สิงห์ และบอย มีความรับผิดชอบมา
ตรงต่อเวลาก็เลยไปทำก่อน พวกเรารู้สึกสบายใจในการทำงาน และทำงานได้เร็วขึ้น อากาศ
วันนี้สบาย ๆ ไม่ร้อนไม่เย็น พ่อค้าแม่ค้าให้ความร่วมมือ และพร้อมบอกว่า “ให้ทำต่อไปหลายๆ
วัน” เพื่อร้านค้าจะสะอาด จะได้มีคนมาซื้อของเยอะๆ การทำงานวันนี้มีการหยอกล้อกัน
ในการประชุมทำให้ไม่เครียด

ปัญหาอุปสรรค

- การเดินทาง ต้องรอรถเมื่อนาน แก้ไขโดยให้เพื่อนไปรับวันที่รถโดยสารไม่มีจริงๆ

ข้อสังเกต

- การทำงานไม่พร้อมเพียง การมาของสมาชิกไม่พร้อมกัน แต่ทีมปฏิบัติงานได้โดย

ไม่ต้องรอ

- พรงนี้ให้อาแบบสอบถามที่เสร็จแล้วมารวมกันที่โรงเรียน
- มีการจัดทีมทำแบบสอบถามทำกันทุกเย็น จะได้รับความเห็นจากคนทำงานโรงงาน
- มีแบบสอบถามหายไป แก้ไขโดยวิธีการทำใหม่ รวบรวมแบบสอบถาม

ทั้งหมดวันที่ 11 พฤษภาคม 2548

ผลการสุ่มสำรวจประจำวัน ที่ 6 พฤษภาคม 2548

ร้านค้าที่สุ่มสำรวจ	น้ำหนัก (ก.ก.)	จำนวนร้าน	รวม (กก.)
ร้านผักสด / ผลไม้	2.2	56	123.2
ร้านขายเนื้อสัตว์สด กุ้ง หอย ปู ปลา	3.2	25	80
ร้านขายของชำ	4.2	22	93
ร้านขายของสด (กุ้งทอด, ลูกชิ้น ข้าวแกง, ไก่ทอด)	2.4	114	274
ร้านขายเสื้อผ้า	0.8	12	10
รวม	12.80	229	581

* ขยะรวม ของวันที่ 6 พฤษภาคม 2548 581 กิโลกรัม

การสุ่มสำรวจวันที่ 7 พฤษภาคม 2548 เวลา 7.30 – 10.30 น.

สมาชิกที่มาร่วม 15 คน

เข้าวันที่ 7 พ.ค. 48 เป็นการสุ่มสำรวจขยะในตลาดยิ่งเจริญกิจเป็นวันที่ 3 ของการสุ่มสำรวจ ซึ่งวันนี้สมาชิกทั้งหมดมา 15 คน พวกเราทุกคนสนุกมากเลย ในการทำงานแต่มีปัญหาเล็กน้อย คือ “สุนัขมาคุ้ยขยะ” ที่ร้านหมู แต่เราก็แก้ปัญหาโดยการเก็บขยะ และเอามาชั่ง แต่ตอนเอามามัน (ค.ญ.วิมลวรรณ ม่านสะอาด) กับ เอ (ค.ญ.เหมือนฝัน คงช่วย) เป็นผู้เสียดสละมากเลย ลากถุงผักมาซึ่งถุงใหญ่มากลากมาจนถุงขาด แต่มันกับเอ เอามาจนถึงที่ชั่งขยะจนได้...เก่งมากเลย

วันนี้อากาศไม่ร้อน เพราะเมื่อคืนฝนตก สิ่งที่เราประทับใจสำหรับวันนี้คือ แม่ค้าที่เป็นตัวอย่างการสู้มสำรวจให้ความร่วมมือดีมากเลย และเห็นแม่ค้าเขียนป้ายติดเอาไว้บนถุงการสู้มสำรวจของพวกเราว่า “ห้ามเก็บ” เพื่อเป็นการบอกพนักงานเก็บขยะให้ทราบว่าย่ำเก็บขยะถุงนี้ไป (เด็กๆเค้าทำงานวิจักันอยู่นะ)

ผลการสู้มสำรวจขยะ ประจำวันที่ 7 พฤษภาคม 2548

ร้านค้าที่สู้มสำรวจ	น้ำหนัก (ก.ก.)	จำนวนร้าน	รวม (กก.)
ร้านผักสด / ผลไม้	54	56	3,024
ร้านขายเนื้อสัตว์สด กุ้ง หอย ปู ปลา	3.3	25	82.5
ร้านขายของชำ	2.8	22	61.6
ร้านขายของสด (กล้วยทอด, ลูกชิ้น ข้าวแกง, ไก่ทอด)	0.6	114	68.4
ร้านขายเสื้อผ้า	2	12	24
รวม	62.7	229	3,260.5

* ขยะรวม ของวันที่ 7 พฤษภาคม 2548 3,260.5 กิโลกรัม

การสู้มสำรวจขยะวันที่ 8 พฤษภาคม 2548

รุ่งอรุณยามฟ้าฉายวันที่ 8 พ.ค.48 เป็นการสู้มสำรวจขยะในตลาดยิ่งเจริญกิจวันที่ 4 พวกเรากันทั้งหมด 15 คน เริ่มสู้มสำรวจขยะในตลาด เวลา 07.30 น. เราทุกคนช่วยกันทำงาน มีอุปสรรคคือ พี่ ๆ คิดป้ายไว้สูงเกินไป ทำให้เวลาไปเก็บป้ายเก็บไม่ถึง ต้องใช้เก้าอี้ จากนั้นเราก็ก็นำไปทำงานจนเสร็จ อากาศไม่ร้อน

ปัญหาอุปสรรค

-เรื่องการเดินทางมีเพื่อนบางคนไม่มีรถมา ต้องให้เพื่อนที่มีรถมอเตอร์ไซด์ไปรับและตอนไปรับเพื่อน ฝนเกิดตกทำให้เดินทางลำบาก เก็บไม่ได้มาสู้มสำรวจขยะในตลาด เพราะรถของสาว (สายพิศ ใจสิงห์) ไม่ค่อยคิดต้องขับอย่างระมัดระวัง

บรรยากาศการทำแบบสอบถาม

มีกลุ่มเพื่อน ๆ ให้ความสนใจในแบบสอบถามของพวกเรา แต่ก็มีปัญหา คือ

- ไม่กล้าพูด
- อธิบายแล้วก็ไม่เข้าใจ บางร้านเข้าใจว่าพวกเรามาทำรายงานส่งคุณครู
- เขาบอกว่าแบบสอบถามเป็นรายงาน
- ผันตกทำให้เดินทางทำแบบสอบถามลำบาก
- พ่อค้า แม่ค้า ให้ความร่วมมือดี (ส่วนใหญ่)

ผลการสุ่มสำรวจขยะวันที่ 8 พฤษภาคม 2548

ร้านค้าที่สุ่มสำรวจ	น้ำหนัก (กก.)	จำนวนร้าน	รวม (กก.)
ร้านผักสด / ผลไม้ (ขยะที่พบกระดาก, เศษผัก, ถุงพลาสติก)	2.2	56	123.2
ร้านขายเนื้อสัตว์สด กุ้ง หอย ปู ปลา (ขยะที่พบเศษเนื้อ, ถุงพลาสติก)	2	25	50
ร้านขายของชำถุง (ขยะที่พบพลาสติก, เศษผลไม้, ผัก)	7.8	22	171.6
ร้านขายของสด (ถ้วยช้อน, ลูกชิ้นข้าวแกง, ไข่ทอด)	2	114	228
ร้านขายเสื้อผ้า (ขยะที่พบ กระดาก)	0.6	12	7.2
รวม	14.6	229	580

* ขยะรวม ของวันที่ 8 พฤษภาคม 2548 580 กิโลกรัม

การสุ่มสำรวจวันที่ 9 พฤษภาคม 2548

วันนี้เป็นวันที่น่าประทับใจ เพราะสมาชิกทุกคนมาพร้อมเพรียงกัน โดยไม่ต้องไปรับ จึงทำให้เราไม่เสียเวลา และสามารถเริ่มทำงานได้เร็วกว่าเดิม แต่สมาชิกส่วนใหญ่จะง่วงนอน เพราะไปเที่ยวงานวัดกลับบ้านกันจนดึก แต่ทุกคนก็มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน ต้องตื่นแต่เช้า มีผู้ปกครองของสมาชิกบางคนปลุกด้วยวิธีเอาไม้กระทุ้งทางใต้ดูนบ้าน

เมื่อพวกเราเริ่มทำงานอย่างมีความสุขเช่นทุกวัน แก้ว (นายธีรศักดิ์ ภายหลัง) ได้ไปขอ
 สุ่มสำรวจที่ร้านแม่ค้าไก่ แก้วเข้าไปด้วยท่าทีที่อ่อนน้อม ยกมือไหว้ทักทายก่อน ทางร้านบอก
 กลับมาทันทีด้วยน้ำเสียงที่ไม่ค่อยดีนักว่า “ ไก่จะเป็นหนอน ไข่ข้ามคืนไม่ได้ ไปร้านอื่น ”
 แก้วจึงเดินออกมา โดยลืมขอบคุณ และเดินไปขอติดป้ายสุ่มสำรวจร้านถัดไป คือ ร้านขายเนื้อ
 ได้อธิบายให้แม่ค้าฟังว่าทางทีมวิจัยขอสุ่มสำรวจขยะ ซึ่งเจ้าของร้านก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
 เมื่อเสร็จจากการขังขยะแล้ว มีพ่อค้า แม่ค้า หลายร้านบอกให้เนื้อหมู แต่พวกเราปฏิเสธ พร้อมกับ
 ไหว้ขอบคุณแล้วเดินออกจากตลาด

ปัญหาอุปสรรค และข้อสังเกต

- มีเสียงโทรศัพท์รบกวนเวลาสุ่มงาน (แก้ไขโดยการเปิดปิดเป็นเวลา ช่วงประชุมต้องมี
 กติกาห้ามเปิดเสียง)

ผลการสุ่มสำรวจประจำวัน ที่ 9 พฤษภาคม 2548

ร้านค้าที่สุ่มสำรวจ	น้ำหนัก (กก.)	จำนวนร้าน	รวม (กก.)
ร้านผักสด / ผลไม้ (ขยะที่พบกระดาก, เศษผัก, ถุงพลาสติก)	3.9	56	1,036
ร้านขายเนื้อสัตว์สด กุ้ง หอย ปู ปลา (ขยะที่พบเศษเนื้อ, ถุงพลาสติก)	1	25	25
ร้านขายของชำถุง (ขยะที่พบพลาสติก, เศษผลไม้, ผัก)	8.6	22	1,892
ร้านขายของสด (กลัวยทอด, ลูกชิ้นข้าวแกง, ไก่ทอด)	3.4	114	342
ร้านขายเสื้อผ้า (ขยะที่พบ กระดาก)	0.9	12	10.8
รวม	17.8	229	3,305.8

* ขยะรวม ของวันที่ 9 พฤษภาคม 2548 3,305.8 กิโลกรัม

บรรยากาศวันที่ 10 พฤษภาคม 2548

เช้าวันนี้ วันที่ 10 พ.ค. 48 อากาศร้อนฟ้า ครึ้มฝน ทำให้พวกเราทำงานไม่เหนียว อากาศกำลังดีไม่ร้อน เป็นการสุ่มสำรวจในตลาดยิ่งเจริญกิจครั้งที่ 6 เหลืออีก 1 วัน ก็เสร็จการสุ่มสำรวจในตลาดยิ่งเจริญกิจ พวกเรามาทำงานกันทั้งหมด 13 คน คือ พี่แก่ง พี่โอม พี่กาย พี่สิงห์ พี่บอย แก้ว ก๊วก เอ มิม แดง สาว อิก พี่อ้น และสมาชิกทุกคนช่วยกันขนขยะช่วยกันชั่งขยะกันดี หลังจากนั้นพวกเราก็มาสรุปลงห้อง วันนี้อากาศเย็นสบายทำให้พวกเราคิดอะไรได้ดี

บรรยากาศในการทำแบบสอบถาม

ไม่เครียด ทำด้วยความเต็มใจและคนที่ถูกถามก็ให้ความร่วมมือ แต่มีบางคนไม่กล้าทำ บอกว่าทำไม่ถูก ไม่กล้าทำ

ผลการสุ่มสำรวจประจำวัน ที่ 10 พฤษภาคม 2548

ร้านค้าที่สุ่มสำรวจ	น้ำหนัก (กก.)	จำนวนร้าน	รวม (กก.)
ร้านผักสด / ผลไม้ (ขยะที่พบกระดาษ, เศษผัก, ถุงพลาสติก)	8.6	56	481.6
ร้านขายเนื้อสัตว์สด กุ้ง หอย ปู ปลา (ขยะที่พบเศษเนื้อ, ถุงพลาสติก)	5.4	25	135
ร้านขายของชำถุง (ขยะที่พบพลาสติก, เศษผลไม้, ผัก)	1	22	22
ร้านขายของสด (ถ้วยช้อน, ลูกชิ้นข้าวแกง, ไก่ทอด)	2.6	114	296.4
ร้านขายเสื้อผ้า (ขยะที่พบ กระดาษ)	-	12	-
รวม	17.6	229	935

* ขยะรวม ของวันที่ 10 พฤษภาคม 2548 935 กิโลกรัม

วันที่ 11 พฤษภาคม 2548

เช้าวันที่ 11 พ.ค. 48 เป็นการสุ่มสำรวจครั้งสุดท้าย และทำแบบสอบถามครั้งสุดท้าย ซึ่งทุกคนทำกันอย่างตั้งใจมาก ไม่มีอุปสรรคและทำเสร็จตามเวลา ขยันตั้งแต่เช้า การสำรวจวันสุดท้ายเป็นไปด้วยความสนุกสนานไม่เครียดทุกคนขยัน

การทำแบบสอบถามก็เป็นวันสุดท้ายเหมือนกัน สมาชิกในทีมบางคนไม่กล้าพูดต้องให้เพื่อนไปช่วยพูด เนื่องจากเกิดการเขินเพราะผู้หญิงที่ทำแบบสอบถามเป็นรุ่นเดียวกัน

ปัญหา อุปสรรค

- การเดินทางไม่สะดวก เพราะฝนตก
- เกิดเหตุการณ์เข้าใจผิดว่า...ร้านขายเนื้อคิดว่าทีมงานวิจัยเก็บขยะไม่หมดสร้างความไม่พอใจให้เจ้าของร้าน พวกเราแก้ไขโดย เก็บไปทิ้ง และอธิบายให้เข้าใจว่าเก็บหมดแล้ว แต่ยังมีร้านที่ใช้ถุงดำไม่หมด แล้วใส่ขยะมาให้ทีมงานวิจัยได้เก็บอีก
- การอธิบายกับร้าน ในการใช้ถุง 2 ใบ เพื่อแยกขยะเปียกและขยะแห้ง แต่ร้านไม่ร่วมกัน ทำให้การแยกเป็นไปด้วยความลำบาก

ผลการสุ่มสำรวจประจำวัน ที่ 11 พฤษภาคม 2548

ร้านค้าที่สุ่มสำรวจ	น้ำหนัก (ก.ก.)	จำนวนร้าน	รวม (กก.)
ร้านผักสด / ผลไม้ (ขยะที่พบกระดาก, เศษผัก, ถุงพลาสติก)	6	56	336
ร้านขายเนื้อสัตว์สด กุ้ง หอย ปู ปลา (ขยะที่พบเศษเนื้อ, ถุงพลาสติก)	4	25	100
ร้านขายของชำถุง (ขยะที่พบพลาสติก, เศษผลไม้, ผัก)	0.4	22	8.8
ร้านขายของสด (กลั้วทอด, ลูกชิ้นข้าวแกง, ไก่ทอด)	0.1	114	11.4
ร้านขายเสื้อผ้า (ขยะที่พบ กระดาก)	0.4	12	4.8
รวม	10.9	229	461

* ขยะรวม ของวันที่ 11 พฤษภาคม 2548 461 กิโลกรัม

บทเรียน

- ต้องทำความเข้าใจกับร้านค้าให้ชัดเจน เพื่อจะได้ไม่เกิดเหตุการณ์เข้าใจผิด
- ต้องมีสติในการทำงานเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย และอุบัติเหตุขณะปฏิบัติงาน

กิจกรรมสุ่มสำรวจขยะในตลาด

- ทีมวิจัย มีความตั้งใจจริงที่จะร่วมแก้ไขปัญหารู้จักอ่อนน้อม ประสานงานกับพ่อค้า แม่ค้า เจ้าของตลาด จึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

- ความร่วมมือ ร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่ จึงทำให้งานสำเร็จ

สิ่งที่ได้รับ / สิ่งที่เกิดขึ้น

- ได้รับรู้ปริมาณขยะในตลาด
- ได้รู้จักแม่ค้ามากขึ้นจากการสุ่มสำรวจ และได้พูดคุย อธิบายในการทำแบบสอบถาม
- ได้สื่อสารเรื่องงานวิจัยให้บุคคลภายนอกรับทราบ เช่น เจ้าของตลาด
- ได้รู้จักนิสัยเพื่อนมากขึ้น รู้จักดูแลเพื่อน
- เจ้าของตลาดให้ความร่วมมือเต็มที่

ช่วงเวลา

- เวลาเหมาะสม การเดินทางไม่ค่อยสะดวก ฝนตก ไม่มีเงินเติมน้ำมันรถ
- ประสานงานกับแม่ค้าได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

บันทึกการสำรวจขยะจากร้านค้าในตลาดยิ่งเจริญกิจ

ตั้งแต่วันที่ 5 – 11 พฤษภาคม 2548

(จำนวนร้านค้าทั้งหมด 229 ร้าน สุ่มสำรวจ 42 ร้าน)

ประเภทร้านค้า	ประเภทขยะที่พบร้านค้า							วันที่							รวม (กก.)
	พลาสติก	กระดาษ	กระดุก/ หัวปลา	เศษผัก/ เปลือก	ขวด น้ำ	โฟม	อื่นๆ /ไม่เสียบบ ถุงชั้น / เศษ ไขมันเนื้อสัตว์	5	6	7	8	9	10	11	
1. ร้านขายผลไม้ / ผักสด	/	/		/				7.6	2.2	54	2.2	3.9	8.6	6	84.50
2. ร้านขายเนื้อสด ปลา กุ้ง ปู หมึก	/	/	/	/	/		/	0.8	3.2	3.3	2	1	5.4	4	19.7
3. ร้านขายของชำ	/	/		/	/		/	6.6	4.2	2.8	7.8	8.6	1	0.4	31.40
4. ร้านขายของสด (กล้วย ทอด, ลูกชิ้นข้าวแกง, ไก่ ทอด)	/	/			/		/	1.8	2.4	0.6	2	3.4	2.6	0.1	12.90
5. ร้านขายเสื้อผ้า	/	/			/	/	/	0.6	0.8	2	0.6	0.9	-	0.4	5.30
รวม								17.4	12.80	62.70	16.60	17.80	17.60	10.90	153.8

* จำนวนร้านที่ทำการสำรวจขยะ 1. ร้านขายผลไม้ / ผักสด 56 ร้าน 2. ร้านขายเนื้อสด ปลา กุ้ง ปู หมึก 25 ร้าน 3. ร้านขายของชำ 22 ร้าน 4. ร้านขายของสด (กล้วยทอด, ลูกชิ้นข้าวแกง, ไก่ทอด) 114 ร้าน 5. ร้านขายเสื้อผ้า 12 ร้าน

สรุปผลการสำรวจปริมาณขยะจากร้านค้าในตลาด 1 สัปดาห์

ตั้งแต่วันที่ 5 – 11 พฤษภาคม 2548

ชื่อร้านค้า	จำนวนร้าน (ร้าน)	ปริมาณขยะ 1 สัปดาห์ (กก.)	ปริมาณรวมทั้งหมด (กก.)
1. ร้านขายผลไม้	56	84.50	4,732
2.ร้านขายเนื้อสด ปลา กุ้ง ปู หมึก	25	19.7	493
3.ร้านขายของชำ	22	31.40	691
4.ร้านขายของสุก (กลั้วทอด, ลูกชิ้นข้าวแกง, ไก่ทอด)	114	12.90	1,470.6
5.ร้านขายเสื้อผ้า	12	5.3	64
รวม	229	153.8	7,450.6

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

1. จัดประชุมวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจขยะทั้งในโรงเรียนและนอกตลาด
2. นำข้อมูลที่ได้นำเสนอในเวทีของชุมชนเพื่อหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์

9. ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

การเดินทางมาทำการสุ่มสำรวจของสมาชิกบางคนลำบาก เพราะยังเวลาช่วงเช้าและปิดภาคเรียน รถโดยสารจึงมีไม่มากเท่าช่วงเปิดเรียนจึงทำให้ต้องรอนานบางวันรอเป็นชั่วโมงกว่าจะได้เริ่มทำการสุ่มสำรวจ

ข้อเสนอแนะ เพื่อนผู้ชายใช้มอเตอร์ไซด์แทนการมารถโดยสาร ที่ ๆ ที่ไหนน้อยไปรับน้อง ๆ สมาชิกในทีมวิจัยเมื่อเป็นเส้นทางผ่าน

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

1. ความคาดหวัง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม เป็นไปตามที่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ คือ

1. ทราบปริมาณประเภทของขยะในตลาดยิ่งเจริญกิจ
2. ศึกษาการจัดการขยะของตลาดยิ่งเจริญกิจ

2. สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

สถานที่ มีความเหมาะสม ทำให้บรรยากาศพูดคุยมีความเป็นกันเอง

ช่วงเวลา เหมาะสม เพราะเป็นช่วงปิดภาคเรียน ทีมวิจัยจึงมีเวลาในการทำกิจกรรมเต็มที่

งบประมาณ มีความเหมาะสม ใช้จ่ายอย่างประหยัด จำนวนเงินที่ใช้ไปทั้งสิ้น 8,900 บาท

3. ผู้เข้าร่วมประชุม

มีความเหมาะสม ผู้เข้าร่วมตรงตามที่วางเป้าหมายไว้ ซึ่งประกอบไปด้วยคือ ทีมงานวิจัย 15 คน พี่เลี้ยง 1 คน รวมเป็น 16 คน

4. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ สมาชิกทีมวิจัยมีความขยัน ตั้งใจ มาตรงเวลา และปฏิบัติงานตามหน้าที่ กระจายบทบาทให้เพื่อนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ

5. วิธีการ / เครื่องมือในการดำเนินการประชุม

มีความเหมาะสม คือ ช่วยในการทำงานกลุ่มสำรวจลู่ลงไปด้วยดี ในส่วนของพ่อค้าแม่ค้าเจ้าของตลาดได้รู้จักทีมวิจัยและให้การสนับสนุนมากขึ้น

6. เนื้อหาการจัดประชุม

1. ไม่เหมาะสม คือ ทราบเฉพาะข้อมูลที่เป็นขยะจากร้านค้าเป็นหลัก ส่วนข้อมูลขยะจากผู้บริโภค จากถังขยะรวมไม่ทราบปริมาณ ประเภท

ข้อเสนอแนะ ควรมีการประชุมสัมพันธ์ให้ทราบถึงกิจกรรมที่ทำการสำรวจขยะและจัดหาถังขยะเพิ่มเติม วางตามจุดทางเข้า - ออก ของการเข้ามาใช้บริการในตลาด ทางทีมวิจัยคิดว่าน่าจะทราบปริมาณขยะจากผู้มาใช้บริการได้

2. ในส่วนที่ทิ้งขยะรวมมีจำนวน 11 ถัง เป็นการทิ้งขยะรวม ไม่แยกประเภทขยะและถังขยะมีไม่เพียงพอต่อการทิ้งขยะจากร้านค้าจำนวน 229 ร้านในแต่ละวัน

7. แผนงาน ข้อตกลงร่วม

มีความเหมาะสม

1. จัดประชุมวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจขยะทั้งในโรงเรียนและนอกตลาด

2. นำข้อมูลที่ได้นำเสนอในเวทีของชุมชน เพื่อหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์

8. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

1. ตลาดชุมชนยิ่งเจริญกิจ เป็นตลาดขนาดใหญ่ การออกแบบในการสำรวจค่อนข้างยาก ข้อมูลที่ได้จึงมีเพียงข้อมูลระยะจากร้านค้าจำนวน 229 ร้าน (ซึ่งจากการสัมภาษณ์, สังเกตพบว่าเป็นที่มาของขยะส่วนใหญ่ในตลาด)

2. สภาพอากาศไม่ค่อยเป็นใจ บางวันมีฝนตกหนัก เดินทางมาทำกิจกรรมสำรวจลำบาก แต่ทีมวิจัยก็ยังมาปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจอย่างเต็มที่

9. ความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรม

สนใจในการปฏิบัติงานดีมาก บางคนต้องตั้งแต่ตื่นเช้ากว่าการมาโรงเรียนตามปกติ บางวันฝนตกหนัก แต่สมาชิกทีมวิจัยก็ยังมาปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็งทุกคน

10. การสะท้อนของสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

1.บรรยากาศในการสำรวจ ทุกคนช่วยเหลือกันคือยอมรับฟังความคิดเห็นเมื่อเพื่อนเตือนและแนะนำ หรือให้ปรับเตือนในข้อผิดพลาด

2. ได้ฝึกการเอาชนะตนเอง จากที่ตื่นสายมากเมื่อต้องรับผิดชอบงานต้องปรับเปลี่ยนตนเองและไม่อยากให้เป็นเพื่อนรอนาน

3.ภาคภูมิใจที่ทำงานนี้ได้สำเร็จ เพราะสำรวจขยะในตลาดใหญ่กว่าในโรงเรียน (แต่พวกเราทำได้)

เวทีอบรมการเก็บข้อมูล

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2548

ณ ห้องประชุมต้นกล้าขนาดใหญ่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

1. ความคาดหวังในการจัดกิจกรรม

1. เพื่อทบทวนลำดับความสำคัญของขั้นตอนการดำเนินงาน
2. เพื่อให้ได้ความรู้ และวิธีการในการเก็บข้อมูลในเบื้องต้น
3. เพื่อเตรียมความพร้อมในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับขยะในตลาดและโรงเรียน

2. งบประมาณในการจัดกิจกรรม

3. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ทีมวิจัย	22	คน
2. อาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มต้นกล้า	1	คน
3. พี่เลี้ยง	1	คน
4. วิทยากร	1	คน
5. ผู้ประสานงานโครงการสืบสานฯ		
จ.สุราษฎร์ธานี	1	คน
รวม	26	คน

4. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนกิจกรรม
2. ติดต่อประสานงาน
3. ประสานงานผู้เข้าร่วมกิจกรรม / ทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองทีมวิจัย
4. จัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้
5. สรุปผลการดำเนินกิจกรรม

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ดำเนินกิจกรรม

1. ใช้กระบวนการพูดคุยกันวงใหญ่ ทั้ง 22 คน โดยมีวิทยากร อาจารย์นิวัฒน์ ใต้ด้กัม วิทยากรกระบวนการ
2. สรุปประเด็นโดยใช้ Mind mapping
3. มีผู้จัดบันทึกการประชุม

6. เนื้อหาในการจัดกิจกรรม

1. ทบทวนการเคลื่อนไหวงานวิจัย โครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์
2. วิธีการเก็บข้อมูล

7. เนื้อหาจากการจัดกิจกรรม

- เริ่มการพูดคุย เวลา 10.00น. โดยเริ่มจากการแนะนำตัวให้ อาจารย์นิวัฒน์ ใต้ด้กัม วิทยากรให้ได้รับรู้จักกับทีมวิจัย จากนั้น เก่ง (เสรี นาคสัมพันธ์ สมาชิกในกลุ่ม) เล่าสิ่งที่ทำผ่านมา และวัตถุประสงค์ของการจัดเวทีวันนี้

เก่ง (เสรี นาคสัมพันธ์) : 1 เดือนที่ผ่านมาพวกเราทีมวิจัยได้มีการ จัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจกันในทีมงานวิจัยทุกคนรวมทั้งเพื่อนที่นอกเหนือจากงานวิจัยที่ให้ความสนใจ ตั้งใจอยากเรียนรู้เรื่องงานวิจัยด้วย ในครั้งนั้นพวกเราจัดประชุมกันที่บ้านของพี่เอียง (ภัสรา รู้พันธ์ หัวหน้าโครงการฯ) วัตถุประสงค์ในการจัดประชุม เพื่อให้เพื่อนๆ ได้ทราบความเป็นมา ทำความเข้าใจงานวิจัย กระบวนการทำงานวิจัยอย่างละเอียดร่วมกัน และได้ร่วมกันดูลำดับกระบวนการตามแผนงาน พบว่าการได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขยะ บริบทโรงเรียนและชุมชน ต้องลงรายละเอียดในการศึกษาอีก แต่เวลาไม่เพียงพอจึงมีการนัดหมายกันต่อในวันที่ 19 มกราคม 2548 ที่ห้องประชุมต้นกล้าขนาดใหญ่ นอกเหนือจากแผนงานงานวิจัยยังมีการเสนอความเห็น การทำงานวิจัยเรื่องขยะต้องเริ่มจากตนเอง จึงมีข้อเสนอเรื่องการสำรวจการบริโภคของสมาชิกของงานวิจัย ซึ่งก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีและจะมีการนัดหมายสรุป พูดคุยกันทุกวันอังคาร

จากนั้นพวกเราได้ร่วมกันคิดต่อ และทบทวนการได้มาซึ่งข้อมูลเรื่องขยะ ในแผนการเรียนรู้มีเรื่องแบบสอบถามอยู่ด้วย ทีมวิจัยจึงร่วมกันคิดต่อโดยเริ่มจากตั้งคำถามว่าจะช่วยกันออกแบบสอบถามอย่างไรให้เนื้อหาครอบคลุมกับข้อมูลที่ต้องการ (ปริมาณขยะ ที่มา สาเหตุ) จึงใช้วิธีการลงสัมภาษณ์แม่ค้า พ่อค้าในตลาด และเพื่อนๆ ในโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบ แบบสอบถามจำนวน 300 ชุด โดยจะแบ่งเป็นสำรวจในโรงเรียน 150 ชุด ในตลาด 150 ชุด ขณะนี้ทางทีมวิจัยได้ใช้การมีส่วนร่วมกับเพื่อนๆ ออกแบบสอบถามในการสำรวจความคิดเห็นไว้ ต้องให้ครูในการช่วยตั้งคำถาม

ต่อจากนั้น ครูอุทิศ อาจารย์นิวัตร ไช้เต็กัม ชวนคุยด้วยการร่วมกันมองร่วมกันช่วยทบทวนว่าโครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ มีเรื่องที่ต้องรู้กี่เรื่อง? จากการที่ได้ช่วยกันทบทวน ทำให้พวกเราได้เห็นเรื่องสำคัญต่อการดำเนินงาน และเรื่องที่ต้องรู้วิธีการที่จะได้มาถึงสิ่งที่ต้องรู้ในโครงการระยะที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ข้อมูลขยะ

- ปริมาณของขยะ
- แหล่งที่มา
- ประเภทของขยะ
- โทษ
- ประโยชน์

2. บริบทโรงเรียนและชุมชน

- ข้อมูลโรงเรียน
- ข้อมูลจากอบต.ตำบลท่าโรงช้าง
- ข้อมูลเกี่ยวกับขยะจากการประมวล

3. เวทีที่ถอดบทเรียนกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน

- ศึกษาจากเพื่อนในโรงเรียน
- กลุ่มสวนสัตว์น้อย
- กลุ่มขนมไทย
- กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา
- กลุ่มสโมสرن้องน้อย
- กลุ่มรักการอ่าน

4. ศึกษาจากองค์กรตัวอย่าง

- คูงานที่เทศบาลทุ่งสง

5. แนวทางการจัดการขยะ

- เปิดเวทีใหญ่ร่วมกันคิดกับชุมชน

กระบวนการที่ใช้

- 1.ทีมวิจัย การสัมภาษณ์ การสังเกต การสำรวจความเห็น แบบสอบถาม
- 2.กระบวนการเปิดเวที
- 3.การศึกษาดูงาน
- 4.การประชุมประมวลวิเคราะห์

ครูอุ๊ด (อาจารย์นิวัตร ไช้เต็กกิม) มีข้อเสนอแนะว่า : การจะได้มาซึ่งข้อมูลเรื่องขยะเท่าที่พวกเราช่วยกันเล่ามา ครูคิดว่าไม่เพียงพอน่าจะมีการได้ทดลองทำเก็บขยะ การไม่คัดแยกขยะจริงๆ ทั้งในตลาดและโรงเรียน ครูคิดว่าน่าจะมีอีกวิธีหนึ่ง คือ การสุ่มสำรวจขยะ จะช่วยให้เราได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เราทราบปริมาณ ประเภท ที่มา การสุ่มสำรวจขยะทำให้ได้หลายเรื่อง รวมทั้งเรื่องการทำงานกับเพื่อน การวาง และโดยเฉพาะการได้ลงมือปฏิบัติ

หลังพักรับประทานอาหารเที่ยง

ภาคบ่ายเริ่มเวลา 13.30 น.

พวกเราคุยถึงเรื่องแบบสอบถาม และการเก็บข้อมูลซึ่ง ครูอุ๊ด (อาจารย์นิวัตร ไช้เต็กกิม) ให้พวกเราลองทบทวนจากการไปสัมภาษณ์ แม่ค้าในตลาดและเพื่อน ๆ ในชุมชน

วิธีการที่พวกเราใช้ในการลงเก็บข้อมูลที่ผ่านมา คือ

1. ทักทายด้วยการไหว้และนำตัว
2. แต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย
3. รับฟังมากกว่าพูดแทรกแซงเมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์พูดอยู่
4. ไปสัมภาษณ์จากคนที่รู้จักนิยัยใจคอก่อน

ครูอุ๊ด (อาจารย์นิวัตร ไช้เต็กกิม) : ที่พวกเราทำผ่านมาก็ดีอยู่แล้วที่ต้องเพิ่มเติม คือ

1. เรื่องท่าที เช่น ถ้าเราสัมภาษณ์แม่ค้าแต่บังเอิญวันนั้นลูกสาวอยู่ด้วยแล้วแสดงท่าทีจะจับลูกสาวเขาแบบนี้ไม่เหมาะสม
2. มีเป้าหมายในการลงไปเก็บข้อมูลไม่ตามออกนอกเรื่องจะทำให้เสียเวลา
3. คุณภาพเศษช่วงเวลาว่าสีหน้าเป็นยังไงกำลังทะเลาะอยู่กับใครอยู่หรือเปล่าสำคัญมากใช้ได้กับการทำงาน ชีวิตประจำวันด้วยไม่ใช่เฉพาะแค่เรื่องการเก็บข้อมูล
4. การจดบันทึกจะช่วยให้ไม่ลืมข้อมูลอาจจะใช้เครื่องมืออื่นๆช่วยได้อีก คือ กล้องถ่ายรูป VDO เทปอัดเสียง
5. การสรุปวิเคราะห์ต้องช่วยกันสรุปเอาข้อมูลที่ได้มาแล้ววิเคราะห์ร่วมกันพวกเราเกิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วย
6. การทำตัวเสมอเหมือนไม่แสดงภูมิความรู้เหนือผู้ที่เราไปคุยด้วย

หลังจากพูดคุยกันเสร็จ ทีมวิจัยได้ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากเวที และบทเรียนในการเปิดเวทีครั้งนี้ แล้วจึงแยกย้ายกันกลับบ้าน เวลา 15.30 น.

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

นัดหมายประชุมคุยเรื่องงานวิจัยอีกครั้ง และนำข้อมูลเรื่องแบบสอบถามมาทำต่อให้เสร็จสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป ณ ห้องประชุมต้นกล้านาใหญ่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่

9. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

1. เพื่อนสมาชิกในทีมวิจัยมาไม่ครบ การเข้าใจในเนื้อหาที่คุยกันไม่เท่ากันจึงต้องใช้เวลาในการนัดคุยทำความเข้าใจกับเพื่อนเพิ่มขึ้น

2. การออกแบบคำถามในแบบสอบถามค่อนข้างคลุมเครือจึงต้องใช้เวลาพิจารณา ร่วมกันวิเคราะห์ที่ละเอียดจึงทำให้ใช้เวลาในช่วงแบบสอบถามมากไป

3. การออกแบบการได้มาซึ่งข้อมูลเรื่องขยะยังไม่ค่อยตรงประเด็น จึงใช้การระดมร่วมกันทั้งหมดถึงความสำคัญในการดำเนินโครงการงานวิจัยขยะ เวทีการเก็บวิเคราะห์ข้อมูลจึงมีเนื้อหาเรื่องแบบสอบถามค่อนข้างมาก

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

1. ความคาดหวังต่อวัตถุประสงค์

มีความเหมาะสม คือ ได้เนื้อหาในการพูดคุยตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2. สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

สถานที่ ไม่เหมาะสม (ห้องประชุมต้นกล้านาใหญ่) เป็นห้องที่ไม่เหมาะสำหรับการประชุมเตรียมงาน ภายในห้องอากาศร้อน

ข้อเสนอแนะ การเปิดเวที ควรหาสถานที่ที่มีบรรยากาศร่มรื่น และไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก

ช่วงเวลา เหมาะสม ใช้ช่วงวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ มีความสะดวกในการเข้าร่วมประชุม

งบประมาณ มีการใช้จ่ายตามงบประมาณที่ตั้งไว้อย่างเหมาะสมทั้งสิ้น 2,120 บาท

3. กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ รวม 26 คน สมาชิกส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมเวที

1. ทีมวิจัย 22 คน 2. อาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มคันทล้า 1 คน 3. พี่เลี้ยง 1 คน
4. วิทยากร 1 คน 5. ผู้ประสานงานโครงการสืบสานฯ จ.สุราษฎร์ธานี 1 คน

4. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม ดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้วางไว้ และทีมที่ปรึกษาช่วย
เสนอแนะและแลกเปลี่ยนในการดำเนินกิจกรรม

5. วิธีการ / เครื่องมือในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนอย่างเป็นธรรมชาติ

6. เนื้อหาในการจัดกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ ได้เนื้อหาตามที่คาดหวังไว้

7. แผนงาน / ข้อตกลงร่วมกัน

มีความเหมาะสม คือ มีการนัดหมายประชุมคุยเรื่องงานวิจัยอีกครั้งและนำข้อมูลเรื่อง
แบบสอบถามนำมาทำค่อให้เสร็จสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

8. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

การเปิดเวทีครั้งนี้ มีประเด็นหลายเรื่องทำให้การพูดคุยในส่วนเนื้อหาการเก็บข้อมูล
ซึ่งเป็นเรื่องหลักในการเปิดเวทีครั้งนี้ ได้พูดคุย ได้เนื้อหาค่อนข้างน้อยไป

ข้อเสนอแนะ น่าจะมีการวางเป้าหมายในการเปิดเวทีให้ชัดเจน และไม่มากเกินไป

9. ความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

เป็นไปด้วยดี ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความร่วมมือในการพูดคุยระดมความคิดเห็นอย่าง
ตั้งใจ และมีการแลกเปลี่ยนกันอย่างเป็นกันเอง

10. การสะท้อนของสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรม

การประชุมครั้งนี้ ทำให้พวกเขามีความเข้าใจเรื่องแบบสอบถาม และการเก็บข้อมูลมากขึ้น
และการมีกิจกรรมผ่อนคลายให้กับทีมวิจัย โดยเล่นเกมส่ ช่วยสร้างบรรยากาศให้น่าสนใจ สบายๆ

เวทีสรุปบทเรียน...ของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน
ณ บ้านทับชันสามัคคี หมู่ที่ 2 ตำบลกรูด อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี
วันที่ 4 มิถุนายน 2548

1. วัตถุประสงค์ในการจัดการประชุม

- เพื่อเป็นการศึกษาบทเรียนการจัดการปัญหาขยะของแต่ละกลุ่มที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน
- เพื่อเป็นการพัฒนาแผนการเรียนรู้ของกลุ่มที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน

2. งบประมาณในการจัดประชุม

|
|
|
|
|
|
|

3. ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 40 คน

- ทีมวิจัย	14 คน
- พี่เลี้ยงงานวิจัย	1 คน
- อาจารย์ที่ปรึกษา	1 คน
- กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา	8 คน
- กลุ่มรักการอ่าน	5 คน
- กลุ่มสโมสรน้องน้อย	3 คน
- กลุ่มขนมไทย	5 คน
- วิทยาการกระบวนการ	1 คน
รวม	40 คน

4. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

- ประชุมทีมวิจัยเพื่อออกแบบการบวนการ / เตรียมงาน / แบ่งหน้าที่
- ติดต่อประสานงาน / ประชุมความคืบหน้าการติดต่อประสานงาน ดูความพร้อมอีกครั้ง และนัดหมายการเดินทาง
- ดำเนินการจัดประชุม
- สรุปผลเวทีใช้กระบวนการสรุป AAR

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

- เกริ่นนำทำความเข้าใจหัวข้อในการพูดคุย วัตถุประสงค์ในการจัดประชุม
- ใช้กระบวนการแบ่งกลุ่มย่อยตามกลุ่มกิจกรรม กลุ่ม อบ.น้อย, กลุ่มขนมไทย กลุ่มสโมสรวงน้อย, กลุ่มสวนสัตว์น้อย, กลุ่มกระดาษแปลงร่าง และกลุ่มรักการอ่าน
- นำเสนอกิจกรรมใหญ่ เพื่อแลกเปลี่ยนกับกลุ่มอื่นๆ
- ใช้การสรุปบทเรียนการจัดประชุม โดยกระบวนการ AAR จะช่วยให้สรุปและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมได้ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

- สรุปบทวนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา และการจัดการปัญหาของแต่ละกลุ่มกิจกรรมในโรงเรียน
- พัฒนาแผนการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

7. เนื้อหาในการจัดประชุม

เริ่มกระบวนการภาคเช้า 9.30 น.

เริ่มต้นด้วย ระดมความคิดหวังในการเข้าร่วมเวทีครั้งนี้ ซึ่งใช้วิธีการระดมร่วมกัน ในวงใหญ่ทำให้ทราบความคิดหวังในการเข้าร่วมประชุม ดังนี้

ส่วนใหญ่ต้องการมาทบทวน และพัฒนาการเรียนรู้ของกลุ่มแต่ละกลุ่มต่อไป มีบางคนอยากมาประชุมนอกสถานที่ ว่าจะมาประชุมใกล้แม่น้ำ และมาเพื่ออยากได้รู้จักเพื่อนใหม่ๆ จากนั้นจึงมีการทำความเข้าใจเป้าหมายประชุมร่วมกัน และเริ่มกระบวนการ อาจารย์นิวัตร ไร่เด็กัม ช่วยดำเนินการในการจัดประชุม โดยมีหัวข้อ ประเด็นในการพูดคุยในกลุ่มย่อยดังนี้

- ทบทวนความเป็นมาของแต่ละกลุ่ม
- วัตถุประสงค์
- ที่ผ่านมามีอะไรมาบ้าง
- เกิดผลอะไรขึ้นบ้าง (ด้านตนเอง ความรู้ ด้านชุมชน)

- เหตุปัจจัยที่ทำให้เกิด
- เกี่ยวข้องกับเรื่องอะไรบ้าง

หลังจากนั้น แบ่งกลุ่มแยกย้ายกันไปพูดคุย ซึ่งแต่ละกลุ่มย่อยสามารถเพิ่มเติมประเด็นการพูดคุยได้อีก ในภาคเช้าเป็นการระดมความคิด ในกลุ่มเพื่อนำเสนอในภาคบ่าย
กระบวนการภาคบ่าย 13.10น.

เริ่มด้วยการนำเสนอของแต่ละกลุ่มย่อย

1. กลุ่ม อย.น้อย

ความเป็นมา ได้ร่วมกิจกรรมสำรวจอาหารในโรงเรียนกับ อาจารย์วันทนี เหมทานนท์ มาก่อนเนื่องจากมีความสนใจเรื่องอาหาร และการตรวจคุณภาพอาหารจึงเข้ามาอยู่ในชุมนุม
อย.น้อยนี้

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนได้รับการบริโภคอาหารที่สะอาดปลอดภัย
- สามารถเลือกบริโภคอาหารที่ดีต่อตัวเอง
- เพื่อแนะนำให้ผู้อื่นได้บริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ

นอกจากได้รับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักอนามัยแล้ว เราสามารถชี้แจงกับ น้องๆ เพื่อนๆ ถึงขนมที่จะรับประทานได้ เพราะขนมบางอย่างใส่ สารกันบูด ใส่สี ใส่ผงชูรส เมื่อรับประทานเข้าไปแล้ว จะให้โทษแก่ร่างกาย และไม่มีประโยชน์ การที่เราจะชี้แจง หรือแนะนำ เราสามารถประชาสัมพันธ์ที่หน้าแถว หลังเวลาทำความสะอาดโรงอาหารได้

ทำอะไรบ้าง

- ตรวจสอบสารบอแรกซ์ในอาหารในโรงเรียน ตรวจสอบความสะอาดของภาชนะที่ใช้บรรจุอาหาร

- แนะนำเพื่อนๆ รับประทานอาหารที่สะอาด

เกิดอะไรขึ้นบ้าง

- พบสารบอแรกซ์ในลูกชิ้นที่ขายในสหกรณ์โรงเรียน
- ภาชนะที่ใช้บรรจุอาหารในโรงอาหารสกปรก
- ผู้ดำเนินการได้รับความรู้ในการเลือกรับประทานอาหาร แต่จากการแนะนำให้เพื่อนๆ รับประทานอาหารที่สะอาด มีประโยชน์ ผลคือเพื่อนไม่ทำตาม สาเหตุน่าจะเป็นเพราะการนำเสนอข้อมูลของทีมงานไม่ค่อยดี

เชื่อมโยงกับเรื่องปัญหาขยะ คือ กลุ่มสามารถช่วยลดปัญหาขยะ เลือกรับประทานขนมที่มีประโยชน์ และสามารถช่วยรณรงค์ให้น้องๆ เพื่อนๆ กินขนมที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ซึ่งสมาชิกในกลุ่มฯ ได้กล่าวไว้ว่า “ ถ้าเราหันมากินขนมไทยที่เราจัดทำขึ้นเอง ขยะก็จะลดลงได้บ้าง ”

2.กลุ่มรักการอ่าน

ความเป็นมา กลุ่มเกิดขึ้นเพราะการฝึกฝน และความพยายามที่ได้ความรู้ทางภาษาเพิ่มขึ้น ฝึกอ่านบ่อยๆส่วนที่ได้ความรู้หรือสื่อภาษามากกว่าที่มีอยู่ ส่วนการเขียนตัวอักษรได้ชัดเจน เกิดจากการฝึกฝน และความพยายามของแต่ละบุคคล

สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น คือ อยากให้เพื่อนๆหันมาให้ความสนใจเรื่องการอ่าน และการเขียน ให้มากขึ้นกว่าเดิม เหตุที่ไม่เกิดขึ้นเพราะเพื่อนๆใช้เวลาว่างในการเล่นมากกว่าที่จะหันมาอ่านหนังสือและในกลุ่มก็ไม่ค่อยจะสนใจใครจะอ่านก็อ่านใครไม่อ่านก็ไม่อ่านก็ไม่ต้องอ่าน

ถ้าจะทำต่อไปให้ดียิ่งขึ้น ต้องอ่านหนังสือบ่อยๆ และไม่ควรที่จะละเลย ควรมีการติดตาม นอกจากนั้นควรมีการปรับปรุงห้องสมุดให้นำเข้าไปอ่านหนังสือมากขึ้นและควรเขียนป้าย ชักชวนเพื่อนๆ มีกิจกรรมที่น่าสนใจให้เข้าห้องสมุด เช่น แลกเปลี่ยนความคิดและตั้งคำถาม เพื่อแลกเปลี่ยนคำตอบ ถ้าเพื่อนๆตอบถูกอาจจะมีการรางวัลเล็กน้อยเพื่อความสนุกสนาน บางเวลาอาจมีกิจกรรมสนุกๆเพื่อคลายเครียด เช่น ชักกะเย่อ เล่นซ่อนหา เล่นกระต่ายขาเดียว และเราควรจะไปหาหนังสือที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เช่น ทำหนังสือชักชวนเพื่อนๆ มาช่วยกันเก็บขยะ และไม่ทิ้งให้เกลื่อนกลาด หรือไม่ก็ทำหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเพื่อเป็นการรณรงค์ เรื่องขยะ ในการแนะนำให้เพื่อนๆอ่าน นอกจากนั้นก็ควรทำเป็นแบบอย่าง เช่น ทิ้งขยะให้เป็นที่ลงถัง เห็นขยะตรงไหนก็เก็บตรงนั้น โรงเรียนจะได้ไม่มีขยะเกลื่อนกลาด

3.กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา

ความเป็นมา

เป็นเพื่อนนักเรียนร่วมชั้นเรียนเดียวกัน แล้วมี 1 คนที่มีความสามารถด้านหนังตะลุง คือเล่นหนังตะลุงได้ (เด็กหญิงเกศินี จันทรรักษ์) โดยมีคุณครูขจรศรี ใต้เด็ก เป็นผู้ส่งเสริมให้ ฝึกซ้อมอยู่เสมอ จนกระทั่งปัจจุบันมีการหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยโครงการเยาวชนสืบสาน ภูมิปัญญาเพื่อชุมชนเป็นสุข จากวิทยาลัยการจัดการทางสังคม (วจส.) ซึ่งมีพี่เลี้ยง อาสาสมัคร ที่เข้าร่วมเรียนรู้กับพวกเรา 3 คนด้วยกัน คือ นายจันทรัตน์ ฐิพันธ์ , นางสาววนิดา แก้วหมูน และนางสาวจันทรา รุ่งแก้ว

วัตถุประสงค์

- อยากเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โดยเฉพาะหนังตะลุง มโนราห์
- เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
- เพื่อต้องการฝึกมโนราห์ และหนังตะลุง
- เพื่อเป็นการฝึกทักษะ ฝึกสมาธิ ความสามัคคี ในการทำกิจกรรมรวมกลุ่ม

ที่ผ่านมามีอะไรมาบ้าง

ศึกษาหาความรู้นอกสถานที่ เช่น การเข้าร่วมเรียนรู้กับเพื่อนๆต่างกลุ่ม ไปร่วมกิจกรรม และได้แสดงมโนราห์ ในงานห้องเรียนชุมชนที่กรุงเทพฯ ไปฝึกซ้อมดนตรีหนังตะลุงที่บ้านอาจารย์เข้ม เช่น โหม่ง ฉิ่ง ทับ กลอง

เกิดอะไรขึ้นบ้าง

เกิดทักษะและความรู้เบื้องต้นเรื่องหนังตะลุง มโนราห์ ภายในกลุ่มฯมีความอดทน มีความสามัคคีกันมากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้น

- ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อเรื่องสื่อ ศิลปะพื้นบ้าน ทำให้พวกเราเข้าใจ และได้รู้จักศิลปะพื้นบ้านมากขึ้น เช่น เรื่องมโนราห์ ได้ฝึกทำรำ ได้เรียนเรื่องจังหวะ เครื่องดนตรี

- ด้านการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกภายในกลุ่มสืบสานภูมิปัญญา คือ

1. ด้านการบริโภค เปลี่ยนไปจากเดิมในทางที่ดีขึ้น คือสมาชิกส่วนใหญ่ภายในกลุ่มเลิกกินขนมถุง หลังจากได้มีการทราบข้อมูล เรื่องโทษ ประโยชน์ และได้แลกเปลี่ยนกับกลุ่มต้นกล้า นานาใหญ่

2. ด้านอารมณ์ จากเดิมจะมีเรื่องให้เข้าใจผิด ทะเลาะกันบ่อย แต่หลังจากได้เรียนรู้ร่วมกันทำให้รู้จักปรับอารมณ์ ปรับตัว ในการทำงานมากขึ้น ทะเลาะกันน้อยลง ได้รู้จักเพื่อนมากขึ้น ใช้การพูดคุย บอกกันอย่างตรงไปตรงมา ในการประชุมแต่ละครั้ง

ปัจจัยที่ทำให้เกิดขึ้น คือ

- มีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีที่ปรึกษา พี่เลี้ยงร่วมเรียนรู้กับน้องอย่างต่อเนื่อง

- สมาชิกภายในกลุ่มมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้สูง

4. กลุ่มชนมไทย

ความเป็นมา

จากการที่พวกเราได้ไประดมปัญหาของโรงเรียนได้ปัญหาใหญ่ๆ มา 2 เรื่อง ปัญหาแรกคือ ปัญหาเรื่องขยะ ปัญหาที่สอง คือ ปัญหาเรื่องอาหาร ซึ่งปัญหาขยะได้ใช้กระบวนการงานวิจัยเป็นอีกกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มต้นกล้านานาใหญ่

ส่วนปัญหาเรื่องอาหารก็ไม่ทิ้งจึงคิดกลุ่มชนมไทยขึ้นมาด้วย เพราะมีความสนใจในการทำขนมไทย อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองที่จะทำขนมไทยให้เป็น สามารถช่วยลดขยะเพราะขนมไทยใช้วัสดุจากธรรมชาติ

วัตถุประสงค์

- เพื่อห่างไกลขนมถุงเราจึงหันมาทำขนมไทยและกินขนมไทยแทนขนมถุง
- เพื่อฝึกทำขนมไทยต่างๆ ไว้ทำกินเองและแบ่งปันให้เพื่อนๆ ได้กินกัน

ทำอะไรกันมาบ้าง

- ไปหัดทำขนมไทยบ้านเพื่อน เช่นขนมตาล ขนมจาก ข้าวเหนียวย่าง ขนมลูกชุบ กะหรี่ปั๊ป ขนมโค ซาลาเปา
- ไปสาธิตการทำขนมในงานมหกรรมห้องเรียนชุมชน/กรุงเทพฯ นอกจากนั้นได้ไปทำขนมที่งานรวมพลคนดับบ้านดับเมือง/นครศรีธรรมราช
- ทำขนมให้น้องๆ ที่ โรงเรียนกินในช่วงชั่วโมงชุมนุม / พักกลางวัน
- ฝึกทำขนมลูกชุบ ที่สวน โมกข์/ ฟังธรรม และฝึกปฏิบัติไปด้วย

เกิดอะไรขึ้นบ้าง

- เริ่มทำขนมไทยเป็นหลายชนิดมากขึ้น
- มีความสามัคคีในกลุ่มมากขึ้น
- รู้รักนิสัยของเพื่อนๆ และการปรับตัวเอง
- รู้จักระดับอารมณ์

เหตุปัจจัยที่ทำให้เกิด

- มีคุณครู (ผู้มีความรู้เรื่องขนมไทย) ที่ช่วยสาธิต และตั้งใจในการฝึกสอน
- สมาชิกมีความสามัคคี และมีความตั้งใจในการเรียนรู้
- มีการกระตุ้นจากเสียงสะท้อนของเด็กชั้นประถมที่อยากฝึกทำขนมกินกัน จึงทำให้

ทางกลุ่มฯ ได้มีการฝึก หัดให้น้องๆ ได้ทำขนมกินกันเองทุกๆ วันอังคาร

ขนมไทยเกี่ยวข้องกับเรื่องขยะ อย่างไร

- ขนมถุงเป็นขยะ แต่การทำขนมไทยใช้วัสดุจากธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดขยะมากนัก

และสามารถย่อยสลายได้

สิ่งที่จะทำต่อไป

- นัดหมาย จัดประชุมกลุ่มเล็ก กับเพื่อนๆ น้องๆ ในโรงเรียนเพื่อหาแนวทาง และแผนการเรียนรู้ที่ชัดเจน

- ฝึกทำขนมให้กับเพื่อน และน้องๆ ในโรงเรียน
- สัญจรไปเก็บข้อมูล และฝึกทำขนมตามบ้านเพื่อนสมาชิกในกลุ่มฯ
- มีวงพูดคุยเพื่อสรุปการทำงาน ปัญหาอุปสรรค การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น
- มีโครงการที่เป็นการรณรงค์ให้ช่วยกันเก็บขยะ เช่น เอาขยะมาแลกของรางวัล
- มีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสื่อสิ่งพิมพ์ Internet

5. กลุ่มสตรีน้องน้อย

ความเป็นมา

เกิดจากการได้พบปัญหา เรื่องขาดที่เล่นของน้องๆในช่วงพักกลางวัน จึงคิดกับเพื่อนๆว่า น่าจะมีกิจกรรมที่เป็นการให้น้องๆในระดับประถมมีกิจกรรม มีของเล่น ในช่วงพักกลางวัน

วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม

- เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเรื่อง ไม่มีที่เล่นในช่วงพักกลางวัน
- เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- เพื่อเป็นการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องให้เกิดประโยชน์
- เพื่อเป็นการฝึกความรับผิดชอบและความสามัคคีภายในกลุ่ม

สิ่งที่ทำผ่านมา

- ทำของเล่นที่บ้านเล่นเอง
- ทำกิจกรรมชวนน้องเล่น ทำกิจกรรมต่างๆดังนี้ กระดาษแปลงร่าง (นำเอากระดาษที่ใช้แล้วหน้าเดียวมาพับเป็นรูปต่างๆ) สวนสัตว์น้อย (ใช้วัสดุจากธรรมชาติ เช่น เมล็ดลูกหว้า กวาง เปลือกลูกเนียง ฯลฯ ประดิษฐ์เป็นตัวสัตว์ตามจินตนาการ) กิจกรรมเล่านิทาน เล่นเกมส์สร้างสรรค์วาดภาพ ในช่วงพักกลางวันทุกวัน

เกิดอะไรขึ้นบ้าง

1. ด้านตนเอง
 - ได้ฝึกการวางแผน และความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม
 - ได้ฝึกความใจเย็น เพราะว่าการทำกิจกรรมกับน้องชั้นประถมต้องใช้ความอดทนมาก
 - มีความเข้าใจน้องๆมากขึ้น และได้สร้างความสัมพันธ์ภายในโรงเรียนได้มากขึ้น
 - ได้ใช้เวลาว่างอย่างเกิดประโยชน์
 - ได้ฝึกความกล้าแสดงออก
2. ด้านการทำกิจกรรม
 - น้องๆ / เพื่อนๆ มีที่เล่น มีความสนุกต่อการทำกิจกรรม
 - มีสมาชิกบางคนสามารถทำของเล่นใช้เองได้ ซึ่งเป็นการช่วยประหยัดรายจ่ายของครอบครัว
 - มีการพัฒนารูปแบบการเล่นที่หลากหลายมากขึ้น

สิ่งที่จะทำต่อไป

- พัฒนากิจกรรมสตรีน้องน้อยขึ้นมาเหมือนเดิม โดยใช้วิธีการเปิดรับสมาชิกใหม่ และจัดประชุม วางแผนกับทีมที่มีความสนใจ มาร่วมคุย ร่วมคิดวางแผน กันอย่างจริงจัง

จากนั้นมีการ ตั้งข้อสังเกต จากครูอู๊ด อาจารย์นิวัตร ไช้เต็กมึน : การที่แต่ละกลุ่มฯมีความตั้งใจในการพูดคุยจะทำให้การคิด การคุยมีประสิทธิภาพ บางกลุ่มรู้จักเขียนเป็นการบรรยายได้ดี เช่น กลุ่มรักษาราชการอ่าน อีกกลุ่มที่ใช้เทคนิค Mind mapping ในการจับประเด็นการคุยคือ กลุ่มสโมสรม้องน้อย และที่สำคัญทุกกลุ่มฯยังจับประเด็นเป้าหมายในการพูดคุยในกลุ่มย่อยได้ดีแต่ยังมีส่วนที่ต้องไปคุยกันต่อกับเพื่อนสมาชิกให้ชัดเจนหลังจากการประชุมเรื่องแผนการเรียนรู้ในการที่จะดำเนิน กิจกรรมของแต่ละกลุ่มฯต่อไป

หลังจากการดำเนินการประชุมเสร็จ จึงร่วมกันใช้กระบวนการ AAR ในการสรุปการดำเนินกิจกรรม อีก 1 ชั่วโมง และเดินทางกลับบ้าน เวลา 16.00น.

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

- แต่ละกลุ่มจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อลงรายละเอียดแผนการเรียนรู้ให้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งกลุ่มงานวิจัยน่าจะต้องเข้าร่วม เพื่อเริ่มทดลองฟื้นฟูกิจกรรมโดยจะใช้ช่วงเย็นของวันพฤหัสบดีในสัปดาห์หน้า

9. ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ

- ขาดการประสานงานที่ชัดเจนในเรื่องเส้นทางเพราะรถอีกคันไม่ทราบเส้นทาง จึงทำให้มาถึงสถานที่ประชุมช้า และทำให้กระบวนการเริ่มช้ากว่าที่กำหนดไว้ 30 นาที

บทเรียนการดำเนินกิจกรรม (AAR)

1. ความคาดหวัง / เป้าหมายในการจัดประชุม

- เพื่อสรุปบทเรียนการจัดการปัญหาของของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนบ้านนาใหญ่
- เพื่อทบทวนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมาและแผนการดำเนินงานต่อไป

2. กระบวนการ

- พูดคุยระดมความคาดหวังกลุ่มใหญ่ (โดยสมาชิกผู้เข้าร่วม / ทำความเข้าใจเน้นประเด็นหัวข้อในการพูดคุยกลุ่มย่อย (โดยอาจารย์นิวัตร ไช้เต็กมึน)

- แบ่งกลุ่มย่อยตามกลุ่มกิจกรรม ได้แก่ กลุ่ม อช.น้อย กลุ่มสืบสานภูมิปัญญา กลุ่มสโมสรม้องน้อย กลุ่มรักษาราชการอ่าน และกลุ่มขนมไทย

- สรุป / นำเสนอก่อนกลุ่มใหญ่ และตั้งข้อสังเกต โดยที่เลี้ยงในกลุ่ม, วิทยากรกระบวนการ
- สรุปการทำกิจกรรมการประชุมโดยกระบวนการ AAR

3. สิ่งที่เกิดขึ้น

สิ่งที่เกิดขึ้น	ทำไมถึงเกิด
● มีกลุ่มที่เข้าร่วมในการประชุมครั้งนี้ หลากหลายกลุ่มด้วยกัน ได้แก่ กลุ่ม อย.น้อย กลุ่มสืบสานภูมิปัญญา กลุ่มสโมสรน้องน้อย กลุ่มรักการอ่าน และกลุ่มขนมไทย ● ได้ทราบบทเรียนการจัดการขยะที่ หลากหลาย 1. กลุ่มขนมไทย ใช้วิธีการจัดการปัญหา ขยะโดยการช่วยกันสร้างจิตสำนึกใน ตัวบุคคล วิธีการทำ คือ ฝึกทำขนม ไทยกินและแจกเพื่อนๆ ในโรงเรียน 2. กลุ่มสโมสรน้องน้อย ใช้วิธีการจัดการ ปัญหาขยะโดยการนำขยะมาแปรรูปมา ให้ประโยชน์ คือ ทำของเล่น - กิจกรรมกระดาษแปลงร่าง - กิจกรรมสวนสัตว์น้อย - กิจกรรมโลกนิทาน 3. กลุ่ม อย.น้อย ใช้วิธีการจัดการขยะ คือตรวจสอบอาหารในโรงเรียนและรู้จักเลือก บริโภคอาหารที่ไม่ก่อให้เกิดขยะ 4. กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา ใช้วิธีการ จัดการปัญหาขยะโดยการใช้สื่อพื้นบ้านในการ รณรงค์ให้เพื่อน ๆ เลิกกินอาหารที่ก่อให้เกิดขยะ ● แต่ละกลุ่มได้ทบทวนการดำเนิน กิจกรรมที่ผ่านมาและพัฒนาแผนที่จะทำ ต่อไป - กลุ่มขนมไทย เป็ควงพูดคุยทุกวันอังคาร ทำขนมแจก / ช่วยกันทำ และรวบรวมข้อมูล การบริโภค	● มีการแบ่งหน้าที่ประสานงานกับเพื่อนต่าง กลุ่มอย่างทั่วถึงและมีการประชุมเตรียมความ พร้อมกันล่วงหน้า ● มีการตั้งประเด็น หัวข้อในการพูดคุยอย่าง ชัดเจน และมีที่เลียงในการร่วมพูดคุยในการ แบ่งกลุ่มย่อย ● สถานที่ที่ร่มรื่น เหมาะสมกับการจัดประชุม จึงทำให้แต่ละกลุ่มย่อยมีพลังในการคิดและ พูดคุยได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้

สิ่งที่เกิดขึ้น	ทำไมถึงเกิด
- กลุ่ม อบ.น้อย ทำแบบตรวจสอบสุขภาพเด็กนักเรียนภายในโรงเรียนและตรวจสอบอาหารในโรงเรียน - กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญาภูมิปัญญาจะใช้สื่อพื้นบ้าน หนังสือ มโนราห์ในการรณรงค์ให้เพื่อนในโรงเรียนรู้จักโทษ เลิกการกินขนมถุง และทิ้งขยะให้เป็นที่ - กลุ่มสโมสรน้องน้อย จะนัดประชุม กับน้องๆชั้นประถมที่สนใจเรื่องการนำขยะมาประดิษฐ์และแปรรูป ทุกวันพฤหัสบดี และทดลองทำ	● ในกระบวนการพูดคุยกลุ่มย่อยมีพี่เลี้ยงที่คอยกระตุ้น ชวนคิด คอยช่วยตั้งคำถาม และคอยจับประเด็น

4. บทเรียน / การเรียนรู้

- พี่เลี้ยงมีความสำคัญต่อกระบวนการกลุ่มย่อย จะเป็นการช่วยหนุนเสริมให้การพูดคุยนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
- การเตรียมความพร้อมของแต่ละกลุ่มจะทำให้การพูดคุยในกลุ่มย่อยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. สิ่งที่ควรปรับปรุง

- การแบ่งหน้าที่ของพี่เลี้ยงในการจัดประชุมกลุ่มย่อย ต้องร่วมคิด กระตุ้นในการคิด การคุยกันอย่างต่อเนื่อง และมีประจำทุกกลุ่มตลอดเวลา ไม่ทำหน้าที่ในการเป็นพี่เลี้ยงหลายกลุ่ม ซึ่งอาจมีส่วนทำให้การพูดคุยเกิดประสิทธิภาพน้อยลง
- ประเด็น / หัวข้อในการประชุมมีมาก แต่ใช้เวลาเพียง 1 วัน ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีอาการเหนื่อยล้าในความคิด น่าจะมีการเพิ่มเวลาในการพูดคุย ซึ่งจะสามารถลงลึกรายละเอียดได้มากขึ้น

6. แผนงานที่จะทำในช่วงต่อไป

- แต่ละกลุ่มย่อยจะมีการนัดประชุมเพื่อลงรายละเอียดแผนการเรียนรู้ ของแต่ละกลุ่มให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- จัดประชุมวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำการศึกษาผ่านมา ในเดือนสิงหาคม 2548

เวทีสรุปการเรียนรู้ของสมาชิก โครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์

ณ บ้านลุงแสนอ วาริเพชร ต.ท่าสะท้อน อ. พุนพิน จ. สุราษฎร์ธานี

วันที่ 21 – 22 พฤษภาคม 2548

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

1. เพื่อเป็นการทบทวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการทำงานวิจัยโครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์
2. เพื่อเป็นการดูความก้าวหน้าของโครงการฯ และมีแผนการดำเนินการต่อไปอย่างไร
3. เพื่อเปิดวงพูดคุย และแลกเปลี่ยนกันในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 21 คน

1. ทีมงานวิจัย	19 คน
2. พี่เลี้ยง	1 คน
4. ที่ปรึกษา	1 คน
รวม	21 คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. ประชุมวางแผน / แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

- การจัดการเรื่องอาหาร จะทำกันเอง โดยแบ่งทีมกันทำเป็นมื้อๆ

- การนัดหมายเดินทางไปรถเช่าเหมา นัดจุดพบรวมกันที่หน้าโรงเรียนบ้านนาใหญ่

เวลา 9.00น.

-เตรียมเครื่องแต่งกาย-อุปกรณ์

สำหรับอาบน้ำคลองได้ เพราะไม่มีห้องน้ำให้อาบ

- สมุดบันทึกต้องนำไปด้วยทุกครั้ง

- มีทีมบันทึกการประชุมอย่างน้อย 3 คน

- การประชุมครั้งนี้หาผู้นำการพูดคุย คือ แก้ว (ชีรศักดิ์ ภายทอง) และเก่ง (เสรี นาคสัมพันธ์)

กำหนดการ

วันที่ 21 พฤษภาคม 2548

11.00 น.	ทำอาหารกลางวัน
13.00 น. - 16.00 น.	เริ่มการประชุมตามแผนที่วางไว้
16.30 น. - 17.30 น.	ตามอัธยาศัย (เล่นน้ำคลองได้) / ทำอาหารเย็น
18.00 น. - 19.00 น.	รับประทานอาหารเย็น
19.30 น.	เริ่มการการพูดคุย ภาคค่ำ

วันที่ 22 พฤษภาคม 2548

6.00 น.	ทำอาหารเช้า
8.30 น. - 12.00 น.	- เริ่มการประชุมภาคเช้า การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัย - การดำเนินแผนงานในช่วงถัดไป - กินข้าวกลางวัน
13.00 น.	- เดินทางกลับ

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

1. กระบวนการระดมความคิด กลุ่มย่อย การดำเนินแผนงานที่ผ่านมา

2. ใช้กระบวนการMind mapping ในการจับประเด็น

3. นำเสนอกลุ่มใหญ่ แล้วช่วยกันบอกเล่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ที่ละกิจกรรม / ภาคค่ำล้อมวงคุย (วงวิจารณ์ เพื่อน และตนเอง)

4. ใช้วิธีการนำเสนอ โดยสมาชิกในทีมวิจัย และมีพี่เลี้ยงคอยช่วยเพิ่มเติมส่วนที่ขาด

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

1. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และทำงานวิจัย
2. ความก้าวหน้าของโครงการฯ และกิจกรรมที่ต้องดำเนินงานต่อ

7. เนื้อหาจากเวที

เนื้อหาในการประชุม

เมื่อทีมงานวิจัยเดินทางมาถึงบ้านคุณลุงเสนอเวลา 11.00 น. ได้ช่วยกันทำอาหารกลางวันเสร็จแล้วจึงเริ่มการประชุม เวลา 13.00 น.

เริ่มจากคุณลุงเสนอ วาริเพชร (เจ้าบ้าน) ทักทายพวกเรา ฝากพวกเราว่าถ้ามาเมื่อไหร่ก็ตามสบาย อยากให้ลุงพาไปไหนขอให้บอก ลุงเสนอคุยถึงป่าห้วยน้ำที่ตอนนี้อยู่รอบ ๆ ป่าห้วยเป็นสวนปาล์มน้ำมันไปหมดแล้ว สัตว์ที่มาอาศัยอยู่ในป่าห้วยจึงมีหลายชนิดขึ้น เช่น ลิงหางยาวที่แต่เดิมประมาณ 10 – 15 ตัว เพิ่มขึ้นเป็นฝูงใหญ่ 20 – 30 ตัว นกหลายชนิดมากขึ้น บางชนิดลุงไม่รู้จัก แม้ว่ารอบ ๆ ป่าของลุงจะเป็นสวนปาล์มหมด แต่ลุงก็ไม่ยอมโค่นห้วยแล้วปลูกปาล์มแน่ๆ ลุงโตมากับป่าห้วยและเป็นอาชีพที่เลี้ยงลุงมาถึงทุกวันนี้ อยากจะเก็บไว้ให้ลูกหลานได้ดูบ้าง

หลังจากคุณลุงกล่าวทักทายเสร็จก็คุยกันถึงความคาดหวังในการมาประชุมครั้งนี้ มีดังนี้

1. เพื่อต้องการมาสรุปตัวเองว่าจากการทำงานวิจัยแล้วตนเองเป็นอย่างไรบ้าง
2. เพื่อเปิดโอกาสให้เพื่อนวิจารณ์ตัวเอง จะได้นำไปพัฒนาตนเองต่อ
3. เพื่อจะได้มาเยี่ยมลุงเสนอ วาริเพชร และมาเล่นน้ำ (ไม่ได้มานานแล้ว)
4. เพื่อทบทวนการดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมา เกิดบทเรียน / การเรียนรู้อย่างไรบ้าง
5. เพื่อดูแผนการดำเนินงานในช่วงถัดไป

จากนั้นเริ่มทบทวนกิจกรรมที่ทำผ่านมามีการการเรียนรู้ / มีข้อสังเกตอะไรบ้าง

กิจกรรมที่ทำผ่านมา

1. การร่วมสำรวจขยะในโรงเรียน / ตลาดของชุมชน

- ได้ฝึกการจดบันทึก จากการได้เขียนสรุปการประชุม และการเขียนสมุดบันทึกทุกวัน
- รู้จักการระงับอารมณ์ เช่น ในการทำงานวิจัยต้องใช้เหตุผลในการทำงาน

การได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นทำให้รู้จักที่จะปรับตัวมากขึ้น

- ตรงต่อเวลา เรียนรู้ว่าการหมายเป็นเรื่องสำคัญ และถ้ามีการผัดนัด 1 คนก็ทำให้กระบวนการกิจกรรม การประชุมต้องล่าช้าออกไปอีก

- มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ
- จะช่วยเหลืองานบ้านทุกครั้งโดยไม่ต้องรอให้แม่ใช้

- รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความรู้สึกที่ไม่นิ่งเฉยดูเฉย และอยากช่วยเหลือเพื่อนมีมากขึ้น รู้จักแบ่งปากกาให้เพื่อนใช้ ช่วยแนะนำเพื่อนเวลามีปัญหา ให้เพื่อนยืมเงินใช้

- มีความกล้าและอยากทำ จากการทำงานที่ผ่านมา ทีมวิจัยได้ฝึกการจัดการในหลายเรื่อง เช่น การจัดประชุม กล้าพูดแสดงความคิดเห็นมากขึ้นไม่กลัวผิดเหมือนตอนที่ยังไม่ได้กระบวนการงานวิจัย

- ได้ข้อมูล ปริมาณ ประเภท น้ำหนักของขยะแต่ละประเภท จากการศึกษาทำให้ทราบข้อมูลของโรงเรียน ว่ามีขยะ 281 กิโลกรัม / สัปดาห์ ส่วนเป็นประเภทพลาสติก และขวดแก้ว ส่วนของตลาดยิ่งเจริญก็สูงถึง 7,451 กิโลกรัม / สัปดาห์ ส่วนมากเป็นขยะประเภทอินทรีย์ รองลงมาก็เป็นพลาสติก

2.แบบสอบถาม

- ได้ข้อมูลเกี่ยวกับขยะ
- การทำงานตรงต่อเวลา

3. กิจกรรมไปดูกองขยะของตำบลท่าโรงช้าง

- ได้ฝึกมีความอดทน เพราะการไปกองขยะกลิ่นเหม็นมาก
- ได้ฝึกการประสานงานกับ อ.บ.ค.
- รู้การจัดการขยะของ อ.บ.ค. มี 2 วิธี คือ เผา และฝังกลบ

4. การคัดแยก

- ได้ทราบราคาของขยะที่ขายได้
- ได้รู้จักประเภทขยะที่สามารถนำมาขายได้
- ได้ทราบประโยชน์ของขยะ
- ได้รู้ และได้ฝึกการคัดแยกขยะ
- ได้รู้จักประเภทของขยะ

5. ศึกษาดูงานที่ทุ่งสง

- ได้รู้จักวิธีการจัดการขยะ
- ได้ไปเที่ยวทุ่งสง
- การนำขยะที่ไม่ใช่แล้วไปใช้ประโยชน์
- ได้เรียนรู้วิธีการนำขยะไปใช้
- ได้ฝึกวางแผน การทำงานทุกครั้งจะต้องวางแผนอย่างรอบคอบก่อน
- อยากไปเรียนรู้เฉพาะด้านของเทศบาลทุ่งสง เช่น การทำปุ๋ยหมัก

6. ฝึกอบรมการเขียน / เก็บข้อมูล

- ได้รู้วิธีการที่จะไปพูดคุย พูดไพละ
- การแต่งกายเรียบร้อยในการทำแบบสอบถาม
- มีความเข้าใจชัดเจนในเป้าหมายที่คุย
- ได้รู้ว่าการพูดคุยต้องเขียนให้ประเด็นสำคัญ
- การทำงานวิจัยต้องฝึกพูด ฟัง คิด เขียน อย่างเป็นระบบ

*7. สื่อ

- หนังสือพิมพ์
- หนังสือพิมพ์หน้าเดียว
- นิตยสาร
- วิทยุ
- โทรศัพท์ ช่อง 11, 7, 9

* เป็นกิจกรรมที่พวกเราได้ยังขาดการสื่อสารที่ทั่วถึงกับเพื่อนๆ โรงเรียน ชุมชน ต้องพัฒนา และให้ความสำคัญกับการสื่อสารมากขึ้น ในการออกรายการวิทยุชุมชน การพูดคุยกับเพื่อน ๆ ในวงแคบ ๆ (เพื่อนที่สนิท) และจดหมายข่าว, หนังสือพิมพ์หน้าเดียว ละคร (แต่เป็นสื่อที่พวกเราสนใจ อยากทำน่าจะมีการจัดอบรมสักครั้ง)

ช่วงหัวค่ำ เริ่ม 19.30 น. (เป็นการพูดคุยเรื่องตนเองว่าเป็นอย่างไรในสายตาเพื่อน ๆ)

หลังอาบน้ำคลองอย่างสบายใจ หลายคนกินน้ำคลองกันคนละหลายอีก เพราะอยากจะว่ายน้ำให้เป็น จากนั้นกินอาหารเย็นอร่อยฝีมือพวกเรากันเอง เมนูอาหารเย็น คือ ปลาจากแม่น้ำที่ป่าเขียว ภรรยาของคุณลุงเสนอ วางอวนจับปลาไว้สำหรับทำอาหารของพวกเรา อร่อยมากเลย กว่าจะได้เริ่มพูดคุยกันในภาคค่ำ เวลา 19.30 น.

แก้ว (วีระศักดิ์ ภายทอง) สมาชิกคนหนึ่งในที่มวิจัยเริ่มต้นก่อนใคร ๆ ว่าขอให้เพื่อนช่วยวิจารณ์ ข้อบกพร่องต้องปรับปรุงตนเองอย่างไรก็ให้เพื่อน ๆ สะท้อนได้เลย

สมาชิกที่ยินดีให้เพื่อนวิจารณ์	ข้อดี, จุดดี	จุดที่ต้องปรับปรุง
1. นายธีระศักดิ์ ภายทอง (แก้ว)	1. เป็นนักประสานงาน 2. เป็นคนชอบช่วยเหลือเพื่อน ๆ มีจิตใจบริการสูง (เพื่อนใช้, ขอให้ช่วยอะไรแก้วทำให้หมด) 3. เป็นเหมือนคุณครูที่คอยช่วยเตือนสติ เรื่องการใช้เหตุผลในการคุย วางแผนการทำงาน 4. เป็นคนพูดได้สุภาพ ไพเราะกับเพื่อน เสมอต้นเสมอปลาย 5. เป็นคนโกรธยาก ไม่ค่อยโกรธ อารมณ์ดีตลอด 6. เป็นคนที่รักการเรียนรู้, มุ่งมั่นทำงาน	1. เป็นคนทำอะไรเร็วมากจนงานที่ออกมาไม่ค่อยเรียบร้อย สักเท่าไร อยากให้แก้วปรับปรุงทำให้ช้าหน่อย และทำอย่างละเอียด 2. ลายมือค่อนข้างหยาบ น่าจะเขียนให้ช้าและบรรจงขึ้นกว่าเดิม
2. ค.ญ. เหมือนฝัน คงช่วย (เอ)	1. เป็นคนตรงต่อเวลา รักษาเวลามาก 2. เป็นคนชอบช่วยเหลือเพื่อน 3. เป็นคนที่เรียนรู้งานได้เร็ว สามารถทำความเข้าใจและสื่อสารให้เพื่อน ๆ ฟังอย่างเข้าใจ	1. เป็นคนโกรธง่ายแต่หายเร็ว 2. เป็นคนที่ไม่ยอมคน จึงมักจะตอบโต้กลับทันที 3. เพื่อนเสนอแนะวิธีการแก้ไข ก็ต้องค่อยเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยน
	4. เป็นคนมีความมั่นใจในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน	ไป เชื่อว่ากระบวนการจะทำให้เกิดการพัฒนาดตนเอง
3. ค.ญ. สุกันษา มั่งมี (อิก)	1. เป็นที่พึ่งของเพื่อนได้ ถ้าเพื่อนไม่ทำงานอะไรแล้ว อิกจะรับผิดชอบทำต่อ 2. ใจดี (ให้เพื่อนยืมของ ยืมเงิน) 3. เป็นคนตั้งใจทำงาน และรับผิดชอบในงานที่ทำ	1. เป็นคนชอบเถียง 2. ชอบอ้า (จนบางครั้งเพื่อนเข้าใจผิดกัน) 3. ขี้โกรธง่าย
4. ค.ญ. สายพิศ ใจสิงห์ (สาว)	1. ใจดี น่ารัก ขี้เล่น 2. เป็นคนคลก สร้างรอยยิ้มกับเพื่อนๆ 3. เป็นคนที่ชอบให้เพื่อนลอกการบ้าน	1. บางครั้งขี้เล่นเกินไป 2. เป็นคนเอาแต่ใจตัวเอง (นิดหน่อย)

สมาชิกที่ยินดีให้เพื่อนวิจารณ์	ข้อดี, จุดดี	จุดที่ต้องปรับปรุง
5. ค.ญ.รจนา ณะกุล (แดง)	1.เป็นคนแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเก่ง คือ แก้ไขปัญหาที่ไม่ทำให้ปัญหาลูกกลามไปก่อน 2.เป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ ชอบการประดิษฐ์ 3. เป็นคนที่สนใจฟัง และทุ่มเทกับงานที่รับผิดชอบ 4. เป็นคนอาสาช่วยทำงานตลอด	1. เป็นคนขี้ใจน้อย 2. เป็นคนอารมณ์ร้อน 3.เป็นคนไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็น (กลัวผิด)
6. ค.ญ. วมลวรรณ ม่านสะอาด (มิม)	1. เป็นคนที่ลายมือสวยที่สุดในทีมวิจัย 2. ไม่เรื่องมาก อะไรก็ได้ 3.เป็นคนมีความรับผิดชอบในการทำงานมาก 4. ตรงต่อเวลา, รักษาเวลา	1. เป็นคนโกรธง่ายหายเร็ว 2. เป็นคนคิดเพื่อน
7. นายวัชร รัตนะมณี (อัน)	1.เป็นคนวางแผนการทำงานได้เรียบร้อยรอบคอบ 2. เป็นคนพูดน้อย ฟังมาก 3. เป็นนักปฏิบัติ, มีจิตใจบริการ	1.เป็นคนนิ่ง เงียบไป บางครั้งไม่รู้ว่ามีปัญหาอะไรหรือเปล่า น่าจะพูดให้มากขึ้นอีกนิด
8. นายเสรี นาคสัมพันธ์ (เก่ง)	1. เป็นคนมุ่งมั่นในการทำงาน 2. มีจิตใจอาสาช่วยงานสม่ำเสมอ 3. สนใจการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์	1. ชอบหยอกเพื่อน ๆ 2. ลายมืออ่านยาก (ตัวเล็กมาก) 3. ไม่ค่อยชอบการบันทึก 4. บางครั้งขาดความรอบคอบ
	4. เป็นคนที่สามารถมองกระบวนการและการเคลื่อนไหวของกลุ่มต้นกล้าได้ 5. เป็นคนเรียนรู้แล้วปฏิบัติ 6. เป็นผู้นำที่ไม่ชอบแสดงตัว กระจายบทบาทให้ผู้อื่นได้ทำงานร่วมกัน	5. อย่าหลับในที่ประชุม อาจจะทำให้ตามเรื่องที่พูดคุยกันไม่ทัน

จากการที่เป็นผู้ที่เพียงมองเห็นปัญหา บ่นกับปัญหา และรอการแก้ไขจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เมื่อได้ทำงานวิจัยฯ ทีมวิจัยบอกว่า...นอกจากจะได้เรียนรู้สภาพปัญหา ข้อมูลอย่างลงลึกแล้วยังเป็นการปลูกจิตสำนึกของการที่เรียนรู้กับปัญหาของชุมชน ท้องถิ่น และลงมือทำร่วมกันซึ่งพวกเราทีมงานวิจัยทุกคน ยินดีที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้และร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชน

การดำเนินงานในช่วงถัดไป

- 1.นำข้อมูลที่สรุปแล้วจากการสุ่มสำรวจไปนำเสนอ ให้เพื่อนได้ทราบโดยการจัดนิทรรศการ ทำหนังสือพิมพ์หน้าเดียว พุดหน้าเสาธง จัดกิจกรรมเล่นเกมส์ พร้อมทั้งแจกขนมไทยให้น้องๆที่เข้ากิจกรรมกินฟรี
- 2.บันทึกการเรียนรู้ของแต่ละคนในสมุดบันทึกของตนเอง
- 3.จัดเวที ถอดบทเรียนจากเพื่อนที่จัดกิจกรรมเกี่ยวกับขยะในโรงเรียน จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสืบสานภูมิปัญญา กลุ่มรักการอ่าน กลุ่มสวนสัตว์ และสโมสรน้องน้อย กระดาษแปลงร่าง

8.ข้อถกแถลงภายใต้แผนงานต่อไป

- 1.นำข้อมูลที่สรุปแล้วจากการสุ่มสำรวจไปนำเสนอให้เพื่อนได้ทราบ โดยการจัดนิทรรศการ ทำหนังสือพิมพ์หน้าเดียว พุดหน้าเสาธง จัดกิจกรรม เล่นเกมส์ พร้อมทั้งทำขนมไทยกินฟรี
- 2.บันทึกการเรียนรู้ของแต่ละคนในสมุดบันทึกของตนเอง
- 3.จัดเวที การบทเรียนจากเพื่อนที่จัดกิจกรรมเกี่ยวกับขยะในโรงเรียน จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสืบสานภูมิปัญญา กลุ่มรักการอ่าน กลุ่มสวนสัตว์ และสโมสรน้องน้อย กระดาษแปลงร่าง

9.ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

มีเสียงรบกวนจากการก่อสร้างบ้าน ซึ่งทำให้ส่งเสียงดังเป็นบางครั้ง แต่ก็ทำให้สมาชิกบางคนให้ความสนใจ ความเสียงนั้น

ข้อเสนอแนะ ควรมีตรวจสอบสภาพพื้นที่ ให้ชัดเจนก่อนที่จะตัดสินใจเลือกที่ประชุม เพราะการจัดประชุมครั้งนี้ต้องใช้ความเงียบสงบ และสมาธิค่อนข้างมาก

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

1. ความคาดหวัง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม เป็นไปตามที่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ คือ

1. ได้ทบทวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการทำงานวิจัยโครงการ
แนวทางการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์
2. ได้ดูความก้าวหน้าของโครงการฯ และมีแผนการดำเนินการต่อไปอย่างไร
3. ได้เปิดวงพูดคุย และแลกเปลี่ยนกันในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ

2. สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

สถานที่	มีความเหมาะสม สมาชิกชอบเพราะนอกจากจะได้ประชุมงานกันแล้วยังได้เล่นน้ำ ได้ทำกับข้าวกันเอง		
ช่วงเวลา	เหมาะสม	จัดช่วงวันหยุดทำให้สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ได้ มีเวลาช่วงภาคค่ำในการพูดคุยนอกกรอบกันมากเนื่องจากพักค้างคืน และเป็นการสร้างความคุ้นเคยในทีมวิจัยมากขึ้น	
งบประมาณ	มีความเหมาะสม	จำนวนเงินที่ใช้ไปทั้งสิ้น	5,690 บาท

3. ผู้เข้าร่วมประชุม

มีความเหมาะสม ผู้เข้าร่วมตรงตามที่วางเป้าหมายไว้		คือ
ทีมงานวิจัย	19	คน
2. พี่เลี้ยง	1	คน
3. ที่ปรึกษา	1	คน
รวม	21	คน

4. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม สมาชิกในทีมงานวิจัยได้ร่วมกันวางแผนงานเตรียมการประชุม และปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ สำเร็จตามที่คาดหวังไว้

5. วิธีการ / เครื่องมือในการดำเนินการประชุม

มีความเหมาะสม ทำให้บรรยากาศในการประชุมเป็นธรรมชาติ สมาชิกให้ความสนใจเป็นพิเศษ ในวิธีการล้อมวงคุยภาคค่ำ (วงวิจารณ์ เพื่อน และตนเอง)

6. เนื้อหาการจัดประชุม

มีความเหมาะสม ได้เนื้อหาตรงตามที่วางแผนไว้ และยังได้เนื้อหาเรื่องการให้เพื่อน

7. แผนงาน ข้อตกลงร่วม

มีความเหมาะสม ทำให้เห็นการดำเนินแผนงานที่เหมาะสมจากการร่วมกันสรุปและวิเคราะห์แผนการดำเนินของโครงการฯ ในช่วงถัดไป คือ

1. นำข้อมูลที่สรุปแล้วจากการสุ่มสำรวจไปนำเสนอให้เพื่อนได้ทราบ โดยการจัดนิทรรศการ ทำหนังสือพิมพ์หน้าเดียว พุดหน้าเสาธง จัดกิจกรรมเล่นเกมส์ พร้อมทั้งแจกขนมไทยกินฟรี

2. บันทึกการเรียนรู้ของแต่ละคนในสมุดบันทึกของตนเอง

3. จัดเวที ถอดบทเรียนจากเพื่อนที่จัดกิจกรรมเกี่ยวกับขยะในโรงเรียน จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสืบสานภูมิปัญญา กลุ่มรักการอ่าน กลุ่มสวนสัตว์ และสโมสรน้องน้อย กระดาษแปลงร่าง

8. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

จากปัญหาเรื่องเสียงรบกวนขณะประชุม ทำให้สมาชิกทึ่มวิจัย หาวิธีการแก้ปัญหาคือ หยิบยกมาเป็นการเรียนรู้ เรื่องการประเมินพื้นที่ แม้จะเป็นสถานที่ที่มีความคุ้นเคยก็ตาม

มีข้อเสนอแนะว่า ควรจะมีการสำรวจสถานที่จัดการประชุมก่อนทุกครั้ง เพราะจะส่งผลถึงกระบวนการที่ต้องปรับไปตามสภาพพื้นที่ประชุม

9. ความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรม

1. มีความสนใจดีมาก อาจเป็นเพราะ สถานที่บ้านคุณลุงเสนอ วารีเพชร มีบรรยากาศที่สงบ และเหมาะสมสำหรับการประชุม

2. มีความตั้งใจฟังเพื่อน และมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

10.การสะท้อนของสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

1.ชอบการประชุมที่มีเวลาให้ได้พักผ่อนบ้าง แบบเวทีนี้ การพูดคุยเป็นวงธรรมชาติ ช่วงหัวค่ำน่าจะมีการจัดบ่อยๆ เป็นการช่วยให้แต่ละคนได้รับทราบจุดดี / จุดบกพร่องในตนเอง และนำไปพัฒนาตนเอง

2.มีเสียงรบกวนจากเสียงการก่อสร้างบ้าน ซึ่งทำให้ส่งเสียงดังเป็นบางช่วง ซึ่งทำให้สมาชิกบางคนให้ความสนใจ ตามเสียงนั้น

3.ทำให้ได้ฝึกการเขียนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น สมาชิกบางคนสะท้อนว่า การเขียนไม่ได้ยากอย่างที่คิด และจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ด้วย

4.อยากให้มีการจัดฝึกอบรมการเขียนอีก

5.ทำให้ได้รู้จักนิสัยเพื่อนมากขึ้นจากวงพูดคุยธรรมชาติในช่วงกลางคืน

เวทีการสรุปวิเคราะห์แบบสอบถามในโรงเรียน และตลาดของชุมชน

วันที่ 17-18 พฤษภาคม 2548

ณ ศาลาอ้อยชุมชนสร้างสรรค์ ต.บางกุ้ง อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

1. เพื่อแปรผลข้อมูลที่ได้จากการสำรวจแบบสอบถามจากในโรงเรียนบ้านนาใหญ่
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับเรื่องอะไรอย่างไร

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 18 คน

1. ทีมงานวิจัย	17 คน
2. พี่เลี้ยง	1 คน
รวม	18 คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. ติดต่อประสานงานกลุ่มเพื่อน

- นัดหมายวันประชุม วิเคราะห์แบบสอบถามของตลาดและโรงเรียน ณ ศาลาอ้อยชุมชนสร้างสรรค์ วันที่ 17-18 พ.ค. 48 (ต้องค้างคืนเพราะการประชุมอาจจะไม่เสร็จสิ้นภายใน 1 วัน)
- การเดินทาง มารดโดยสารประจำทางกันเอง โดยมีนายธีรศักดิ์ ภายทอง นำทีมเพื่อน ๆ มาเพราะรู้จักเส้นทางดี

- การจัดการเรื่องอาหาร พี่ ๆ ชุมนสร้างสรรค์จะช่วยทำ โดยมีทีมวิจัยเข้าไปช่วยด้วย
- การจดบันทึก การประชุม เป็นหน้าที่ของ ค.ญ.เหมือนฝัน คงช่วย
- ถ้าการประชุมเสร็จสิ้นจะเดินทางในวันที่ 18 พ.ค. รดโดยสารประจำทาง

2. จัดประชุมวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในโรงเรียน / ตลาด

3. สรุปผลการจัดประชุม

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

1. การพูดคุยกลุ่มใหญ่
2. ร่วมพูดคุยเสนอความคิดเห็นต่อข้อมูลที่แสดงผล
3. ใช้วิธีการที่แปรผลข้อมูลแบบสอบถามเป็นร้อยละของข้อมูล ผู้ที่ให้ความเห็นในจำนวน

300 ชุด

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

1. สรุปวิเคราะห์แบบสอบถามจากการสำรวจความคิดเห็นจากในตลาด และ โรงเรียน
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับเรื่องขยะอย่างไร

7. เนื้อหาในการจัดประชุม

สมาชิกทีมวิจัยเดินทางมาถึงที่ประชุม (ศาลาน้อยชุมชนสร้างสรรค์) เวลา 10.00น. เมื่อทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการประชุมครั้งนี้อีกครั้ง พวกเราทั้งหมดเริ่มนำเอาแบบสอบถาม ของตลาดชุมชน และของโรงเรียนบ้านนาใหญ่มาแปรผลข้อมูล โดยแปรผลเป็นร้อยละ ที่ละข้อดังนี้

แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่

กลุ่มเป้าหมาย 150 คน เป็นประชาชนผู้มาใช้บริการที่ตลาดยิ่งเจริญ ทำการสำรวจความ ตั้งแต่วันที่

5 พฤษภาคม – 11 พฤษภาคม 2548

แบบสอบถาม มีจำนวน 16 ข้อ สรุปผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

คำถามข้อที่ 1

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

ตารางสรุปผลที่ 1

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	66	44
หญิง	78	52
ไม่ระบุ	6	4
รวม	150	100

จากตารางสรุปที่ 1

การให้ความเห็นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52 จากการสรุปร่วมกันของทีมวิจัย ให้ความเห็นว่า ผู้หญิงจะให้ความร่วมมือในการตอบคำถามการเข้าไปสอบถามส่วนใหญ่ จึงเป็นเพศหญิง ส่วนเพศชาย ร้อยละ 44 และที่ไม่สามารถระบุได้นั้นเนื่องจากผู้ทำแบบสอบถาม อาจจะเร่งรีบจนลืมกรอกข้อมูลดังกล่าว ร้อยละ 4

คำถามที่ 2

2. อายุ ☐ 11- 19 ปี ☐ 20 - 29 ปี
☐ 30-49 ปี ☐ 50 ปีขึ้นไป

ตารางสรุปผลที่ 2

ช่วงอายุที่สำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
11- 19 ปี	57	38
20 - 29 ปี	36	24
30 - 39	47	31.4
50 ปีขึ้นไป	5	3.3
ไม่ระบุ	5	3.3
รวม	150	100

จากตารางที่ 2

จากการตารางจะเห็นว่า ช่วงวัยที่ให้ความเห็นมากที่สุด จะอยู่ในช่วง 11-19 ปี คือ ร้อยละ38 รองลงมาจะอยู่ในช่วง 30-39 ปี มีจำนวนร้อยละ 31.4 อยู่ในช่วง 20-29 ปี ร้อยละ24 ช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป และไม่ระบุอายุจะมีร้อยละ 3.3 เท่ากัน

คำถามที่ 3

3. สถานที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ตารางสรุปผลที่ 3

ตำบล	อำเภอ	จำนวน	ร้อยละ
ท่าโรงช้าง	พุนพิน	109	72.7
บางมะเคื่อ	พุนพิน	1	0.7
บ้านท่าเนียบ	พุนพิน	1	0.7
หัวเคย	พุนพิน	2	1.3
ท่าข้าม	พุนพิน	15	10
หนองไทร	พุนพิน	6	4
ท่าสะท้อน	พุนพิน	1	0.7
กรูด	พุนพิน	1	0.7
นาทราย	พุนพิน	1	0.7
ประสงค์	ท่าชนะ	2	1.3
คลองไทร	ท่าฉาง	1	0.7
ตำบล	อำเภอ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	-	10	6.7
รวม		150	100

จากตารางสรุปผลที่ 3

จากการให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากอาศัยอยู่ใน อ.พุนพินร้อยละ 91.3 แบ่งเป็น ค.ท่าโรงช้าง ร้อยละ 72.7 ค.ท่าข้าม ร้อยละ 10 ค.หนองไทร ร้อยละ 4 ค.หัวเคย ร้อยละ 1.3 ค.บางมะเคื่อ ค.บ้านท่าเนียบ ค.หนองไทร ค.ท่าสะท้อน ค.กรูด ค.นาทราย มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 0.7 อ.ท่าชนะ ค.ประสงค์ ร้อยละ 1.3 อ.ท่าฉาง ค.คลองไทร ร้อยละ 0.7 และไม่ระบุที่อยู่ เป็นร้อยละ 6.7

คำถามที่ 4

4. อาชีพ ☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ ข้าราชการ(ระบุ).....
☐ เกษตรกร ☐ รับจ้าง (ระบุ).....
☐ พ่อค้า/แม่ค้า ☐ อื่นๆ(ระบุ).....

ตารางสรุปผลที่ 4

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน / นักศึกษา	59	39.3
เกษตรกร	20	13.3
พ่อค้า/แม่ค้า	31	20.7
ข้าราชการ	2	1.3
รับจ้าง	31	20.7
อื่นๆ	7	4.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 4

ผู้ให้ข้อมูลประกอบอาชีพเป็น นักเรียน / นักศึกษา เป็นร้อยละ 39.3 รองลงมาเป็นพ่อค้า/แม่ค้า และรับจ้าง ร้อยละ20.7 เท่ากัน ทำการเกษตรร้อยละ 13.3 เป็นข้าราชการร้อยละ 1.3 และประกอบอาชีพอื่นๆ ร้อยละ4.7

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น

คำถามที่ 5

5. ท่านพบเห็นการทิ้งขยะมากในบริเวณใด

- ☐ บริเวณตลาด (ระบุ).....
☐ บริเวณโรงเรียน (ระบุ).....

ตารางสรุปผลที่ 5

บริเวณที่พบเห็นการทิ้งขยะ	จำนวน	ร้อยละ
ตลาด	114	76
โรงเรียน	30	20
ไม่ระบุ	2	1.3

บริเวณที่พบเห็นการทิ้งขยะ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้ง ตลาดและ โรงเรียน	4	2.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 5

จากการพบว่า บริเวณที่พบขยะมากที่สุดคือ ตลาดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาเป็นบริเวณ โรงเรียน ร้อยละ 20 ทั้งตลาดและโรงเรียนเป็นร้อยละ 2.7 ไม่ระบุข้อมูลร้อยละ 1.3

คำถามที่ 6

6. ขยะประเภทใดที่ท่านพบเห็นบริเวณตลาดและโรงเรียนมากที่สุด

- ☐ พลาสติก (ถุงขนม ,ถุงใส่ของ,แก้วน้ำ,ขวดน้ำ,หลอดดูดน้ำ)
- ☐ ขวดแก้วต่างๆ
- ☐ กระดาษ
- ☐ เศษผักผลไม้ / เศษอาหาร
- ☐ ขยะมีพิษ
- ☐ อื่นๆ.....

ตารางสรุปผลที่ 6

ประเภทขยะ	จำนวน	ร้อยละ
พลาสติก	85	56.6
กระดาษ	1	0.7
ขยะมีพิษ	6	4
เศษผัก/เศษอาหาร	54	36
ขวดแก้ว	1	0.7
อื่นๆ	3	2
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 6

ประเภทของขยะที่พบมากที่สุด ในโรงเรียนและตลาด เป็นพลาสติกร้อยละ 56.6 เป็นเศษอาหาร ร้อยละ 36 ขยะมีพิษ ร้อยละ 4 ขยะที่เป็นกระดาษและขวดแก้วมีร้อยละ 0.7 เท่ากัน และประเภทอื่นๆเป็นร้อยละ 2

คำถามที่ 7

7. ท่านคิดเห็นว่าขยะที่ท่านพบเห็นบริเวณตลาด / โรงเรียนมาจากไหน

.....

.....

.....

ตารางสรุปผลที่ 7

ที่มาของขยะ	จำนวน	ร้อยละ
ประชาชน / ผู้มาใช้บริการ	69	46
พ่อค้า / แม่ค้า	44	29.3
นักเรียน	8	5.3
จากนิสัยความมักง่ายของคน	2	1.3
ระบุมากกว่า 1 ความเห็น	23	15.3
ไม่ระบุ	4	2.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 7

ที่มาของขยะ ขยะจากประชาชน / ผู้ใช้บริการ ร้อยละ 46 จากพ่อค้า/แม่ค้า ร้อยละ 29.3 นักเรียน ร้อยละ 5.3 จากนิสัยความมักง่ายของคนเป็นร้อยละ 1.3 ระบุมากกว่า 1 ความเห็นเป็นร้อยละ 15.3 และไม่ระบุ ร้อยละ 2.7

คำถามที่ 8

8. ท่านคิดเห็นว่าขณะที่ท่านพบเห็นมีสาเหตุมาจากอะไร

.....

.....

.....

ตารางสรุปผลที่ 8

สาเหตุของขยะ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ทิ้งขยะมีน้อย	20	13.3
นิสัยความมักง่ายของคน	107	71.3
ทิ้งไม่ลงถัง	2	1.3
ไม่มีรถมาเก็บ	1	0.7
ประชาชน / ผู้มาใช้บริการ	14	9.3
พ่อค้า แม่ค้า	3	2
ไม่มีความร่วมมือ	1	0.7
ไม่ระบุ	2	1.3
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 8

จากตารางสาเหตุของขยะ พบว่านิสัยมักง่ายของคนสูงที่สุดคือ ร้อยละ 71.3 รองมาคือ ที่ทิ้งขยะมีน้อยร้อยละ 13.3 สาเหตุประชาชน/ผู้ใช้บริการร้อยละ 9.3 พ่อค้า/แม่ค้าร้อยละ 2 การทิ้งไม่ลงถังและไม่ระบุสาเหตุร้อยละ 1.3 เท่ากัน สาเหตุจากการไม่มีรถมาเก็บและการไม่มีความร่วมมือร้อยละ 0.7 เท่ากัน

คำถามที่ 9

9. ท่านคิดว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากปัญหาขยะคือ

- ☐ คูไม่สะอาดตา ☐ ส่งกลิ่นเหม็น
☐ เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค ☐ อื่นๆ(ระบุ).....

ตารางสรุปผลที่ 9

ผลกระทบจากขยะ	จำนวน	ร้อยละ
คูไม่สะอาดตา	38	25.3
ส่งกลิ่นเหม็น	14	9.3
แพร่เชื้อโรค	35	23.3
อื่นๆ	3	2
ระบุมากกว่า 1 ข้อ	60	40
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 9

จากการให้ข้อมูลผลกระทบจากขยะคือ คูไม่สะอาดตา ร้อยละ 25.3 แพร่เชื้อโรค ร้อยละ 23.3 ส่งกลิ่นเหม็น ร้อยละ 9.3 อื่นๆร้อยละ 2 ซึ่งร้อยละ 40 ได้ระบุมากกว่า 1 ข้อ

คำถามที่ 10

10. ท่านเห็นการจัดการขยะของตลาด / โรงเรียนโดยวิธีการใด

- ☐ เเผา ☐ ฟังกลบ
☐ รอรถขยะเก็บไปทิ้ง ☐ อื่นๆ(ระบุ).....

ตารางสรุปผลที่ 10

การจัดการขยะของตลาด	จำนวน	ร้อยละ
เผา	10	6.7
ฟังกลบ	4	2.7
รอรถขยะเก็บไปทิ้ง	107	71.3
อื่นๆ	2	1.3
ระบุมากกว่า 1 ข้อ	24	16
ไม่ระบุ	3	2
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 10

จากตารางพบว่าการจัดการขยะของตลาดที่มากที่สุด คือรอรถเก็บไปทิ้งเป็นร้อยละ 71.3 การเผาเป็นร้อยละ 6.7 การฝังกลบเป็นร้อยละ 2.7 ไม่ระบุการจัดการร้อยละ 2 วิธีการอื่นๆ เป็นร้อยละ 1.3 และการระบุนานกว่า 1 ข้อ เป็นร้อยละ 16

คำถามที่ 11

11. ท่านกำจัดขยะ โดยวิธีใด

☐ เผา	☐ ฝังกลบ
☐ ทิ้งในถังขยะที่จัดไว้ให้	☐ ทิ้งตามสะดวก
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

ตารางสรุปผลที่ 11

การจัดการขยะของท่าน	จำนวน	ร้อยละ
เผา	43	28.7
ฝังกลบ	15	10
ทิ้งในถังที่จัดไว้ให้	69	46
ทิ้งตามสะดวก	3	2
ระบุนานกว่า 1 ข้อ	20	13.3
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 11

จากตารางการจัดการขยะของผู้ให้ข้อมูล โดยการทิ้งในถังที่จัดไว้ให้เป็นร้อยละ 46 รองลงมาคือการเผาร้อยละ 28.7 การฝังกลบ เป็นร้อยละ 10 ทิ้งตามสะดวกเป็นร้อยละ 2 และจัดการขยะมากกว่า 1 ข้อ เป็นร้อยละ 13.3

คำถามที่ 12

12. ท่านคิดว่ามีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหายาขะหรือไม่

☐ จำเป็น

☐ ไม่จำเป็น

ตารางสรุปที่ 12

ความเห็นต่อการแก้ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
จำเป็น	147	98
ไม่จำเป็น	2	1.3
ความเห็นต่อการแก้ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	1	0.7
รวม	150	100

จากตารางการสรุปผลที่ 12

จากการให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า มีความจำเป็นในการจัดการปัญหายาขะ ร้อยละ 98 ที่เหลือคือคิดว่าไม่จำเป็นและไม่ระบุร้อยละ 1.3 และ 0.7 ตามลำดับ

คำถามที่ 13

13. ท่านคิดว่าถ้าจำเป็นควรมีการแก้ไข จัดการกับปัญหายาขะอย่างไร

.....

ตารางสรุปผลที่ 13

การจัดการปัญหายาขะ	จำนวน	ร้อยละ
รณรงค์	15	10
ทุกคนที่พบเห็นขะให้ช่วยกันเก็บ	82	54.7
ให้อบค.จัดการ	5	3.3
ให้เจ้าของตลาดจัดการ	3	2
เผา	3	2
จ้างเทศบาล	2	1.3

การจัดการปัญหาขยะ	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่มที่ทิ้งขยะ	14	9.3
ควรแก้จากต้นเหตุ (สร้างสำนึกที่ดี)	3	2
คัดแยกขยะ	1	0.7
ทำปุ๋ยหมัก	4	2.7
จัดทิ้งขยะให้เป็นที่	5	3.3
ไม่ระบุ	5	3.3
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 13

จากตารางพบว่า วิธีการแก้ไขควรทำโดยให้ทุกคนที่พบเห็นขยะให้ช่วยกันเก็บคิดเป็นร้อยละ 54.7 การรณรงค์ร้อยละ 10 การเพิ่มที่ทิ้งขยะ เป็นร้อยละ 9.3 ให้อบต.จัดการการจัดที่ทิ้งให้เป็นที่ และไม่ระบุวิธีเป็นร้อยละ 3.3 เท่ากัน การทำปุ๋ยหมัก คิดเป็นร้อยละ 2.7 โดยการเผาคิดเป็นร้อยละ 2 ให้เจ้าของตลาดจัดการและแก้จากต้นเหตุคือสร้างจิตสำนึกเป็นร้อยละ 2 การจ้างเทศบาลเป็นร้อยละ 1.3

คำถามที่ 14

14. ถ้ามีกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหามลพิษในตลาด / โรงเรียนท่านรู้สึกอย่างไร

- ☐ ยินดีให้ความร่วมมือทุกกิจกรรม
- ☐ ยินดีเข้าร่วมในบางกิจกรรม
- ☐ เฉยๆ ไม่อยากเข้าร่วม เพราะ.....

ตารางสรุปผลที่ 14

ความร่วมมือ	จำนวน	ร้อยละ
ยินดีให้ความร่วมมือทุกกิจกรรม	89	59.3
ยินดีเข้าร่วมในบางกิจกรรม	55	36.7
เฉยๆ ไม่อยากเข้าร่วม	6	4
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 14

ความรู้สึกรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลยินดีให้ความร่วมมือทุกกิจกรรมเป็นร้อยละ 59.3 ยินดีเข้าร่วมในบางกิจกรรมเป็นคิดเป็นร้อยละ 36.7 และที่เหลือรู้สึกเฉยๆ ไม่อยากเข้าร่วมร้อยละ 4

คำถามที่ 15

15. ที่ผ่านมามีใครที่บทบาทสำคัญในการแก้ไข จัดการปัญหาขยะของตลาด / โรงเรียน

.....

ตารางสรุปผลที่ 15

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไข จัดการปัญหาขยะของตลาด	จำนวน	ร้อยละ
พ่อค้า แม่ค้า	9	6
เจ้าของตลาด	22	14.7
อบต.	47	31.3
ทุกคน	56	37.3
ผู้อำนวยการ	3	2
ไม่มีใครที่สามารถแก้ไขได้	2	1.3
นักเรียน	1	0.7
ระบุนมากกว่า 1 คำตอบ	5	3.3
ไม่ระบุ	1	0.7
รวม	100	100

จากตารางสรุปผลที่ 15

ตารางแสดงผู้ที่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหามากที่สุดคือ ทุกคนเป็น ร้อยละ 37.3
อบต.ร้อยละ31.3 เจ้าของตลาด ร้อยละ14.7 พ่อค้า/แม่ค้า เป็นร้อยละ 6 ผู้อำนวยการร้อยละ 2
นักเรียนและไม่ระบุเป็นร้อยละ0.7 เท่ากัน ระบุนมากกว่า 1 ข้อ ร้อยละ 3.3 และคิดว่าไม่มีใครแก้ไขได้
คิดเป็นร้อยละ 1.3

คำถามที่ 16

16. ท่านเคยนำขยะมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง

- ☐ เคยนำมาใช้ประโยชน์คือ.....
- ☐ ไม่เคย

ตารางสรุปผลที่ 16

การใช้ประโยชน์จากขยะ	จำนวน	ร้อยละ
เคยใช้ประโยชน์	46	30.7
- ขยาย		
- ทำโคมบาย / ดอกไม้		
- ทำปุ๋ยหมัก		
- ทำยากันบูด (ใช้เปลือกทุเรียนตากแห้งแล้วจุดไฟไล่บูด)		
- ทำของเล่น		
- นำกลับมาใช้ใหม่		
ไม่เคยใช้ประโยชน์	104	69.3
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 16

จากข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่ ไม่เคยเอาขยะมาใช้ประโยชน์เลยคิด เป็นร้อยละ 69.3
ที่เหลือร้อยละ 30.7 ได้นำมาใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ/บันทึกเพิ่มเติม

ตารางการสรุปผล

ความคิดเห็นเพิ่มเติม / ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
อยากให้ทุกคนไม่ทิ้งขะนอกภาชนะที่รองรับ	2	1.3
อยากให้ทุกคนช่วยกันรับผิดชอบ	4	2.7
นำขยะที่ใช้ประโยชน์ได้ไปรีไซเคิล	2	1.3
เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเต็มที่	3	2
ช่วยกันรักษาความสะอาดทุกที่	4	2.7
ไม่ระบุ	135	90
รวม	150	100

จากตารางสรุปผล

มีผู้ไม่ได้ระบุเป็นร้อยละ 90 อยากให้ทุกคนช่วยกันรับผิดชอบและช่วยกันรักษาความสะอาดทุกที่คิดเป็นร้อยละ 2.7 เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเต็มที่คิดเป็นร้อยละ 2 อยากให้ทุกคนไม่ทิ้งขะนอกภาชนะที่รองรับและนำขยะที่ใช้ประโยชน์ได้ไปรีไซเคิลคิดเป็นร้อยละ 1.3

แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มต้นกล้านาใหญ่

กลุ่มเป้าหมาย 150 คน เป็นนักเรียนและครูโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ทำการสำรวจความเห็น ตั้งแต่

วันที่ วันที่ 4 -10 เดือนมีนาคม 2548

แบบสอบถาม มีจำนวน 16 ข้อ สรุปผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

คำถามข้อที่ 1

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

ตารางสรุปผลที่ 1

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	45	30
หญิง	95	63.3
ไม่ระบุ	10	6.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปที่ 1

การให้ความเห็นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.3 ส่วนเพศชายร้อยละ 30 และที่ไม่สามารถระบุได้นั้นเนื่องจากผู้ทำแบบสอบถามอาจจะเร่งรีบจนลืมกรอกข้อมูลดังกล่าว ร้อยละ 6.7

คำถามที่ 2

2. อายุ ☐ 11- 19 ปี ☐ 20 - 29 ปี
☐ 30-49 ปี ☐ 50 ปีขึ้นไป

ตารางสรุปผลที่ 2

ช่วงอายุที่สำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
11- 19 ปี	126	84
20 - 29 ปี	4	2.7
30 - 39	3	2
50 ปีขึ้นไป	3	2
ไม่ระบุ	14	9.3
รวม	150	100

จากตารางที่ 2

จากการตารางจะเห็นว่า ช่วงวัยที่ให้ความเห็นมากที่สุด จะอยู่ในช่วง 11-19 ปี คือ ร้อยละ 84 รองมาจะอยู่ในช่วง 20-29 ปี มีจำนวนร้อยละ 2.7 รองมาจะอยู่ในช่วง 30-39 ปี และช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไปร้อยละ 2 เท่ากัน ไม่ระบุอายุจะมีร้อยละ 9.3

คำถามที่ 3

3. สถานที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ตารางสรุปผลที่ 3

ตำบล	อำเภอ	จำนวน	ร้อยละ
ท่าโรงช้าง	พุนพิน	117	78
บางมะเคื่อ	พุนพิน	6	4
บ้านท่าเนียบ	พุนพิน	1	0.7
ควนไทร	พุนพิน	1	0.7
ท่าข้าม	พุนพิน	4	2.7
ตะปาน	พุนพิน	1	0.7
ตลาด	พุนพิน	1	0.7
กรูด	พุนพิน	10	6.7
บางอน	พุนพิน	1	0.7
ตะปาน	เคียนซา	1	0.7
ไม่ระบุ	-	10	6.7
รวม		150	100

จากตารางสรุปผลที่ 3

จากการให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากอาศัยอยู่ใน อ.พุนพิน ร้อยละ 92.3 แบ่งเป็น ต.ท่าโรงช้าง ร้อยละ 78 ต.กรูดและไม่ได้ระบุ เป็นร้อยละ 10 เท่ากัน ต.บางมะเคื่อร้อยละ 4 ต.ท่าข้าม ร้อยละ 2.7 ต.บ้านท่าเนียบ ต.ควนไทร ต.ตะปาน ต.ตลาด ต.บางอน มีจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 0.7 อ.เคียนซา ต.ตะปาน ร้อยละ 0.7

หมายเหตุ ผู้ที่อยู่ในตำบลอื่น ๆ นอกเหนือจาก ต.ท่าโรงช้าง เป็นผู้ที่ค้าขายในตลาดอิงเจริญกิจ และส่วนหนึ่งมาอาศัยอยู่ใน ต.ท่าโรงช้าง

คำถามที่ 4

4. อาชีพ ☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ ข้าราชการ(ระบุ).....
☐ เกษตรกร ☐ รับจ้าง (ระบุ).....
☐ พ่อค้า/แม่ค้า ☐ อื่นๆ(ระบุ).....

ตารางสรุปผลที่ 4

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน / นักศึกษา	130	86.7
ข้าราชการ	6	4
รับจ้าง	9	6
ไม่ระบุ	5	3.3
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 4

ผู้ให้ข้อมูลประกอบอาชีพเป็น นักเรียน/นักศึกษา เป็นร้อยละ 86.7 รองมาเป็นรับจ้าง ร้อยละ6 เป็นข้าราชการร้อยละ 4 และไม่ได้ระบุ ร้อยละ3.3

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น

คำถามที่ 5

5. ท่านพบเห็นการทิ้งขยะมากในบริเวณใด

- ☐ บริเวณตลาด (ระบุ).....
☐ บริเวณโรงเรียน (ระบุ).....

ตารางสรุปผลที่ 5

บริเวณที่พบเห็นการทิ้งขยะ	จำนวน	ร้อยละ
ตลาด	82	54.7
โรงเรียน	47	31.3
ไม่ระบุ	8	5.3
ทั้ง ตลาดและ โรงเรียน	13	8.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 5

จากการพบว่า บริเวณที่พบขยะมากที่สุดคือตลาดเป็นร้อยละ 54.7 รองมาเป็นบริเวณโรงเรียน ร้อยละ 31.3 ทั้งตลาดและโรงเรียนเป็นร้อยละ 8.7 ไม่ระบุข้อมูลร้อยละ 5.3

คำถามที่ 6

6. ขยะประเภทใดที่ท่านพบเห็นบริเวณตลาดและโรงเรียนมากที่สุด

- ☐ พลาสติก (ถุงขนม, ถุงใส่ของ, แก้วน้ำ, ขวดน้ำ, หลอดดูดน้ำ)
- ☐ ขวดแก้วต่างๆ
- ☐ กระดาษ
- ☐ เศษผักผลไม้ / เศษอาหาร
- ☐ ขยะมีพิษ
- ☐ อื่นๆ.....

ตารางสรุปผลที่ 6

ประเภทขยะ	จำนวน	ร้อยละ
พลาสติก	96	64
กระดาษ	2	1.3
เศษผัก/เศษอาหาร	3	2
ขวดแก้ว	2	1.3
ระบุมากกว่า 1 ประเภท	45	30
ไม่ระบุ	2	1.3
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 6

ประเภทของขยะที่พบมากที่สุด เป็นพลาสติกร้อยละ 64 ระบุมากกว่า 1 ประเภทเป็นร้อยละ 30 เป็นเศษอาหาร ร้อยละ 2 ขยะที่เป็นกระดาษและขวดแก้วมีร้อยละ 1.3 เท่ากันและไม่ระบุ ร้อยละ 1.3

คำถามที่ 7

7. ท่านคิดเห็นว่าขยะที่ท่านพบเห็นบริเวณตลาด / โรงเรียนมาจากไหน

.....

.....

.....

ตารางสรุปผลที่ 7

ที่มาของขยะ	จำนวน	ร้อยละ
ประชาชน / ผู้มาใช้บริการ	55	36.7
พ่อค้า / แม่ค้า	16	10.7
นักเรียน	16	10.7
จากนิสัยความมักง่ายของคน	42	28
ตลาด	9	6
โรงเรียน	6	4
ไม่ระบุ	1	0.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 7

ที่มาของขยะ ขยะจากประชาชน/ผู้ให้บริการ ร้อยละ 36.7 จากนิสัยความมักง่ายของคน เป็นร้อยละ 28 จากพ่อค้า/แม่ค้า และนักเรียนร้อยละ10.7 เท่ากัน จากตลาดเป็นร้อยละ6 โรงเรียนเป็นร้อยละ4 และไม่ระบุ ร้อยละ0.7

คำถามที่ 8

8. ท่านคิดเห็นว่าขยะที่ท่านพบเห็นมีสาเหตุมาจากอะไร

.....

.....

.....

ตารางสรุปผลที่ 8

สาเหตุของขยะ	จำนวน	ร้อยละ
ถังขยะไม่เพียงพอ	8	5.3
นิสัยความมั่งง่ายของคน	103	68.7
ประชาชน	22	14.7
พ่อค้า แม่ค้า	1	0.7
นักเรียน	5	3.3
ไม่ระบุ	10	6.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 8

จากตารางสาเหตุของขยะ พบว่านิสัยมั่งง่ายของคนสูงที่สุดคือ ร้อยละ68.7 รองมาคือ สาเหตุจากประชาชนร้อยละ14.7 ไม่ระบุสาเหตุร้อยละ6.7 สาเหตุจากนักเรียนร้อยละ3.3 พ่อค้า/แม่ค้าร้อยละ0.7

คำถามที่ 9

9. ท่านคิดว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากปัญหาขยะคือ

☐ คูไม่สะอาดตา

☐ ส่งกลิ่นเหม็น

☐ เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ตารางสรุปผลที่ 9

ผลกระทบจากขยะ	จำนวน	ร้อยละ
คูไม่สะอาดตา	40	26.7
ส่งกลิ่นเหม็น	24	16
แพร่เชื้อโรค	36	24
ระบุนมากกว่า 1 ข้อ	49	32.6
ไม่ระบุ	1	0.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 9

จากการให้ข้อมูลผลกระทบจากขยะคือไม่คูสะอาดตา ร้อยละ 26.7 แพร่เชื้อโรค ร้อยละ 24 ส่งกลิ่นเหม็น ร้อยละ 16 ไม่ระบุร้อยละ 0.7 ซึ่งร้อยละ 32.6 ได้ระบุนมากกว่า 1 ข้อ

คำถามที่ 10

10. ท่านเห็นการจัดการขยะของตลาด / โรงเรียน โดยวิธีการใด

☐ เสา

☐ ฟังกลบ

☐ รอรขยะเก็บไปทิ้ง

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ตารางสรุปผลที่ 10

การจัดการขยะของตลาด	จำนวน	ร้อยละ
เสา	7	4.7
ฟังกลบ	10	6.7
รอรขยะเก็บไปทิ้ง	114	76

การจัดการขยะของตลาด	จำนวน	ร้อยละ
อื่นๆ	10	6.7
ระบุนมากกว่า 1 ข้อ	8	5.3
ไม่ระบุ	1	0.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 10

จากการพบว่าการจัดการขยะของตลาดที่มากที่สุด คือรถเก็บไปทิ้งเป็นร้อยละ 76 การฝังกลบและวิธีการอื่นๆ เป็นร้อยละ 6.7 เท่านั้น การระบุนมากกว่า 1 ข้อ เป็นร้อยละ 5.3 การเผาเป็นร้อยละ 4.7 และไม่ระบุการจัดการเป็นร้อยละ 0.7

11. ท่านกำจัดขยะโดยวิธีใด

☐ เผา	☐ ฝังกลบ
☐ ทิ้งในถังขยะที่จัดไว้ให้	☐ ทิ้งตามสะดวก
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

ตารางสรุปผลที่ 11

การจัดการขยะของท่าน	จำนวน	ร้อยละ
เผา	18	12
ฝังกลบ	6	4
ทิ้งในถังขยะที่จัดไว้ให้	118	78.7
ทิ้งตามสะดวก	1	0.7
การจัดการขยะของท่าน	จำนวน	ร้อยละ
ระบุนมากกว่า 1 ข้อ	6	4
ไม่ระบุ	1	0.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 11

จากตารางการจักรการขะของผู้ให้ข้อมูล โดยการทิ้งในถังที่จัดไว้ให้เป็นร้อยละ 78.7 รongมาคือการเผาร้อยละ 12 การฝังกลบและจัดการขะมากกว่า 1 ข้อ เป็นร้อยละ4 เท่ากัน ทั้งตามสะดวกและไม่ได้ระบุเป็นร้อยละ 0.7 เท่ากัน

คำถามที่ 12

12. ท่านคิดว่ามีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาคะหรือไม่

☐ จำเป็น

☐ ไม่จำเป็น

ตารางสรุปที่ 12

ความเห็นต่อการแก้ปัญหาคะ	จำนวน	ร้อยละ
จำเป็น	147	98
ไม่จำเป็น	3	2
รวม	150	100

จากตารางการสรุปผลที่ 12

จากการให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่ามีความจำเป็นในการจัดการปัญหาคะ ร้อยละ98 ที่เหลือคือคิดว่าไม่จำเป็นร้อยละ2

คำถามที่ 13

13. ท่านคิดว่าถ้าจำเป็นควรมีการแก้ไข จัดการกับปัญหาขยะอย่างไร

ตารางสรุปผลที่ 13

การจัดการปัญหาขยะ	จำนวน	ร้อยละ
รณรงค์	33	22
ให้อบต.จัดการ	5	3.3
ให้เจ้าของตลาดจัดการ	3	2
เพิ่มที่ทิ้งขยะ	35	23.3
ควรง่ายที่นิสยนักเรียน (สร้างสำนึกที่ดี)	40	26.7
คัดแยกขยะ	11	7.3
รีไซเคิลขยะที่ยังใช้ประโยชน์ได้	11	7.3
ไม่ระบุ	14	9.3
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่13

จากตารางพบว่า วิธีการแก้ไขควรทำโดยแก่นที่นิสยของนักเรียนคือสร้างจิตสำนึก คิดเป็น ร้อยละ 26.7 การเพิ่มที่ทิ้งขยะ เป็นร้อยละ23.3 การรณรงค์ ร้อยละ 22 ไม่ระบุวิธีเป็น ร้อยละ 9.3 คัดแยกขยะและการรีไซเคิลขยะที่ยังใช้ประโยชน์ได้คิดเป็นร้อยละ 7.3 เท่ากัน ให้อบต.จัดการ เป็นร้อยละ 3.3 ให้เจ้าของตลาดจัดการ เป็นร้อยละ 2

คำถามที่ 14

14. ถ้ามีกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายขยะในตลาด / โรงเรียนท่านรู้สึกอย่างไร

- ☐ ยินดีให้ความร่วมมือทุกกิจกรรม
- ☐ ยินดีเข้าร่วมในบางกิจกรรม
- ☐ เฉยๆ ไม่อยากเข้าร่วม เพราะ.....

ตารางสรุปผลที่ 14

ความร่วมมือ	จำนวน	ร้อยละ
ยินดีให้ความร่วมมือทุกกิจกรรม	120	80
ยินดีเข้าร่วมในบางกิจกรรม	26	17.3
เฉยๆ ไม่อยากเข้าร่วม	4	2.7
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 14

ความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลยินดีให้ความร่วมมือทุกกิจกรรมเป็นร้อยละ 80 ยินดีเข้าร่วมในบางกิจกรรมเป็นคิดเป็นร้อยละ 17.3 และที่เหลือรู้สึกเฉยๆ ไม่อยากเข้าร่วมมีร้อยละ 2.7

คำถามที่ 15

15. ที่ผ่านมามีใครที่บทบาทสำคัญในการแก้ไข จัดการปัญหายขยะของตลาด / โรงเรียน

ตารางสรุปผลที่ 15

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไข จัดการปัญหายขยะของโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
พ่อค้า แม่ค้า	4	2.7
เจ้าของตลาด	3	2
อบต. (รถเก็บขยะ)	35	23.3
นักเรียน / ครู	86	57.3
กลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่	7	4.7
ไม่ระบุ	15	10
รวม	100	100

จากตารางสรุปผลที่ 15

ตารางแสดงผู้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหายยะมากที่สุดคือนักเรียน/ครูเป็น ร้อยละ 57.3
 อบค.ร้อยละ23.3 ไม่ระบุเป็นร้อยละ10 กลุ่มคั่นกล้านาใหญ่ ร้อยละ 4.7 พ่อค้า/แม่ค้า
 เป็นร้อยละ 2.7 เจ้าของตลาด ร้อยละ2

คำถามที่ 16. ท่านเคยนำขยะมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง

- ☐ เคยนำมาใช้ประโยชน์คือ.....
- ☐ ไม่เคย

ตารางสรุปผลที่ 16

การใช้ประโยชน์จากขยะ	จำนวน	ร้อยละ
เคยใช้ประโยชน์	108	72
-ขาย		
-ทำโม่บาย / ดอกไม้		
-ทำปุ๋ยหมัก		
-ทำของเล่น		
-นำกลับมาใช้ใหม่		
ไม่เคยใช้ประโยชน์	42	28
รวม	150	100

จากตารางสรุปผลที่ 16

จากข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่เคยเอาขยะมาใช้ประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 72
 ที่เหลือร้อยละ 28 ไม่เคยได้นำมาใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ/บันทึกเพิ่มเติม

ตารางการสรุปผล

ความคิดเห็นเพิ่มเติม / ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
อยากให้ทุกคนไม่ทิ้งขยะนอกภาชนะที่รองรับ	2	1.3
อยากให้ทุกคนช่วยกันรับผิดชอบ	4	2.7
นำขยะที่ใช้ประโยชน์ได้ไปรีไซเคิล	2	1.3
เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเต็มที่	3	2
ช่วยกันรักษาความสะอาดทุกที่	4	2.7
ไม่ระบุ	135	90
รวม	150	100

จากตารางสรุปผล

มีผู้ไม่ได้ระบุเป็นร้อยละ 90 อยากให้ทุกคนช่วยกันรับผิดชอบและช่วยกันรักษาความสะอาดทุกที่คิดเป็นร้อยละ 2.7 เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเต็มที่คิดเป็นร้อยละ 2 อยากให้ทุกคนไม่ทิ้งขยะนอกภาชนะที่รองรับและนำขยะที่ใช้ประโยชน์ได้ไปรีไซเคิลคิดเป็นร้อยละ 1.3

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

จัดวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้กับการหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะของกลุ่มฯ โดยมีวิทยากรมาช่วยเพิ่มเติมความรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล

9. ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

ทีมวิจัยยังมีความรู้เรื่องการแปลผลข้อมูล / การวิเคราะห์ข้อมูลไม่มากนัก ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบมาก การตรวจนับข้อมูลในแบบสอบถามต้องใช้เวลาถึง 2 ครั้ง เพื่อความแม่นยำซึ่งต้องใช้เวลาานาน จึงทำให้ไม่ได้วิเคราะห์ผลที่ได้จากข้อมูลแบบลงลึก

ข้อเสนอแนะ ทีมวิจัยน่าจะมีการศึกษาการแปลผลข้อมูล (วิธีการมีกี่วิธีการ) และจัดการประชุมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามอีกครั้ง

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

1. ความคาดหวัง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

ควรปรับปรุง คือ สมาชิกเพียงแปรผลข้อมูลที่ได้จากการสำรวจแบบสอบถาม เป็นร้อยละ แต่ไม่ได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับเรื่องอะไรอย่างไร

2. สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

สถานที่ที่เหมาะสม คือ บรรยากาศร่มรื่น อากาศเย็นสบาย ไม่มีเสียงรบกวน

ช่วงเวลา ไม่เหมาะสม น่าจะเพิ่มเติมเวลาให้มากขึ้นเพราะข้อมูลต้องใช้การ
 ตรวจสอบหลายหน

งบประมาณ เหมาะสม ค่าใช้จ่ายทั้งหมด 3,270 บาท

3. ដ្ឋានរ៉ាប់រង

ไม่เหมาะสม คือ สมาชิกบางส่วนติดภารกิจต้องช่วยงานทางบ้าน ซึ่งเวลานี้มีความสำคัญ
เป็นการแปรผลข้อมูลที่ร่วมสำรวจมาด้วยกัน จึงมีสมาชิกเพียง 17 คน และพี่เลี้ยง 1 คน
รวมเป็น 18 คน

ข้อเสนอแนะ ควรจะมีการนัดหมายวันที่สมาชิกส่วนที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม วางเว้นจาก
ภารกิจด้วย จะได้เรียนรู้การแปลผลข้อมูลร่วมกัน

4. ขั้นตอนในการดำเนินงาน

มีความเหมาะสม ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลแบบถดถอย เชื่อมโยงกับปัญหาอย่างไร
จะจัดประชุมอีกครั้งในทีมวิจัย

5.วิธีการ / เครื่องมือในการดำเนินการประชุม

ไม่เหมาะสม การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเรื่องต้องใช้ความแม่นยำ ละเอียดยรอบคอบจึงทำให้
ทีมวิจัยไม่ค่อยเข้าใจว่าเชื่อมโยงกับการหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างไร

ข้อเสนอแนะ ควรมีวิทยากรมาช่วยเพิ่มเติมความรู้ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลให้เข้าใจ
อย่างง่าย และสื่อสารได้เร็วกับทีมวิจัย

6. เนื้อหาการจัดประชุม

ไม่เหมาะสม คือ ยังไม่ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบลงลึกมากนัก จึงไม่มีการแปรผลเป็นร้อยละ

ข้อเสนอแนะ ควรจัดเวทีประชุมวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง แบ่งทีมในงานวิจัยกระจายไปศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาคุยวิจัยกระจายไปศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาคุยกันในการประชุมครั้งต่อไป

7. แผนงาน ข้อตกลงร่วม

เหมาะสม คือ ทีมวิจัยจะได้เรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องจากการจัดประชุมครั้งนี้

8. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

ทีมวิจัยยังไม่ค่อยมีความรู้เรื่องการแปรผลข้อมูล / การวิเคราะห์ข้อมูลมากนัก ซึ่งต้องใช้ความละเอียดรอบคอบมาก การตรวจนับข้อมูลในแบบสอบถามต้องใช้เวลาถึง 2 ครั้ง เพื่อความแม่นยำ ซึ่งต้องใช้เวลานาน จึงทำให้ไม่ได้วิเคราะห์ผลที่ได้จากข้อมูลแบบลงลึก

ข้อเสนอแนะ

1. ทีมวิจัยน่าจะมีการศึกษาการแปรผลข้อมูล (วิธีการมีกี่วิธีการ) และจัดประชุมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามอีกครั้ง หรือจัดกลุ่มไปพูดคุยกับผู้รู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล
2. จัดกลุ่มในทีมศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล (จากหนังสือ อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด)

9. ความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรม

มีความสนใจดีมาก ตั้งใจกันอย่างเต็มที่ ช่วยเหลือเพื่อนดี สนุกสนานมีการแข่งขันกันว่าใครนับได้เร็วกว่า แต่ก็มีอาการเบื่อ จากเพื่อนในทีมวิจัยและจากพี่เลี้ยงต้องพยายามไม่ผิดพลาดถ้าไม่มั่นใจให้นับใหม่ เพื่อความถูกต้องของข้อมูล

10. การสะท้อนของสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเรื่องต้องใช้ความแม่นยำละเอียดรอบคอบ จึงทำให้ทุกคนมีความตั้งใจมากเพราะไม่อยากให้ข้อมูลผิดพลาด
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ให้การเชื่อมโยงกันของข้อมูลกับเรื่องขยะ และมีปฏิบัติการต่อ เป็นเรื่องยากต่อความเข้าใจสำหรับทีมวิจัยซึ่งอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงมีการเสนอความคิดเห็นจากสมาชิกส่วนใหญ่ และจากพี่เลี้ยง น่าจะมีการค้นคว้าเพิ่มเติมหรือจัดพูดคุยกับผู้ที่มีความรู้ เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจะได้นำมาใช้กับข้อมูลที่ทำการศึกษาไว้

เวทีวิเคราะห์ข้อมูลครั้งที่ 2

19-21 สิงหาคม 2548

ณ บ้านทับขันสามัคคี หมู่ที่ 2 ต.กรูด อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

- เพื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับขยะที่ได้จากการสรุปแบบสอบถาม และการสุ่มสำรวจในโรงเรียน บ้านนาใหญ่ และตลาด มาวิเคราะห์เชื่อมโยงหาที่มา สาเหตุ ผู้เกี่ยวข้องของขยะ
- เพื่อวางแผนเรื่องการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์กับโรงเรียน

2

3. ผู้เข้าร่วมในการจัดประชุม จำนวน 25 คน

- ผู้ประสานงาน งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สุราษฎร์ธานี	1 คน
- ที่ปรึกษากลุ่มคั่นกล้า	1 คน
- พี่เลี้ยง	2 คน
- ผู้ประสานงานวิจัยเยาวชน จ.สุราษฎร์ธานี	1 คน
- ทีมวิจัย	14 คน
- เยาวชนกลุ่มสืบสานภูมิปัญญา	6 คน
รวม	25 คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. ประชุมเตรียมงาน / วางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

- การจัดการเรื่องอาหาร (ค.ญ.สุกัญชา มั่งมี + เพื่อน 2 คน จัดซื้ออาหาร)
- สถานที่ (พี่เลี้ยง ภัสรา ฐิพันธ์ ช่วยประสาน)
- งบประมาณ (เสรี นาคสัมพันธ์)

2.ดำเนินการประชุม

3.สรุปผลการประชุม (ทีมงานวิจัย + พี่เลี้ยง + ที่ปรึกษา)

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

- ผู้ประสานงาน งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สุราษฎร์ธานี เป็นผู้ช่วยตั้งข้อสังเกต เสนอแนะเพิ่มเติม

- ใช้กระบวนการแบ่งกลุ่มย่อย

- ใช้วงใหญ่สรุปร่วมกัน

- ใช้กระบวนการ AAR (After Action Review) หลังการประชุมเสร็จสิ้น

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

- ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์

- ช่วยกันหาวิธีการเพื่อสื่อสาร / ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์

(ศึกษารูปแบบวิธีการสื่อสารกับเพื่อนๆ ในโรงเรียน / ชุมชน)

7. เนื้อหาในการจัดประชุม

สมาชิกร่วมกันหารือเพื่อเตรียมความพร้อม และพักผ่อนก่อนวันประชุม 1 วัน ช่วงหัวค่ำของวันที่ 19 สิงหาคม 2548 มีการนั่งล้อมวงคุยกันถึงความหวังในการมาประชุมกันในครั้งนี้ ซึ่งมีความคาดหวังจากเพื่อนสมาชิกดังนี้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- เพื่อทำความเข้าใจงานวิจัย ฟังข้อมูลจากที่เพื่อนๆ ได้เก็บรวบรวมมา (สมาชิกใหม่)

- เพื่อมาพักผ่อน และช่วยกันดูการดำเนินงานเรื่องงานวิจัยว่าจะเดินต่อกันอย่างไร

- มาเรียนรู้กับเพื่อนทีมงานวิจัย (มาจากกลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา)

- มาเรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้านตำบลฯ (บ้านที่เอื้องภัสรา รู้พื้นที่)

- มาสังเกตการณ์ และนำเสนอผ่านสื่อหนังสือ มโนราห์ เป็นการช่วยสื่อประชาสัมพันธ์

งานวิจัยอีกวิธีหนึ่ง

- ได้มาเที่ยวบ้านที่เอื้อง (ภัสรา รู้พื้นที่) และมาร่วมสังเกตการทำงานวิจัย

- ได้มาร่วมเสนอความคิดเห็นเรื่องการก้าวต่อไปในระยะที่ 2 ของงานวิจัย

กลางคืนวันที่ 20 สิงหาคม 2548

สิ่งที่ตนเองพัฒนาจากการทำงานวิจัย

พี่เอียง ภัสรา ฐิพันธ์ ; เริ่มจากการลดอาหารขยะทอดคั่วเกี่ยวกับเรื่องตนเองทุกอย่าง เช่น การกิน เพื่อนจะตรวจสอบอยู่เสมอว่า ยังกินขนมถุงอยู่หรือเปล่าและเริ่มจากการที่เราสัญญาที่สวนโมกข์ กับพระเมื่อก่อนก็ฟังเพลงวัยรุ่นนะ แต่พอได้รู้จักเพลงหลายแนว ได้แลกเปลี่ยนกับเพื่อนหลายคน และสิ่งที่ได้เรียนรู้ก็คือบทเพลงที่มีคุณค่า มีความหมาย น่าจะเป็นเพลงที่แต่งโดยพวกเราเอง ช่วยสื่อปัญหาของครอบครัว ชุมชน หรือในระดับที่สูงขึ้นไปบทเพลงที่ไม่ใช่มีเพียงเรื่องของ ความรักของหนุ่มสาว แต่น่าจะช่วยสร้างสรรค์ ให้กำลังใจ ให้แนวคิด และที่สำคัญมีเพลงสำหรับ คนหลายวัย ไม่ใช่มีเพียงเพื่อขายอย่างในปัจจุบัน เมื่อเริ่มฟังเพลงเพื่อชีวิต และบทเพลงของพี่จ้อย (สุ บุญเลียง) ทำให้หันมาฟังเพลงของเด็กๆ ได้รู้จักเพลงของเด็ก รู้สึกสบาย หายเหนื่อย จากนั้นก็เริ่มฟังเพลงแนวๆนี้มาตลอด

การจัดการที่สาละน่ายกก็ไม่ค่อยดีสักเท่าไรแต่ก็มีการจัดการอยู่ เช่น แยกขยะเปียก ขยะแห้ง และที่ขายได้ก็ขาย มีส่วนที่เอาไปบริจาคด้วย

ส่วนที่บ้านของพี่ เห็นการเปลี่ยนแปลงอยู่เหมือนกันนะ เริ่มแยกขยะ ส่วนที่เผาได้ก็จะเผา และมีโครงการจะทำปุ๋ยน้ำหมักใช้อยู่ค่ะ

พี่หนู วนิดา แก้วหมื่น : เมื่อไปร้านค้าก็ไม่เอาถุงแต่จะเอาขนมใส่กระป๋องสหายแทนเป็นการ ลดถุงพลาสติก

พี่สมจิต พัสดา : พยายามปรับตัวไม่ให้มีขยะมาก นำวัสดุธรรมชาติมาเป็นภาชนะแทนและ การได้มาฟังน้องครั้งทำให้พี่จะไปปรับเปลี่ยนเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์

พี่เก่ง เสรี นาคสัมพันธ์ : มาเปลี่ยนคอนเซ็ปต์ ม.1 อยากทำให้จริงจัง ถ้าพูดแล้วไม่ทำอะไรได้ เรียนรู้ในสถานที่ ต่างๆถึงประโยชน์และโทษ สามารถลดขนมถุงได้ ได้สัญญาไว้กับที่สวนโมกข์

น้องเม็ก ชีระวัฒน์ ธานีรัตน์ : ก็ยังบริโภคน้ำอัดลมอยู่ แต่ได้ฟังพี่เอียง ภัสรา ฐิพันธ์ พูดถึง ที่มา โทษ และการไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ก็อยากลดน้ำอัดลมและขนมขบเคี้ยว การเข้ามาสู่งานวิจัย อาจจะแตกต่างกับคนอื่นตรงที่ ผมเป็นคนช่างสงสัย มีอยู่ครั้งหนึ่งมีขงมากัด คิดไปว่าขงมาจากไหน อยากรู้ที่มาของมัน จึงทำการสำรวจดูรอบๆบ้านก็เห็นกองขยะที่มีน้ำขังอยู่ในถุงพลาสติกบ้าง ในเปลือกหอยบ้าง ซึ่งเป็นที่ทิ้งขยะของคนในบริเวณนั้น (ห้องแถว) ซึ่งก็ช่วยทำให้ผมได้รู้ว่าขง มันมาอย่างไรเกิดจากอะไร ก็เลยคิดไปปรึกษากับพ่อ พ่อก็บอกว่าจะฝึกลบ เพื่อเป็นการแก้ปัญหา และทิ้งลงถังอยากเรียนรู้การทำกระดาษสา และช่วยพี่ก๊าก พรชัย คงคำนิ ทำครับ

น้องมาย สุดาภรณ์ จัทรขาว : กำลังลดน้ำอัดลมและขนมถุง ที่บ้านก็จะทิ้งในที่ทิ้งขยะ ในวันทิ้งรถ ของอบค.ทำโรงช้างไม่มาเก็บ จะคัดแยกขยะแล้วเผาหลังบ้าน

น้องแก้ว ธีระศักดิ์ ภายหลัง : ทำมาหลายปีแล้ว ลดน้ำอัดลมอยู่ เรื่องขนมขบะก็จะไม่รับประทาน
ที่บ้านก็จะฟังกลบขบะที่ใช้การไม่ได้และจะเหลือขบะที่ย่อยสลายได้

น้องอิก สุกันยา มั่งมี : เมื่อก่อนจะกินน้ำอัดลมมากและขนมถุงแต่เมื่อได้เข้ามาทำงานวิจัย
ก็สามารถลดขนมถุงและน้ำอัดลมได้มาก และได้กินขนมไทยที่ทำกันเองอยู่บ้าง เครื่องดื่มก็จะทำดื่ม
กันเอง เช่น น้ำผลไม้ต่างๆ

น้องกิ๊ก พรชัย คงคำนิ : เมื่อก่อนก็จะกินน้ำอัดลมมากแต่เมื่อได้เข้ามาคุยกับพี่เอี้ยง และพี่แก่ง
ก็อยากจะลดบ้าง ตอนนี้นำล้างชวนน้องให้เลิกดื่มน้ำอัดลมด้วยนะครับ

น้องหญิง นิษาชล เขื่องโยธา : อยากเรียนรู้ในสิ่งที่กลุ่มพี่ๆทำ อยากเข้ามาทำด้วย คือ เป็นการทำดี
ต่อสังคม

น้องเมย์ วิลลสินี วิวัชนะ : พี่ๆ ได้มีความสามัคคีกัน ได้เห็นพี่ๆ ได้ทำประโยชน์ให้กับโรงเรียนจึง
อยากเข้าร่วมทำกิจกรรมงานวิจัยบ้าง

น้องผึ้ง สุวรรณ์ วิชัย : ได้นำงานวิจัยไปสื่อโดยหนังสือเพื่อจะช่วยเหลือหาขบะได้บ้าง

น้องน้อง วาสนา จันทมาศย์ : อยากเรียนรู้เรื่องมโนราห์ เพราะ มีพื้นฐานมาก่อน และได้ไปเรียนรู้
มาอีก ได้เห็น เกศ เล่นหนังตะลุง มโนราห์ สนใจเรื่องศิลปะพื้นบ้านอยู่แล้ว จึงเข้าร่วมกิจกรรม

น้องป๊ว พรทิพย์ กาห์ล่า : ตอนแรก เกศก็ได้มาชวนเล่นหนังตะลุง มโนราห์ก็ได้ปรึกษากับ
ครูจรรยา คุณครูจึงพาไปคุยกับคุณาศรีพัฒน์ เกื้อสกุล และได้ศึกษาหนังตะลุงมโนราห์

น้องมุ่ม กาญจนา หากัน : ได้เห็นพี่ๆ ลดขนมถุง กับน้ำอัดลม และเป็นอย่างไร ก็ได้คำตอบมา
ว่าทำให้เกิดโรคกระเพาะ ก็เลยได้พยายามลด

น้องกิ๊ก นัญญา ทองคำ : ก็อยากให้พี่ๆ ช่วยสอนทำขนมบ้าง สนใจการลดขนมถุงและน้ำอัดลม

น้องเอ เหมือนฝัน คงช่วย : เมื่อก่อนหนูคล้ายกับอิก คือร้านค้าอยู่ใกล้บ้าน จนหนูดื่มน้ำอัดลม
และขนมถุงจะเป็นโรคขาดสารอาหาร และหนูคิดว่าทำไมหนูถึงได้ผอม ด้านอารมณ์ แต่ก่อน
เป็นคนใจร้อน แต่ตอนนี้ใจเย็นลง เพราะถ้าไม่เย็นลงก็จะทำงานวิจัยไม่ได้ เวลาที่มีเพื่อนๆ มา
ขอลอกการบ้าน ก็ให้ลอก และให้คำแนะนำ

จากนั้นร่วมวางกำหนดการจัดประชุมทั้ง 2 วัน

วันที่ 20 สิงหาคม 2548

ช่วงเช้าเริ่มเวลา

08:00 – 08:30 น.	สำรวจขยะรอบบ้าน + ขยะจากสมาชิก
09:00 – 12:00 น.	พูดคุย นำเสนอข้อมูลที่ได้ศึกษา / ได้มาทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้หัวข้อดังนี้ - ความรู้สึกของทีมวิจัย - ที่มา + สภาพทั่วไป - ผู้เกี่ยวข้อง - สาเหตุ - ผลกระทบ
12:00 – 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00 – 16:30 น.	วิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ) - ตั้งข้อสังเกต / ความคิดเห็นเพิ่มเติมจาก Node สฎ. (อ.วิรัตน์ สาระคง)
16:30 – 18:00 น.	แบ่งกลุ่มทำอาหารเย็นร่วมกัน
19:00 – 21:00 น.	แลกเปลี่ยน / ทบทวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับแต่ละคนและ รูปธรรมในการนำไปใช้ที่บ้าน
21:00 น.	สวดมนต์ ไหว้พระ เข้านอน

วันที่ 21 สิงหาคม 2548

06:00 – 07:30 น.	ช่วยกันทำอาหารเช้า + เทียง อาบน้ำ ฝึกการสำรวจขยะ (บ้านพี่เอียง ภัสรา ฐพันธ์)
07:30 – 08:30 น.	รับประทานอาหารเช้า
08:30 – 10:00 น.	ทบทวนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ผ่านมา และคิดวิธีการที่จะ สื่อสารกับเพื่อนๆ และชุมชน โดยเน้นที่รูปธรรมสามารถปฏิบัติ ได้จริงไม่เพียงแต่คิด
10:00 – 11:00 น.	นำเสนอในวงใหญ่ (พี่เลี้ยง และอ.ที่ปรึกษา ช่วยตั้งข้อสังเกต)
11:00 – 12:00 น.	สรุปการจัดประชุม + ทำความสะอาดสถานที่ประชุมก่อน เดินทางกลับ + นำเสนอผลการสำรวจขยะในการจัดประชุมครั้งนี้
12:00 – 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00 น.	เดินทางกลับ

หลังจากร่วมกันวางกำหนดการของการจัดประชุมทั้ง 2 วันแล้ว สมาชิกได้ร่วมวางแผนการสำรวจขยะต่อ โดยจะมีการเก็บขยะมาแยกและพูดคุยกับน้องๆ ในชุมชน เพื่อฝึกการจัดการปัญหาขยะภายในบ้าน / ครอบครัวของแต่ละคน (จะสำรวจในวันที่ 20 – 21 สิงหาคม 2548)

เริ่มต้นการประชุมตั้งแต่ 09:00 น. จนถึง 16:00 น. สิ่งทีพูดคุยทั้งหมด ดังนี้
ความรู้ที่เกิดขึ้น

สมาชิกในทีมวิจัยได้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขยะ ได้แก่เรื่อง

- ปริมาณของขยะในโรงเรียนและตลาดอิงเจริญกิจ
- ที่มาของขยะ
- ประเภทของขยะ
- รู้จักขยะ (ความหมาย เข้าใจเรื่องขยะมากขึ้น)
- ได้เห็น ทราบข้อมูลบทเรียนของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน ได้แก่
 - กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา
 - กลุ่มรักการอ่าน
 - กลุ่มสโมสرن้องน้อย
 - กลุ่มสวนสัตว์น้อย
 - กลุ่มขนมไทย
- ได้ศึกษาดูงานที่เทศบาลทุ่งสง

จากนั้นนำความรู้ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เชื่อมโยงให้เห็นความเกี่ยวข้อง โดยแยกเป็น 2 พื้นที่

1.โรงเรียนบ้านนาใหญ่

ที่มาของปัญหาขยะ

ขนมถุง ถูนมโรงเรียน ร้านขายขนมจากในโรงเรียน และมองต่อไปว่าร้านค้าก็ซื้อมาจากร้านค้าในตลาดในเมือง ตลาดในเมืองก็ซื้อจากผู้ผลิต (โรงงาน) โรงงานก็มีการลงทุนจากต่างชาติ นายทุนรายใหญ่

จากการฝึกลมองให้เห็นความเชื่อมโยง ทีมวิจัยสามารถเข้าใจถึงต้นเหตุของที่มาได้ คือ

➤ มีของแถม

ผู้ผลิต → อยากได้เงิน → ขายสินค้า → สีสันสดใส (การบรรจุภัณฑ์)

➤ ขายให้ได้มากที่สุด → เจาะไปที่กลุ่มเด็กและเยาวชน

เพราะกลุ่มเด็กและเยาวชนเชื่อตามทีสื่อโฆษณาบอกได้ง่ายกว่าวัยอื่น การที่ต้องทุ่มงบประมาณในการประชาสัมพันธ์มาก จึงบวกค่าประชาสัมพันธ์ กับปริมาณและคุณภาพของขนม ส่วนใหญ่ปริมาณขนมน้อย คุณค่าทางอาหารน้อย เพราะเมื่อไปดูจากส่วนผสม พบว่ามีจำนวนคาร์โบไฮเดรตไขมัน ในปริมาณมาก นอกจากนั้นยังมีสารปรุงแต่งรสชาติ(ผงชูรส)ในจำนวนมากอีกด้วย

ที่เป็นปัญหามากคือ เด็กๆ เยาวชนในโรงเรียนชอบกินขนมถุง ต่อไปโรงเรียนคงเต็มไปด้วยขยะ เราต้องช่วยกันสร้างความคิดใหม่

ในทางกลับกันขนมไทยแม้จะเป็นขยะแต่ก็เป็นขยะที่สามารถจัดการได้ เช่น ใบตอง ใบโพ และสามารถย่อยสลายได้ภายใน 3 สัปดาห์ และนอกจากนั้นยังให้คุณค่าทางอาหารมากกว่า ไม่มีสารปรุงแต่งรสชาติอีกด้วย

ส่วนที่มาของขยะประเภทอื่นๆ ในโรงเรียน คิดว่าเกิดจากความมั่งง่ายของนักเรียนกินแล้วทิ้งไม่ถูกที่ และนักเรียนยังไม่เคยทราบเรื่องการจัดการขยะ จึงสังเกตเห็นว่ายังสามารถใช้ประโยชน์จากขยะได้อีกมาก

ประเด็นหลักๆ ของที่มาคือ เมื่อลงไปแบบลึกลงไปเรื่อยๆ ได้ข้อสรุปร่วมกันว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดขยะในโรงเรียนคือ

- เด็กๆ เยาวชนในช่วงวัยนี้ (7-15 ปี) เชื่อสื่อประชาสัมพันธ์ เพราะดูทีวีทุกวัน
 - ร้านขายขนมในโรงเรียน ยังรับขนมที่บรรจุพลาสติกมาขายในโรงเรียน เด็กๆ เยาวชนไม่มีทางเลือกในการซื้อ เพราะไม่มีใครขายขนมที่บรรจุห่อใบตอง
 - เด็กๆ เยาวชนในโรงเรียนส่วนใหญ่ ไม่เคยได้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องเกี่ยวกับขยะ
- ผู้เกี่ยวข้องคือใครบ้าง

- คุณครู → เกี่ยวข้องเพราะเป็นคนขาย (มีส่วนในการทำให้เกิดขยะเช่นกัน)
- ผู้ปกครอง → เกี่ยวข้องคือ ให้เงินเด็กๆ น้อยๆ มากินขนม
- เพื่อนเยาวชน → เป็นผู้บริโภค ผู้มาซื้อขนม
- แม่ค้าที่ตลาด → เป็นผู้ขายให้เด็ก เยาวชน ครู
- อบค.ทำโรงซ้าง → ผู้ทำหน้าที่เก็บขยะไปทิ้งให้ฟรี ในหลุมขยะรวม

ผลกระทบ / ผลที่เกิดขึ้น

- ทำให้โรงเรียนสกปรกไม่น่าดู
- เด็กๆ เยาวชนไม่สนใจช่วยเก็บทิ้งถึงขยะให้เรียบร้อยส่วนใหญ่เด็กๆ ในโรงเรียนจะทิ้งขยะไม่ลงถัง

- การจัดการกับถุงขนม ขยะประเภทพลาสติกเพียงแค่บรรจุใส่ถุงดำแล้วกับทาง อบค.เข้ามาจัดการ ซึ่งบางครั้งมีขยะตกค้างจึงส่งกลิ่นเหม็นและสุนัขคุ้ยเขี่ย

สภาพของโรงเรียน (ปัจจุบัน)

- เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ โรงเรียนสะอาดขึ้นช่วงที่พวกเราทีมวิจัยทำการสำรวจขยะจึงทำให้เพื่อนๆ น้องๆ เกิดความคิดที่จะช่วยกันดูแลโรงเรียนให้สะอาด (ในช่วง 1 สัปดาห์ เพื่อนๆ ในโรงเรียน และทีมวิจัยช่วยดูแลโรงเรียนเป็นอย่างดี)

- มีการขยายแนวคิดเรื่องทางเลือกในการบริโภคขนม คือมีกลุ่มขนมไทยทำขนมแจกเพื่อนๆ และจัดนิทรรศการเรื่องไทย – ประโยชน์ จากขนมถุง

- มีกลุ่มเพื่อนอื่นๆ ในโรงเรียนเริ่มสนใจปัญหาขยะ สังเกตจากมีโครงการที่เป็นวิชาเรียน การวิเคราะห์สาเหตุของขยะแล้วนำมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง

- เปิดช่องทางให้ใช้สื่อของโรงเรียนได้ (เสียงตามสาย)

- คุณครู ท่านผู้อำนวยการให้การสนับสนุนมากขึ้น

ความรู้สึกรวมของทีมวิจัย

- ขยะแม้จะเป็นปัญหาที่แก้ยาก แต่หากร่วมมือกันหลายฝ่ายก็จะช่วยกันแก้ไขจัดการได้

- เราสามารถจัดการกับขยะได้ ต้องช่วยกันลดปริมาณขยะของโรงเรียนลงให้ได้

- อยากให้มีการตรวจสอบการสร้างขยะเป็นรายบุคคลของทีมวิจัย และเด็ก ๆ ในโรงเรียน เพื่อจะได้ฝึกการสังเกต การรู้จักบันทึก สรุปรายวัน และจดบันทึกไปถึงการสร้างขยะของครัวเรือน สมาชิกทีมวิจัยจะได้ระมัดระวังเมื่อมีการใช้จ่าย

2.ตลาดยิ่งเจริญกิจ กม.18 ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

เป็นตลาดขนาดใหญ่ติดอันดับ 1 ใน 10 ของตลาดสดนำซื้อของ จ.สุราษฎร์ธานี มีร้านค้า ประมาณ 200 กว่าร้าน ส่วนใหญ่ขายผักสด ผลไม้ และจากการสุ่มสำรวจพบว่า ขยะที่มีปริมาณ มากที่สุด คือ ขยะประเภทอินทรีย์ ขยะเปียก ประเภทเศษผัก เปลือกผลไม้ หั้วปลา กระดูกสัตว์ น้ำล้างปลา ปริมาณ 676 – 700 ก.ก./วัน ซึ่งมีการจัดการจากทางพ่อค้า แม่ค้าและทางตลาดน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นขยะที่สามารถนำมาจัดการได้ อันดับที่ 2 ความมาด้วยขยะประเภทพลาสติก แก้วน้ำ คีม ถูขนอม ถูพลาสติก ไม้เสียบลูกชิ้น 210 ก.ก./วัน นอกจากนั้นเป็นขยะทั่วไป ได้แก่ ใบไม้ กระดาษห่อผัก ผลไม้ โฟม ถ่านไฟฉาย 150 ก.ก./วัน รวมทั้งหมด 1,035 – 1,200 ก.ก./วัน ซึ่งเป็นขยะจำนวนไม่น้อยเลย จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากที่ได้ศึกษา คือ

ที่มาของปัญหาขยะ

- ขยะเปียก ขยะอินทรีย์ → มาจากพ่อค้า แม่ค้าที่ขายผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ขาปลา และ อาหารทะเลซึ่งบางร้านก็มีการจัดการของตนเอง เช่น นำกลับไปเลี้ยงสุนัขที่บ้าน (ร้านขายเนื้อสัตว์) ร้านขายผลไม้บางร้าน นำขยะไปที่บ้านฝังได้ดินไว้

- ขยะประเภทพลาสติก

มาจากประชาชนทั่วไปที่ให้บริการในตลาด ได้แก่

- ชาวบ้านในเขตตำบลใกล้เคียง (13 ตำบล)

- นักเรียน / ครู ร.ร.บ้านนาใหญ่

- คนทำงานโรงงาน 9 โรงงาน

- ขยะทั่วไปมาจาก → ตลาดยิ่งเจริญกิจ เป็นตลาดที่เป็นจุดกลาง มีคนสัญจรผ่านไปมา แวะซื้ออาหารก่อนกลับบ้าน รถรับส่งนักเรียนก็จะจอดรับนักเรียน จอดให้นักเรียนได้ซื้อขนม อาหารก่อนกลับบ้าน ภาพที่เห็นจนคุ้นชินตา คือ เมื่อรับประทานเสร็จก็จะทิ้งขยะข้างรถที่จอดอยู่ หรือบริเวณคูน้ำหน้าโรงเรียนบ้านนาใหญ่

ผู้เกี่ยวข้อง

- นักเรียน / ครูโรงเรียนบ้านนาใหญ่ → เป็นผู้ใช้บริการจากตลาด

- คนทำงานโรงงาน → จาก 8 โรงงาน ได้แก่

1. บริษัท เสริมสุข
2. โรงงานไม้อัด
3. โรงงานแฟนซี
4. โรงงานเอเซีย
5. โรงงานกรีนสปอร์ต
6. โรงงานเบียร์
7. โรงงานวงศ์บัณฑิต
8. โรงงานสุราตลุงทิพย์

จากการสังเกตและวิเคราะห์ร่วมกัน ได้พบว่า คนทำงานโรงงานส่วนใหญ่ ไม่มีถุงผ้าตระกร้าใช้ เวลาซื้อของในตลาด จึงเป็นกลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญและเป็นกลุ่มใหญ่ที่น่าจะมีการจัดการรณรงค์สร้างความเข้าใจเรื่องขยะมากขึ้น

- พ่อค้า/แม่ค้าในตลาด → เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรง การทิ้งขยะของพ่อค้า แม่ค้าส่วนใหญ่ ไม่ได้แยกขยะก่อนทิ้ง และไม่มียุงดำบรรจุขยะก่อนทิ้งในถังรวม จึงทำให้ขยะล้นถังและบางครั้งสร้างความลำบากแก่ทาง อบต.ที่จัดเก็บ

- เจ้าของตลาด → ให้บริการในจุดที่ประชาชนผู้มาใช้บริการสามารถเห็นได้ชัดเจนขึ้น จัดให้ความรู้รณรงค์ผู้มาใช้บริการ

- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง → เป็นผู้มาจัดเก็บขยะ

- โรงพยาบาลท่าโรงช้าง → ให้มาบริการในตลาด ซื้ออาหาร กับข้าว ที่ตลาดเช่นกัน

ผลกระทบที่เกิดขึ้น

- ทำให้บริเวณด้านหน้าของตลาด และด้านรั้วหน้าโรงเรียนมีขยะทิ้งให้เห็นชัดเจนเนื่องจากการไม่มีถังให้ทิ้งอย่างเห็นได้ชัด และคนส่วนใหญ่อาศัยความสะดวกของตนเอง คือ ทานเสร็จตรงไหนก็ทิ้งตรงนั้น ทำให้ดูไม่สะอาด ผู้คนไม่อยากแะขยะของ

- ทำให้ท่อระบายน้ำหน้าตลาดอุดตัน น้ำเสียไหลเข้าสู่โรงเรียนบ้านนาใหญ่

- แมลงวันมีมากขึ้น เนื่องจากมีขยะที่เก็บไม่หมด ซึ่งดันจากถังที่ไว้สำหรับใส่ขยะไม่

เพียงพอ

ความรู้สึกรู้สึกจากการได้วิเคราะห์ข้อมูลของตลาด

- ปัญหาขยะในตลาดน่าจะต้องสร้างความร่วมมือกับผู้ให้บริการ พ่อค้า และเจ้าของตลาด ต้องรวมพลังจึงจะแก้ไขปัญหาได้

- ตลาด (เจ้าของ) น่าจะมีการดูแลร้านค้าต่างๆ ให้มากขึ้น หรือจัดประกวดร้านค้าที่น่าซื้อ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ร้านค้าต่างๆ รักษาความสะอาด และปลอดขยะ

- ต้องประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมอีกมากสำหรับการสื่อสารกับผู้บริโภค พ่อค้า แม่ค้า ถึงประเภท โทษ-ประโยชน์ของขยะ ต้องใช้อุปกรณ์จากภายในตลาดเอง (เสียงตามสาย , ใบปลิว)

- ต้องสร้างความรู้สึกร่วมให้เกิดขึ้นว่า “เป็นปัญหาของทุกคน” และเป็นปัญหาที่ทุกคน ต้องร่วมมือ

สภาพทั่วไปของตลาดปัจจุบัน

ปัจจุบันในตลาดสดยังเจริญกิจ มีถึงขยะเพิ่มขึ้นจากเดิม 11 ถัง เพิ่มขึ้นเป็น 20 ถัง แต่ก็ยังไม่พอใส่ ไม่มีการแยกขยะจากพ่อค้า แม่ค้า แต่ทางตลาดได้จัดถังแยกขยะให้ และมีการทำความสะอาดตลาดทุกวัน ในเวลา 20:00 น. และมีการตรวจคุณภาพตลาดน่าซื้อเมื่อเดือนกันยายน 2548 การวิเคราะห์ร่วมกันพบว่า วิธีการที่จะช่วยขยะหมดไป จึงต้องเริ่มต้นจากวิถีคิดของคน

จากนั้นได้เชิญคุณวิรัตน์ สาระคง ช่วยแสดงความคิดเห็น / ตั้งข้อสังเกตกับการวิเคราะห์ โดยมีข้อสังเกต ดังนี้ ช่วยกันดูวิธีการที่ได้มาซึ่งข้อมูลอีกซักกรอบ เพราะเป็นส่วนสำคัญที่เชื่อมโยงไปถึงข้อมูลและการสร้างการเรียนรู้ของทีมวิจัยเอง ซึ่งเมื่อรวบรวมกันมองบทพจน กระบวนการที่ได้มาซึ่งข้อมูล คือวิธีการที่ 1

1. สร้างความรู้ / ถอดความรู้

- กิจกรรมการไปดูการแยกประเภทขยะ
- สุ่มสำรวจขยะ
- กิจกรรมไปดูกองขยะชุมชน
- เวทีสรุปการเรียนรู้
- สรุปและนำเสนอต่อโรงเรียน / ชุมชน
- วิเคราะห์ข้อมูล 2 ครั้ง

วิธีการที่ 2

2. การจัดประชุม / อบรม

- ประชุมชี้แจงโครงการ
- ประชุมทีมวิจัย
- อบรมการเก็บวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการที่ 3

3. ศึกษาบทเรียน / องค์ความรู้จากองค์ความรู้ต่าง

- ศึกษาดูงานที่ทุ่งสง
- ศึกษาบทเรียน

จากนั้นก็แยกย้ายกันไปทำอาหารบ้าง เล่นน้ำบ้าง และจะคุยในส่วนของเรียนรู้ของตนเอง ที่ผ่านมามีต่อกันบ้าง

วันที่ 21 สิงหาคม 2548

เริ่มการประชุมเวลา 09:00 น.

บททวนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ผ่านมาโดยการล้อมวงใหญ่

การสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ผ่านมา

- ไม่ค่อยได้สื่อสาร / สื่อสารน้อยมาก → ผลที่เกิดขึ้น เพื่อนๆ ครู และชุมชน ยังไม่ค่อยเข้าใจโครงการฯ และไม่เข้าใจงานวิจัยที่เด็กๆ ทำมากนัก แต่บางร้านก็ให้การสนับสนุนเวลาเด็ก ๆ ทำกิจกรรม

วิธีการที่ใช้

- จัดนิทรรศการ
- วิทย์ชุมชน
- การบอกเล่าปากต่อปากกับผู้ปกครองและพ่อค้าแม่ค้าบางร้าน
- สื่อสารกับเด็กผ่านรูปธรรม การเอาขยะมาใช้ประโยชน์ เช่น จัดเป็นกิจกรรมสำหรับ

น้องๆ ประถมช่วงกลางวัน (กลุ่มกระดาดแปลงร่าง กลุ่มของเล่นย้อนยุค)

จากการทำงานพบปัญหาเรื่อง การสร้างความเข้าใจต่อเรื่องงานวิจัยซึ่งยังไม่สามารถอธิบายครู เพื่อนในโรงเรียนให้เข้าใจว่าจะต้องร่วมมือกัน (ไม่ใช่ทำเฉพาะทีมวิจัย)

จากนั้น ก็ระดมวิธีการที่จะสื่อสารกับเพื่อนๆ ผู้ปกครอง คณะครู ชุมชน ได้วิธีการมาดังนี้

1. จัดรายการเสียงตามสาย → ในโรงเรียน
→ ในตลาด (เจ้าของตลาดยินดีสนับสนุน)
2. ใช้ภูมิปัญญา หนังสือสูง มโนราห์ ช่วยสื่อ (กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา มีความตั้งใจและเป็นการฝึกฝนของกลุ่มด้วย)
3. ทำจดหมายหน้าเดียว
4. รายการวิทย์ชุมชน (เดือนละ 1 ครั้ง)
5. ใช้สื่อโดยการแสดงละคร (ทำ Workshop ละครช่วงปิดเทอม น่าจะเป็นการสื่อกับเพื่อนๆ ในโรงเรียนได้ง่ายขึ้น)

ในส่วนของการละเอียดจะมีการประชุม ทศยุคเพิ่มเติม ลงลึกอีกครั้งที่ห้องประชุมชั้นกล้า โรงเรียนบ้านนาใหญ่อีกครั้ง เพราะว่าใกล้จะถึงเวลาเดินทางกลับ และต้องเผื่อเวลาสำหรับการสรุปการประชุม และการเดินทางกลับของสมาชิกด้วย

8. แผนงานภายใต้ข้อตกลงต่อไป

- จัดประชุมลงรายละเอียดเรื่องสื่อ / ประชาสัมพันธ์ และวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียน และชุมชน
- นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดนำเสนอในเวทีผู้เกี่ยวข้อง (เวทีเตรียมนำเสนอ กับชุมชน และประชุมกับผู้เกี่ยวข้อง) ในวันที่ 14 กันยายน 2548

9. ปัญหาอุปสรรค

- การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นเรื่องใหม่สำหรับทีมวิจัย (นักเรียนชั้น ม.ต้น) มากจึงต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจกันพอสมควร แต่ทีมวิจัยใช้หลักการวิเคราะห์โดยการหาความสัมพันธ์ และการเชื่อมโยงให้เห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และส่งผลอย่างไรกับชุมชน ตลาด โรงเรียน ก็วิเคราะห์ข้อมูลกันออกมาได้

- นื่องๆ เพื่อนๆ ทีมเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา ซึ่งไม่ได้ร่วมกระบวนการกันมาตั้งแต่ต้น ยังไม่ค่อยเข้าใจกระบวนการทำงานวิจัยของกลุ่มต้นกล้ามากนักจึงทำให้ความสนใจเกิดขึ้นระยะสั้น จะลุกขึ้นไป เข้าห้องน้ำ คั้นน้ำ ขอดตัวไปพักบ่อยๆ ทำให้สมาธิในที่ประชุมของสมาชิกไม่คึก

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม
ใช้การสรุปโดยกระบวนการ ARR

1. เป้าหมายในการจัดกิจกรรม

- เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำผ่านมาเพื่อหาแนวทางในการจัดการปัญหาขออย่างสรรค์
- เพื่อทบทวนการสื่อสาร / ประชาสัมพันธ์ และหาวิธีการสื่อสารกับเพื่อนคณะครูและชุมชนในระยะต่อไป

2. กระบวนการ

- ทบทวนวิธีการที่ได้มาซึ่งความรู้ (ระดมร่วมกันวงใหญ่)
- แบ่งกลุ่มย่อยวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอร่วมกันวงใหญ่
- วงเสวนาแบบธรรมชาติ (ช่วงคำ) พูดคุยเรื่องการเรียนรู้ของตนเอง
- แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ตั้งข้อสังเกตโดยผู้ประสานงาน Node จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- สรุปการประชุมทันทีหลังจัดประชุมเสร็จ (กระบวนการ AAR)

3. กลุ่มผู้เข้าร่วม เหมาะสมเป็นไปตามเป้าหมาย คือ

- ผู้ประสานงาน งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สุราษฎร์ธานี	1 คน
- ที่ปรึกษากลุ่มคั่นกล้า	1 คน
- พี่เลี้ยง	2 คน
- ผู้ประสานงานวิจัยเยาวชน จ.สุราษฎร์ธานี	1 คน
- ทีมวิจัย	14 คน
- เยาวชนกลุ่มสืบสานภูมิปัญญา	6 คน
รวม	25 คน

4. สิ่งที่เกิด / ทำไมถึงเกิดขึ้น (เหตุปัจจัยอะไรที่ทำให้เกิดขึ้น)

สิ่งที่เกิดขึ้น	ทำไมถึงเกิด
- ทีมวิจัย และผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนได้ฝึกการวิเคราะห์ข้อมูลจากการปฏิบัติจริง - ได้ทราบที่ไป ที่มา ปริมาณ ประเภท และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องขออย่างชัดเจน - ในช่วงแบ่งกลุ่มย่อย (ทีมวิจัยดำเนินการเอง) - สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมร่วมระดมความคิดกันอย่างเต็มที่ และไม่เคร่งเครียด - ในการระดมความคิดในกลุ่มย่อย มีการบันทึกข้อเสนอของเพื่อนเป็นระยะๆ โดยกระบวนการ Mind Mapping โดยไม่มีพี่เลี้ยงที่ปรึกษาช่วย - ผลการวิเคราะห์ข้อมูล - แนวทางการจัดการปัญหาขอยังไม่ชัดเจน - บรรยากาศในการประชุมมีความเป็นกันเอง และกระบวนการพูดคุยมีความเป็นธรรมชาติ ไม่เคร่งเครียด (ทีมวิจัยประทับใจสถานที่ประชุม) - กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา กลุ่มเพื่อนที่เข้าร่วมสังเกตการณ์สนใจและอยากทำความเข้าใจกระบวนการทำงานวิจัยให้มากขึ้น	- การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเรื่องใหม่สำหรับทีมวิจัย รวมถึงหัวข้อในการวิเคราะห์ที่ทีมงานได้ร่วมกันระดมความคิดตั้งแต่ต้น - มีการเชื่อมโยงให้เห็นส่วนที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับขอในด้านสังคมเศรษฐกิจ และประเพณีวิถีชีวิต (ในบริเวณชุมชน ต.ท่าโรงช้าง) - ทางพี่เลี้ยง ครูที่ปรึกษา เปิดโอกาสให้ทีมวิจัยได้ได้แสดงศักยภาพของทีมวิจัยอย่างเต็มที่ แล้วจึงช่วยเติมเต็มในการนำเสนอวงใหญ่ - สมาชิกทีมวิจัย วางหัวข้อที่ระดมในการระดมความคิด และวิเคราะห์ข้อมูลยังไม่รอบด้าน ทำให้ยังขาดการนำไปใช้ประโยชน์ - ต้องจัดพูดคุย / ประชุมเพิ่มเติมอีกครั้ง - จัดการประชุมนอกสถานที่ ความรู้สึกของทีมวิจัย / ผู้เข้าร่วมประชุมจึงผ่อนคลาย คิดได้เต็มที่ และประกอบกับมีช่วงพักเป็นระยะๆ มีน้ำคลองใสๆ ให้ได้เล่นหลังเลิกการประชุม บรรยากาศจึงสบายๆ เป็นกันเอง ได้พักผ่อนไปด้วย - เข้าร่วมประชุม และระดมความคิด พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนกลุ่มย่อยกับเพื่อนในทีมวิจัย มีวงพูดคุยธรรมชาติ หลังจากประชุมเสร็จ จึงทำให้รู้สึกสนิทสนมคุ้นเคยกันมากขึ้น และค่อยๆ ซึมซับจากเพื่อนๆ ทีมวิจัยไปเรื่อยๆ

5. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

- การเชิญกลุ่มเพื่อนเครือข่ายเข้าร่วมประชุม / สังเกตการณ์ ต้องมีการเตรียมความพร้อมเรื่องข้อมูล และสร้างความเข้าใจให้ก่อน ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนทีมวิจัยได้ดียิ่งขึ้น
- การที่ทีมวิจัย และสมาชิก ได้ฝึกการนำประชุม พุดคุย ระดมความคิดเห็นกันเองบ้าง (โดยไม่มีพี่เลี้ยงอยู่ร่วมคิดด้วย) เป็นการสร้างการเรียนรู้และสร้างประสิทธิภาพในการทำงานเป็นทีม อีกวิธีการหนึ่ง
- การใช้เวลาและการทุ่มเทพลังในการร่วมคิด ทำให้สมาชิกทีมวิจัยพบว่า ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่เกิดขึ้นในการประชุมครั้งนี้

6. การขยายผลต่อ / แผนงานในระยะต่อไป

- จัดประชุมลงรายละเอียดเพิ่มเติมเรื่องการนำขยะไปใช้ประโยชน์ และจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์
- จัดประชุมกับทีม / ผู้เกี่ยวข้องในวันที่ 14 กันยายน 2548 เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ และหาวิธีหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะร่วมกับชุมชน

7. บรรยากาศในการจัดประชุม

- สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนประทับใจสถานที่ประชุมมาก เพราะเล่นน้ำได้ และบรรยากาศสบายๆ เป็นกันเอง
- ได้ฝึกการทำอาหารร่วมกัน ซึ่งช่วยสร้างความคุ้นเคยในทีมงานวิจัย และเพื่อนๆ ต่างกลุ่ม ในโรงเรียน
- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และระดมความคิดเห็น ดำเนินการอย่างเต็มที่
- อยากให้มีการจัดประชุมในบรรยากาศที่ใกล้ๆ คลองและแบบเป็นกันเองแบบนี้อีก

8. การจัดการ

- อาหาร ทีมวิจัยจัดทำและแบ่งหน้าที่ดี ได้ฝึกทำอาหารทานกันเองด้วย
- สถานที่ สมาชิกประทับใจที่ประชุมได้ร่วมไม้คอกกับแม่น้ำคาปี บรรยากาศร่มรื่น เหมาะสำหรับการจัดประชุมเป็นรูปแบบสบายๆ เป็นกันเอง
- งบประมาณมีความเหมาะสม และใช้จ่ายอย่างประหยัดโดยการประชุมมีการใช้จ่ายไปทั้งสิ้น 7,050 บาท

9. ข้อเสนอแนะและข้อควรปรับปรุง

- การจัดการเรื่องอาหาร นื่องๆ ทีมวิจัยยังประมาณไม่ค่อยถูก จึงต้องมีการจัดซื้อเพิ่มเติม ซึ่งระยะทางจากที่ประชุมถึงตลาดค่อนข้างไกลและต้องเสียเวลาในการเดินทาง จึงทำให้ได้เริ่มกระบวนการประชุมช้ากว่าที่วางแผนไว้

- ควรมีการเตรียมข้อมูลเป็น VCD เอกสารสำหรับเพื่อนๆ ที่นอกเหนือจากทีมวิจัยเพื่อจะสร้างความเข้าใจในการทำงานวิจัยได้มากขึ้น

- ควรมีช่วงเวลาที่แลกเปลี่ยนกับคนในชุมชน เพื่อเผยแพร่เรื่องงานวิจัย และเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนซึ่งเป็นสถานที่ในการจัดการประชุม

ศึกษาดูงานเทศบาลทุ่งสง
ณ เทศบาลทุ่งสง อ.ทุ่งสง จ. นครศรีธรรมราช
วันที่ 17 มีนาคม 2548 .

1. ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการขยะของเทศบาลทุ่งสง
 2. เพื่อนำความรู้ที่ได้มาประกอบการหาแนวทางการจัดการขยะของโครงการการจัดการ
ปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ต่อไป
-

* หมายเหตุ การศึกษาดูงานได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากโครงการพัฒนาชุมชนเป็นสุขที่ภาคได้
ดับบ้านดับเมืองเรียนรู้คู่ที่ปากใต้

3. ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 19 คน

1. ทีมงานวิจัย	16 คน
2. พี่เลี้ยง	2 คน
3. ที่ปรึกษา	1 คน
รวม	19 คน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. วางแผนกำหนดการดูงาน

9.00 น.	ทีมวิจัยพร้อมกันหน้าโรงเรียนบ้านนาใหญ่
10.00น.	เดินทางไปเทศบาลทุ่งสง
12.30 น.	ฟังการบรรยาย สถานการณ์ขยะของเทศบาล
13.30 น.	ศึกษาดูการทำปุ๋ยหมัก และกระดาศสา
15.00 น.	เดินทางกลับ

2. เตรียมงาน

- ประสานงานกับเทศบาลทางโทรศัพท์ นัดหมายไปดูงานวันที่ 18 มีนาคม 2548
- ประสานงานเตรียมคุยเตรียมความพร้อมกันเพื่อนๆ เรื่อง

- ☛ การเดินทาง มีรถตู้ 2 คันแบ่งพี่เลี้ยงดูแลคันละ 1 คน
- ☛ การนัดหมาย นัดเจอกันที่โรงเรียน
- ☛ การทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง
- ☛ ทำโครงการเพื่อประกอบใบขออนุญาตไปเรียนรู้ / ศึกษาดูงานต่างจังหวัดให้กับทางโรงเรียน

☛ แบ่งทีมเตรียมในการศึกษาดูงาน ดังนี้

1. ฝ่ายชี้แจงวัตถุประสงค์ ความเป็นมา ทำไมต้องมาศึกษาดูงานที่เทศบาลทุ่งสง
2. เตรียมคำถาม - ปริมาณขยะของเทศบาลต่อวัน

- ที่มาของขยะ
- การจัดการขยะ
- ผู้เกี่ยวข้อง (โดยเฉพาะเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง)
- ผลกระทบจากเรื่องขยะต่อชุมชน

3. ฝ่ายเตรียมของขวัญวิทยากร (มีการเสนอของขวัญหลายอย่างเพื่อเป็นตัวเลือก)

- เข็มกลัดเป็นรูปตัวสัตว์ที่พวกเราทำเอง
- เป็นตัวสัตว์ (จากวัสดุธรรมชาติ)
- ตุ๊กตาปั้นจากกระดาษ
- รูปท่านอาจารย์พุทธทาสใส่กรอบ จากการประชุมสมาชิก

ลงมติให้ใช้เป็นรูปท่านอาจารย์พุทธทาส เพราะแสดงถึงแหล่งเรียนรู้ทางปัญญาของเด็ก เยาวชน และคนสุราษฎร์ธานี

4. ฝ่ายดูแลงบประมาณ 2 คน และพี่เลี้ยง 1 คน

3. ศึกษาดูงาน ณ เทศบาลเมืองทุ่งสง

4. สรุปข้อมูลและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

5. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการศึกษาดูงาน

1. ฟังการบรรยายจากวิทยากร ช่วงเช้า

2. ช่วงบ่ายดูระบบการจัดการขยะ โดยการทำเป็นกระดานสา และปัญหามักชีวภาพ

(ไม่ได้ทดลองปฏิบัติ)

3. Mind mapping สรุปงานร่วมกันหลังจากศึกษาดูงาน

6. เนื้อหาในการศึกษาดูงานครั้งนี้

การจัดการปัญหาขยะของเทศบาลทุ่งสง

7. เนื้อหาในการศึกษาดูงาน

09.00 น. พร้อมขึ้นรถตู้ที่นัดหมายไว้หน้าโรงเรียน และออกเดินทางเวลา 10.00 น. เดินทางถึงที่เทศบาลทุ่งสงเวลา 12.00 น.

พิวิทยากรพาทีมวิจัย 19 คนที่ไปศึกษาดูงานมาคุยกันที่สวนพฤกษาสรินทร ซึ่งบรรยากาศร่มรื่นเย็นสบายมาก

จากนั้นพิวิทยากรให้เราแนะนำตัวว่ามาจากไหน มีวัตถุประสงค์อะไรในการมาครั้งนี้ ซึ่งนายเสรี นาคสัมพันธ์ (น้องเก่ง สมาชิกที่เรียนรู้กับกลุ่มขมานาน) เป็นผู้เล่าแนะนำว่า พวกเราเป็นกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกันทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียนบ้านนาใหญ่ และขณะได้ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งโครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ในระยะที่ 1 เป็นช่วงของการเก็บข้อมูล หาความรู้เกี่ยวกับขยะ ในเรื่องปริมาณขยะในโรงเรียน และชุมชน ประเภท ที่มา และแนวทางการแก้ไข ในกระบวนการระยะที่ 1 นั้น มีการศึกษาบทเรียนตัวอย่างองค์กรที่มีการจัดการขยะ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะของกลุ่มโรงเรียน ชุมชนของพวกเราต่อไป

การมาศึกษาดูงานในวันนี้ พวกเราจึงหวังจะได้ทราบถึงกระบวนการจัดการปัญหาขยะของเทศบาลทุ่งสง ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นเทศบาลตัวอย่างในการจัดการปัญหาขยะ

เมื่อบอกเล่าความเป็นมา วัตถุประสงค์เสร็จ พี ๆ วิทยากรจึงเริ่มเล่าสถานการณ์เรื่องขยะของเทศบาลดังนี้

ขยะของเทศบาลโดยเฉลี่ยมีสูงถึง 35 – 40 ตัน / วัน องค์ประกอบของขยะใน 100% แบ่งเป็นขยะอินทรีย์ 75% ขยะพลาสติก, ขวดแก้ว 16% ขยะอันตราย 9%

ระบบการจัดการ

1. ระบบฝังกลบ โดยจะมีการจัดที่ฝังกลบห่างจากชุมชนมาก ขุดเป็นหลุมขนาดใหญ่ มีแผ่นยางชนิดดีปูรองกันหลุมเพื่อกันไม่ให้น้ำจากขยะลงสู่ดิน ใช้รถอัดขยะจนแน่นเป็นแท่งก่อนเรียงฝังกลบในหลุมเพื่อประหยัดพื้นที่
2. ระบบโรงงานคัดแยกขยะ ทางเทศบาลจะมีโรงงานการคัดแยกขยะ โดยเครื่องจักรผสมคนที่สามารถรองรับได้ถึง 30 ตัน / วัน
3. โครงการธนาคารมูลฝอย โครงการเกิดขึ้นในปี 2544 ขณะนี้มีธนาคารขยะทั่วจังหวัด 135 สาขา โดยมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละแห่ง มีเจ้าหน้าที่จากเทศบาลเข้าไปเป็นผู้ช่วย วัตถุประสงค์เพื่อจะทำให้ประชาชนหันมาให้ความสำคัญกับขยะ โดยจะมีการรับฝากขยะแล้วแลกเป็นเงินกลับไป

4. โครงการบริหารการคัดแยกขยะโดยสร้างจิตสำนึก จะเป็นการลงพื้นที่ไปตามจุดต่างๆ ในชุมชน หรือจัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องขยะ เช่น การคัดแยกขยะ, ขยะมีกี่ประเภท, ผลกระทบของขยะ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความรู้และสามารถจัดการขยะในครัวเรือน ชุมชนได้ และการรณรงค์ให้ใช้ถุงผ้าไปตลาด
5. การนำไปใช้ประโยชน์ นำขยะที่คัดแยกได้ ส่วนหนึ่งนำไปขาย ส่วนที่ 2 นำไปเข้าโรงงาน ทำกระถางกระดาษ ทำแผ่นกระดาษสา (ส่งให้เด็กนักเรียนวาดภาพ) และทำปุ๋ยหมักชีวภาพ (จำหน่ายขวดละ 10 บาท) ทำปุ๋ยจากอุจจาระ กก.ละ 4 บาท
6. โรงงานการจัดการขยะอันตราย เป็นส่วนที่ทางเทศบาลเองก็ยังจัดการได้ไม่ดีนัก จัดทำเพียงจัดเก็บไว้ในที่ที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้คน ขณะนี้มีประมาณ 10 ตัน กำลังประสานงานกับกลุ่มรักต้นไม้ เพื่อหาแนวทางการจัดการต่อไป

ปัญหาอุปสรรคในการทำงานที่ผ่านมา

1. ปัญหาในการใช้จ่าย โครงการแต่ละโครงการต้องมีเงินงบประมาณหมุนเวียน โดยเฉพาะโครงการธนาคารขยะมูลฝอย จึงมีการปรับดังนี้

ยกตัวอย่าง โครงการธนาคารมูลฝอย

- ปรับลดธนาคารให้น้อยลง (ถ้าชุมชนจะทำต่อไปก็เป็นการตกลงกันในชุมชน)
- ผู้ที่ทำหน้าที่ประจำธนาคารให้เหลือแค่ธนาคาร, พนักงานขับรถ, คนขับรถพ่วง (ถ้าจะมีมากกว่า 3 คนก็เป็นระบบอาสาสมัคร)
- การแลกเปลี่ยนขยะกับธนาคารจะใช้สิ่งของแทนเงิน
- เอกสาร สมุดบัญชีคู่ฝาก ปรับให้เหลือเล่มเดียวจากเดิมหลายเล่ม
- จะต้องมี การคัดแยกขยะมาก่อนจะนำมาฝาก

2. ใช้ถังขยะแยก ทางเทศบาลได้จัดไว้เพื่อให้สะดวกในการจัดการ โดยใช้สีถังแยกขยะ

แต่ละชนิด

ถังสีเขียว	สำหรับใส่ขยะอินทรีย์
ถังสีเหลือง	ขยะรีไซเคิล
ถังสีฟ้า	ขยะที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้
ถังสีแดง	ของอันตรายเป็นพิษ

แต่ผลปรากฏว่าชาวบ้านไม่สามารถแยกขยะได้ ตามที่มีถังแยกสีไว้ จึงปรับให้เหลือ 2 ถัง คือ ขยะเปียก และขยะแห้ง

จากนั้น ที่ ๆ วิทยากรได้พาพวกเราไปเยี่ยมชมที่โรงงานทำกระถางกระดาษ และปุ๋ยหมัก แต่น่าเสียดายที่เวลาของพวกเราน้อย น่าจะได้ทดลองทำด้วย จากนั้นก็ขอบคุณและมอบของขวัญ วิทยากร แล้วเดินทางกลับ 15.00 น.

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

1. สรุปการดูงาน จากประเด็นที่เตรียมไว้
2. นำผลการสรุปงานพูดคุยกับเพื่อนๆ ในทีมงานวิจัยที่ไม่ได้ไปดูงาน

9. ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมข้อเสนอแนะ

สมาชิกในทีมวิจัย บางคนที่ไม่ได้นำไปขออนุญาตผู้ปกครองมาจึงทำให้ทางโรงเรียนบ้านนาใหญ่ไม่อนุญาตให้ไปออกเดินทาง เพราะเป็นระเบียบของโรงเรียนในการนำนักเรียนออกนอกสถานที่ต้องมีการรับรองจากผู้ปกครองเรียบร้อย เนื่องจากเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัย จึงต้องกลับไปเอาหนังสือขออนุญาตที่บ้าน การเดินทางจึงต้องเลื่อนเวลาออกไปเป็น 10.00น. ซึ่งตามที่ได้เตรียมการไว้ว่าจะถึงเทศบาลทุ่งสงก่อนเวลา 1 - 2 ชั่วโมง เพื่อให้ได้พักผ่อนและเตรียมพร้อมเรียนรู้กันอย่างเต็มที่ แต่เนื่องจากออกเดินทางช้ากว่ากำหนดจึงทำให้มีเวลาในการพักเพียง 15 นาที สมาชิกจึงรู้สึกเหนื่อย อ่อนเพลียกับการเดินทาง

ข้อเสนอแนะ ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจให้ชัดเจนเรื่องเอกสารที่ต้องนำมาก่อนออกเดินทางเพราะจะได้ไม่ทำให้เสียเวลา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการอื่นๆ ในการศึกษาดูงานครั้งนี้ด้วย

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

1. ความคาดหวัง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม เป็นไปตามที่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ คือ

1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการขยะของเทศบาลทุ่งสง
2. เพื่อนำความรู้ที่ได้มาประกอบการหาแนวทางการจัดการขยะของโครงการการจัดการ

2. สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

สถานที่ เหมาะสม ทำให้เห็นตัวอย่างการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเทศบาลทุ่งสง มีขนาดใหญ่ยังสามารถจัดการได้ ทำให้ช่วยสร้างกำลังใจในการทำงานกับกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ต่อไป

ช่วงเวลา ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ อยากให้เพิ่มเวลาในการศึกษาดูงานเป็น 2 วัน เพื่อจะได้ดูการทำงานของทางเทศบาลให้ทุกเรื่อง และจะได้ทดลองฝึกทำปฎิบัติกับกระดานสาธิต

งบประมาณ มีความเหมาะสม ได้รับการสนับสนุนจาก โครงการคืบบ้านคืบเมืองเรียนรู้ที่ดีที่ปากไค้จำนวนเงินที่ใช้ไปทั้งสิ้น 7,850 บาท

3. ผู้เข้าร่วมประชุม

มีความเหมาะสม ผู้เข้าร่วมตรงตามที่วางเป้าหมายไว้ และจำนวนไม่มากเกินไปทำให้การศึกษาดูงานครั้งนี้สามารถแลกเปลี่ยนซักถามได้อย่างทั่วถึง

1. ทีมงานวิจัย	16 คน
2. พี่เลี้ยง	1 คน
3. ผู้ช่วยชุมชน โครงการ โครงการคืบบ้านคืบเมืองเรียนรู้ที่ดีที่ปากไค้	1 คน
4. ที่ปรึกษาในกลุ่มต้นกล้า	1 คน
รวม	19 คน

4. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ การวางแผนอย่างรอบคอบ และปฏิบัติตามแผนที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ การประชุมเตรียมการควรมีเรื่องความพร้อมในเรื่องเอกสารและสมุดบันทึกทุกครั้งในการเรียนรู้นอกสถานที่

5. วิธีการ / เครื่องมือในการดำเนินการประชุม

มีความเหมาะสม คือ มี การฟังบรรยายจากวิทยากร ช่วงเช้า ต่อจากนั้น ช่วงบ่ายดูระบบการจัดการขยะโดยการทำเป็นกระดานสาธิต และปฎิบัติชีวิตภาพ ทีมวิจัยเมื่อกลับมาจากการศึกษาดูงานใช้กระบวนการ Mind mapping สรุปงานร่วมกัน ทำให้เห็นข้อมูลอย่างเป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ขึ้น

6. เนื้อหาการจัดประชุม

มีความเหมาะสม คือ ทีมวิจัยได้ทราบข้อมูลสถานการณ์ปัญหาขยะ ปัญหาอุปสรรค และการจัดการปัญหาของเทศบาลทุ่งสง ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะของเด็ก เยาวชนมีเพียงเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดขึ้น ยังไม่ได้เป็นผู้คิด วางแผนการเรียนรู้ และปฏิบัติเอง

7. แผนงาน ข้อตกลงร่วม

มีความเหมาะสม คือ สรุปข้อมูล และการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานแล้วสื่อสารให้เพื่อนในทีมงานวิจัยเพื่อจะได้สร้างความเข้าใจให้อยู่ในระดับเดียวกับ

8. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

เนื้อหาที่ทีมวิจัยสามารถจะเรียนรู้จากเทศบาลทุ่งสง มีหลายประเด็นที่น่าสนใจ
แต่ช่วงเวลา 1 วัน ไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้อีกหลายๆเรื่อง และรวมถึงการแลกเปลี่ยนแนวคิดกับ
ทางเทศบาลด้วย

ข้อเสนอแนะ ควรจัดการเรื่องเวลาในการศึกษาฐานให้เหมาะสม เช่น ถ้าจะดูการ
สารคดีต้องเผื่อเวลาสำหรับการซักถาม และการทดลองทำไปด้วย

9.ความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรม

ส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการศึกษาดูงานดีมาก ให้ความสนใจในการจดบันทึก
 ร่วมแสดงความเห็นในช่วงการซักถาม และการดูการนำเอาขยะมาใช้ประโยชน์ทำปุ๋ยหมัก
 กระดาษสา ทำน้ำหมักชีวภาพ

10.การสะท้อนของสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

การไปศึกษาดูงานครั้งนี้ สามารถทำให้สมาชิกในทีมวิจัยหลายคน มีความเชื่อมั่น
ในการจัดการปัญหาขยะของโรงเรียน และชุมชนมากขึ้น นอกจากนั้นสมาชิกส่วนใหญ่
ให้ความสนใจเรื่องการนำกระดาษที่ใช้แล้วมาทำเป็นกระดาษสา ซึ่งสมาชิกมีความเห็นร่วมกันว่า
น่าจะเพิ่มเวลาในการศึกษาดูงานให้มากขึ้น และอยากเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วย

สมาชิกเสนอให้มีการเขียนเล่าเรื่องเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นการทบทวนการเรียนรู้แต่ละคน
กำหนดส่งสัปดาห์ถัดไปแล้วนำมาอ่านให้เพื่อนฟังด้วย

การศึกษาดูงานในครั้งนี้ ใช้เวลาเพียง 1 วัน (เวลานั้นออกไป) สมาชิกหลายคนจึงเหนื่อย
อ่อนเพลียกับการเดินทาง ทำให้สมาธิความตั้งใจในการเรียนรู้ค่อยลงด้วย

การประชุมกับผู้เกี่ยวข้อง / เตรียมเวทีการนำเสนอข้อมูลและหาแนวทาง

การจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์

วันที่ 14 กันยายน 2548

ณ ห้องประชุมกลุ่มต้นกล้า โรงเรียนบ้านนาใหญ่

1.วัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้

- เพื่อนำเสนอข้อมูล / ทำความเข้าใจกระบวนการทำงานวิจัยกับผู้เกี่ยวข้อง
- เพื่อร่วมกันวางเป้าหมาย และออกแบบเวทีประชุมการหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะ

อย่างสร้างสรรค์ (ร่วมฟังความคิดเห็นจากชุมชน) ในเดือนตุลาคม 2548

3. ผู้เข้าร่วมประชุม

- ทีมวิจัย	10 คน
- เพื่อนกลุ่มสืบสานฯ	3 คน
- ที่ปรึกษา	1 คน
- พี่เลี้ยง	1 คน
- ตัวแทนจากตลาด	2 คน
- พี่ๆ จากโรงพยาบาลท่าโรงช้าง	2 คน
- ผู้ปกครอง	1 คน
- ตัวแทนครูจากโรงเรียน	1 คน
รวม	21 คน

4. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

- ประชุมเตรียมงาน / ประสานผู้เข้าร่วม
- ประชุมทีมวิจัย เตรียมเนื้อหา ออกแบบการจัดประชุม
- ดำเนินการประชุม
- บันทึก / สรุปผลการประชุมเป็นเอกสาร
- สรุปบทเรียนการดำเนินกิจกรรม (ใช้กระบวนการ ARR)

5. เครื่องมือ / อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดประชุม

- การนำเสนอโดยผู้ทำงานวิจัย
- การสะท้อนความคิดเห็นจากตัวแทนผู้ปกครอง
- ทีมวิจัยนำเสนอผลที่เกิดขึ้นด้านการพัฒนาตนเอง (ตัวแทน 8 คน)
- สรุปประเด็นการพูดคุยบนกระดาน ให้ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นเป็นระยะๆ
- เปิดให้ผู้เข้าร่วมประชุมอภิปราย / แสดงความคิดเห็นเต็มที่
- การสรุปบทเรียนการดำเนินกิจกรรมแบบกระบวนการ ARR

6. เนื้อหาในการจัดประชุมครั้งนี้

- นำเสนอกระบวนการวิจัย / การเรียนรู้ของทีมวิจัยกับผู้เกี่ยวข้อง
- ร่วมกันออกแบบ / คู่มือหมาย วัตถุประสงค์ ในการจัดเวทีเพื่อหาแนวทางการ

จัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ (ร่วมกับชุมชน) เดือนตุลาคม 2548

7. เนื้อหาในเวที

เริ่มกระบวนการประชุมเวลา 13:15 – 15:30 น.

อาจารย์ที่ปรึกษา (อาจารย์จรัสศรี ไธศักดิ์) กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุม และพูดถึงวัตถุประสงค์การจัดประชุมในวันนี้ และยินดีกันอย่างยิ่งที่ทุกท่านให้เกียรติมาร่วมประชุมในวันนี้

อ.สมโพธิ พรหมพันธ์ : กล่าวต้อนรับ (ตัวแทนโรงเรียน) ผมมีความยินดีเช่นกันที่เห็นชุมชนให้ความสำคัญกับเด็กๆ และในส่วนของเด็กๆ กับการทำงานวิจัยผมก็เห็นความเอาใจจริงเอางซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น ซึ่งทางโรงเรียนก็สนับสนุนส่งเสริมให้เด็กๆทำ และหวังว่าคงจะได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอย่างนี้ต่อไป

พี่เอียง ภัสรา ฐิพันธ์ : สวัสดีค่ะ อยากให้ช่วยแนะนำตัวกันก่อนนะคะ เด็กๆ จะได้รู้จักท่านผู้ใหญ่ใจดีที่มาร่วมกันคิดวันนี้ เริ่มจากดิฉันชื่อนางสาวภัสรา ฐิพันธ์ ค่ะ เด็กๆ เรียกพี่เอียง เป็นพี่เลี้ยงที่เขามาร่วมเรียนรู้กับเด็กๆ ทีมวิจัย

คะ

เก่ง เสรี นาคสัมพันธ์ : ผมเป็นสมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ทำงานกับกลุ่มมาตั้งแต่ชั้น ม.1 ปัจจุบันเรียนอยู่ที่ โรงเรียนพูนพิทยาคม แต่ก็ยังกลับมาเรียนรู้และทำงานวิจัยร่วมกับน้องๆ ต่อครับ

แก้ว ชีรศักดิ์ ภายทอง : สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่

เอ เหมือนฝัน คงช่วย : สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่

มีม วิมลวรรณ ม่านสะอาด : สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่

มายค์ สุดาพร จันทร์ขาว : สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่

แดง รจนา ณะกุล : สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่

สาว สายพิศ ใจสิงห์ : สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่

กูก พรชัย คงคำนิ : สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่

เม็ค ชีระวัศ ธาณิรัตน์ : สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่

อิก สุกันษา มั่งมี : สมาชิกกลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่

ผิง สุภรณ์ วิชัย : สมาชิกกลุ่มสืบสานภูมิปัญญา

เม วิลาสินี วิวัชนะ : สมาชิกกลุ่มสืบสานภูมิปัญญา

เกด เกศินี จันทร์ร้อย : สมาชิกกลุ่มสืบสานภูมิปัญญา

บั้ง กาญจนา หากัน : สมาชิกกลุ่มสืบสานภูมิปัญญา

พีโชคดี สวัสดิ์โกศล : ผมโชคดี เจ้าหน้าที่ฝ่ายห้อง 5 ครับ ดูแลเรื่องการจัดการขยะของโรงพยาบาลโดยตรงดีใจที่มีโอกาสมาร่วมประชุมวันนี้ อ่านเอกสารที่น้องๆเอาไปเชิญประชุมแล้วสนใจอยากมาเรียนรู้แลกเปลี่ยนด้วยครับ

พีศุ ขวัญธา เข้มมณี : เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลท่าโรงช้างเช่นกันคะ อ่านเอกสารแล้วสนใจมากอยากมาฟัง เพราะว่าบางครั้งผู้ใหญ่ทำอะไรไม่สำเร็จ เด็กๆ ทำได้เิ่งลองมาฟังจะได้นำไปปรับใช้กับงานของป้าบ้าง

ผู้ปกครอง : ดิฉันนางสง่า นาคสัมพันธ์ เป็นผู้ปกครองของน้องเก่งคะ ติดตามงานของกลุ่มต้นกล้าผ่านการบอกเล่าของลูก และได้เข้าร่วมกิจกรรมบางตัวอยากมานั่งฟังและร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยคะ

ตัวแทนจากตลาด : ป้ามล เจ้าของตลาดคะ ยินดีและพร้อมให้การสนับสนุนคะ

พี่เอียง ภัสรา ฐพันธ์ : ถ้าอย่างนั้นก็ขออนุญาตเริ่มด้วยการให้เด็กๆ ได้เล่าสิ่งที่ผ่านมาเพื่อเป็นการทำความเข้าใจเรื่องงานวิจัยร่วมกันอีกสักครั้งนะคะ

เก่ง เสรี นาคสัมพันธ์ : ครับผมขอเล่าในส่วนความเป็นมาของกลุ่ม และความเป็นมาที่จะมาเป็นงานวิจัยขณะนี้ได้อย่างไรนะครับ กลุ่มต้นกล้าฯ ใหญ่เริ่มต้นจากการเข้าไปเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มพี่ๆ ชูวชนฯ ด้วยกิจกรรมเดินป่า

เข้าค่ายศึกษารรณะ ตอนนั้น ไม่มีเป้าหมายของกลุ่มชัดเจนเพียงให้ได้
ออกไปเรียนรู้ของนอกบ้างก็พอ ต่อมากลุ่มได้พัฒนาการขึ้นเริ่มทำ
กิจกรรมของตนเองในโรงเรียน โดยการเริ่มทำตามความสนใจ เช่น
กลุ่มสวนสัตว์น้อย เอากระดาษหน้าเดียวมาใช้ประโยชน์ เรียกว่า
สโมสรวงน้อย กลุ่มเริ่มมีเป้าหมายและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น
การพัฒนาตนเองโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อครับ ทำมาระยะหนึ่ง เกิดปัญหา
คือสมาชิกเริ่มหายไป จึงได้สรุปการเรียนรู้กันและชวนเพื่อนๆ มาคุยอีก
ครั้ง ก็ได้ทราบว่ากิจกรรมที่ทำไม่ตรงความสนใจ เริ่มเบื่อแล้วจึงไปหา
กิจกรรมอื่นทำจากนั้นพวกเราก็ได้มีการสรุปการเรียนรู้และการเดินต่อไป
ของกลุ่มคืนกล้าที่เขาตก ในการสรุปการเรียนรู้ครั้งนี้ได้ข้อสังเกต
จาก อาจารย์วิรัตน์ สารคง น่าจะร่วมค้นหาการเรียนรู้จากปัญหา
ใกล้ๆตัว พวกเราจึงกลับมาระดมความคิดกับเพื่อนสำรวจความเห็น
จากเพื่อนในโรงเรียนจนพบประเด็นปัญหาขยะนี้ละครับ ในปัจจุบัน
กลุ่มคืนกล้าใช้ประเด็นปัญหาขยะซึ่งเป็นปัญหาร่วมของทุกคน และสร้าง
การเรียนรู้ของกลุ่มคืนกล้าครับ

เหมือนฝัน คงช่วย : หนูขอเล่าในส่วนของการทำงานที่ผ่านมา แบ่งได้เป็น 3 วิธีการค่ะ

1. การจัดประชุม
2. ศึกษาเอง / สร้างความรู้
3. คู่มือองค์กรตัวอย่าง

สุกัญญา มั่งมี : การจัดประชุมที่กลุ่มได้ทำผ่านมาก็คือ

1. เวทีจัดประชุมชี้แจงโครงการ เพื่อทำความเข้าใจงานวิจัยให้มากขึ้น
จัด 2 ครั้ง เพราะงานวิจัยเป็นเรื่องใหม่ต้องทำความเข้าใจมากค่ะ
2. เวทีประชุมทีมวิจัย เป็นการมาเจอกันของพวกเรา เอากิจกรรม /
การดำเนินงานที่มีปัญหา และต้องร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข
แล้วนำไปปรับใช้ในการทำงาน บางครั้งถ้าไม่มีอะไรคุยก็เล่าปัญหา
ของตนเองให้เพื่อนฟังค่ะ
3. การฝึกอบรมการเก็บข้อมูลเรามีความรู้ไม่พอจึงเชิญ อ.นิวัตร ใต้คุ้ม
มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ ทำให้เราเข้าใจและพร้อมจะลงเก็บข้อมูล
เรื่องขยะมากขึ้นค่ะ
4. เวทีสรุปการเรียนรู้ของพวกเราที่บ้านลุงเสนอ วาริเพชร เพื่อช่วยกัน
ดูพัฒนาการของตนเอง เพื่อนๆทีมวิจัยว่าทำงานแล้วเป็นใจได้เรียนรู้
อะไรบ้าง และดูแลการดำเนินงาน / แผนการเดินต่อของงานวิจัยด้วย

เอ เหมือนฝัน คงช่วย : ในส่วนของหนูนะคะ คือ การศึกษาดูงานจากกลุ่มองค์กรตัวอย่างคะ เราได้ไปศึกษาดูงานที่ทุ่งสง จากการศึกษาดูงานทำให้ได้เห็นการจัดการ ปัญหาขยะว่าสามารถทำได้หลายรูปแบบ และที่สำคัญต้องสร้างให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมคะ อีกวิธีหนึ่งก็คือ ศึกษาบทเรียนจากกลุ่มเพื่อน ในโรงเรียนคะ ซึ่งเราพบว่าในโรงเรียนของเราที่ผ่านมาก็มีการจัดการ ปัญหาเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นสโมสรมองน้อยที่ใช้กระดาษหน้าเดียว มาสร้างเป็นกิจกรรมให้น้องๆ ชั้นประถมได้เล่น สวนสัคว์น้อยนำวัสดุ ธรรมชาติมาทำของเล่น หรือประดิษฐ์เป็นตุ๊กตา หรือของเล่นย้อนยุคคะ

วิมลวรรณ ม่านสะอาด : ในส่วนของหนูนะคะขอพูดถึง สิ่งที่เราได้ออกแบบ วางแผน เพิ่มเติมจากวิธีการศึกษาข้อมูลที่มีอยู่ในแผนการดำเนินงานคะ

- ไปดูการแยกขยะที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม เราได้ทราบว่าขยะแยกได้ เป็น 5 ประเภท 1. แก้ว 2. กระดาษ 3. เหล็ก 4. โลหะ และ 5. อลูมิเนียม

- ไปดูกองขยะชุมชน ได้เห็นของจริง เราแทบไม่อยากจะเชื่อว่าขยะเยอะ จริงๆ และได้ทราบข้อมูลว่า ขยะของโรงเรียน / ตลาดรวมกันมีปริมาณ มากถึง 1,000 ตันต่อวันเชียวกะ

- สุ่มสำรวจขยะในโรงเรียนเป็นวิธีการที่เราปฏิบัติกันจริงๆ เก็บขยะกัน จริงๆ ช่วงนั้นสะอาด แทบจะไม่มีขยะในโรงเรียนเลยนะคะ ทำการเก็บ ขยะ 7 วันแล้วนำมาแยกทำเอาเพื่อนๆ หลายคนเวียนหัวด้วยกลิ่นของขยะ กันเป็นแถวๆคะ ข้อมูลที่ได้คือปริมาณของขยะต่อสัปดาห์คือ 281 กิโลกรัม สำหรับประเภทของขยะที่พบมากที่สุดคือ ขวดแก้วและ พลาสติกมากที่สุด

พรชัย คงคำนิ : การสุ่มสำรวจในตลาดเช่นกันครับ พวกเราต้องไปเก็บขยะในตลาด แต่ใช้วิธีสุ่มสำรวจจากร้านค้า 299 ร้านครับ พบว่าขยะที่มีมากที่สุดคือขยะ อินทรีย์ พวกเศษผัก ผลไม้บปเรียนที่ได้จากครั้งที่สำรวจที่โรงเรียนคือ แยกวันเดียวหมิ่นมาก จึงนำบปเรียนมาใช้ในการสุ่มสำรวจในตลาด คือก็ปรับเปลี่ยนเป็นการแยกขยะทุกวัน

สุดาพร จันทร์ขาว : ผลที่เกิดขึ้นด้านโรงเรียน / ชุมชน

- โรงเรียนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้พวกเรามากขึ้นค่ะ ซึ่งมีคุณครูหลายท่านให้การยอมรับ และเข้าใจการทำงานของเรามากขึ้น
- ทางตลาด / ชุมชน ให้การตอบรับเป็นอย่างดี อย่างคุณลุงแล้ว คงคำยินดีจะทำห้องเสียงตามสายให้พวกเรา ถ้าจะไปใช้ประชาสัมพันธ์มองว่าการทำงานวิจัยไม่ใช่การสร้างเฉพาะงาน ต้องสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานและชุมชนด้วยค่ะ

เหมือนฝัน คงช่วย : ผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัย (ด้านตนเอง)

- มีความอดทนในการทำงาน
- เข้ามาอยู่ในกลุ่มต้นกล้าก็มีความสนใจ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยเลย
- ทำมาตั้งแต่ ม.1 เลยเข้าใจ ไม่กินน้ำอัดลม ไม่กินขนมถุง จึงรู้จักควบคุมอารมณ์ได้มากขึ้น
- ได้เปลี่ยนแปลงเรื่องอารมณ์ ช่วยเหลือเพื่อนๆ ลดขนมถุง ลดน้ำอัดลม
- กระบวนการเรียนรู้ที่ใหม่ กลุ่มสืบสาน กลองยาว

จากนั้นได้เปิดให้พูดความรู้สึกของผู้ที่เข้าร่วมประชุม

คุณ ขวัญญา แก้วมณี : ภูมิใจ ได้มากกว่าที่คิดได้จิตใจมนุษย์ รู้สึกว่ากลุ่มงานวิจัยนี้เป็นมนุษย์สร้างคุณค่าของมนุษย์ยินดีที่ได้นักเรียนที่ดี เป็นคนช่างสังเกต มีความคิดสร้างสรรค์ ยินดีกับครูด้วย และยินดีอย่างยิ่งค่ะ ที่มีส่วนร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหายะยะ

นางละมุน คงคำ : เจ้าของตลาดยิ่งเจริญกิจ ดีใจนะค่ะที่ได้มารับฟังการนำเสนอของเด็กที่นี่จะดังถึงยะไว้งานนอกเพิ่มขึ้นด้วย จะทำให้ดีขึ้นดี และยินดีให้ความร่วมมือในทุกด้านค่ะ

จากนั้นได้ร่วมกันมองเป้าหมายของเวทีนำเสนอข้อมูลและแนวทางการจัดการปัญหายะยะอย่างสร้างสรรค์และผู้เข้าร่วมเวที

เป้าหมาย

1. เพื่อเป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ กระบวนการ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัยของกลุ่มต้นกล้านาใหญ่
2. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการร่วมกันคิด หาแนวทางในการแก้ไขปัญหายะยะอย่างสร้างสรรค์

ผู้เข้าร่วม

1. อบต.	1 คน
2. ตลาด	3 คน
3. กำนัน	1 คน
4. สารวัตรกำนัน	1 คน
5. ตำรวจ	2 คน
6. กรรมการโรงเรียน	2 คน
7. ผู้ปกครอง	5 คน
8. พระ	5 รูป
9. พนักงานในโรงงาน	10 คน
10. ศูนย์อนามัยท้องถิ่น	1 คน
11. เพื่อนเครือข่าย	15 คน
12. สื่อท้องถิ่น	1 คน
13. โรงเรียนสุวรรณโกฏิ นักเรียน 2 คน ครู	1 คน
14. พี่ชุมชน	8 คน
15. ผู้อำนวยการ / คณะครู / นักเรียนโรงเรียนบ้านนาใหญ่	20 คน
16. เจ้าของบริษัทภัยสิ่งแวดล้อม	1 คน
17. บริษัทปิโตรเคมี	2 คน
18. ผู้ใหญ่ใจดี ทีมประชาคมสุราษฎร์ฯ	10 คน
19. โรงพยาบาล / อสม.	2 คน
20. พี่ๆสกว.	2 คน
21. ทีมผู้ใหญ่อาวูโสในชุมชน	2 คน
23. ทีมวิจัย	14 คน
ประมาณผู้เข้าร่วมทั้งหมด	80 คน

การประสานงาน

- ผู้เข้าร่วม
- สถานที่ (ที่แก้ว ธีระศักดิ์ ภายนอก + ที่แก่ง เสรี นาคสัมพันธ์)
- อาหาร / น้ำดื่ม (แดง รจนา ณะกุล)
- อุปกรณ์ / สื่อ / โครงการ / สื่อ PowerPoint ,บอร์ดสีขา 5 ตัว , เครื่องเสียง , นิทรรศการ (พี่เอียง ภัสรา รู้พันธ์ พี่ปู วลัยพร ทองจันทร์ และทีมวิจัย)

- นิทรรศการ (เอ เหมือนฝัน คงช่วย)
- ป้ายเวที (ครูจิบ อาจารย์จอร์จรี ไร่เด็ก)
- เอกสารประกอบการประชุม (พีเอียง ภัสรา ไร่พันธ์)
- การแสดง (ครูสุปราณี ไร่สิทธิ์ ช่วยฝึกซ้อมให้)

1. หนังสือคง
2. กลองยาว

ประสานงานผู้เข้าร่วม

นายเสรี นาคสัมพันธ์ ประสานงานโรงพยาบาล, นายบัญชา สงฤทธิ์, โรงเรียนวัดนาควาส,
โรงเรียน สุวรรณโกฏ

นายธีระศักดิ์ ภายทอง ประสานงานนายสมหมาย, ลุงไสว สมบัติแก้ว

ค.ญ.เหมือนฝัน คงช่วย ประสานงานสารวัตรกำนัน (นายสมชัย สายริน), กรรมการโรงเรียน
(นายชรอง เหล็กกล้า, นายโสพล ใจชื่น)

ค.ญ. วมลวรรณ มานะสะอาดและเพื่อนๆ ประสานงานคณะครู (ปรีญาอ.จอร์จรี ไร่เด็ก)

ภัสรา ไร่พันธ์ ประสานงานสื่อท้องถิ่น, คุณพิรพงษ์ สังข์ทอง

รัตนา ชูแสง ประสานงานคณะประชาคม จ.สุราษฎร์ธานี, เพื่อนๆทำชนะ, ครูโหมทัย,
กลุ่มเยาวชนคลองน้อย, สกว,

วลัยพร ทองจันทร์ ประสานงานโรงงาน / บริษัท , ใบลงทะเบียน

อ.จอร์จรี ไร่เด็ก ประสานงานหน่วยงานราชการ, นายอำเภอ, ผู้อำนวยการเขตการศึกษา,
ครูประเสริฐ เครือหงส์

ค.ญ.รจนา ณะกุล ประสานงานท่านผู้อำนวยการ คุณครูสมโพธิ, ดำรง แม่คำพ่อคำ(ตลาด)

กระบวนการ

เริ่ม 09:00 น. (ภาคเช้า)

เวลา 09:00น. ลงทะเบียน
ชี้แจงความเป็นมาของเวที / ทำอะไร
09:30น. การแสดง หนังสือคง / / แนะนำตัว

09:50น. นำเสนองานวิจัยของกลุ่ม PowerPoint
เสียงสะท้อนจากผู้ปกครอง / ภาพความฝันต่อโรงเรียน / ตลาด
และเปิดให้แสดงความคิดเห็น

12.00 -13.00น. พักรกลางวัน

ภาคบ่าย เริ่มเวลา 13.00น. การแสดงกลองยาว

13:20น. แบ่ง 2 กลุ่มใหญ่ หาแนวทางจัดการปัญหาขยะ

14:45น. นำเสนอ ร่วมกันสรุปช่วยกันเพิ่มเติม / วิพากษ์วิจารณ์

15:30น. ปิดการประชุม

8. ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

- จัดประชุมนำเสนอข้อมูลจากการทำงานวิจัย และร่วมกันหาแนวทางจัดการปัญหาขยะ ในวันที่ 10 ตุลาคม 2548 (อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงวัน เวลา อีกครั้ง) ซึ่งจะจัดขึ้นที่วัดนาควาส ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

9. ปัญหาอุปสรรค

- ผู้เข้าร่วมประชุมมาช้ากว่ากำหนดเวลา เนื่องจากติดภารกิจหลายด้าน ทำให้เวลาในการพูดคุย ประชุม มีเวลาน้อยการลงรายละเอียดในออกแบบในกระบวนการต้องมีการไปร่วมคิดช่วยมองเพิ่มเติมอีกครั้ง

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม สรุปการประชุมโดยใช้กระบวนการ AAR

1. เป้าหมายในการจัดกิจกรรม

- เพื่อนำเสนอข้อมูล / ทำความเข้าใจกระบวนการทำงานวิจัยกับผู้เกี่ยวข้อง
- เพื่อร่วมกันวางแผนเป้าหมาย และออกแบบเวทีประชุมการหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ (ร่วมฟังความคิดเห็นจากชุมชน) ในเดือนตุลาคม 2548

2. กระบวนการ

- จัดประชุมย่อย ล้อมวงคุยกันอย่างเป็นกันเอง
- นำเสนอกระบวนการเรียนรู้ของทีมวิจัยต่อที่ประชุม
- ทุกคนได้พูดคุยแสดงความคิดเห็นหลังจากนำเสนอ
- ใช้กระบวนการ AAR สรุปหลังจากจัดประชุม

3.กลุ่มผู้เข้าร่วม

มีความเหมาะสม มีสัดส่วนผู้เข้าร่วมที่นอกเหนือจากทีมวิจัย ดังนี้

- ทีมวิจัย	10 คน
- เพื่อนกลุ่มสืบสานฯ	3 คน
- ที่ปรึกษา	1 คน
- พี่เลี้ยง	1 คน
- ตัวแทนจากตลาด	2 คน
- พี่ๆ จากโรงพยาบาลท่าโรงช้าง	2 คน
- ผู้ปกครอง	1 คน
- ตัวแทนครูจากโรงเรียน	1 คน
รวม	21 คน

4.สิ่งที่เกิด / ทำไมถึงเกิดขึ้น (เหตุปัจจัยอะไรที่ทำให้เกิดขึ้น)

สิ่งที่เกิดขึ้น	ทำไมถึงเกิด
- ผู้เข้าร่วมประชุมเกิดความเข้าใจ และซาบซึ้งกับ การนำเสนอกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะ ช่วงการนำเสนอผลที่เกิดขึ้นด้านตนเองและชุมชน - ได้ความเข้าใจและความร่วมมือจากทางตลาดยัง เจริญกิจ โรงพยาบาลท่าโรงช้าง ผู้ปกครอง และ ทางโรงเรียนมากขึ้น	- ทีมวิจัยนำเสนอให้เห็นภาพกระบวนการเรียนรู้ จากการทำงานวิจัยที่ผ่านมา โดยเฉพาะช่วง การเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงในตนเอง ผู้ปกครองได้สะท้อนผลการเปลี่ยนแปลงไปของ ลูกหลังจากเข้ามาเรียนรู้ในกระบวนการวิจัยและ การทำกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อน - เจ้าของตลาดยังเจริญกิจแสดงความยินดี และจะ ให้การสนับสนุนเรื่องสื่อเสียงตามสายรวมถึง ความร่วมมือด้านอื่นเพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ถูกฝ่าย ต้องร่วมมือกัน

สิ่งที่เกิดขึ้น	ทำไมจึงเกิด
- ได้เป้าหมาย กระบวนการ ผู้เข้าเวทีการนำเสนอ งานวิจัย และหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์	- ส่วนเจ้าหน้าที่จากทางโรงพยาบาล ด.ท่าโรงช้างยินดีจะให้การสนับสนุนทุกเรื่องที่จะเป็นการหนุนเสริม และร่วมมือกับทีมวิจัย - ผู้เข้าร่วมประชุมที่หลากหลายซึ่งสามารถช่วยเสนอแนะ และเพิ่มมุมมองที่มีประโยชน์ต่อการเปิดเวทีนำเสนอ งานวิจัย และหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ เช่น 1.เสนอให้มีการแสดงความคิดเห็นจากเพื่อนๆ ในโรงเรียนเพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมจากเพื่อนที่นอกเหนือจากทีมวิจัย - เสนอให้มีการเชิญ นายอำเภอขุนพิณ ให้เกียรติเข้าร่วมในเวทีฯ เพื่อเป็นการขยายแนวคิดระดับผู้บริหารที่สูงขึ้น - จัดเวทีฯ ให้มีบรรยากาศการเป็นกันเองอย่างการประชุมในครั้งนี้ จะทำให้การประชุม เป็นการมาพบพูดคุย และสามารถระดมความคิดเรื่องที่สำคัญๆ ออกมาได้มากกว่าบรรยากาศเป็นทางการหรือเป็นวิชาการ

5.บทเรียนที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

- การขยายความร่วมมือ และสื่อสารกับ โรงเรียน และชุมชนให้มากขึ้นทำให้เกิดแนวร่วมในการทำงาน

- ทีมวิจัยต้องคิดต่อเรื่อง วัน เวลา ที่นัดหมายกับผู้เข้าประชุมอีกครั้ง เพราะผู้เข้าร่วมหลายท่านมีภารกิจหลายด้านทำให้ล้มเวลาในการนัดหมายประชุม

6.การขยายผลต่อ / แผนงานในระยะต่อไป

- ประชุมเตรียมงานในวัน 20 กันยายน 2548 ณ ห้องประชุมกลุ่มคันกล้า

-เวทีการนำเสนอ งานวิจัย และหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์

7.บรรยากาศในการจัดประชุม

- บรรยากาศในการจัดประชุมมีความเหมาะสมเป็นกันเอง มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 21 คน ซึ่งเป็นการประชุมวงเล็กๆจึงทำให้มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันทั่วถึง และผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ได้ศึกษาเอกสารมาก่อน นอกจากนั้นบางท่านมีการติดตามการทำงานของกลุ่มต้นกล้ามาใหญ่มาโดยตลอดด้วย

8. การจัดการ

- อาหาร สมาชิกในทีมวิจัยช่วยกันทำอาหารว่างมาทานกันเอง ได้ฝึกความ ร่วมมือ และการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบด้วย
- สถานที่ จัดประชุมที่ห้องประชุมต้นกล้า โรงเรียนบ้านนาใหญ่ เหมาะสมสำหรับการประชุมในครั้งนี้เพราะเป็นการประชุมจำนวนผู้เข้าร่วมไม่มากนัก พูดคุยกันได้อย่างทั่วถึง
- งบประมาณ มีความเหมาะสม ใช้จ่ายไปทั้งสิ้น 950 บาท

9. ข้อเสนอแนะและข้อควรปรับปรุง

- ควรมีการนัดหมายเวลาที่ชัดเจน และใช้เวลาในการประชุมกับผู้เข้าร่วมได้รับทราบเพื่อให้การดำเนินการประชุมเป็นไปตามกำหนดการที่วางแผนไว้
- การจัดบันทึกการประชุม สมาชิกในทีมวิจัยทุกคนควรจะมีการบันทึกรายบุคคลด้วย นอกเหนือจากบันทึกการประชุมของงานวิจัยทุกครั้ง เพื่อจะเป็นการฝึกการสรุป การจับประเด็น และฝึกการเขียนของแต่ละคนไปด้วย

เวทีนำเสนอผลการวิจัย และหาแนวทางการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์

วันที่ 5 ตุลาคม 2548

ณ วัดนาควาส ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

1.ความคาดหวังในการจัดประชุมครั้งนี้

- เพื่อนำเสนอผลการศึกษาข้อมูล / กิจกรรมในโครงการวิจัยของกลุ่มเยาวชน
- เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน
- เพื่อร่วมหาแนวทางในการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์โดยกลุ่มเยาวชนและชุมชน

หมายเหตุ...การจัดประชุมในครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก
โครงการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาสังคมในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.ผู้เข้าร่วมในการประชุม จำนวน 80 คน ซึ่งประกอบไปด้วย

- ทีมวิจัยกลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่
- องค์การส่วนตำบลท่าโรงช้าง
- เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลท่าโรงช้าง
- พ่อค้า แม่ค้า / เจ้าของตลาดยิ่งเจริญกิจ
- บริษัท / โรงงานอุตสาหกรรมในเขตชุมชน
- คณะครูในโรงเรียน / เครือข่าย / กรรมการสถานศึกษา

- ผู้นำชุมชน / ผู้ปกครองนักเรียน
- เจ้าหน้าที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- เครือข่ายเพื่อนเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ผู้นำทางศาสนาในชุมชน (พระ)
- กลุ่มเยาวชนต้นกล้านาใหญ่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่
- ผู้ประสานงานสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โครงการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาสังคมในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ท่านปลัดอาวุโส อำเภอพุนพิน

4. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

- ประชุมวางแผนเตรียมการดำเนินงาน
- ติดต่อประสานงาน
- ทีมวิจัยประชุมเตรียมความพร้อม
- ดำเนินการประชุม
- บันทึก / สรุปผลการประชุม
- ทีมวิจัยสรุปบทเรียนการดำเนินงาน ใช้กระบวนการAAR

5.เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

- ทีมวิจัยนำเสนอกระบวนการวิจัยที่ทำผ่านมาให้ที่ประชุมได้รับทราบ โดยใช้ Power point ช่วยลำดับกระบวนการ
- ผู้ปกครองสะท้อนความรู้สึก ความคิดเห็น ต่อการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นของลูกๆ
- ระดมความคิด และร่วมกันหาแนวทางการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ในวงใหญ่
- สรุปประเด็นในการพูดคุย นำเสนอให้เห็นทันทีในกระดาน (ใช้ทั้งที่แบบเป็นหัวข้อ และ mind mapping)

6. เนื้อหาในการจัดประชุม

- นำเสนอผลการศึกษาข้อมูล / กิจกรรมในโครงการวิจัยของกลุ่มเยาวชนต้นกล้านาใหญ่
- หนทางในการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยกลุ่มเยาวชนและชุมชน

7. เนื้อหาในการจัดประชุม

เริ่มกระบวนการเวทีภาคเช้าเวลา 9.30 น.

เริ่มพิธีเปิด กล่าวรายงาน โดยเด็กหญิงสุภาพร จันทร์ขาว

เยาวชนต้นกล้าंनाใหญ่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ได้จัดทำโครงการวิจัยศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ ระยะที่ 1 โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค สำหรับประเด็นของงานวิจัยเกิดขึ้นจากกลุ่มเยาวชนต้นกล้าंनाใหญ่ ได้ร่วมกันระดมปัญหาภายในโรงเรียน ซึ่งมีข้อสรุปร่วมกันว่าปัญหาที่ควรแก้ไขเร่งด่วน คือ ปัญหาขยะ เยาวชนกลุ่มต้นกล้าंनाใหญ่จึงได้ร่วมกันศึกษาหาแนวทางในการจัดการขยะโดยบทบาทของกลุ่มเยาวชน มีการวางแผนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและดำเนินการตามแผนอย่างต่อเนื่อง ขณะนี้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์ของขยะ คือ ชนิด ปริมาณ ประเภท สาเหตุที่มา การจัดการขยะภายในโรงเรียนและตลาด ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้มาจากกระบวนการเรียนรู้ที่มีการสำรวจ ทำแบบสัมภาษณ์สอบถาม การประชุมอบรม การศึกษาบทเรียนของกลุ่มกิจกรรมด้าน ปัญหาขยะภายใน/ภายนอกโรงเรียน และการศึกษาดูงานจากหน่วยงาน/บริษัทที่มีการจัดการปัญหาขยะที่ดี ซึ่งในช่วงระยะของการดำเนินการได้มีการประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน พ่อค้า-แม่ค้าเจ้าของตลาด ร้านค้า ผู้นำชุมชน อบต.ท่าโรงช้าง โรงพยาบาลท่าโรงช้าง เยาวชนและคนในชุมชน ซึ่งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ผลจากการดำเนินการวิจัยในระยะแรก ทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาขยะภายในโรงเรียนและชุมชนดังที่กล่าวมา ทางกลุ่มเยาวชนต้นกล้าंनाใหญ่จึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีต่างๆในชุมชน ร่วมจัดเวทีการหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำเสนอข้อมูล และสร้างการมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาขยะของทุกฝ่ายในชุมชนต่อไป

สำหรับวัตถุประสงค์การจัดการประชุมในวันนี้คือ

1. เพื่อนำเสนอผลการศึกษาข้อมูล / กิจกรรม ในโครงการวิจัยของกลุ่มเยาวชนต้นกล้าंनाใหญ่
2. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน
3. เพื่อร่วมหาแนวทางในการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์โดยกลุ่มเยาวชนและชุมชน

ซึ่งการจัดประชุมในครั้งนี้ ทางกลุ่มได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงาน กลุ่มต่างๆดังต่อไปนี้ คณะครู โรงเรียนบ้านนาใหญ่,โรงพยาบาลท่าโรงช้าง,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค ,สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 จ.สุราษฎร์ธานี, โครงการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาสังคมในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจ.สุราษฎร์ธานี, องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง , ตลาดยิ่งเจริญกิจ กม.18 (คุณลุงแก้ว, คุณป้ามด, พ่อค้า - แม่ค้า) , ท่านเจ้าอาวาสวัดนาควาส (เอื้อเพื่อสถานที่ การจัดประชุม) ,ผู้ใหญ่สมหมาย คณะ อสม.หมู่ 4 (ช่วยจัดเตรียมหาอาหาร) , บริษัทหาดทิพย์จำกัด มหาชน

(เอื้อเฟื้อน้ำดื่ม),ร้านคือน้ำแข็งหลอด ก.ม.18 (เอื้อเฟื้อน้ำแข็ง)

กล่าวเปิดงานโดยท่านปลัดอาวุโส อำเภอพนมพิณ จ.สุราษฎร์ธานี

ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาใหญ่.

คณะกรรมการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ท่านผู้มีเกียรติ นักเรียน และเยาวชนทุกท่าน

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติเป็นอย่างยิ่งที่ได้มา เป็นประธานเปิดเวทีประชุมเพื่อหาแนวทาง “การจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์” ซึ่งจัดขึ้นโดยกลุ่มเยาวชนต้นกล้านาใหญ่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และโครงการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาสังคมในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี พร้อมด้วยภาคีความร่วมมือทั้งภายในและนอกชุมชนดังที่กล่าวมาแล้ว

การทำงานวิจัยของกลุ่มเยาวชนซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากความตระหนักถึงปัญหาร่วมกันของเยาวชนและชุมชน ทำให้เกิดการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะการลงมือปฏิบัติการรวบรวมข้อมูลด้วยกระบวนการที่หลากหลายอย่างเป็นขั้นเป็นตอน นับเป็นประเด็นที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมศักยภาพ เอื้ออำนวยให้เยาวชนได้เติบโตทั้งทางด้านความคิดและจิตใจ

ที่สำคัญ เด็กๆยังสามารถทำงานได้มากยิ่งขึ้น ด้วยการสนับสนุนส่งเสริมจากหลายๆฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ซึ่งขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ สำหรับแนวทางการสร้างสรรค์สังคมอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะได้รับผลประโยชน์ถึงสองด้านด้วยกัน ได้แก่ การเตรียมพร้อมสำหรับการสร้างสรรค์คนรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการดูแลชุมชนได้ต่อไป และการเริ่มต้นเพื่อการจัดการปัญหาของชุมชนโดยใช้ความรู้ควบคู่ไปกับการลงแรงร่วมใจกันในเส้นทางสร้างสรรค์ที่แม้จะยังต้องฟันฝ่าอุปสรรคอีกหลายประการแต่คงไม่เกินกำลังของลูกหลานและชาวท่าโรงช้างที่ได้ส่งสมคุณงามความดีและมีความตั้งใจจริง สืบกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ข้าพเจ้าขออวยพรคุณพระรัตนตรัยตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ท่านเคารพนับถือ ได้คลบคลานเกื้อหนุนให้ก่อเกิดพลังแห่งความสำเร็จในกิจการงานในครั้งนี้และโอกาสต่อไป พร้อมด้วยความสุขความเจริญของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ร่วมกันสนับสนุนเยาวชนด้วยความตระหนักในบทบาทอันสำคัญเช่นนี้

ข้าพเจ้าขอเปิดงาน เวทีประชุมเพื่อหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ ณ โอกาสนี้

เริ่มการนำเสนอ (โดยทีมวิจัย) คำเนินการพูดคุย โดยนายเสรี นาคสัมพันธ์

ความเป็นมา

นายเสรี นาคสัมพันธ์ : กลุ่มต้นกล้านาใหญ่เกิดจากการที่มีสมาชิกบางส่วนเข้าร่วมกิจกรรมกับที่ ๆ กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ ช่วงแรกไม่ได้มีเป้าหมายชัดเจนนักเพียงแต่ให้มีกิจกรรมที่

ได้เรียนรู้นอกห้องเรียนบ้าง หลังจากนั้นจนเกิดกลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ภายใต้โครงการสโมสรมี้องน้อย กิจกรรมที่ผ่านมา คือ กิจกรรมเรียนรู้ที่บ้านเพื่อน สโมสรมี้องน้อย สวนสัตว์น้อย กระดาษแปลงร่าง จนเกิดเป็นกลุ่มต้นกล้านาใหญ่

การพัฒนาโจทย์วิจัยจากหลายเวทีทำให้กลุ่มต้นกล้านาใหญ่ ใช้โจทย์วิจัยภายใต้โครงการศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

เด็กชายธีระศักดิ์ ภายหลัง กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ตามแผน กิจกรรมที่ 1 เป็นกิจกรรมที่มาร่วมกันทำความเข้าใจงานวิจัย มีการจัด 2 ครั้งด้วยกัน เพราะงานวิจัยเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ โดยเฉพาะการทำความเข้าใจจากกระบวนการทำงาน ในครั้งที่ 1 เป็นการมารู้จัก การวิจัยโดยมีพี่อืด (รัตนา ชูแสง) เป็นผู้ร่วมคุยด้วย เด็กๆ ได้รู้จักงานวิจัยมากขึ้นว่าเป็นกระบวนการที่เด็กๆ สามารถทำได้ ที่สำคัญยังเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ร่วมแก้ปัญหาของโรงเรียนชุมชนไปด้วย

ในครั้งที่ 2 เป็นการนำเอาเป้าหมายโครงการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการทำงาน มาคุยลงรายละเอียด และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน พร้อมกับแบ่งหน้าที่ในการทำงานอย่างทั่วถึง ทั้ง 2 ครั้ง ใช้สถานที่ในการประชุมที่บ้านหัวหน้าโครงการ (พี่เอียง ภัสรา ฐพันธ์) เพราะเด็กๆ อยากได้บรรยากาศพูดคุยสบายๆ อบอุ่น นอกจากนั้น เด็กๆ ยังได้ช่วยกันทำอาหารกินเองด้วยซึ่งนอกเหนือจากการทำงานวิจัยแล้ว ยังได้ฝึกเรื่องการจัดการ เช่น การทำอาหาร การประสานงานกับเพื่อน ดำเนินการพูดคุย และการบันทึกการประชุม

เด็กหญิงเหมือนฝัน คงช่วย กิจกรรมที่ 2 ศึกษาข้อมูลบริบทโรงเรียน ชุมชน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องขยะ (ชนิด ปริมาณ ที่มา สภาพขยะ) มีทั้งหมด 4 กิจกรรมด้วยกัน

1. กิจกรรมไปดูการแยกขยะที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม

เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้วางไว้ในแผนงานวิจัยแต่เป็นวิธีการที่ทีมงานวิจัยจะได้ทราบประเภทของขยะ เพราะทีมวิจัยอยากทราบว่าประเภทของขยะมีอะไรบ้าง โดยครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากคุณพิระพงษ์ สังข์ทอง เจ้าของบริษัท ใช้เวลา 1 วันในการแลกเปลี่ยนและรู้จักประเภทของขยะ ซึ่งการศึกษาที่บริษัท รักษ์สิ่งแวดล้อมในครั้งนี้ได้ฟังการบรรยายถึงที่มาของขยะ การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า จากคุณพิระพงษ์ สังข์ทอง เจ้าของบริษัท จากนั้นได้ดูประเภทของขยะ ทำให้รู้จักประเภทของขยะมากขึ้นว่าขยะ มีประเภท กระดาษ พลาสติก โลหะ อลูมิเนียม และขวดแก้ว และเป็นความรู้ที่จะนำไปใช้ในการสำรวจและทำแบบสอบถามในตลาดต่อไป ในการไปดูการแยกขยะครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลจากการสรุปร่วมกันของสมาชิกว่าปัญหาขยะต้องเริ่มต้นแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ คือเริ่มจากการสร้างจิตสำนึก การรู้จักใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและรู้คุณค่า

2. กิจกรรมไปลุยกองขยะ หลังจากได้ไปพูดคุยกับ อบต. เรื่องโครงการงานวิจัยที่กำลังทำอยู่เพื่อขอความร่วมมือ และข้อมูลจาก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง จึงทำให้ได้รับทราบข้อมูลจากการบันทึกสถิติขยะในชุมชนไว้ คือ ปริมาณของขยะในตลาดของชุมชนวันละ 1,000-2,000 กิโลกรัม ส่วนใหญ่เป็นขยะเปียก (เศษผัก ผลไม้) ปริมาณ 700 กิโลกรัม ส่วนอีก 300-500 กิโลกรัม เป็นเศษพลาสติกและขยะมีพิษ ส่วนปริมาณขยะในโรงเรียนบ้านนาใหญ่วันละ 1,000 กิโลกรัม ส่วนใหญ่เป็นขยะพลาสติกและถุงขนม

จากข้อมูลที่ได้จาก อบต. ตำบลท่าโรงช้าง ทำให้อยากจะไปดูที่ทิ้งขยะของชุมชน ซึ่งการทำกิจกรรม ในครั้งนี้การเตรียมการซึ่งเริ่มตั้งแต่การประชุมในที่งานวิจัย เพื่อคุยกันเรื่องวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมลุยกองขยะ รวมถึงหน้าที่ในการประสานงานกับทาง อบต., เจ้าหน้าที่เก็บขยะของอบต., การเตรียมเนื้อหาที่จะซักถามแลกเปลี่ยนกับทีมวิทยากร ทีมจดบันทึก/สรุปกิจกรรม, อาหาร

ทำให้ทราบการจัดการขยะของ ทาง อบต. ว่าไม่มีการแยกขยะก่อนกำจัด และถึงขยะที่จัดไว้สำหรับประชาชนไม่เพียงพอ ที่ทิ้งขยะรวมก็ไม่มีการฝังกลบ และกิจกรรมนี้ยังได้ฝึกการประสานงานกับภายนอกด้วย

3. กิจกรรมแบบสอบถามและสุ่มสำรวจปริมาณ ประเภทของขยะในโรงเรียน

เป็นกิจกรรมที่วางแผนไว้เพื่อสำรวจและศึกษาปริมาณขยะ ประเภทของขยะในโรงเรียนและตลาดก่อนที่จะทำแบบสอบถามนั้น ในทีมงานวิจัยได้มีการวางแผน และแบ่งหน้าที่เพื่อศึกษาข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องขยะ โรงเรียน และชุมชนตำบลท่าโรงช้าง โดยการแบ่งหน้าที่กันสัมภาษณ์เพื่อน ผู้นำชุมชน และแม่ค้าในตลาดชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปแล้วออกแบบแบบสอบถามที่จะสำรวจความคิดเรื่องขยะและข้อมูลเกี่ยวกับขยะได้ง่ายขึ้น แต่ก็ต้องใช้เวลาในการคุยทำความเข้าใจกันไม่น้อยกว่า 10 ครั้ง ซึ่งทีมวิจัยได้สะท้อนว่าเขาได้เรียนรู้เรื่องการทำแบบสอบถามอย่างแจ่มชัดขึ้น จากที่ไม่เคยมีความรู้เรื่องนี้เลย และนอกจากนั้นการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ยังเป็นการได้ทราบบริบทของ โรงเรียน และชุมชน อีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมทีมงานวิจัย และเชิญอาจารย์นิวัตร์ ไช้เค็กิม มาช่วยวิเคราะห์แบบสอบถามว่าเหมาะสมครอบคลุมกับข้อมูลที่ต้องการหรือไม่ โดยการจัดประชุมครั้งนี้ทำให้กลุ่มค้นคว้าได้พบวิธีการได้มาซึ่งข้อมูล ที่จะทราบปริมาณขยะได้อย่างแน่ชัดมากขึ้นคือวิธีการสุ่มสำรวจ สมาชิกทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลขยะจริง ไม่ใช่แค่สังเกตการณ์สุ่มสำรวจตามแผนที่วางไว้ ใช้เวลาในการสุ่มสำรวจ 1 สัปดาห์ และแบ่งหน้าที่ในการเก็บขยะในโรงเรียนทั้งหมด ทั้งที่ในถังขยะและนอกถังขยะ การสุ่มสำรวจสร้างความร่วมมือกับน้องในโรงเรียนได้เยอะมาก น้องๆ ระดับประถมช่วยเก็บขยะกับพี่ทีมงานวิจัยทุกวัน เป็นภาพความประทับใจของทีมงานวิจัยอย่างยิ่ง และผลจากการสุ่มสำรวจพบว่า ปริมาณขยะ / สัปดาห์ มีน้ำหนัก 281 กิโลกรัม ขยะที่พบมากที่สุดคือ พลาสติก ถุงขนมและขวดแก้วสีใส ซึ่ง

ขยะประเภทพลาสติกมาจาก ขวดนม และแก้วน้ำอัดลม วิธีการเบื้องต้นที่มีการพูดคุยกันในวัน
สรุปผล คือ รับขยะประเภทขวดแก้วเพื่อนำไปขาย และนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการทำ
สำรวจเสนอหน้าเสาธง เพื่อเป็นข้อมูลกับเพื่อน และครูในโรงเรียน

4. กิจกรรมกลุ่มสำรวจขยะและทำแบบสอบถามในตลาดชุมชน

เป็นกิจกรรมที่ศึกษาและสำรวจปริมาณขยะในตลาดยิ่งเจริญ ซึ่งเป็นตลาดของชุมชน
โดยใช้วิธีการกลุ่มสำรวจ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ และทำแบบสอบถามควบคู่กันไปก่อนลงมือสำรวจ
ขยะในตลาด ได้เข้าไปพูดคุยทำความเข้าใจในกิจกรรมที่จะทำให้เจ้าของตลาด (คุณลุงแก้ว คงคำ)
เข้าใจและรับฟังข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้ความร่วมมือเต็มที่ เช่น จะสนับสนุนเรื่องเสียงตามสายใน
ตลาดให้ดังๆ มาใช้เป็นการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เกี่ยวกับเรื่องขยะ จะจัดทำที่ทิ้งขยะของตลาด
ให้ดีขึ้นและจัดหาถังขยะเพิ่มเติม นอกจากนั้นยังเห็นด้วย และชื่นชมในสิ่งที่เด็กๆ ทำงานวิจัย
เพื่อเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาโรงเรียนและชุมชนของตนเอง ลุงแก้วคิดว่า น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่
มีการทำตัวอย่างให้เห็นจากเด็กๆ

จากการกลุ่มสำรวจขยะเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ทำให้ได้ทราบปริมาณขยะใน 1 สัปดาห์มีถึง
7,450 กิโลกรัม ส่วนใหญ่เป็นขยะประเภทขยะเปียกขยะอินทรีย์ รองลงมาคือขยะประเภท
พลาสติก ซึ่งยังไม่เห็นการจัดการขยะของตลาดนอกเหนือจากการรอรถไปเก็บเพียงอย่างเดียว

ค.อ.สุกัญญา มั่งมี กิจกรรมที่ 3. อบรมเรื่องวิธีการเก็บข้อมูล เป็นการจัดประชุมเพื่อให้
ทีมงานวิจัยได้ทำความเข้าใจ และเป็นการเพิ่มความรู้เรื่องการเก็บข้อมูลมากขึ้น โดยใน
การฝึกอบรมครั้งนี้มี ครูอุ๊ต (อาจารย์นิวัตร ไช้เด็กัม ผู้ประสานงานโครงการการพัฒนาหน่วย
สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ช่วยเป็นวิทยากร
จากการอบรมทำให้เข้าใจเรื่องวิธีการเก็บข้อมูลมากขึ้น ในการเก็บข้อมูลนั้น สิ่งสำคัญคือ การมี
เป้าหมายที่ชัดเจน การมีท่าทีที่สุภาพอ่อนน้อม แต่งกายสุภาพสะอาด เตรียมเครื่องมือใน
การเก็บข้อมูล เช่น เครื่องบันทึกภาพ และเสียงสมุดบันทึกนอกจากนี้การมีหัวใจที่จะได้เรียนรู้
ตลอดเวลา ซึ่งทางทีมวิจัยได้นำเอาความรู้ที่ได้มาปรับและประยุกต์ ในการเก็บข้อมูลในโรงเรียน
และตลาด

นายธีระศักดิ์ ภายหลัง กิจกรรมที่ 4.ศึกษาบทเรียนเรื่องขยะจากกลุ่มเพื่อน และโรงเรียน
เป็นการจัดประชุมเพื่อศึกษาบทเรียนการจัดการปัญหาขยะที่ผ่านมาของกลุ่มเพื่อน ในโรงเรียน
บ้านนาใหญ่ ซึ่งในการจัดประชุมในครั้งนี้ได้จัดขึ้นที่บ้านของหัวหน้าโครงการฯ

กลุ่มที่เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มสืบสานภูมิปัญญา, กลุ่มสโมสรน้องน้อย ,
กลุ่มกระดาศแปลงร่าง กลุ่มขนมไทย, กลุ่มสวนสัตว์, กลุ่มรักการอ่าน และกลุ่ม อบ.น้อย

ในการจัดประชุมครั้งนี้ทำให้ทราบการจัดการปัญหาขยะของกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่ใช้วิธีการ
นำขยะมาใช้ประโยชน์ เช่น ทำกระดาศ ทำของเล่น มีบางกลุ่ม เช่น ขนมไทยที่จัดการขยะ
แบบแก้ที่ต้นเหตุ คือ การแก้ปัญหาขยะโดยการลด ละ เลิก การบริโภคอาหารที่จะทำให้

สร้างขยะ และได้มีการทำขนมไทยกินกันเอง

ค.อ.สุกัญญา มั่งมี กิจกรรมที่ 5 ประชุมสรุปงาน วิเคราะห์ข้อมูล หาแนวทางการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์

5.1 กิจกรรมสรุปการเรียนรู้ของสมาชิกในทีมวิจัย เป็นการช่วยตรวจสอบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะมีอยู่ในทุกกระบวนการ และทุกกิจกรรมที่ผ่านมา แต่กิจกรรมนี้เป็นการมาทบทวนกันอย่างกันอย่างจริงจัง จากการทํางานวิจัยได้เรียนรู้เรื่องการจัดการเวลาเพราะต้องประชุมบ่อยต้องทำกิจกรรมวันหยุดบ่อยสามารถจัดการเวลาได้ดีขึ้น ว่าเวลาไหนควรทำอะไร ได้เรียนรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรบริโภค เพื่อนสมาชิกในทีมวิจัยส่วนใหญ่ ลด ละ เลิก ขนมถุง และน้ำอัดลมได้มากขึ้น ได้เรียนรู้เรื่องการวางแผน การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน และสรุปการเรียนรู้ทุกครั้ง ได้เรียนรู้เรื่องการทำงานกับเพื่อนต้องรับฟังและมีน้ำใจรู้จักให้อภัย พุดคุยกัน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ได้ฝึกฝนตนเองเรื่องความอดทน การจดบันทึก การสื่อสารกับเพื่อนต่างกลุ่มและการประสาน กับคนภายนอกมีความใจเย็นมากขึ้น เท้าตันกับอารมณ์โกรธได้มากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับเด็กๆนั้น ทำให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาคน

5.2 กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สำหรับกิจกรรมนี้เราได้จัดถึงสองครั้งด้วยกัน ครั้งแรกเพื่อเป็นการแปรผลข้อมูลเรื่องแบบสอบถาม จำนวน 300 ชุดนำมาแจกแจงความถี่ และคิดเป็นร้อยละ ซึ่งทำให้เพื่อนๆเข้าใจได้ง่ายขึ้น จากแบบสอบถามในข้อสุดท้ายให้ร่วมกันเสนอแนะแนวทางในการจัดการขยะ ซึ่งความเห็นส่วนใหญ่ คือ ควรจัดหาถังขยะเพิ่ม และอยากให้กลุ่มคั่นกล้านาใหญ่เป็นแกนนำในการสื่อ ประชาสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนในครั้งที่ 2 เป็นการจัดประชุมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาและเก็บข้อมูลขยะ ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับใครอย่างไรบ้าง ขยะแต่ละประเภทมีอะไรบ้าง และใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

6. กิจกรรมศึกษาดูงาน เป็นกิจกรรมเพื่อศึกษาองค์กรตัวอย่างที่มีการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ เทศบาลเมืองทุ่งสง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช เป็นองค์กรตัวอย่างที่กลุ่มคั่นกล้านาใหญ่เลือกที่จะศึกษาดูงาน เพราะเทศบาลทุ่งสงเป็นเทศบาลขนาดใหญ่และมีการจัดการปัญหาขยะอย่างเป็นระบบ แบ่งประเภทขยะชัดเจน จากการวางผังแบบแยกประเภทขยะสำหรับประชาชน เมื่อเก็บขยะมาแล้วจากชุมชนจะมีการแยกอีกครั้ง มีการสร้างแรงจูงใจในการทำให้ชุมชนหันมาสนใจปัญหาขยะ โดยใช้วิธีการเอาขยะมาแลกของ หรือธนาคารขยะ โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นผู้จัดการบริหารส่วนทางเทศบาลเป็นตัวเสริมเรื่องทักษะ และความรู้ ในส่วนขยะเปียกใช้ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ กระดาษใช้แล้วนำมาทำกระดาษสา และมีการเผยแพร่เผยแพร่จัดฝึกอบรมกับชุมชน ทางเทศบาลทุ่งสงบอกกับเราว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญก็เพื่อให้ชุมชนเด็กและเยาวชน ให้เห็นปัญหาขยะที่นับวันจะมากขึ้นเรื่อยๆ จะร่วมกันจัดการกับปัญหาขยะ

เด็กๆ สะท้อนว่าการดูงานครั้งนี้ทำให้เห็นและทราบว่าจัดการปัญหาขยะมีหลายวิธีการ

และน่าจะนำมาปรับใช้ได้กับกลุ่ม คือการทำปฏิกิริยาชีวภาพ เพราะขยะเปียกในตลาดเยอะมาก การศึกษาดูงานใช้เวลาน้อยเกินไป (1 วัน) เนื่องกับการเดินทาง ถ้ามีโอกาสน่าจะได้อีกกลับไปดูงานอีกครั้งพร้อมทั้งลงมือทดลองฝึกทำเพื่อจะได้เอามาใช้ประโยชน์ได้จริง

7. สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมเพื่อบอกเล่าเรื่องราวที่ได้ทำงานวิจัยให้เพื่อน ตลาด ผู้ปกครอง และกลุ่มเพื่อนต่างๆ ให้ได้รับรู้ข้อมูลจากการศึกษา และจะร่วมกันแก้ไขปัญหาได้อย่างไร ซึ่งในช่วงการดำเนินงานที่ผ่านมา ทีมงานวิจัยได้ใช้การสื่อสารหลายวิธีการด้วยกัน ได้แก่ สื่อวิทยุชุมชน , อินเทอร์เน็ต, หนังสือพิมพ์ , การเล่าสู่กันฟัง นอกจากนี้ยังมีการจัดเวทีประชุมกลุ่มย่อยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอข้อมูลการทำงานวิจัยในช่วงที่ผ่านมา

จากการทำงานวิจัยในช่วงที่ผ่านมา ทีมวิจัยได้มีการสรุปร่วมกันว่า ควรเพิ่มเติมและปฏิบัติการ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์กับเพื่อนในโรงเรียน และในชุมชนให้มากขึ้น

นายเสรี นาคสัมพันธ์ : ทั้งหมดเป็นกระบวนการงานวิจัยที่ผ่านมา มาฟังผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ด้านต่าง ๆ กันต่อนะครับ

ค.ญ. สุตาพร จันท์ขาว : ผลที่เกิดขึ้นด้านโรงเรียน ชุมชน ตนเอง

ด้านการตลาด/ ชุมชน ได้รับความร่วมมือจากเจ้าของตลาด ในเรื่องการจัดกรขยะ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนแน่นอน นอกจากนั้นยังได้รับการตอบรับ และการสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง โรงพยาบาลท่าโรงช้าง ในการให้ความร่วมมือแก้ไข จัดการปัญหาขยะอีกด้วย

ด้านโรงเรียน ท่านผู้อำนวยการ อาจารย์อนุรักษ์ ยังสกุล ให้การสนับสนุนในการทำงานวิจัยของพวกเราเป็นอย่างดีตลอดมา รวมถึงคณะครูในโรงเรียนด้วย โรงเรียนมีการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ด้านตนเอง สำหรับตัวหนูเอง “ สามารถลดการบริโภคขนมถุงและน้ำอัดลมได้ กล้าแสดงออกมากขึ้น มีการควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้มากขึ้นค่ะ ”

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อทีมวิจัย ส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านการบริโภค สมาชิกบางคนสามารถเลิกกินขนมถุงและน้ำอัดลม และยังมีสมาชิกอีกเพียงบางส่วนที่ยังอยู่ในระหว่างการละ เลิกให้ได้ จากการที่ได้เข้าร่วมเรียนรู้ในกระบวนการงานวิจัย ทำให้ได้รู้ข้อมูลเรื่องขยะมากขึ้น และที่สำคัญเป็นการสร้าง เพิ่มขยะให้กับโลกโดยไม่รู้ตัว

การรู้จักควบคุมอารมณ์ของตัวเอง เป็นอีกการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับทีมวิจัย หลายคนได้สะท้อนว่ากระบวนการวิจัยฝึกให้เป็นคนที่มีเหตุผล ใจเย็น และรับฟังคนอื่น ที่สำคัญต้องทำงานเป็นทีมเพราะฉะนั้นการเรียนรู้ที่ปรับตัวในการทำงานร่วมกัน เอาใจเขา มาใส่ใจเรา งานก็จะสำเร็จไปด้วยดี

การกล้าแสดงออก มีสมาชิกหลายคนก่อนหน้านี้เป็นคนขี้อายมาก แต่เมื่อได้ร่วมคิดและได้นำเสนอข้อบกพร่องก็ฝึกการแสดงความคิดเห็น เคี้ยวนี้ไม่กลัวที่พูดผิดแล้ว เพราะพูดเรื่องจริงที่

เราปฏิบัติเอง

การรู้จักรับผิดชอบต่อการเรียน และงานบ้าน เพราะมีงานวิจัย และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องทำมากขึ้น จำต้องเพิ่มความเชื่อมั่นต่อพ่อแม่ และครอบครัว ให้มากขึ้นด้วยเช่นกัน

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

- ความร่วมมือจากผู้ปกครอง บางครอบครัวยังไม่ค่อยเข้าใจถึงกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบให้เป็นอย่างไร งานวิจัยเป็นอย่างไร ซึ่งทีมวิจัยเองจะนำประเด็นนี้ไปทบทวน และหาวิธีการที่จะสื่อสารกับผู้ปกครองให้เข้าใจมากขึ้น
- การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารกับเพื่อน คณะครู โรงเรียน ชุมชน ต้องพัฒนา และปฏิบัติการอย่างจริงจังต่อไป แต่มีการสื่อสารกับสาธารณะในวงกว้าง เช่น มหกรรมงาน ห้องเรียนชุมชน ที่กทม. ลงข่าวทางอินเทอร์เน็ต รายการวิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์

หลังจากการนำเสนอของเล็กๆ จึงเปิดรับฟังเสียงสะท้อนจากเวทีหลังจากการที่ฟัง

การนำเสนอแล้ว

ตัวแทนผู้ปกครอง

นางสง่า นาคสัมพันธ์ (คุณแม่น้องเสรี นาคสัมพันธ์) : กิจกรรมที่เด็ก ๆ ทำ ถือเป็นกิจกรรมที่ดีสำหรับตัวเด็กเอง เห็นชัดเจนต่อการเปลี่ยนแปลงของลูก “ น้องเก่งรู้จักรับผิดชอบตนเองมากขึ้น รู้จักที่เลือกกินอาหารที่มีประโยชน์ คอยแนะนำ บอกต่อกับน้องชายที่บ้านด้วย และที่สำคัญต่อชุมชนด้วยจะช่วยกันแก้ปัญหาที่ชุมชนยังทำไม่ได้เลย ก็ต้องถือว่าการทำงานวิจัยครั้งนี้เป็นเรื่องที่หลายฝ่าย ทั้งคุณครู อบต. หมู่บ้าน ผู้ปกครอง ต้องมาร่วมมือกับเด็ก ๆ ในการทำสิ่งที่มีประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับบ้าน ชุมชนของเรากันเถอะค่ะ ในส่วนตัวฉันเอง ยินดีที่จะร่วมมือ ซึ่งที่บ้านเองตอนนี้ก็เริ่มมีการแยกขยะ เอาถุงผ้า เอาถุงไปเองจากบ้านเวลาไปตลาดค่ะ ”

แม่น้องแก้ว ธีระศักดิ์ ภายหลัง : หลังจากที่ถูกได้เข้าร่วมกิจกรรมทำให้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลง คือ มีสมาธิมากขึ้น รู้จักรับผิดชอบตนเองมากขึ้น รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่มีเรื่องที่ทำให้ทางบ้านต้องหนักใจ ขอให้กำลังใจต่อการที่เด็กจะทำงานต่อไป ยินดีให้การสนับสนุน

พี่สาวน้องแดง รงนา ณะกุล: รู้สึกเห็นการเปลี่ยนแปลงไปมาก มีความรับผิดชอบงานบ้าน เมื่อมีเวลาว่างก็จะอาสาช่วยในบ้านมากขึ้น

น้อง ๆ จากโรงเรียนวัดนาคาวาส : รู้สึกว่าพี่ ๆ กลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่มีการจัดการขยะที่ดี เพราะถ้าปล่อยไว้ขยะจะกลายเป็นภัยสังคม

ตัวแทนจากบริษัทปิทูเมน : การจัดการภายในโรงงาน จะมีการกำจัดน้ำเสียภายในโรงงานก่อนปล่อยทิ้ง การแยกขยะ ซึ่งทางโรงงานเริ่มการแยกขยะตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2543 แต่เมื่อทาง อบต. มาจัดเก็บก็นำเอามารวมกันอีก อยากเสนอให้ทางอบต. มีการจัดการอย่างถูกวิธี และส่งเสริมให้บริษัทต่าง ๆ มีการแยกขยะ ดีใจนะครับที่ได้มีโอกาสเข้ามาฟังเรื่องงานวิจัยของนักเรียนที่นี่ และ

หากมีอะไรที่ทางบริษัทจะร่วมมือได้ก็ยินดีครับ

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 : ความร่วมมือจากบริษัทปิโตรเคมีที่ได้มอบถังขยะให้กับชุมชน ซึ่งทางชุมชนมีการนำไปวางไว้ที่โรงเรียนวัดนาควาส การที่เด็กมีกระบวนการคิดและลงมือทำโดยเริ่มจากตัวเองทำให้เป็นการปูพื้นฐานความคิดให้เด็กได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

ปลัด อบต. : ในอนาคตควรมีการขยายจากมีเครือข่ายของเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่ เพราะเป็นกิจกรรมที่ดีและเป็นการสนับสนุนกิจกรรมของเด็ก ๆ ทาง อบต.ยินดีที่จะร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่

ป้าดา ควงแข ชัยดำรงฤทธิ์ :ชื่นชมการทำกิจกรรมของเด็ก ๆ รวมถึงผู้ปกครองทุกท่านที่ได้ความร่วมมือในการอนุญาตให้เด็ก ๆ ได้ออกมาทำกิจกรรม เพราะจะเป็นการพัฒนาตัวเด็ก ๆ ให้ได้เรียนรู้จากปัญหาบ้าน ชุมชน ของตนเองและร่วมแก้ปัญหาได้ด้วย

ผอ.โรงเรียนบ้านนาใหญ่ : จากกิจกรรมที่เด็ก ๆ ดำเนินโครงการวิจัย ทำให้เห็นคือสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน คือ ขยะในโรงเรียนลดลง ความรับผิดชอบของเด็กเพิ่มมากขึ้น และกิจกรรมที่เด็ก ๆ ดำเนินการอยู่ทำให้ได้เห็นความร่วมมือของเด็ก ๆ ในโรงเรียน ชุมชน อบต.มากขึ้น ขอให้กำลังใจต่อทีมงานที่จะปฏิบัติต่อไปให้เกิดผลสำเร็จ

ช่วงบ่าย เริ่มเวลา 13.30 น. ระดมความคิดในการหาแนวทางการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งได้ข้อเสนอแนะมาดังนี้

แนวทางการจัดการขยะ

น้องเก่ง เสรี นาคสัมพันธ์ : กิจกรรมสโมสรมื้อน้อย คือการเอาขยะมาใช้ประโยชน์ ซึ่งมีกลุ่มที่เคยทำมาแล้ว น่าจะรื้อฟื้นขึ้นมา เพราะเด็กๆสามารถทำได้ (การนำกระดาษใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็นของใช้ ,นำแมลงพิษมาเป็นสวนสัตว์น้อย, การทำขนมไทยกินเองลดปริมาณถุงพลาสติก)

ป้าติ่ม คุณวิภาดา วาสินธุ์ : ต้องสร้างความตระหนักในการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่าง เผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน

พี่เยาว์ นางเยาว์ ยุทธชนะ : ข้อเสนอเรื่องขยะอินทรีย์ ในส่วนขยะอินทรีย์สามารถนำมาทำปุ๋ยหมักได้ ขยะขายได้ นำไปรีไซเคิล หรือนำไปขาย และน่าจะมีการสร้างโรงงานแปรรูปขยะในชุมชน เพราะที่นี่เป็นชุมชนขนาดใหญ่

พี่จ๊อบ พงษ์พันธุ์ สุขสุพันธุ์ : น้อง ๆ ทีมวิจัยอยากให้เกิดผลอย่างไรต่อ อยากจะเดินต่อไปอย่างไร

น้องเก่ง : อยากให้ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม การรณรงค์จากกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ เพื่อเกาะเกี่ยวคนในโรงเรียน ชุมชน ให้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น นำขยะมาแลกถุงผ้าก่อนเข้าซื้อของในตลาดน่าจะช่วยลดปัญหาขยะ โดยเฉพาะถุงพลาสติกได้

น้องเอ เหมือนฝัน คงช่วย : รณรงค์ให้กินขนมไทย เพื่อลดปัญหาขยะและค่าใช้จ่าย

น้องแก้ว ธีระศักดิ์ กายทอง : อยากให้มีการอบรมเกี่ยวกับโทษของขยะ ประโยชน์ การจัดการให้กับเด็กในชุมชน เพื่อนำไปปฏิบัติตัวที่บ้าน

ครูอุ๊ต อ.นิวัตร ไช้เต็กกัน : ต้องสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างชุมชน เด็ก โรงเรียน ตลาด อบต. และโรงงาน จากโรงงานสุราษฎร์วิบูลย์ มีการแยกขยะก่อนทิ้ง แต่เมื่อรถไปเก็บกลับนำมา รวมกัน ทำอย่างไรให้เห็นเป็นข้อตกลงร่วมกันและปฏิบัติแนวทางเดียวกัน

น้องอิก สุกันยา มั่งมี : การนำขยะอินทรีย์มาเป็นปุ๋ยหมักนำกระดาษที่ใช้แล้วมาแลก อุปกรณ์การเรียน ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด และนำกระดาษที่ใช้แล้วมารีไซเคิลโดยทำเป็น กระดาษสา สวนสัตว์น้อย

ตัวแทนบริษัทวิบูลย์ : ต้องสร้างการคิดให้ ลด ละ เลิก การเกิดขยะ ทำอย่างไรที่จะแปลง สภาพขยะไปเป็นต้นทุน นอกจากนั้นน่าจะสื่อให้เห็นถึงมูลค่าของขยะที่สามารถแปลงเป็นต้นทุนได้ ให้ความรู้เกี่ยวกับขยะ แยกชนิดของขยะ แหล่งกำเนิดของขยะ ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อ ตัวเองจากขยะแต่ละชนิด หาวิธีการแก้ไขการแยกประเภทของขยะ เพื่อให้เห็นถึงอันตรายจากขยะ ที่ส่งผลต่อตัวเองและชุมชน

คุณสง่า นาคสัมพันธ์ : ถ้าเป็นไปได้อยากให้มีการจัดตั้งธนาคารขยะในชุมชน เพื่อเป็น การเป็นการให้ชุมชนเห็นประโยชน์ และน่าจะช่วยแก้ปัญหาก็ได้ แต่ต้องหาที่ตั้ง และต้องทำให้เกิดผลจริงๆ ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าจะเป็นไปได้ไหม

พี่นัท วัชร ทองพิทักษ์ : เห็นด้วยกับแนวคิดเรื่องการแยกขยะ ทำอย่างไรให้คนเห็นคุณค่า ของขยะ การจัดตั้งธนาคารขยะ โดยศึกษารายละเอียดของราคา ประโยชน์ของขยะ เชิญผู้เกี่ยวข้อง มาร่วมประชุมกับกลุ่มวิจัย และเสียงตามสายในชุมชนให้เห็นความสำคัญของการแยกขยะ

พี่ตุ๋ วราวุธ วุฒิ : การแก้ไขจากทางความคิดทั้งเป็นรูปธรรมและนามธรรม แก้ปัญหาขยะ อย่างเป็นระบบ วิธีคิดที่เป็นองค์รวมทั้งจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ต้องสร้างกระบวนการแบบ

นี้ให้เกิดขึ้นกับทุกที่ เพราะมันคือการสร้างการมีส่วนร่วม และการเรียนรู้การเมืองภาคประชาชน เบื้องต้น

อ.ปรีชา จันทรรักษ์ : การสร้างจิตสำนึกในการลด ละ เลิก การสร้างขยะ ระบบการศึกษา ทำให้เข้าถึงความจริงได้มากขึ้น กระบวนการเรียนรู้นำไปสู่ความเป็นจริงได้ง่ายกว่าระบบการศึกษาในปัจจุบัน

คุณวิรัตน์ สารคง : การดำเนินกิจกรรมของทีมวิจัย น่าจะมีการศึกษาความรู้เกี่ยวกับขยะ กิจกรรมที่ทำการสำรวจในโรงเรียนและชุมชน น่าจะมีการแยกประเภทและแหล่งที่มาของขยะ จะทำให้เห็นถึงประโยชน์ของขยะชนิดต่าง ๆ

- ประโยชน์ที่ได้ เด็ก ๆ เกิดการเรียนรู้ รวมถึงภาคีที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้กระบวนการดำเนินกิจกรรมของเด็ก
- การคิดว่าจะทำอะไรต่อไป เด็ก ๆ ต้องคิดถึงบริบทของโรงเรียนและตลาดจะทำให้เห็นแนวทางที่ชัดเจนขึ้น

คุณพงษ์พันธุ์ สุขสุพันธุ์ : ปัญหาขยะเป็นปัญหาระดับประเทศ แนวทางที่จะปฏิบัติได้คือ การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะ

- ขยายแนวคิดสู่ท้องถิ่น ในเรื่องการจัดการปัญหาขยะอย่างมีส่วนร่วม
- การแปรรูปขยะ ซึ่งเป็นนโยบายจากผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี เช่น โดยวิธีการทำปุ๋ยหมัก
- การนำโครงการแปรรูปขยะไปเสนอสู่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
- การคิดมูลค่าของขยะ
- สื่อของการแยกขยะโดย จัดทำเพลงสื่อในการแยกขยะ เห็นเด็กๆ ที่นี่ก็เริ่มแต่งไว้บ้างแล้ว อาจจะต้องมาช่วยกันคุณเพิ่มเติม

ครูสุปราณี ไกรสิทธิ์ : การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแบบบูรณาการ โดยเน้นการพัฒนาเด็กในโรงเรียน พัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน สิ่งที่เกิดขึ้นนักเรียนกลุ่มนี้ทำอยู่ถ้ามีการนำเอาบูรณาการเข้ากับการเรียน การสอน ก็ยังเกิดประโยชน์กับตัวนักเรียนมากขึ้น

ตัวแทนบริษัทปิทูเมน : สำหรับขยะปนเปื้อนต่าง ๆ ไม่มีการกำจัดที่ชัดเจน ต้องจัดให้มีโรงงานกำจัดขยะปนเปื้อนต่าง ๆ ที่ชัดเจนและได้มาตรฐาน

ผู้ปกครองของ รร.นา ณะกุล : น่าจะรื้อฟื้น รณรงค์ใช้ถุงกระดาษแทนถุงพลาสติก หรือ

อาจจะเริ่มจากทีมวิจัยก่อน

คุณนงเยาว์ ยุทธชนะ : ธนาคารขยะ สามารถติดต่อบริษัทวงศ์พาณิชย์ ในการให้คำปรึกษาได้หรือจัดวันตลาดนัดรีไซเคิลโดยให้บริษัทมารับซื้อก็ได้ มีข้อสังเกตเรื่องความร่วมมือจาก อบต. และผู้นำชุมชน เราสามารถทำอะไรให้เกิดความร่วมมือให้ชัดเจน

คุณวิรัตน์ สารคง: ต้องแยกบทบาท นักเรียนสามารถทำบทบาทอะไรได้บ้างกับภาคีที่เกี่ยวข้อง นักเรียนจะความร่วมมืออย่างไร ชุมชนจะมีบทบาทในการจัดการขยะอย่างไร

- สื่อ ประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องตระหนักในการจัดการขยะ
- ลงมือทำ ปฏิบัติได้เห็นจริง เช่น การทำปุ๋ยหมัก
- สร้างความชัดเจนเกี่ยวกับความรู้เรื่องขยะ ผลกระทบจากขยะแต่ละชนิด ประโยชน์จากขยะแต่ละชนิด
- จัดทำแผนของนักเรียน เพื่อหาความร่วมมือจากภาคีที่เกี่ยวข้อง

อ.นิวัตร ไช้เด็กัม : ความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องขยะ และพื้นที่ที่เด็ก ๆ ดำเนินกิจกรรม คือโรงเรียนและตลาด หากคิดอย่างเป็นระบบจะให้เห็นการเดินต่ออย่างเป็นระบบ และความรู้ของกลุ่มต่าง ๆ ในโรงเรียนของการจัดการขยะต้องนำมาลงวิเคราะห์กันดูน่าจะเป็นแนวทางได้บ้าง

คุณวิรัตน์ สารคง : การจัดการขยะในโรงเรียน อบต. โรงพยาบาล ตลาด ควรเป็นอย่างไร น่าจะมีการศึกษาและนำเสนอด้วย

นักศึกษาฝึกงานสำนักงานสิ่งแวดล้อม : ขอเป็นกำลังใจให้ทีมวิจัยในการทำงานต่อไป

จากนั้นมีการทบทวนประเด็นที่ทุกคนเสนออีกครั้ง โดยคุณพงษ์พันธุ์ สุขสุพันธุ์ วิทยากรกระบวนการ ช่วงระดมความคิดเห็น

สิ่งที่อยากจะทำต่อไป

1. มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างจิตสำนึกจากกลุ่มเยาวชน
2. ตระหนักถึงปัญหาขยะ เผยแพร่ข้อมูลสู่ชุมชน เช่น สัณจกร เผยแพร่
3. สร้างความรู้เรื่องขยะ โรงเรียน โรงงาน
4. สร้างมูลค่าขยะหาแหล่งรับซื้อ (แปรรูป)
5. มีโรงงานจัดการขยะในชุมชน

6. สร้างความร่วมมือเด็ก ชุมชน โรงงาน อบต. โดยมีข้อตกลงร่วมกัน
7. ลด ละ เลิก การแยกขยะ โดยริเริ่มจากตนเอง ใกล้ตัว
8. จัดทำสื่อสิ่งแวดล้อม เผยแพร่
9. จัดทำธนาคารขยะของชุมชน
10. สร้างกิจกรรมร่วมระหว่างเด็ก โรงเรียน ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ
11. โรงเรียนมีหลักสูตรที่เอื้อต่อการเรียนรู้เรื่องของชุมชน เช่น ขยะ
12. ประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการจัดการปัญหาขยะชุมชน
13. นำความรู้ให้ชัดเจน เช่น ชนิด ปริมาณ การใช้ประโยชน์ขยะ ผลกระทบที่เกิดขึ้น
14. ติดต่อบริษัททวงคืนทรัพย์สินให้ความรู้ ที่จัดเก็บ รับซื้อขยะ
15. บทเรียนการจัดการปัญหาขยะของหน่วยงาน เช่น บริษัท อบต.
16. การประสานงานกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 14 สามารถหนุนเสริมได้ดังนี้
 - นำเสนอในที่ประชุมในจังหวัด และขยายแนวคิดสู่สร้างเครือข่าย
 - ประสานขยายผลต่อกระทรวง, ในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง
 - นำเสนอให้เป็นนโยบายจังหวัด เรื่องจัดทำปุ๋ยหมักแปรรูปขยะ

แนวทางการจัดการที่ได้จากเวที

1. การจัดการปัญหาขยะที่เริ่มจากตนเอง เช่น พื้นที่กลุ่มที่มีการจัดการปัญหาขยะ
ทำของเล่น สโมสรมีของน้อย กลุ่มขนมไทย
2. อบรบเด็กในชุมชน โรงเรียน ครอบครัว ให้มีความรู้เรื่องขยะ
3. รณรงค์ ทำเป็นกิจกรรม เช่น นำขยะมาแลกถุงผ้า ตะกร้า ,เสียงตามสาย, ใช้สื่อ
พื้นบ้าน เช่น หนังตะลุง มโนราห์ (ประสานกลุ่มสืบสานภูมิปัญญา)
4. การนำขยะมาใช้ประโยชน์ เช่น ปุ๋ยหมัก
 - ทำกระดาษแปลงร่าง ประดิษฐ์เป็นสิ่งของ เช่น กระดาษสา
 - นำกระดาษที่เหลือใช้มาแลก ดินสอ ยางลบ
 - ทำให้ขยะเป็นทุนของกลุ่มฯ
5. กิจกรรมร่วมกับชุมชน
 - ธนาคารขยะ แต่ยังมีส่วนร่วมไม่สมบูรณ์ เพราะเขาจะให้พวกเด็ก ๆ ต้องเป็น
ตัวนำก่อน
 - ให้ความรู้เกี่ยวกับตลาด
 - จัดเวทีพูดคุยในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกัน
 - ร่วมกันจัดทำแผนกิจกรรมของชุมชน
 - กิจกรรมที่ต้องพัฒนาของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาใหญ่
 - ลดขยะโดยใช้ถุงผ้า ถุงกระดาษ ตะกร้าแทนถุงพลาสติก โดยใช้เด็ก ๆ และผู้ปกครอง

เป็นคํานำ

- ให้โรงเรียนประสาน อบต. / ตลาด / ร.พ. เพื่อรณรงค์ลดปริมาณขยะในชุมชน

จากนั้นตัวแทนกลุ่มต้นกล้านาใหญ่กล่าวขอบคุณ และปิดการประชุมเวลา 15.30 น.

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม สรุปแบบ AAR

เป้าหมายในการจัดกิจกรรม

1. เพื่อนำเสนอผลการศึกษาข้อมูล/กิจกรรมในโครงการวิจัยของกลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่
2. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน
3. เพื่อร่วมหาแนวทางในการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์โดยกลุ่มเยาวชนและชุมชน

กระบวนการ

1. นำเสนอกระบวนการที่ทำผ่านมาและผลที่เกิดขึ้น จากการทำงานวิจัยทั้งด้านตัวเองและชุมชน (โดยเยาวชนทีมวิจัย)
2. เสี่ยงสะท้อนจากตัวแทนผู้ปกครอง
3. มีการแสดงของกลุ่มเพื่อนเครือข่ายในโรงเรียน (กลุ่มสืบสานภูมิปัญญา) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดเวที
4. แสดงความเห็นเรื่องแนวทางการจัดการปัญหาขยะ
5. จับประเด็นโดยกระบวนการ Mind mapping. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเห็นประเด็นที่แต่ละคนพูดคุยและนำเสนอ
6. บันทึกภาพ/บันทึกเป็นเอกสาร
7. แสดงความคิด ตั้งข้อสังเกต ช่วงท้ายโดยผู้ประสานงาน Node สกว. จ. สุราษฎร์ธานี

กลุ่มผู้เข้าร่วม 80 คน ประกอบด้วย

- ทีมวิจัยกลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่
- องค์การส่วนตำบลท่าโรงช้าง
- เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลท่าโรงช้าง
- พ่อค้า แม่ค้า / เจ้าของตลาดยิ่งเจริญกิจ
- บริษัท / โรงงานอุตสาหกรรมในเขตชุมชน
- คณะครูในโรงเรียน / เครือข่าย / กรรมการสถานศึกษา
- ผู้นำชุมชน / ผู้ปกครองนักเรียน
- เจ้าหน้าที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- เครือข่ายเพื่อนเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ผู้นำทางศาสนาในชุมชน (พระ)
- กลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่
- ผู้ประสานงานสำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โครงการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาสังคมในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ท่านปลัดอาวุโส ของอำเภอพุนพิน

สิ่งที่เกิดขึ้น

สิ่งที่เกิดขึ้น	ทำไมถึงถึงเกิด
- ในช่วงการนำเสนอข้อมูล กระบวนการที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านตนเอง โรงเรียน ชุมชน ยังไม่ค่อยได้เห็นข้อมูลชัดเจนมากนักจะเน้นหนักไปที่การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น - ความร่วมมือจากชุมชน+ กลุ่มเพื่อนเครือข่าย ในโรงเรียน (ช่วยประสานงานสถานที่ ทุกส่วน รู้สึกเป็นเจ้าของ การจัดเวทีได้มีส่วนร่วมกัน มาก) - ได้ฝึกประสานความร่วมมือกับชุมชน - ได้เป็นการนำเสนอข้อมูล ประชาสัมพันธ์ เป็นครั้งแรกกับชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น (โรงงาน โรงพยาบาล อบต.ท่าโรงช้าง) - สร้างความเชื่อมั่นกับผู้ปกครองได้มากขึ้น (จะต้องใช้วิธีการเรียนรู้ที่บ้านเพิ่มมากขึ้นอีก วิธีการหนึ่ง) - พบแนวทางการประสานความร่วมมือกับ ปลัด อบต.ท่าโรงช้าง, โรงพยาบาลท่าโรงช้าง, บริษัทสุราษฎร์วิทูรเม่น ,ผู้นำชุมชน ,ผู้ปกครอง	- การเตรียมการในข้อมูล ทีมเตรียมงาน จะไม่ได้วิเคราะห์เวทีว่าต้องการนำเสนออะไร อย่างชัดเจน และรอบด้าน - ทีมวิจัยยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับข้อมูล เท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะเน้นการนำเสนอ เรื่องการเรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้นกับนักวิจัย ซึ่ง จะต้องเน้นเรื่องข้อมูลที่ได้จาก กระบวนการศึกษา การสร้างความรู้ เพื่อที่จะได้ง่ายต่อการหาแนวทางการ จัดการขยะและสร้างการมีส่วนร่วมกับ ชุมชน - จัดเวทีในชุมชน (สามารถเข้าร่วมฟัง, แสดงความคิดเห็นได้) - เชิญผู้ปกครองในทีมวิจัยให้เข้าร่วมรับฟัง ในเวที (เห็นถึงความสำคัญ ในการจะ ประสานงานกับผู้ปกครอง)

สิ่งที่เกิดขึ้น	ทำไมถึงถึงเกิด
- ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนในโรงเรียน (ทีมสืบสาน , กลองยาว) - บรรยากาศการพูดคุยยังไม่ค่อยดี เพราะคนในชุมชนไม่ค่อยชินกับการแลกเปลี่ยนพูดคุย และเราเองไม่ได้หาแนวทางร่วมกันมาก่อน (ดูกตา, แพนคร่าวๆ) ก็เลยไม่ได้แนวทางที่เป็นรูปธรรม - การนำเสนอยังขาดตัวปริมาณเชิงตัวเลข, และ สีสันในการนำเสนอ	- เพราะเราเคยไปประสานงาน, สื่อสารกับหน่วยงานดังกล่าวมาระดับหนึ่ง และ หน่วยงานต่างๆมีฐานในการปฏิบัติอยู่แล้ว - เป็นเวทีที่ใช้เวลามาก ชาวบ้าน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มักคุ้นชินกับ การพูดคุย ประชุมที่ใช้เวลาไม่มากนัก - การวิเคราะห์ช่วงออกแบบกระบวนการจัดการ เน้นการนำเสนอข้อมูลแบบลงลึก เน้นเป็นเรื่องการเรียนรู้

บรรยากาศในการจัดประชุม

การนำเสนอยังขาดข้อมูลเชิงปริมาณ สีสันในการพูดคุย ผู้เข้าร่วมไม่คุ้นเคยกับการประชุมที่ใช้เวลานาน (ทีมวิจัยยังขาดการสื่อสารกับชุมชนที่ชัดเจนทำให้บางชุมชนยังไม่ค่อยทราบข้อมูลด้วย) ซึ่งทางทีมวิจัยมองว่าน่าจะต้องช่วยกันสร้างรูปแบบ / วัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในชุมชนต่อไป

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

- เราต้องมั่นใจในการพูดสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นสิ่งที่เราได้มีการปฏิบัติจริง
- การสื่อสารกับชุมชนให้มากขึ้น เช่น เสียงตามสาย, รณรงค์, แผ่นพับ จะทำให้ชุมชนเข้าใจกระบวนการทำงานมากขึ้น
- ไม่ควรประมาทในการติดต่อ เช่น ต้องติดตาม, ขอเบอร์โทรศัพท์ไว้ เพื่อซ้ำอีกครั้งเมื่อใกล้ถึงวันประชุม
- การแบ่งหน้าที่ในทีมวิจัยต้องดูบทบาท/หน้าที่ให้ชัดเจน

การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

- มั่นใจและกล้าแสดงออกมากขึ้น
- ได้ฝึกบทบาทใหม่ๆ (ผู้ดำเนินการประชุม, พิธีกร)
- ได้ฝึกการจัดการเวทีใหญ่ (ประสานงาน, ดำเนินการประชุม)
- ต้องเตรียมข้อมูลในการนำเสนอ (ได้เรียงประเด็นให้เห็นชัดเจน, ทำสัญลักษณ์
เครื่องหมายให้ชัดเจน)
- ได้ฝึกการจับประเด็น การเชื่อมโยงประเด็น

สิ่งที่ควรปรับปรุง/แก้ไข

- สถานที่ ควรดูว่าเป็นจุดรวมของชุมชนหรือไม่ (ดูวัฒนธรรมชุมชนด้วย) และการ
จัดการประชุมภายในวัดต้องเลือกจุดที่เหมาะสม เพราะจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในระคม
ความเห็น
- เวลา ต้องจัดการให้น้อยลงเพราะผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่คุ้นชิน กับการประชุม
ที่ต้องใช้เวลานาน
- การนำเสนอ ควรมีการเตรียมข้อมูลที่ชัดเจนและเตรียมตัวให้ดีในการนำเสนอควรเป็น
การเล่าให้ฟังไม่ใช่การอ่าน

แผนงานภายใต้ข้อตกลงต่อไป

- จัดเวทีคุยวิเคราะห์ข้อมูลและหาแนวทางในวันที่ 23 และ 29 ตุลาคม 2548
- ช่วยกันทำสรุปการวิจัยฉบับสมบูรณ์ (แบ่งทีมกันไปครั้งละ 3 คน)

ประชุมทีมวิจัย
วันที่ 1 ธันวาคม 2547
ณ ห้องประชุมต้นกล้า โรงเรียนบ้านนาใหญ่

วัตถุประสงค์ในการประชุม

- เพื่อวางแผนการประชุมเพื่อชี้แจงโครงการ แนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ โดยกลุ่มเยาวชนต้นกล้าบ้านนาใหญ่

กระบวนการที่ใช้

- ล้อมวงคุยวงใหญ่
- มีพี่เลี้ยง และสมาชิกในทีมวิจัยสลับกันดำเนินการประชุม
- สรุปสิ่งที่ควรปรับปรุง และบทเรียนในการจัดประชุมทีมวิจัยในครั้งต่อไป
- นายเสรี นาคสัมพันธ์ นำพูดคุย
- ค.ญ.เหมือนฝัน คงช่วย จัดบันทึก

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.ภัศรา	รู้พันธ์
2. นายเสรี	นาคสัมพันธ์
3. ค.ช.ธีรศักดิ์	กายทอง
4. ค.ช.พรชัย	คงคำนิ
5. ค.ช.สมศักดิ์	เขียวอ่อน
6. ค.ช.เจริญศักดิ์	วิชัย
7. ค.ช.เกรียงไกร	รัตนโกสินทร์
8. ค.ช.ธีรพงษ์	ศิรินาโพธิ์
9. ค.ช.คำรง	รัตนโกสินทร์
10. ค.ช.สุทธิพงษ์	จิตมะกล้า
11. น.ส.พัชรี	ชำราญราช
12. ค.ญ.สุกัญญา	มั่งมี
13. ค.ญ.เหมือนฝัน	คงช่วย
14. ค.ญ.สุคาพร	จันทร์ขาว
15. ค.ญ.รจนา	ฉะกุล

16. ค.ญ.สายพิศ	ใจสิงห์
17. ค.ญ.สุนิสา	เรือนทอง
18. ค.ญ.พริ้มเพรา	กัมฉี
19. ค.ญ.วิมลวรรณ	มานะอาด
20. น.ส.จารุวรรณ	บุหลันศรีชาติ
21. ค.ญ.อัคริย์	ปานอินทร์
22. นายนนทฤทธิ์	บุญจิต
23. ค.ญ.กนกวรรณ	มีแก้ว
24. ค.ญ.กรรณิการ์	กัมฉี
25. ค.ญ.ศรีสุดา	หนูคล้าย
26. ค.ญ.จารุพัศค์	ทองยอด
27. นางขจรศรี	ไธ้เต็กัม

วาระการประชุม

- การทำความเข้าใจเรื่องงานวิจัย
- วางแผนการจัดประชุมชี้แจง (ดูเป้าหมาย วัน เวลา และสถานที่)
- แบ่งหน้าที่ในการประสานงาน / ติดต่อสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม

เนื้อหาในการประชุม

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

นายเสรี นาคสัมพันธ์ : ผู้ประสานงานกลุ่มต้นกล้า ได้กล่าวเกริ่นนำไว้ว่า ในการประชุมวันนี้ นะครับ พวกเราจะมาวางแผนกำหนดการในการพูดคุยประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจงานวิจัยโครงการ แนวทางการจัดการปัญหาขออย่างสร้างสรรค์ โดยกลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่ พวกเราช่วยกันดูวันที่ กันหน่อยนะครับว่าจะจัดประชุมกันที่ไหน วันไหนดี และกำหนดการควรจะมีอะไรบ้าง แบ่งหน้าที่ รับผิดชอบกันอย่างไร จะชวนเพื่อนๆ ที่นอกเหนือจากทีมวิจัยบ้างไหม ซึ่งในการจัดประชุมในครั้งนี้ นั้นผมมีความคิดเห็นว่า น่าจะมีการประชุมกันนอกสถานที่ เพื่อจะได้พูดคุยกันได้อย่างเต็มที่ครับ

จากนั้นนั่งล้อมวงช่วยกันระดมความคิด ช่วยกันกำหนดวันที่เหมาะสม กำหนดการ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และดูผู้เข้าร่วมประชุม จากที่ประชุมมีข้อสรุปดังนี้

- ทางทีมวิจัยจะมีจัดการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ในวันที่ 10 ธันวาคม 2547
- ใช้การจัดประชุมเพียงวันเดียว ณ บ้านพี่เอียง นางสาวภัสรา ฐิพันธ์ หัวหน้าโครงการฯ

กำหนดการ กระบวนการในการจัดประชุม

ในภาคเช้า 9:00 – 12:00 น. มีกระบวนการตามลำดับดังนี้

- เล่าความเป็นมาและทบทวนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมาของกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ จนมาถึงการนำกระบวนการวิจัยมาใช้อีกกระบวนการหนึ่งเพื่อจะพัฒนาการเรียนรู้ของกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่ (ผู้รับผิดชอบ นายเสรี นาคสัมพันธ์, นายธีรศักดิ์ ภายทอง)
- ระดมความหมายงานวิจัยจากเพื่อนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ผู้รับผิดชอบ ค.ญ.เหมือนฝัน คงช่วย
- พี่อีด รัตนา ชูแสง เพิ่มเติมเรื่องงานวิจัย และเล่าถึงงานวิจัยโดยเด็กและเยาวชนของที่อื่นๆ
- พักกลางวันมีการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อช่วยในการกระตุ้นให้เพื่อนสมาชิกตื่นตัว เพราะช่วงบ่ายจะเริ่มมีอากร่งวงนอน ผู้รับผิดชอบ ค.ญ.สุกัญญา มั่งมี

ภาคบ่าย

- สมาชิกช่วยกันนำแผนที่วางไว้มาลงรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม
- สรุปผลการประชุม

การแบ่งหน้าที่

1. ติดต่อประสานงานกลุ่มเพื่อน ตัวแทนกลุ่มละ 5 คน ผู้รับผิดชอบ ค.ญ.รจนา ณะกุล
 - กลุ่มรักษาราชการอ่าน
 - กลุ่มสวนสัตว์น้อย
 - กลุ่มสโมสรน้องน้อย
 - กลุ่มอบ.น้อย
 - กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา
 - กลุ่มขนมไทย
2. ติดต่อสถานที่ประชุม ผู้รับผิดชอบ พี่เอียง ภัสรา ฐิพันธ์
3. ฝ่ายเตรียม, ประสานอาหาร ผู้รับผิดชอบ ค.ญ.สุกัญญา มั่งมี, ค.ญ.สายพิศ ใจสิงห์
4. ฝ่ายบันทึกการประชุม ผู้รับผิดชอบ ค.ญ.เหมือนฝัน คงช่วย
5. ฝ่ายประสานการเดินทาง ผู้รับผิดชอบ พี่เอียง ภัสรา ฐิพันธ์, อ.ขจรศรี ไร่คุ้ม

ปัญหาอุปสรรค

- อากาศในห้องประชุมร้อนมาก จึงมีสมาชิกหลายคนลุกไปทานน้ำบ่อย จึงต้องใช้เวลามากขึ้นเพื่อใช้ในการทบทวน ซ้ำหลายครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของเพื่อนที่เข้าร่วมประชุม
- ใช้เวลาพูดคุยช่วงคาบประชุม ซึ่งมีเวลาน้อย จึงต้องมีการนัดหมายคุยกันต่อหลังเลิกเรียน

ผู้บันทึกการประชุม

ค.ญ.เหมือนฝัน กงช่วย

การประชุมทีมวิจัย เดือนมกราคม 2548

ณ บ้านทับชันสามัคคี ตำบลกรูด อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วาระการประชุม

1. ความเข้าใจต่อเรื่องงานวิจัย
2. วางแผนการจัดประชุมชี้แจงครั้งที่ 2

วิธีการ/ กระบวนการ

1. ถือนวพุดชุกกลุ่มใหญ่
2. ดำเนินการประชุมโดยหัวหน้าโครงการ ฯ น.ส.ภัสรา ฐิพันธ์
3. ขึ้นประเด็นให้เห็นตลอด

เครื่องมือ/ อุปกรณ์

1. ใช้ Mind map ในการจับประเด็น
2. เอกสารแนะนำเรื่องงานวิจัย

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.ภัสรา	ฐิพันธ์
2. นายเสรี	นาคสัมพันธ์
3. ค.ช.ธีรศักดิ์	กายทอง
4. ค.ช.พรชัย	กงคำนิ
5. ค.ช.สมศักดิ์	เขียวอ่อน
6. ค.ช.เจริญศักดิ์	วิชัย
7. ค.ช.เกรียงไกร	รัตนโกสินทร์
8. ค.ช.ธีรพงษ์	ศิรินาโพธิ์
9. ค.ช.ดำรง	รัตนโกสินทร์
10. ค.ช.สุทธิพงษ์	จิตมะกล้า
11. น.ส.พัชรี	ชำราญราช
12. ค.ญ.สุกัญชา	มั่งมี
13. ค.ญ.เหมือนฝัน	กงช่วย

14. ค.ญ.สุดาพร	จันทร์ขาว
15. ค.ญ.รจนา	ณะกุล
16. ค.ญ.สายพิศ	ใจสิงห์
17. ค.ญ.สุนิสา	เรือนทอง
18. ค.ญ.พริ้มเพรา	กัมณี
19. ค.ญ.วิมลวรรณ	มานะฮาด
20. น.ส.จารุวรรณ	บุหพันธ์ริชาติ
21. ค.ญ.อัจฉรีย์	ปานอินทร์
22. นายพนทฤทธิ	บุญชิต
23. ค.ญ.กนกวรรณ	มีแก้ว
24. ค.ญ.กรรณิการ์	กัมณี
25. ค.ญ.ศรีสุดา	หนูคล้าย
26. ค.ญ.จารุพัศตร์	ทองยอด
27. นางขจรศรี	ไธ้ไธ้กัม

เนื้อหาในการจัดประชุม

วาระที่1.ความเข้าใจต่อเรื่องงานวิจัย

ในการประชุมของทีมวิจัย ได้มีการทบทวนเรื่องความเข้าใจ เรื่องงานวิจัยกันมากขึ้นโดยให้สมาชิกแต่ละคนพูดถึงความเข้าใจจากการอ่านหนังสือ จากการได้ศึกษาจากเอกสาร จากความเข้าใจจากการแลกเปลี่ยนกับพี่ๆชุมชนสร้างสรรค์

ทีมวิจัยได้ให้ความหมายงานวิจัย คือ เป็นการศึกษาเรื่องราว ปัญหาใดปัญหาหนึ่งอย่างเจาะลึก ซึ่งเมื่อเราพบประเด็นปัญหา ประเด็นที่สนใจแล้วไม่ทำเลย ต้องมีกระบวนการศึกษาข้อมูล และสร้างการมีส่วนร่วมในการทำเสียก่อน แล้วค่อยลงมือปฏิบัติ งานวิจัยที่พวกเรากำลังทำอยู่จะเน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้งานวิจัยเป็นหลัก

จากการได้ทำความเข้าใจเรื่องงานวิจัยอีกครั้งซึ่งเป็นการเน้นย้ำความมั่นใจ ในการทำงานวิจัย ซึ่งสมาชิกในทีมวิจัยมีความคิดเห็นที่เหมือนกันคือ เด็ก เยาวชนก็จะสามารถทำงานวิจัยได้

วาระที่ 2 วางแผนการจัดประชุมชี้แจงครั้งที่ 2

- วางแผนการจัดกิจกรรมไปดูการแยกขยะที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากการจัดประชุมชี้แจงโครงการในครั้งที่ 1 ได้พบว่าจากการสรุปบทเรียนการดำเนินงานกิจกรรมสมาชิกส่วนใหญ่ ยังไม่ค่อยเข้าใจต่อกระบวนการทำงานวิจัยมากนักจึงน่าจะจัดให้มีการประชุมชี้แจงโครงการขึ้นอีกครั้ง

เป้าหมายในการจัดประชุมในครั้งต่อไป (กิจกรรมประชุมชี้แจงครั้งที่ 2)

- เพื่อเป็นการทบทวนความเข้าใจโครงการฯ และความเข้าใจเรื่องงานวิจัยของทีมทำงาน
- เพื่อหาวิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลของขยะ

กระบวนการ

ภาคเช้า

- ทบทวนความเข้าใจ เรื่องงานวิจัย และ โครงการฯ อีกครั้ง
- ศึกษาจากเอกสาร /
- สรุปความเข้าใจต่องานวิจัยอีกครั้ง

ภาคบ่าย

- ช่วยกันระดมวิธีการที่จะใช้ ศึกษาเรื่องขยะที่นอกเหนือจากเรื่องแบบสอบถาม
- สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม

วัน เวลา สถานที่

วันที่ วันที่ 23 มกราคม 2548 เวลา 9.00-13.00น. ณ ห้องประชุมกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่

การจัดการ

อาหาร	นำจะหุงข้าวเองแล้วซื้อแกงในตลาด
การเดินทาง	นั่งรถประจำทางมากันเอง
การบันทึกประชุม	ค.ญ.ศุดาพร จันทร์ขาว และเพื่อนๆ 3 คน

วัตถุประสงค์ในการไปดูการแยกขยะที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม

- เพื่อศึกษาการแยกประเภท และการจัดการปัญหาขยะ ของบริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม

กระบวนการ

- เวลาที่นัดหมาย 10.00น. ที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม
- แนะนำกลุ่มฯ / วัตถุประสงค์ในการมาศึกษาที่บริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม
- แลกเปลี่ยนพูดคุยในประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - * แรงจูงในการก่อตั้งบริษัทรักษ์สิ่งแวดล้อม
 - * ความคิดเห็นต่อเรื่องปัญหาขยะ

* ขยะมีกี่ประเภท อะไรบ้าง

* บริษัทจัดการปัญหาขยะอย่างไร

- เดินดูประเภทขยะ และการจัดการปัญหาขยะของทางบริษัท
- กล่าวขอบคุณ มอบของที่ระลึก เดินทางกลับ

การจัดการ

- การติดต่อประสานงาน นายเสรี นาคสัมพันธ์

ปัญหา / ข้อควรปรับปรุง

- เนื่องจากสมาชิกบางคนไม่สามารถอยู่ร่วมในการประชุมครั้งนี้ได้ตลอดทั้งวัน จึงต้องเลื่อนเวลาในการเลิกประชุมเร็วขึ้น คือ 13.00 น. ซึ่งต้องเร่งการพูดคุยทำให้บรรยากาศในการประชุมดูเร่งรีบขึ้น (ไม่ค่อยดี) ซึ่งทำให้บางเรื่องที่พูดคุย และออกแบบไม่ได้ลงลึกเท่าที่ควร

ผู้บันทึกการประชุม

ค.ญ.เหมือนฝัน	กงช่วย
ค.ญ.วิมลวรรณ	มานะอาด
นาย ชีรศักดิ์	กายทอง

ประชุมทีมวิจัย เดือนกุมภาพันธ์ 2548

ณ หมู่บ้านทับชันสามัคคี ตำบลกรูด อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วาระการประชุม

1. ทบทวนการทำงานวิจัยในช่วงเดือน มกราคม 2548 ที่ผ่านมา
2. วางแผนการสุ่มสำรวจปริมาณขยะในโรงเรียน/ไปรษณียบรรณ

วิธีการ/ กระบวนการ

1. ถอดภาพชุดข้อมูลใหญ่ แสดงความคิดเห็นรายบุคคล
2. ดำเนินการประชุมโดยหัวหน้าโครงการ ฯ น.ส.ภัสรา ฐิพันธ์ และนายเสรี นาคสัมพันธ์
3. เสนอประเด็นให้เห็นบนกระดานบอร์ดตลอดเวลา

เครื่องมือ/ อุปกรณ์

1. ใช้ Mind map ในการจับประเด็น
2. แสดงความคิดเห็นรายบุคคล

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.ภัสรา	ฐิพันธ์
2. นายเสรี	นาคสัมพันธ์
3. ค.ช.ธีรศักดิ์	กายทอง
4. ค.ช.พรชัย	คงดำนิ
5. ค.ช.สมศักดิ์	เขียวอ่อน
6. ค.ช.เจริญศักดิ์	วิชัย
7. ค.ช.เกรียงไกร	รัตนโกสินทร์
8. ค.ช.ธีรพงษ์	ศิรินาโพธิ์
9. ค.ช.คำรงค์	รัตนโกสินทร์
10. ค.ช.สุทธิพงษ์	จิตมะกล้า
11. น.ส.พัชรี	ชำราญราช
12. ค.ญ.สุกัญชา	มั่งมี
13. ค.ญ.เหมือนฝัน	คงช่วย

14. ค.ญ.สุคาพร	จันทร์ขาว
15. ค.ญ.รจนา	ฉะกุล
16. ค.ญ.สายพิศ	ใจสิงห์
17. ค.ญ.สุนิสา	เรือนทอง
18. ค.ญ.พริ้มเพรา	กัมฉี
19. ค.ญ.วิมลวรรณ	มานะฮาด
20. น.ส.จารุวรรณ	บุหลันศรีชาติ
21. ค.ญ.อัจฉรีย์	ปานอินทร์
22. นายนนทฤทธิ์	บุญจิต
23. ค.ญ.กนกวรรณ	มีแก้ว
24. ค.ญ.กรรณิการ์	กัมฉี
25. ค.ญ.ศรีสุดา	หนูคล้าย
26. ค.ญ.จารุพัศตร์	ทองยอด
27. นางขจรศรี	ไธ้เค็กัม

เนื้อหาการประชุม

เกริ่นนำการประชุม

คุณสมบัติของนักวิจัยที่ดี (ระดมความคิดจากที่ประชุม)

- เมื่อมีข้อสงสัยให้รีบถาม
- มีการศึกษาข้อมูลก่อนลงมือทำและสรุปงานทุกครั้ง
- เป็นการมีส่วนร่วมจากเพื่อนในการทำงานให้มากที่สุด
- มีสมุดบันทึกประจำตัว
- ต้องสื่อสารให้ผู้อื่นฟังเสมอ

วาระที่ 1 ทบทวนสิ่งที่ทำผ่านมา

- ประชุมชี้แจงโครงการ 2 ครั้ง

จากการจัดประชุมชี้แจงในระยะที่ 2 ทำให้สมาชิกทีมวิจัยเข้าใจในความหมายและกระบวนงานวิจัยมากยิ่งขึ้น

- ได้ศึกษาข้อมูลของชุมชนท่าโรงช้าง ไปดูกองขยะที่ทิ้งรวมของชุมชนตำบลท่าโรงช้าง กิจกรรมไปดูกองขยะของชุมชนท่าโรงช้าง โดยประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง

ทำให้ได้ฝึกการติดต่อประสานงาน ได้ฝึกการประสานงานกับองค์กรภายนอก และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

วาระที่ 2 สิ่งที่จะทำต่อไป

- การศึกษาข้อมูลขยะภายในโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มสำรวจวางแผน แบ่งหน้าหน้ารับผิดชอบ ดังนี้

เป้าหมายคือ

1. เพื่อต้องการทราบปริมาณ ประเภท ของขยะในโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาการจัดการขยะในโรงเรียน

กระบวนการ

- เก็บขยะให้ทั่วโรงเรียนทั้ง 7 วัน/สัปดาห์
- สร้างการมีส่วนร่วมจากเพื่อนในโรงเรียนได้มากที่สุด ประชาสัมพันธ์ เสาธง ไปสเตอร์ กิจกรรมที่เพื่อนสามารถเข้าร่วมได้
- ทำการแยกขยะวันสุดท้าย
- นำเสนอข้อมูลที่สำรวจได้ต่อโรงเรียน

การจัดการ

- ประสานโรงเรียน (พรชัย คงคำนิ สุกันยา มั่งมี รจนา ณะกุล)
- จัดสื่ออุปกรณ์ (อ. ขจรศรี ไช้เด็กิม น.ส.ภัสรา ฐิพันธ์)
- จัดเก็บขยะโดยแบ่งเป็นโซน

1. อาคารประถม
2. อาคารมัธยมฯ

ปัญหา / ข้อควรปรับปรุง

การบริหารจัดการเวลาในการจัดประชุมนอกสถานที่ จะใช้เวลาในการทำอาหารมาก ซึ่งทำให้กระบวนการประชุมล่าช้า และต้องเร่งรีบ ควรมีการจัดสรรเวลาที่เหมาะสมให้ได้ทั้งเนื้อหาและได้ซึมซับบรรยากาศด้วย

ผู้บันทึกการประชุม

ค.ช.สมศักดิ์	เขียวอ่อน
ค.ช.เจริญศักดิ์	วิชัย
ค.ช.เกรียงไกร	รัตน โกสินทร์

ประชุมทีมวิจัย เดือนมีนาคม
ณ ห้องประชุมคั่นกล้า โรงเรียนบ้านนาใหญ่

วาระการประชุม

1. สรุปการทำงานวิจัยที่ผ่านมา 4 เดือน
2. วางแผนในการทำงานในเดือนต่อไป
 - เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ งานห้องเรียนชุมชน / วิทยุชุมชน
 - ศึกษาฐานเทศบาลทุ่งสง

วิธีการ กระบวนการ

- ล้อมวงพูดคุย / ประชุมกลุ่มใหญ่
- แบ่งกลุ่มย่อยสรุปกิจกรรมที่ทำผ่านมา และความเข้าใจต่อกระบวนการงานวิจัยของแต่ละกิจกรรม
- นำเสนอกกลุ่มใหญ่ เพิ่มเติมข้อมูลและตั้งข้อสังเกตจากที่ปรึกษาอาจารย์จรรยา ไร่ใต้กัม

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.ภัสรา	รู้พันธ์
2. นายเสรี	นาคสัมพันธ์
3. ค.ช.ธีรศักดิ์	กายทอง
4. ค.ช.พรชัย	คงคำนิ
5. ค.ช.สมศักดิ์	เขียวอ่อน
6. ค.ช.เจริญศักดิ์	วิชัย
7. ค.ช.เกรียงไกร	รัตนโกสินทร์
8. ค.ช.ธีรพงษ์	สิรินาโพธิ์
9. ค.ช.ดำรง	รัตนโกสินทร์
10. ค.ช.สุทธิพงษ์	จิตมะกล้า
11. น.ส.พัชรี	ชำราญราช
12. ค.ญ.สุกัญญา	มั่งมี
13. ค.ญ.เหมือนฝัน	คงช่วย
14. ค.ญ.สุภาพร	จันทร์ขาว

15. ค.ญ.รจนา	ฉะกุล
16. ค.ญ.สายพิศ	ใจสิงห์
17. ค.ญ.สุนิสา	เรือนทอง
18. ค.ญ.พริ้มเพรา	กัมฉี
19. ค.ญ.วิมลวรรณ	มานะอาด
20. น.ส.จารุวรรณ	บุหพันธ์ริชาติ
21. ค.ญ.อัจฉรีย์	ปานอินทร์
22. นายนนทฤทธิ	บุญชิต
23. ค.ญ.กนกวรรณ	มีแก้ว
24. ค.ญ.กรรณิการ์	กัมฉี
25. ค.ญ.ศรีสุดา	หนูคล้าย
26. ค.ญ.จารุพัศตร์	ทองยอด
27. นางขจรศรี	ไธค์กัม

เกริ่นนำก่อนประชุม

เรื่องขยะจากขนมถุง

ขนมถุงเป็นอาหารที่ก่อให้เกิดขยะ เป็นจำนวนมาก และจะเพิ่มมากขึ้นอีกในอนาคต เพราะสามารถซื้อหาได้ซื้อได้ง่ายกว่าขนมไทยๆ

โทษของขนมถุง

1. ทำให้เกิดโรคอ้วน มีสารอาหารประเภทไขมัน คาร์โบไฮเดรต น้ำตาลเป็นจำนวนมาก
2. ทำให้ฟันผุ
3. ทำให้เกิดโรคไต เพราะมีส่วนผสมของเกลือโซเดียม ที่มี ปริมาณมากเกินไปเกินความจำเป็นของร่างกาย ไตก็ต้องทำงานหนักมากขึ้น
4. ทำให้สร้างนิสัยไม่ดีแก่เด็ก ส่วนใหญ่คือ จะมีของเล่นเป็นสิ่งล่อใจให้ในซอง เมื่อพ่อแม่ไม่ซื้อให้ก็จะไม่เข้าใจและจะหงุดหงิด
5. ราคาแพง สั้นเปลือกขายโดยไม่จำเป็น ปริมาณขนมในซองมีน้อยเพราะต้องบวกค่าประชาสัมพันธ์ และค่าของเล่น
6. ก่อให้เกิดปัญหาขยะ เพราะเป็นพลาสติก ซึ่งทำให้เกิดปัญหาขยะล้นเมืองอย่างในปัจจุบัน

วาระที่ 1 ทบทวน สรุปการทำงานวิจัย 4 เดือน ที่ผ่านมา

1. จัดประชุมชี้แจงโครงการฯ 2 ครั้ง ผลที่เกิดขึ้นคือ สมาชิกมีความเข้าใจงานวิจัยและโครงการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์มากขึ้น

2. เก็บข้อมูล สัมภาษณ์ พ่อค้า/แม่ค้าในตลาด และเพื่อนๆ ในโรงเรียนเพื่อออกแบบสอบถาม ผลที่เกิดขึ้น ได้ข้อมูลของโรงเรียน และตลาด ซึ่งเป็นประโยชน์ในการออกแบบสอบถาม

3. ศึกษาการแยกขยะ และการจัดการปัญหาขยะของบริษัทรีไซเคิลสิ่งแวดล้อม

ผลที่เกิดขึ้น ได้ทราบแนวคิดเรื่องการจัดการปัญหาขยะ คือส่งเสริมการจัดการปัญหาขยะตั้งแต่ต้นทางคือการสร้างจิตสำนึกให้กับเด็ก เยาวชน และชุมชน ให้มีกระบวนการคิด มีความเท่าทันการบริโภค และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า นอกจากนั้นยังได้ความรู้เรื่องประเภทขยะ สามารถแบ่งเป็นประเภทหลักๆ 5 ประเภทคือ กระดาษ ขวดแก้ว พลาสติก อลูมิเนียม และโลหะ

4. ศึกษาข้อมูลขยะของชุมชน ตำบลท่าโรงช้าง (กิจกรรมลูกกองขยะตำบลท่าโรงช้าง)

ผลที่เกิดขึ้น ได้ฝึกการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น(องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง) และได้ทราบข้อมูลปริมาณขยะของทั้งชุมชนซึ่งมีประมาณ 1,000 – 2,000 กิโลกรัม / วัน

5. สุ่มสำรวจขยะในโรงเรียน และทำแบบสอบถาม

ผลที่เกิดขึ้น ได้ฝึกการประสานกับเพื่อนๆ ในโรงเรียน และได้ทราบปริมาณขยะของโรงเรียน บ้านนาใหญ่ เท่ากับ 281 กิโลกรัม / วัน ส่วนใหญ่มาจากอาหาร และขนมในโรงเรียน และสามารถจำแนกประเภทได้ 4 ประเภท 1. ขวดแก้ว (ขวดนมไวตามิน)มีมากที่สุด 2. ขยะประเภทพลาสติก (แก้วน้ำ ถูขนมโรงเรียน ขวดน้ำหวาน ถูขนมซอง ถูพลาสติก) รองลงมาเป็นลำดับที่ 2 3. ขยะอินทรีย์ (จากเศษอาหารในโรงอาหาร) และ 4. ขยะทั่วไป ส่วนการจัดการปัญหาขยะของโรงเรียนที่มาใช้วิธีการเผา และการบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าโรงช้างมาจัดเก็บ

6. ศึกษาฐานของเทศบาลทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช

ผลที่เกิดขึ้น ได้ทราบการจัดการจัดการปัญหาขยะของทางเทศบาลทุ่งสง คือ 1. สร้างจิตสำนึกสร้างการมีส่วนร่วมกับเด็ก เยาวชน และชุมชน เช่น ธนาคารขยะมูลฝอย ให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะโครงการต้นไม้รักษ์สิ่งแวดล้อม 2. คัดแยกขยะ หลังจากคัดแยกขยะแล้ว แบ่งการจัดการเป็น 4 ส่วน ส่วนแรกการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น ขยะอินทรีย์ทำปุ๋ยหมัก กระดาษ ทำกระดาษสา กระดาษต้นไม้ ของจดหมาย ส่วนที่ 2 ขยะประเภทพลาสติก ฟังกลบ ส่วนที่ 3 ประเภทโลหะ อลูมิเนียม นำไปขาย และส่วนที่ 4 ขยะมีพิษ ส่งต่อให้หน่วยงานที่รับกำจัดขยะมีพิษ

7. พบท่านผู้อำนวยการและคณะครูโรงเรียนบ้านนาใหญ่ เพื่อนำเสนอ และสร้างความเข้าใจโครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์

ผลที่เกิดขึ้น ได้ชี้แจง ประชาสัมพันธ์ และทำความเข้าใจความเข้าใจโครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งทางโรงเรียนเปิดโอกาสในการทำงานให้เต็มที่ และยินดีให้การสนับสนุน

ความรู้สึกของผู้เข้าร่วมประชุมกับคณะครูโรงเรียนบ้านนาใหญ่ วันที่ 19 มีนาคม 2548

นางสาวภัสรา วัณพันธ์ (ผู้บันทึก)

วันนี้ตื่นเต้นมากที่ได้เข้าไปนั่งที่ประชุมของโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ตั้งใจว่าจะพูดให้มากกว่านี้ แต่เห็นดวงตาของครูทุกคน แล้วก็คิดว่าพูดสั้นๆดีกว่า เราได้พูดแนะนำงานวิจัยว่าต้องถนัดอย่างไร พร้อมบอกบทบาทต่อการทำงานในโรงเรียน ร่วมกับน้องๆกลุ่มต้นกล้านาใหญ่ เห็นสัญญาณของท่านผู้อำนวยการ คณะครูหลายคนสนใจในตอนที่ทำ ก็คงคิดว่าคงจะไม่มีปัญหาต่อการทำงานวิจัยในโรงเรียน

นายเสรี นาคสัมพันธ์ (ผู้บันทึก)

วันนี้ผมรู้สึกตื่นเต้นมากเมื่อรู้ว่าจะต้องขึ้นไปชี้แจงโครงการกับคณะครู ผมพยายามจะไม่คิดอะไรแต่เมื่อเข้าไปในห้องประชุม ผมคิดว่าครูคงไม่เห็นด้วยกับโครงการที่ผมทำ แต่โชคดีที่ผู้อำนวยการคอยส่งสายตาให้ในเวลาที่ผมพูด ผมจึงรู้สึกได้ถึงแม้ไม่มีครูอะไรจะสนใจผม แต่ผมมั่นใจว่าท่านผู้อำนวยการคงจะสนับสนุนโครงการฯ (ไม่รู้ว่ทั้งหมดจะคิดไปเองหรือเปล่า)

วาระที่ 2 วางแผนในการทำงานในเดือนต่อไป

- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ งานมหกรรมห้องเรียนชุมชนที่กรุงเทพฯ
- ศึกษาฐานเทศบาลทุ่งสง

มหกรรมห้องเรียนชุมชน

วัตถุประสงค์ในการจัดงาน

1. เพื่อนำเสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการวิจัย จากประเด็นปัญหาในพื้นที่ของกลุ่มต้นกล้านาใหญ่

2. เพื่อประชาสัมพันธ์ การทำงานวิจัยที่ผ่านมาของกลุ่มต้นกล้านาใหญ่ และกลุ่มเพื่อนๆ ในโรงเรียน

ประเด็นการนำเสนอ

- ความเป็นมาของกลุ่มต้นกล้านาใหญ่ และกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน
- กระบวนการงานวิจัยที่ผ่านมา และให้ผู้เข้าร่วมฟังทดลองปฏิบัติการ (เช่น สุ่มสำรวจขยะในบริเวณงาน แยกขยะ สรุปผลและสิ่งที่ได้รับ)

ศึกษาดูงานของเทศบาลทุ่งสง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการขยะของเทศบาลทุ่งสง
2. เพื่อนำความรู้ที่ได้มาประกอบการหาแนวทางการจัดการขยะของ โครงการการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

เนื้อหา / ข้อมูลที่ต้องทราบ

- ปริมาณขยะของเทศบาลต่อวัน
- ที่มาของขยะ
- การจัดการขยะ
- ผู้เกี่ยวข้อง (โดยเฉพาะเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง)
- ผลกระทบจากเรื่องขยะต่อชุมชน

กำหนดการศึกษาดูงาน

9.00 น.	ทีมวิจัยพร้อมกันหน้าโรงเรียนบ้านนาใหญ่
10.00 น.	เดินทางไปเทศบาลทุ่งสง
12.30 น.	ฟังการบรรยาย สถานการณ์ขยะของเทศบาล
13.30 น.	ศึกษาดูการทำปุ๋ยหมัก และกระดาศา
15.00 น.	เดินทางกลับ

หน้าที่รับผิดชอบ

1. เตรียมของขั้ววิทยากร (ค.ญ.รจนา ณะกุล และค.ญ.สุกัญชา มั่งมี)
2. ประสานงานกับเทศบาลทุ่งสง (นางสาวภัสรา ฐิพันธ์)
3. ประสานการเดินทาง (นายธีระศักดิ์ ภายทอง)
4. จัดการงบประมาณ (นางสาวลลิตพร ทองจันทร์ และค.ญ.สุดาพร จันทร์ขาว)

สิ่งที่ควรปรับปรุง

การพูดคุยในการแบ่งกลุ่มย่อยมีความเข้าใจประเด็นคลาดเคลื่อน ซึ่งควรต้องมีพี่เลี้ยงคอยทำความเข้าใจ ประเด็นการพูดคุยกันอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ไม่เสียเวลาและตรงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ร่วมกัน

ผู้บันทึกการประชุม

นายเสรี นาคสัมพันธ์
ค.ญ.วิมลวรรณ ม่านสะอาด

ประชุมทีมวิจัยเดือนเมษายน
ณ ห้องประชุมต้นกล้านาใหญ่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่

วาระการประชุม

1. ทบทวนกิจกรรม/เป้าหมายสิ่งที่เรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้เข้าร่วมเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนในเครือข่าย
 - ห้องเรียนชุมชน
 - อบรมการเขียน
 - พี่ๆ ทีมสื่อ สกว. ส่วนกลางมาเยี่ยม
2. วางแผนการจัดประชุมสรุปการเรียนรู้ของทีมวิจัยในเดือนพฤษภาคม พ. ศ.2548

วิธีการ กระบวนการ

- ล้อมวงคุยกลุ่มใหญ่
- เกริ่นนำเป็นการเตรียมความพร้อมในการประชุม
- ให้แต่ละคนสะท้อนความรู้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น และบันทึก

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.ภัตรา	รู้พันธ์
2. นายเสรี	นาคสัมพันธ์
3. ค.ช.ธีรศักดิ์	กายทอง
4. ค.ช.พรชัย	คงคำนิ
5. ค.ช.สมศักดิ์	เขียวอ่อน
6. ค.ช.เจริญศักดิ์	วิชัย
7. ค.ญ.สุกันยา	มังมี
7. ค.ญ.เหมือนฝัน	คงช่วย
8. ค.ญ.สุดาพร	จันทร์ขาว
9. ค.ญ.รจนา	ณะกุล
10. ค.ญ.สายพิศ	ใจสิงห์
11. ค.ญ.สุนิสา	เรือนทอง
12. ค.ญ.พริ้มเพรา	ก้ามฉี
13. ค.ญ.วิมลวรรณ	ม่านสะอาด
14. นางขจรศรี	ไธ่ไธ้กิม

เนื้อหาในการประชุม

เริ่มจากวาระที่ 1 สรุปการเรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้เข้าร่วมผ่านมาแล้ว

1.งานห้องเรียนชุมชน ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กทม. ในวันที่ 3-5 เมษายน 2548

หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมห้องเรียนชุมชน ได้เรียนรู้อะไรบ้าง ซึ่งสมาชิกที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยกันสะท้อนมาดังนี้

- ทำให้ได้เพื่อนใหม่ เช่น กลุ่มคณิศรจากโรงเรียนเวียงสระ กลุ่มเยาวชนรักเขาหัวควาย จากต่างจังหวัด กลุ่มเยาวชนรักเขาชะเมา
- ได้ฝึกการนำเสนอและการจัดการ เช่น ในช่วงที่เพื่อนต่างกลุ่มเข้ามาเรียนรู้กระบวนการงานวิจัยของกลุ่มต้นกล้า
- ได้เห็นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและสร้างความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น
- ได้เผยแพร่เรื่องงานวิจัยในวงกว้างขึ้น

2. ฝึกอบรมการเขียน ที่ สวนกล้วยไม้ อำเภอดอนสัก 26-28 เมษายน 2548

- ได้ฝึกการเขียนมากขึ้น
- ได้รู้ว่าหัวใจของการเขียน อยู่ที่ค้นหาประเด็นที่ต้องการสื่อให้ได้ นอกจากนั้น ต้องมีการบันทึกที่เป็นระบบ คุณสถานการณ์ เวลา และการสื่อเรื่องที่มียพลัง คือการสื่อเรื่องที่ท่ายู่จะเป็นการเขียนที่มีพลัง
- ได้ฝึกการเขียน และเข้าใจเรื่องการเขียน มากขึ้นทำให้มีความมั่นใจในการเขียนมากขึ้น

3. ทีมสื่อสกว.ส่วนกลางมาเยี่ยมชมเขียนในพื้นที่ วันที่ 21 สิงหาคม 2548 ณ ห้องสมุดโรงเรียนบ้านนาใหญ่ สิ่งที่ได้เรียนรู้

- ได้ทบทวน กระบวนการวิจัยที่ทำผ่านมาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- ได้สื่อสารข้อมูล กระบวนการเรียนรู้จากงานวิจัยสู่สาธารณะ
- เป็นการเปิดโอกาสให้เพื่อนใหม่ และคณะครูเข้าร่วมฟังมากขึ้น

วาระที่ 2 วางแผนการจัดประชุมสรุปการเรียนรู้ของทีมวิจัยในเดือนพฤษภาคม พ. ศ. 2548

การจัดประชุมสรุปการเรียนรู้ของทีมวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการทบทวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการทำงานวิจัย โครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์
2. เพื่อเป็นการดูความก้าวหน้าของโครงการฯ และมีแผนการดำเนินการต่อไปอย่างไร
3. เพื่อเปิดวงพูดคุย และแลกเปลี่ยนกันในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ

วัน เวลา สถานที่จัดประชุม

- วันที่ 19 – 21 พ.ค. 48 ณ บ้านคุณลุงเสนอ วารีเพชร ต.ท่าสะท้อน อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

การจัดการ

1. ฝ่ายจัดซื้ออาหาร (ค.ญ.สุคาพร จันทร์ขาว, ค.ญ.รจนา ณะกุล, ค.ญ.สายพิศ ใจสิงห์)
2. ฝ่ายประสานงานสถานที่ (นายธีระศักดิ์ ภายทอง, นางสาวภัสตรา ฐิพันธ์)
3. ฝ่ายนำกระบวนการประชุม (นายเสรี นาคสัมพันธ์, นางสาวภัสตรา ฐิพันธ์)
4. ฝ่ายจัดการงบประมาณ (ค.ญ.สุคาพร จันทร์ขาว, ค.ญ.สุกัญญา มั่งมี)
5. ฝ่ายประสานทำความเข้าใจ เตรียมความพร้อมของสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมในเบื้องต้น
(นายเสรี นาคสัมพันธ์, ค.ญ.เหมือนฝัน คงช่วย)

ข้อเสนอแนะและควรปรับปรุง

การนำกระบวนการพูดคุย ต้องเพิ่มเติม และปรับปรุงเรื่องการสร้างบรรยากาศในการพูดคุย
ให้มีส่วนร่วมในการประชุมให้มากขึ้น

ผู้บันทึกการประชุม

ค.ญ.สุคาพร	จันทร์ขาว
ค.ญ.รจนา	ณะกุล
ค.ญ.สายพิศ	ใจสิงห์

ประชุมทีมวิจัยเดือนพฤษภาคม
ณ ห้องต้นกล้า โรงเรียนบ้านนาใหญ่

วัตถุประสงค์ของการจัดประชุม

1. ทบทวนแบบสอบถาม และรายละเอียดเพื่อแบ่งพื้นที่ในการสำรวจ
2. วางแผนการทำงานต่อไป

วิธีการ/ กระบวนการ

- ล้อมวงพูดคุยกลุ่มใหญ่
- สมาชิกทุกคนเขียนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัย หลังจากการประชุมเสร็จสิ้น
- ให้บทบาทการนำกระบวนการจัดประชุม และการบันทึกประชุมกับทีมวิจัย

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. น.ส.ภัตรา	รู้พันธ์
2. นายเสรี	นาคสัมพันธ์
3. ค.ช.ธีรศักดิ์	กายทอง
4. ค.ช.พรชัย	กงคำนิ
5. ค.ช.สมศักดิ์	เขียวอ่อน
6. ค.ช.เจริญศักดิ์	วิชัย
7. ค.ญ.สุกัญชา	มั่งมี
8. ค.ญ.เหมือนฝัน	กงช่วย
9. ค.ญ.สุดาพร	จันทร์ขาว
10. ค.ญ.รจนา	ณะกุล
11. ค.ญ.สายพิศ	ใจสิงห์
12. ค.ญ.สุนิสา	เรือนทอง
13. ค.ญ.พริ้มเพรา	กัมณี
14. ค.ญ.วิมลวรรณ	มานะอาด
15. นางขจรศรี	ไธ่ไธ่กัม
16. นายวัชร	รัตนะมณี
17. นางสาววลัยพร	ทองจันทร์

วาระการประชุม

- ทบทวนแบบสอบถาม และรายละเอียดเพื่อแบ่งพื้นที่ในการสำรวจ
- วางแผนการทำงานต่อไป

เนื้อหาในการประชุม

วาระที่ 1. ทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา

เริ่มต้นก่อนการพูดคุย เกริ่นนำเรื่องการสร้างความพร้อมในการเรียนรู้ (อาจารย์นิวัตร ไข่เต็กัม พุดคุยกับเพื่อนเครือข่ายเยาวชน จ.สุราษฎร์ธานี ที่สวนโมกขพลาราม)

1. มีการจัดการที่ดี รู้จักแบ่งเวลา เตรียมพร้อมในตนเองเสมอ (กินข้าวก่อนมาโรงเรียน มีสมุดบันทึกทุกครั้งในการประชุม ช่วยทำงานบ้านอย่างเต็มใจ)

2. มีวินัย ในการฟังพูด (ไม่พูดแซงในขณะที่คนอื่นพูด) รวมถึงเรื่องอื่น เรื่องที่อาจจะต้องฝึกตนเอง มาก ๆ ทำทีในการแสดงต่อเพื่อน ผู้หญิง / ผู้ชาย ต้องระมัดระวัง ไม่ให้เกิดความไม่เหมาะสม

3. มีจิตสงบ มีความเงียบของจิตใจ และพร้อมที่จะรับการเรียนรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา (อย่าให้ความเศร้า วุ่นวาย มาทำลายจิตใจที่เบิกบานของพวกเรา

4. มีความเป็นอิสระ มีความเป็นอิสระจากกระแสสังคม

- การบริโภค (รู้จักการเลือกบริโภค / กินอาหารที่มีประโยชน์)
- การฟัง (รู้จักที่จะฟังสิ่งที่อยู่รอบตัวบ้าง ฟังเสียงจากธรรมชาติ เช่น เสียงนก เสียงน้ำฝน จะทำให้ได้รู้จักความสงบ มีเวลาเหลือคิดเรื่องสร้างสรรค์ ไม่วุ่นวายตามกระแสของสังคม)
- เทคโนโลยี โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ น่าจะมีการจัดการให้เป็นระบบ เปิดปิดเวลาไหน ประโยชน์การใช้คุ้มไหม ไม่ใช่เปิดไว้ทั้งวัน ทั้งคืน ให้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือของเราไม่ใช่ให้ ตัวเราเป็นเครื่องมือของเทคโนโลยี

กระบวนการงานวิจัย / กิจกรรมที่ผ่านมา

1. การทำความเข้าใจกับทีมวิจัย / เข้าใจค่องานวิจัย
 - มีการจัดประชุมชี้แจง 2 ครั้ง
2. ข้อมูลเรื่องขยะ ได้จากวิธีการดังนี้
 - อบรมการเก็บข้อมูล
 - ไปดูการแยกขยะที่บริษัท
 - สัมภาษณ์และเก็บ
 - ไปดูกองขยะ
 - สุ่มสำรวจขยะในโรงเรียน

- สุ่มสำรวจขยะในตลาด

กิจกรรม เวทีที่ยังไม่ได้ดำเนินการ

- เวทีวิเคราะห์ข้อมูล

- สรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา (ด้านตนเอง ด้านชุมชน)

- เวทีใหญ่การนำเสนอข้อมูลต่อชุมชนและหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะ

วาระที่ 2 สิ่งที่จะทำต่อไป

1. ดำเนินการจัดประชุมกิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการให้เสร็จสิ้น

เตรียมเวทีวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์

เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาแปลผล / วิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะต่อไป

สถานที่

ศาลาเอนกประสงค์ ม.5 ต.บางกุ้ง อ.เมืองฯ จ.สุราษฎร์ธานี

วันที่ 17-18 พฤษภาคม 2548

การจัดการ

- อาหาร (ค.ญ.สายพิศ ใจสิง ค.ญ. วิมลวรรณ ม่านสะอาด)

- การเดินทาง ประสานเช่า/เหมารถ (นายธีระศักดิ์ กายทอง อาจารย์จักรศรี ไช้ดีกิม)

- การนำกระบวนการพูดคุย (นายเสรี นาคสัมพันธ์ ค.ญ.สุภาพร จันทร์ขาว และ นางสาวกัศรา รุ่งพันธ์)

- สรุปบันทึกการประชุม (ค.ญ.เหมือนฝัน คงช่วย ค.ช.พรชัย คงคำนิ)

2. จัดทำรายงานการวิจัยในการดำเนินงานที่ผ่านมา

การแบ่งหน้าที่

- แบ่งทีมครั้งละ 3 คนในการทำรายงานวิจัย ในช่วงวันหยุด เสาร์ – อาทิตย์ ตลอดเดือน

พฤษภาคม 2548

ข้อเสนอแนะ และควรปรับปรุง

- การเตรียมความพร้อม และมีสมาธิในการพูดคุย และประชุม เป็นเรื่องสำคัญมากทำให้การใช้เวลาในการประชุม การพูดคุยที่ไม่ต้องใช้เวลาาน มีความกระชับ ไม่ยืดเยื้อ

ผู้บันทึกการประชุม

ค.ญ.เหมือนฝัน คงช่วย

ส่วนที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

โครงการแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ โดยกลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่
ระยะที่ 1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเรื่องขยะ ทั้งด้านชนิด
ปริมาณ ที่มา สถานการณ์ขยะ และการจัดการขยะ ศึกษาบทเรียนของกลุ่มกิจกรรมด้านปัญหา
ขยะภายใน ภายนอกโรงเรียน และเพื่อร่วมกันหาแนวทาง ทางเลือกที่เหมาะสมในการจัดการ
ปัญหาขยะของกลุ่มต้นกล้าขนาดใหญ่

กระบวนการที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยคือ ประชุมชี้แจงโครงการ ศึกษาข้อมูลบริบท
โรงเรียนหรือชุมชน และสภาพปัญหาขยะ อบรมเรื่องวิธีการเก็บข้อมูล ศึกษาบทเรียนเรื่องขยะ
ของกลุ่มและโรงเรียน ประชุมสรุปงาน วิเคราะห์ข้อมูลหาแนวทางการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์
ศึกษาดูงานจากชุมชน / กลุ่มองค์กรที่มีการจัดการขยะที่ดี ทำหนังสือจดหมายข่าวทุกเดือน
และนำเสนอผลการวิจัย พร้อมกับกำหนดแนวทางการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์

จากการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ผ่านมา ทำให้ได้ข้อมูลจากกระบวนการศึกษาดังนี้
ที่มาของปัญหาขยะพบ 3 ส่วนด้วยกันคือ จากตนเอง ครอบครัว และผู้สัญจรไปมาซึ่งมาใช้บริการ
ในตลาดยังเจริญกิจ ข้อมูลจากการศึกษาประเภทของขยะนั้น มี 5 ชนิด คือ อินทรีย์ (เปลือกผลไม้
เศษผัก ใบไม้ เศษหญ้า) พลาสติก ขวดแก้ว กระดาษ โฟม และโลหะ ปริมาณขยะ
ของโรงเรียน 281 กก. / สัปดาห์ ซึ่งมีขยะประเภท ขวดแก้วมากที่สุด รองลงมาคือ พลาสติก
และขยะอินทรีย์ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ ขวดแก้วสามารถขายได้ หรือประดิษฐ์
เป็นของใช้ได้ ส่วนพลาสติก สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของเล่น ของใช้ ขยะประเภทอินทรีย์
สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้คือ ทำปุ๋ยหมัก ทำน้ำหมักชีวภาพ ใช้รดต้นไม้ รดผัก
ทำความสะอาดห้องน้ำ เป็นต้น

ในส่วนของการตลาดยังเจริญกิจ มีปริมาณขยะจากการสุ่มสำรวจ 7,451 กิโลกรัม / สัปดาห์
ขยะที่พบมากที่สุด คือขยะประเภทอินทรีย์ รองลงมาคือพลาสติก และขยะทั่วไปตามลำดับ
จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์จากขยะ ได้วิธีการจัดการขยะดังนี้ ขยะอินทรีย์สามารถนำมาทำ
ปุ๋ยหมักชีวภาพ ทำอาหารสัตว์ ขยะประเภทพลาสติก เมื่อคัดแยกประเภทสามารถขายได้
ส่วนขยะทั่วไปสามารถใช้วิธีฝังกลบ และปริมาณขยะทั้งหมดมีสูงถึง 1,000-2,000 กิโลกรัม / วัน

การจัดการขยะที่ผ่านมาของนักเรียน และโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ใช้วิธีการ 2 วิธี
คือ บริการจัดเก็บขยะฟรีจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้างทุกวัน และวิธีการเผา โรงเรียน
ไม่มีการแยกขยะก่อนทิ้ง การจัดการขยะของตลาดยังเจริญกิจ ก็ใช้วิธีการเช่นเดียวกันคือ ทางอบค.
มาจัดเก็บ และไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การศึกษาบทเรียนการสรุปการจัดการปัญหาขยะ
ของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน พบว่าการจัดการปัญหาขยะส่วนใหญ่ใช้วิธีการ นำขยะมาใช้ประโยชน์
คือ ทำของเล่น / แปรรูป (สโมสรวงน้อย) มีการสร้างจิตสำนึก ลดการบริโภคอาหาร

ที่จะก่อให้เกิดขยะ (กลุ่มชนมไทย) ตรวจสอบคุณภาพอาหารในโรงเรียน (กลุ่ม อย. น้อย)
ใช้สื่อพื้นบ้านหนังตะลุงรณรงค์เพื่อช่วยลดขยะ (กลุ่มสืบสานภูมิปัญญา) ศึกษาข้อมูล
จากแหล่งความรู้ และหนังสือและช่วยเผยแพร่ให้เพื่อนทราบ (กลุ่มรักการอ่าน)

จากการศึกษาดูงาน ได้ความรู้และวิธีการจัดการปัญหาขยะของเทศบาลตำบลทุ่งสง
คือ 1. สร้างจิตสำนึกสร้างการมีส่วนร่วมกับเด็ก เยาวชน และชุมชน เช่น ธนาคารขยะมูลฝอย
โครงการต้นไม้รักษ์สิ่งแวดล้อม ให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ 2. คัดแยกขยะ โดยหลังจาก
คัดแยกขยะแล้ว แบ่งการจัดการขยะเป็น 4 ส่วน ส่วนแรกการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์
เช่น ขยะอินทรีย์ทำปุ๋ยหมัก กระดาษที่เหลือใช้ นำมาทำกระดาษสา ทำกระดาดต้นไม้
ของจดหมาย เป็นต้น ส่วนที่ 2 ขยะประเภทพลาสติกหลังจากคัดแยกส่วนที่จะขายได้แล้ว
ที่เหลือใช้วิธีการฝังกลบ ส่วนที่ 3 ประเภทโลหะ อลูมิเนียม นำไปขาย และส่วนที่ 4 ขยะมีพิษ
ส่งต่อไปหน่วยงานที่รับกำจัดขยะมีพิษ

จากการจัดประชุมนำเสนอกระบวนการทำงาน ผลและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำงาน
วิจัยในระยะที่ 1 คอชุมชน และเพื่อหาแนวทางในการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ ทำให้
พบแนวทางในการจัดการปัญหาขยะดังนี้ แนวทางในการปัญหาขยะที่เริ่มจากกลุ่มเด็ก เยาวชน
ในโรงเรียน เช่น กลุ่มชนมไทย กลุ่มสโมสรน้องน้อย กลุ่มรักการอ่าน ซึ่งจะเริ่มจัดการปัญหา
ขยะ ตั้งแต่ต้นทาง แนวทางการนำขยะมาใช้ประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การนำมาประดิษฐ์
เป็นของใช้ ของเล่น ธนาคารขยะ และแนวทางการรณรงค์ สื่อสาร สร้างการมีส่วนร่วม
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น และชุมชน

สำหรับปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมา คือเวลาในระบบการศึกษา
มีมากกว่า จึงทำให้การจัดสรรเวลาการพบปะ พูดคุย และการดำเนินโครงการตามกระบวนการ
ที่วางแผนไว้นั้นค่อนข้างล่าช้า ซึ่งต้องใช้ช่วงวันหยุด ช่วงพักกลางวันในการดำเนินงาน
และยังขาดการสื่อสารกับเพื่อนๆ ผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วม
ในเคลื่อนไหวกระบวนการงานวิจัย ยังมีไม่มากนัก

สำหรับโอกาส และผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการงานวิจัย โครงการศึกษาแนวทางการจัดการ
ปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ ระยะที่ 1 ซึ่งเกิดผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ผลที่ขึ้นด้านพัฒนาตนเอง
ของนักวิจัยในหลายด้าน ด้านการบริโภค นักวิจัยได้เรียนรู้จากการเลือกรับประทานอาหารที่เกิด
ประโยชน์ ไม่สร้างขยะ และเท่าทันกับการบริโภคมากขึ้น ด้านความเข้าใจต่อกระบวนการวิจัย
ทีมวิจัยมีความเข้าใจต่อการทำงานวิจัยว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วม
ขยายความร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อนๆ และชุมชน นอกจากนั้นกระบวนการการวิจัยยังเป็นการ
สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่มีการร่วมคิด เก็บข้อมูล หาความรู้ ปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน
และต้องมีการสรุปบทเรียนการดำเนินงานการเรียนรู้จากการดำเนินงานทุกครั้ง ซึ่งทีมวิจัย
สามารถนำไปปรับใช้ชีวิตประจำวัน และกับการเรียนบางรายวิชาได้ ด้านภาวะอารมณ์

จากกระบวนการที่ได้ทำงานร่วมกัน ทำให้รู้จักการปรับตัวในการทำงาน การทำงานเป็นทีม ใจเย็นมากขึ้น รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และที่สำคัญได้พัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ ให้กับ ทีมวิจัยในการการดูแล รับผิดชอบสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ชุมชน เกิดความรักชุมชน และท้องถิ่น มากยิ่งขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นด้านการประสานงานโรงเรียน กระบวนการทำงานวิจัย สามารถสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อม บรรยากาศภายในโรงเรียน ให้ร่มรื่นมากขึ้น ที่สำคัญทางโรงเรียนได้ให้ความสนใจ ดูแล คำนึงถึงเรื่องการบริโภคของ นักเรียน โดยมีข้อตกลงภายในไม่ให้มีการจำหน่ายอาหาร ขนมห เครื่องดื่ม ที่ก่อให้เกิดขยะ และไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของเด็กนักเรียน ซึ่งเกิดการเปลี่ยนภายหลังจากการดำเนินงานวิจัย ในระยะที่ 1 ช่วงผ่านมา

ผลที่เกิดขึ้นด้านชุมชน มีการตอบรับ มีความยินดีให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุน จากชุมชนเป็นอย่างดี เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง ผู้ปกครอง โรงเรียนพยาบาลท่าโรงช้าง ผู้นำชุมชน โรงเรียน และตลาดยิ่งเจริญกิจ ในการที่จะร่วมมือกันจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

จากการทำงานวิจัยในช่วงที่ผ่านมา ได้ใช้กระบวนการงานวิจัยในการเคลื่อนไหวงานและ ประสานความร่วมมือกับท่านผู้บริหาร คณะครู กลุ่มเพื่อนๆภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน เจ้าของตลาดยิ่งเจริญกิจ โรงพยาบาลท่าโรงช้าง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง ในส่วนภายนอกชุมชน ได้แก่ การหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ภายใน วิถีชีวิตที่เรียบง่าย จากสวนโมกขพลาราม จากการจัดสรุปการเรียนรู้เป็นระยะๆในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ การแลกเปลี่ยนความคิด จากกลุ่มเยาวชนเพื่อนเครือข่ายในจังหวัด ประชาคมจังหวัด การศึกษาฐานจากเทศบาลทุ่งสง บริษัทักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด การตั้งข้อสังเกต การฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้เรื่องงานวิจัย การเก็บข้อมูล และการจัดการปัญหาขยะ จากหน่วยประสานงานวิจัย เยาวชน และหน่วยประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สุราษฎร์ธานี ที่ปรึกษาโครงการฯ ซึ่งได้รับความร่วมมือเสมอมา และภายนอกชุมชน ทำให้กระบวนการงานวิจัยโครงการแนวทางการจัดการ ปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์ ในระยะที่ 1 ที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จตามแผนงานที่วางแผนไว้และ พบแนวทางในระยะต่อไปได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สำหรับการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา ทีมวิจัยได้เกิดบทเรียนการเรียนรู้ที่สำคัญดังนี้

1. กระบวนการงานวิจัย สามารถขยายความร่วมมือ กับกลุ่มเพื่อน ผู้ปกครอง โรงเรียน หน่วยงานท้องถิ่น และชุมชน นอกจากนี้ยังสามารถทำให้ประเด็นปัญหาขยะ เป็นประเด็นร่วมที่สำคัญ และให้ความสนใจความสนใจมากขึ้นของโรงเรียน และชุมชน
2. เกิดนักวิจัยที่สามารถพัฒนาตนเอง จากกระบวนการได้ระดับหนึ่ง จากการพบปะ แลกเปลี่ยนกันอย่างสม่ำเสมอ กระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอน การได้ปฏิบัติจริงกับเพื่อนๆ

และการเรียนรู้จากประเด็นปัญหาในพื้นที่ สามารถพัฒนาเป็นทีมนักวิจัยในการทำงานวิจัยในระยะต่อไปได้

3. ทีมวิจัยยังขาดการสื่อสาร กับทางโรงเรียน และชุมชน จึงทำให้ความเข้าใจต่อกระบวนการวิจัยยังมีไม่มากนัก ต้องพัฒนา การสื่อสารให้หลากหลาย และมีประสิทธิภาพให้เพิ่มมากขึ้น

4. การจัดประชุมที่มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ การกำหนดเป้าหมายชัดเจน การออกแบบ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างมีส่วนร่วม บรรยายภาพสถานที่ร่มรื่น สงบ เป็นธรรมชาติ ผู้เข้าร่วมประชุมมีการเตรียมความพร้อม ช่วงเวลา 1-2 วัน มีกิจกรรมที่สมาชิกได้ทำร่วมกัน เช่น การเล่นเกมจำลอง การทำอาหาร การละเล่นพื้นบ้าน และการสรุปบันทึกการดำเนินงาน การเรียนรู้ในทันทีหลังจากการดำเนินงานเสร็จสิ้น ช่วยให้กระบวนการประชุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. กระบวนการหนุนเสริม ในการฝึกอบรม การตั้งข้อสังเกต เสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นระยะๆ จากหน่วยประสานงานวิจัยเยาวชนฯ หน่วยประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สุราษฎร์ธานี ที่ปรึกษาโครงการฯ นักวิชาการอิสระในท้องถิ่นที่ติดตามกระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องการเคลื่อนกระบวนการวิจัยมากยิ่งขึ้น

แนวทางการดำเนินการในช่วงต่อไป

1. พัฒนากลุ่มเยาวชน เพื่อสร้างจิตสำนึกที่มีการจัดการปัญหาขยะที่เริ่มแก้ไขตั้งแต่ต้นเหตุ / ต้นทาง ลดการบริโภคและสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน และชุมชน ได้แก่ กลุ่มขนมไทย กลุ่มสโมสرن้องน้อย กลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา กลุ่มรักษาร่าน และกลุ่มเยาวชนที่ช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน

2. การนำขยะมาใช้ประโยชน์ เป็นการนำขยะมาใช้ประโยชน์แบบครบวงจร หรือการจัดการให้ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด

ได้แก่ การทำปุ๋ยหมัก ทำแปลงผักที่โรงเรียน/บ้าน ทำตลาดสาธิต หรือนำมาให้โรงเรียน (โครงการอาหารกลางวัน) และการประดิษฐ์ รีไซเคิล แปรรูปขยะ

3. การสื่อสาร ผนวกสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน ได้แก่ โครงการธนาคารขยะ โครงการตลาดสาธิต ตลาดปลอดขยะ และผักปลอดสารพิษ โครงการบ้านสวยด้วยมือเรา/บ้านสะอาด สมัชชา / มหกรรม สิ่งแวดล้อมตำบลท่าโรงช้าง และเสียงตามสาย / แผ่นพับประชาสัมพันธ์

การดำเนินงานวิจัยในช่วงต่อไป ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติอย่างจริงจังโดยมี
กลุ่มเยาวชนที่มียุทธศาสตร์เคลื่อนไหวกระบวนการวิจัยเป็นหลัก แต่กระบวนการมีส่วนร่วม
พลังความมือนของกลุ่มเพื่อน-โรงเรียน หน่วยงานท้องถิ่น ผู้ปกครอง และชุมชน จะเป็นปัจจัย
ที่สำคัญในการดำเนินงานวิจัย ซึ่งเชื่อมั่นได้ว่ากระบวนการงานวิจัย จะสำเร็จไปได้ด้วยดีและ
เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน และชุมชน

ภาคผนวก

การเรียนรู้จากการทำงานวิจัย

นายเสรี นาคสัมพันธ์

ชีวิตของพวกเราทุกคนสามารถไม่ที่จะเลือกเกิดได้ครับ ไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือคนจน เราทุกคนกำหนดชีวิตของตนเองได้ ผมเชื่อว่าเป็นความจริง กระผมนายเสรี นาคสัมพันธ์ ผมเป็นเด็กที่อยู่ครอบครัวแบบว่า...แม่ต้องไปทำงานหาเงินมาให้ผมไปโรงเรียนเพียงคนเดียว

กว่าแม่จะมาเจอกับพ่อบุญธรรม แม่ก็พบกับปัญหา และสิ่งต่างๆมากมาย แต่ก่อนผม ก็นิสัยเหมือนเด็กทั่วไปไม่เห็นงานส่วนร่วมเป็นสำคัญเที่ยวเล่นไปวันๆ กินอาหารที่ไม่มีประโยชน์ขอเงินแม่โดยไม่เสียดาย แต่เดี๋ยวนี้ครับ ผมรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายนะครับ และสิ่งเหล่านั้นก็สูญหายไปจากตัวผมนะครับ นั่นก็คือ การที่ได้เข้ามาร่วมเรียนรู้ ทำกิจกรรม ร่วมกับน้องๆเพื่อนๆ

ผมเริ่มหันมาทำกิจกรรมก็ตอน ม. 1 เทอม 2 ในช่วงนั้นผมก็ไม่วู้อะไรหรอกครับ เพราะผม เพิ่งเริ่มเข้ามาอยู่ในกลุ่มๆ แต่จากวันนั้นจนถึง...วันนี้ผมคิดว่าตัวเองได้รับรู้อะไรที่มันแปลกใหม่ ยิ่งมีน้องที่จะมาพบเจอแบบนี้ผม...ได้เห็นว่าการทำงานที่เรามาเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้ครับ มันไม่ใช่แค่กิจกรรมที่ทำให้สนุกเพียงอย่างเดียว แต่มันเป็นสิ่งที่สอนบทเรียนเราในชีวิตสอน วิธีการใช้ชีวิตประจำวันอยู่ในสังคมอยู่ในประโยชน์ผู้คนไม่รังเกียจ สามารถทำประโยชน์ให้กับ สังคมผมภูมิใจมากที่ได้เข้ามาอยู่จุดนี้ มันเป็นเรื่องที่ผมชอบทำแล้วมันมีความสุขกับตัวผมเองกับ สังคมที่ผมอยู่

หลังที่ผมได้ผ่านกิจกรรมมาเป็นเวลา 3 ปีมันทำให้ผมเปลี่ยนไปผมเริ่มจากการบริโภค ผมจะไม่สร้าง / ใช้สิ่งของก่อให้เกิดขยะน้อยที่สุดและในขณะนี้ผมไม่คิมน้ำอัดลมและไม่กินขนม ลูกแล้วเพราะมันไม่เกิดประโยชน์และมันก็เป็นขยะๆ ปัญหาขยะยังนำมาปัญหาอื่นๆที่จะ ตามมาอีกเช่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน ปัญหาโรคระบาด ฯลฯ ผมมีความ รับผิดชอบมากขึ้นแบ่งเวลาระหว่างการเรียน และการทำงานได้ฝึกการอดทนได้อยู่ร่วมกับผู้อื่น ที่ไม่รู้คิด รู้จักพูดควบคุมตนเอง ได้รู้ว่าจะไรควรทำไม่ควรทำ ได้ฝึกการอธิบาย ทำความ เข้าใจกับพ่อแม่มีการกล้าแสดงออกมากขึ้น และสิ่งที่ผมใช้ในการเรียนมากที่สุดคือการที่ได้ซึมซับ กระบวนการ ณ จุดนี้ไปใช้ในการเรียนทำให้ตัวของเราเองรู้จักคิดเรื่องที่แตกต่างกันไปจากเพื่อนที่มัน แปลกใหม่และแตกต่างไปจากห้องสี่เหลี่ยมที่มีอยู่

ผมคิดว่าผมโชคดีมากเลยครับ...ที่ได้เข้ามาทำสิ่งที่ผมอยากทำ และสามารถเปลี่ยนแปลง ตัวเองได้ถึงขนาดนี้ผมตั้งใจว่าผมจะทำงานแนวที่จะช่วยพัฒนาต่อไปในอนาคต

เด็กชายพรชัย คงขำนิ

การที่ผมได้เข้ามาทำงานวิจัยทำให้ผมได้มีการเปลี่ยนแปลงตัวเองหลายอย่าง เช่น เป็นคนตรงต่อเวลา ลดขนมถุงและอาหารที่เป็นขยะ ลดน้ำอัดลม มีความอดทน ขอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ถ้าแสดงออกแค่การทำงานวิจัยนั้นเราต้องเรียนรู้ให้ถึงต้นเหตุของขยะและเราต้องทำอย่างจริงจัง แต่ถ้าเราทำไม่จริงเราก็จะไม่รู้ซึ่งข้อมูลของขยะ การทำงานวิจัยนี้เป็นเหมือนห้องเรียนที่ 2 ที่คอยให้ความรู้เรื่องผมกับเพื่อนได้ทำงานวิจัยได้ในห้องเรียนที่จะไม่มีใครเป็นครูหรือนักเรียนแต่ทุกคนที่ทำงานวิจัยจะมีความเสมอภาคกันทุกคน และก่อนที่ผมเข้ามาทำงานวิจัยผมยังไม่รู้อะไรเกี่ยวกับงานวิจัยเป็นอย่างไรแต่ในความคิดของผมคิดว่าต้องใช้การทดลองในห้องแล็บแต่เมื่อผมเข้ามาทำงานวิจัยแล้วจึงมาเข้าใจว่างานวิจัยที่ผมทำไม่เหมือนกับที่ผมคิดไว้ก่อนที่จะเข้ามาทำงานวิจัย

เด็กหญิงเหมือนฝัน คงช่วย

นับตั้งแต่ฉันได้เข้ามาอยู่ในงานวิจัยนี้ ฉันได้เรียนรู้ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ มากมาย ทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง จากคนที่เคยอารมณ์ร้อน จี้โกรธ จี้โมโหง่าย ชอบเอาแต่ใจ ก็กลับดีขึ้นกว่าเดิมมาก ความเอาแต่ใจก็น้อยลง ที่ลดน้อยลงได้เพราะว่าฉันได้ฝึกสมาธิในการทำงาน ให้คิดถึงจิตใจของเพื่อนบ้าง ไม่เอาความคิดของคนเป็นใหญ่ ขอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และฉันได้เรียนรู้ความเอาแต่ใจของตนเองว่ามีแค่โทษที่ให้อัน มันเป็นสิ่งที่ไม่ควรจะปรับปรุง ฉันคิดและทำอย่างนี้ ทำให้ฉันเป็นคนอารมณ์ร้อนจี้โกรธง่าย กว่าจะดีขึ้น แต่เดี๋ยวนี้ ฉันกลับเป็นคนที่ยี้โกรธบ้าง แต่ก็หายเร็วเพราะฉันได้ทำงานวิจัย ซึ่งต้องใช้เหตุผลในการคุยกัน จะใช้อารมณ์ในการคุยกันไม่ได้ เป็นการฝึกฉันไปในตัวด้วย ถ้าในการทำงานฉันไม่.....อะไรเพื่อน ฉันจะนึกถึงว่าถ้าฉันโกรธเพื่อนฉันก็จะใช้อารมณ์ในการทำงาน และงานที่ทำอยู่ก็อาจพังได้เพราะเพื่อน ๆ ก็ไม่ชอบกันที่โกรธ ฉันจึงนั่งคิดวิเคราะห์ถึงผลเสียของมันว่ามีอะไรบ้าง เช่น อาจทำร้ายจิตใจเพื่อน โดยคำพูด บางครั้งอาจทำร้ายตัวเองก็อาจเป็นไปได้ ฉันได้อ่านหนังสือเล่มหนึ่ง มีใจความด้านในอธิบายถึงการทำอะไรจึงหายโกรธ ฉันก็อ่านทำความเข้าใจ และนำมาใช้กับชีวิตประจำวันของตนเอง องค์ประกอบอีกอย่างที่ทำให้ฉันเป็นคนอารมณ์ดี ก็คือ ฉันคบเพื่อนที่อารมณ์ดีก็ทำให้ฉันได้พัฒนาตนเองไปมาก ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนที่อารมณ์ดีได้ ฉันก็จะเป็นคนอารมณ์ดีแล้ว ฉันมีวิธคลายความโกรธได้โดยการคิดว่า ช่างมันเหอะ อย่าไปคิดมาก โกรธไปก็เท่านั้น หรือไม่ก็นับ 1-10 ก็ได้ ฉันดีใจมากที่ได้เปลี่ยนตัวเองได้มาก เป็นคนที่อารมณ์ร้อนเป็นคนอารมณ์ดีได้ แต่ก็มีอารมณ์ร้อนอยู่บ้าง ก็ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีสำหรับฉันในด้านความประพฤติ เมื่อก่อนฉันเป็นคนที่ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าคิดเพราะกลัวจะผิด ต้องคอยให้เพื่อนชี้แนะหรือบังคับให้ทำ ต่อเมื่อจะไปแสดงอะไร ในทางกลับกัน เมื่อฉันได้มาอยู่ในกลุ่มนี้ฉันกล้าแสดงออกมากขึ้นไม่ต้องคอยให้เพื่อนชักนำ แต่ก็มีอยู่บ้างในบางส่วน ส่วนการพูดฉันกล้าพูดมากขึ้น กล้าพูดที่จะแสดงความคิด

คิดเห็นไม่กลัวคำพูดที่ออกมาว่ามันจะผิด เพราะพี่เอียงเคยบอกว่า “กล้าแสดงความคิดเห็นไม่ผิดหรอก ไม่มีการผิดหรือถูก” ฉะนั้นกล้าพูด แสดงออกไม่กลัวความผิดอีก แต่ก็มือขู่บ้างเป็นบางครั้ง

ในด้านการบริโภค ฉันสามารถลดอาหารขยะได้มาก ลดกินน้ำอัดลมได้ แต่เมื่อก่อนฉันกินแต่อาหารขยะกับน้ำอัดลม ไม่ค่อยจะกินอะไร แต่เดี๋ยวนี้ฉันกลับลดได้ เพราะฉันได้เรียนรู้ถึงโทษและประโยชน์ของขนมถุงอย่างดี ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถทำให้ฉันลดอาหารขยะและน้ำอัดลมได้ สำหรับความเข้าใจต่องานวิจัย ในตอนแรก ๆ ฉันไม่ค่อยเข้าใจสักเท่าไร เพราะเพิ่งเข้ามา ไม่ได้ทำความเข้าใจสักเท่าไร แต่ตอนนี้ฉันเข้าใจแล้วว่าการทำงานวิจัยต้องทำเป็นขั้นตอน ทำเรื่องอะไรต้องทำจริงจังและเน้นเรื่องนั้นไป ต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน และสรุปงานทุกครั้งที่เราทำงานอะไรไป เพื่อเป็นการสรุปและทำความเข้าใจอย่างดี ตอนนี้ฉันมีความเข้าใจต่องานวิจัยดีแล้วและจะทำงานวิจัยนี้ให้เสร็จตามความตั้งใจของเราที่ตั้งเอาไว้ให้ดีที่สุด สิ่งที่ฉันเขียนมาเป็นสิ่งที่ฉันได้เรียนรู้ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อก่อนมากค่ะ และฉันจะรักษาสິงเหล่านี้เอาไว้

เด็กหญิงสุกัลยา มั่งมี

ตั้งแต่วันแรกที่ทำงานวิจัย ฉันตื่นเต้นมาก เพราะฉันกลัวว่าฉันจะทำได้ไหม ถ้าเกิดทำไม่ได้จะมีคนว่าไหม แต่พอวันที่สองของการทำงานวิจัย ฉันก็เริ่มที่จะปรับตัวได้เพราะฉันคิดว่าเป็นอะไรที่ท้าทายกับชีวิตของตัวเอง แต่เมื่ออยู่ไปไม่ถึงเดือน ฉันก็นึกขึ้นมาว่า ฉันจะอยู่ไปทำไมอะไร ๆ ก็มีแค่การประชุม ทำกิจกรรมนอกสถานที่ ซึ่งฉันคิดว่าถึงฉันไม่อยู่ในชุมนุมนี้ฉันก็ได้ออกไปข้างนอกอยู่แล้ว แต่พอกลับมาคิดอีกที ก็คิดขึ้นได้ว่าถ้าหากเราทำ เราก็ได้ประโยชน์มากมายและยังสามารถพัฒนาโรงเรียน หรือบ้านของตัวเองก็ได้ จึงทำให้ฉันกลับมาทำงานวิจัยอีก แต่ในบางครั้งมันก็เบื่อกับการประชุมบ้าง เพราะคนเราจะคืออยู่เสมอไปคงไม่ได้ จึงคิดที่จะออกจากกลุ่มคืนกล้านาใหญ่ แต่ฉันก็สามารถอยู่ได้เพราะฉันมีความฝันว่าฉันจะเป็นเด็กคนหนึ่งของโรงเรียน พัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่ไม่มีขยะหลงเหลืออยู่ ในการเขียนงานวิจัยของฉันที้ผ่านมากฉันคิดว่าตัวฉันได้ประโยชน์มากมาย เช่น การคัดแยกขยะ การตรงต่อเวลา ฯลฯ และตัวฉันยังได้เรียนรู้อีกหลายเรื่องที่มีประโยชน์เหมือนกัน เช่นการไปดูงานที่ทุ่งสง ซึ่งการไปดูงานครั้งนี้ฉันได้เรียนรู้ว่าเทศบาลเมืองทุ่งสงมีวิธีการจัดการขยะอย่างไร และเทศบาลทุ่งสงทำอะไรบ้าง ซึ่งฉันจะได้เอามากเป็นแบบให้กับตัวเองและกลุ่มค่ะ และในการทำงานครั้งนี้ตัวฉันพัฒนาตัวเองขึ้นไปมาก เช่น กล้าพูด กล้าทำ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูก และฉันรู้สึกตัวฉันนั้นชอบช่วยเหลือเพื่อน พี่ ๆ น้อง มากกว่าเดิม ฉันก็ชอบบอกพี่ ๆ แต่นั่นะ

ก่อนหน้าที่จะมาทำงานวิจัยฉันนั้นเป็นคนทีพูดน้อย ถึงแม้ว่าถึงพูดเรื่องไร้สาระไม่มีประโยชน์ เมื่อก่อนนี้จะทำอะไรสักอย่างต้องให้ครูบอก ครูสั่งหรือคนอื่น ๆ บอกแต่พอมาทำงานวิจัยก็กล้าที่จะทำโดยที่คนอื่นไม่ต้องบอก และการกล้าแสดงออก เมื่อก่อนฉันไม่ค่อยแสดงออกคอ

หน้าคนอื่น เพราะกลัวคนอื่นจะว่าผิดแต่มาเดี๋ยวนี้กลัวมากขึ้นเพราะฉันคิดว่าถ้าฉันแสดงออกไปแล้ว ถึงผิดก็ไม่เป็นไรเพราะจะเก็บเป็นประสบการณ์แต่ถ้าถูกก็ดี

เด็กหญิงรจนา ณะกุล

ตอนแรกตัวหนูเองก็ไม่อยากเข้ามาทำงานวิจัย แต่ก็มีแรงจูงใจจากครูและพี่ ๆ มาช่วยคุย ช่วยพูดคุยว่า ถ้าเราทำแล้วจะได้อะไรมาบ้าง ก็จะได้พัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในชุมชนของเราเอง และตัวฉันคิดว่าทำแล้วคงจะมีผลดีกับตัวเราเอง ตัวเองก็จะได้ฝึกทำอะไรด้วยตนเอง หลังจากนั้น หนูก็ตัดสินใจเข้ามาทำงานวิจัยโดยไม่รู้หรือทราวงานวิจัยหมายถึงอะไร แต่ก็ได้พี่ ๆ มาอธิบายเรื่อง งานวิจัยก็เลยได้รู้ว่าการงานวิจัยนี้ คืองานที่ต้องศึกษาในสิ่งที่เราจะทำ ต้องมีความเข้าใจ และต้องทำจริง ทำเป็นขั้นตอน ตอนนี้ก็ได้รู้แล้วว่า จะใช้ความหมายของงานวิจัยจริงหรือเปล่า และบางครั้ง ที่ทำงานวิจัยขะมันรู้สึกท้อแท้ อยากจะออกจากงานวิจัยเดิมที่ แต่ฉันทำไม่ได้ เพราะตัวฉันอยาก ที่จะไปพัฒนาโรงเรียน ชุมชน ของเรา อยากแก้ไขปัญหาและได้อยู่กับเพื่อน และยอมรับด้วยว่า อยากเที่ยว และได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย มันก็เลยอยากจะอยู่ต่อค่ะ ไม่อยากออก อยากที่จะ ทำงานวิจัยนี้ให้เสร็จอยากจะเห็นงานนี้ออกมาดี จากที่ทำงานวิจัยผ่านมาครึ่งหนึ่งฉันก็ได้รับอะไร หลาย ๆ อย่าง เช่น

- ความอดทน ความท้อแท้ แต่จะทำงานวิจัยให้สำเร็จให้ได้
 - การพบที่มีผู้มีคนมากมาย หรือพูดกับผู้อื่นที่ไม่รู้จัก เช่น แม่ค้าในตลาดแต่พอทำงานวิจัยก็ได้ไปพูดในที่ประชุมหรือในตลาด ก็กล้า ๆ กลัว ๆ ไม่ค่อยมั่นใจในตัวเอง หักพูดไปเรื่อย ๆ ตอนนี้ก็กล้าพูดบ้างแล้วแต่คงไม่ดีเท่าไรหรอก
 - การกิน เมื่อก่อนอะไรที่ขวางหน้าจะกินให้หมด โดยที่ไม่รู้ว่าของที่กินไปนั้นมี ประโยชน์ ของที่กินไปคือน้ำอัดลมและขนมถุง ตอนนี้ก็ได้รู้แล้วว่ามันไม่ดีต่อสุขภาพ ก็พยายาม จะลดหรือไปเลยละ
 - การเขียนบันทึกตัวฉันเองไม่ชอบเขียน แต่ทำไม่ได้ในเมื่อเราทำงานวิจัย เราก็ต้อง บันทึกสิ่งที่เราได้ งานที่ทำไปตอนนั้น ฝึกบันทึกให้ถูกต้องขึ้น
 - การแยกขยะเมื่อก่อนจะไม่สนใจเรื่องขยะการแยกขยะ ตอนนี้ก็รู้แล้วก็นำไปใช้ที่บ้าน
- ข้อที่ต้องปรับปรุงของตัวฉัน
- ฉันเป็นที่เอาแต่ใจตัวเอง ใจร้อน ก็เรื่องของอารมณ์
 - เป็นคนไม่ตรงต่อเวลา ไม่มาช้าหรือมาาก่อน ส่วนมากมาช้าค่ะ

เด็กหญิงสายพิศ ใจสิงห์

- กล้าเสนอตัวเองมากขึ้น จากเมื่อก่อน ชอบเสนอให้เพื่อน พูดยกก่อน แม้จะยังพูดติด ๆ ขัด ๆ อาจเพราะที่ ๆ ชอบว่า ว่า “ชอบเสนอเพื่อนก่อนไม่ยอมเสนอตัวเองก่อน”

- มีความอดทน เพราะในการทำงานครั้งนี้เราต้องเจออะไรที่ไม่คาดหวัง เช่น ตอนที่เราแยกขยะ ขยะเพื่อหมักหมมไว้หลายวันทำให้เหม็นมาก หรือ อดทนต่ออารมณ์ของเพื่อน บางครั้งเวลาเพื่อนหงุดหงิดอะไรมา แล้วเราไปพูดด้วยหรือถามอะไรหน่อย ก็จะไม่เต็มใจพูดด้วย และทำทางจนเฉยๆ เราก็งงแล้วก็คิดว่าเราทำอะไรผิด เราก็มองแต่ตัวเองไม่ได้ แล้วเราก็มองว่าไม่เป็นไร เพื่อนเขาอาจมีอะไรไม่สบายใจ เราก็มองรับกวนเขา แล้วไปพูดกับคนอื่นก่อน

- รู้ถึงนิสัยใจคอของเพื่อนเยอะขึ้น ตอนอยู่โรงเรียนก็ไม่ค่อยจะเห็นสักเท่าไร เพราะต่างคนก็ต่างทำงานของตน พอมาทำงานแบบนี้ก็รู้มากขึ้น เพราะได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน เช่น ตอนไปห้องเรียนชุมชน บางคนก็มีน้ำใจ เวลากลุ่มเราทำขนม กลุ่มอื่นก็มาช่วย เวลากลุ่มอื่นทำกลุ่มขนมก็ไปช่วย แต่บางคนก็ปฏิเสธที่จะเหลือเพื่อน

เวลาประชุมชอบวอกแวกอยู่เรื่อย และทำให้ไม่ค่อยเข้าใจ อยากให้พี่ ๆ ชวนประชุมแบบมีแรงดึงดูดใจ และประชุมแบบไม่เครียด รู้สึกอยากปรับปรุงตัวเวลาประชุม แต่ไม่รู้ว่าจะมีวิธีอย่างไร อยากให้พี่ ๆ ช่วยแนะนำ

แก้ว ธีรศักดิ์ กายทอง

สิ่งที่ผม ได้ทำเกี่ยวกับงานวิจัยภายใน 9 เดือนที่ผมได้ทำได้เรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเองและจากเพื่อนๆพร้อมกับพี่เลี้ยงและพี่ๆคนอื่น ๆ สิ่งที่ทำให้ผมมาอยู่ในจุดนี้ผมคนนี้ต้องใช้ความอดทนมากเลยและงานวิจัยนี้คือสิ่งที่ผมอยากทำและจะทำสำเร็จให้บรรลุเป้าหมายให้ได้และงานนี้ผมได้ทำระยะหนึ่งแล้วและผมรู้สึกว่าจะเลิกทำงานนี้แต่ใจผมมันบังคับอยู่ว่าให้ผมทำต่อไปให้สำเร็จเถิดและจากนั้นผมคนนี้ก็เหมือนคนคิดหาชนิดหนึ่งเลยโดยทำแล้วผมก็เลิกทำมันไม่ได้แต่หาชนิดนี้จะไม่ทำร้ายร่างกายผมแต่จะทำร้ายจิตใจได้ถ้าไม่อดทนเวลาทำงานและผมรู้สึกต่องานนี้ว่างานนี้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผมแล้วเพราะว่าเป็นงานที่ผมนี้ต้องทำอยู่ทุกวันและผมก็ได้เจอกับปัญหาหลายอย่างและผมก็ได้หาวิธีแก้ไขโดยการที่ว่าปัญหาที่เกิดทุกสิ่งทุกอย่างคือการเรียนรู้ของชีวิตซึ่งจะหาจากที่ใดไม่ได้แล้วแต่บางครั้งมันก็ทำให้ผมท้อแท้ใจมากเลยเพราะว่าบางครั้งผมก็ต้องมีเรื่องเข้ามาในชีวิตผมดังหลายอย่างแต่ผมก็ตัดสินใจว่าผมจะไม่เลิกทำงานวิจัยและสิ่งหนึ่งที่ผมตัดความท้อแท้ ออกได้คือเพื่อนทุกคนและงานที่ผมทำอยู่ที่ผมได้สนุกในการทำงานมากและผมก็มีความสุขมากเลยและผมก็ได้รู้ถึงความรู้สึกที่เพื่อนนั้นได้มองผมว่าเป็นเช่นไรบ้างผมก็มีความสุขมากที่ได้ทำงานกับเพื่อนทุกคนและสิ่งที่ผมเข้าใจต่องานวิจัยที่ผมได้อยู่คือเป็นงานวิจัยที่ผมอยากทำมากและเป็นงานที่ต้องทำด้วยความจริงจังเพราะงานวิจัยคืองานที่ทำ แล้วต้องใช้ความคิดมากและเป็นการเก็บข้อมูลที่

แท้จริงและเป็นงานที่ต้องศึกษาสิ่งเหล่านั้นให้ถึงรากของมันและการเก็บข้อมูลจากคนอื่นก็ไม่ต้องไม่
เชื่อถือทั้งหมดเพราะจะทำให้เรานี้ได้ข้อมูลในทางที่ผิดเราจึงจะต้องลงมือ

การเรียนรู้ เด็กๆ

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ของ นาย ชีรศักดิ์ กายทอง (แก้ว)

ฉันได้ติดตามเรื่องราวของลูกที่ได้ไปทำงานกันเป็นกลุ่มๆนั้นลูกของฉันได้เรียนรู้จากโลก
ภายนอก รู้สึกว่าลูกมีความรู้มากขึ้นและมีความกล้าหาญ รู้จักรับผิดชอบตัวเองดีขึ้น และเข้า
กับสังคมได้ดี รู้จักปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสังคมได้ดีขึ้น ฉันมีความภูมิใจในตัวลูกที่สามารถ
ปรับปรุงตัวเองได้และเข้ากันได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ งานที่ทำอยู่ทุกวันนี้เป็นงานที่ดีต่อเด็กๆทุกคน
ฉันจะเอาใจช่วยลูกของฉันและเด็กทุกคนให้ทำงานนี้ต่อไปและขอให้ลูกได้เป็นคนดีต่อไปในสังคม
ต่อไปนี้ขอให้การงานที่ทำอยู่ทุกวันจงประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี พร้อมทั้งผู้ที่เป็นที่
เลื่อมใสเป็นที่ปรึกษาของเด็กๆทุกคนด้วย จงประสบความสำเร็จตลอดไป

นาง คุณณี กายทอง

ผู้ปกครอง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองของ ค.ญ. เหมือนฝัน คงช่วย (เอ)

ฉันมีความรู้สึกดีที่ได้เห็นลูกได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ดี
ยิ่งขึ้น แต่ก็รู้สึกเหงาเมื่อเขาไม่อยู่บ้านหลายคืนติดต่อกัน ฉันได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของลูก
คือ เขาสามารถระงับอารมณ์ของตัวเองได้ดีกว่าเดิม ไม่ขอเงินเพิ่มในการที่จะเอาไปซื้อขนม
ลูกกินและสามารถลดน้ำอัดลมได้มากไม่ค่อยจะเห็นได้กินแล้ว เห็นลูกกล้าที่จะเสนองานในที่ต่างๆ
ที่มีคนมาก พูดมากขึ้น สิ่งที่ทำให้ฉันอนุญาติให้ลูกไปทำงานวิจัย คือ ลูกมีความตั้งใจ
ที่จะไปทำ ได้ฟังสิ่งต่างๆที่เขาได้ไปพบมาได้เจอสิ่งใหม่แล้วเขาเล่าให้ฟัง พร้อมทั้งอยากเห็นสิ่งที่
เขาพูดว่าเขาจะพัฒนาตนเองด้วย

นาง อรวรรณ คงช่วย

ผู้ปกครอง

ความคิดเห็น ผู้ปกครอง นายเสรี นาคสัมพันธ์

เสรี นาคสัมพันธ์ หรือน้องเก่ง เริ่มเข้าสู่โรงเรียนบ้านนาใหญ่ด้วยเงิน 300 บาท ที่แม่มีให้ ลูกได้ซื้อสมุด ซื้อปากกาและเงินค่าขนมอีกวันละ 20 บาท แม่ถามเก่งว่า เก่งอายุเพื่อนมี ? ที่แม่ไม่มีเงินซื้อเสื้อผ้าชุดใหม่ให้ลูกใส่ไปโรงเรียน เก่งตอบว่า แม่...ไม่เป็นไร หรอกครับแม่ เสื้อผ้าชุดเก่าก็ใส่ได้ เก่งไปเรียนหนังสือ ไม่ได้ไปเที่ยวหรือไปอวดใคร ขอให้เก่งได้เรียนต่อ ม.1 เก่งจะตั้งใจเรียนให้จบ ม.3 แล้วเก่งจะไปต่อโรงเรียนพูนพิณให้ได้แม่คอยดูแลครับ นี่เป็นคำพูดที่เก่งบอกกับแม่ แม่ดีใจมากจนน้ำตาไหล

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา แม่ก็คอยดูแลมาตลอด เก่งก็ตั้งใจเรียนหนังสือดีจนกระทั่งได้รับทุนการศึกษาปีละ 500 บาท จากโรงเรียนบ้านนาใหญ่ พอเทอมที่ 2 เก่งเริ่มทำกิจกรรมชุมนุมในโรงเรียนกับเพื่อน ๆ และคุณครู แม่ก็ไม่เข้าใจว่ากิจกรรมมันเป็นอย่างไร จนกระทั่งเก่งเรียนชั้น ม.2 กิจกรรมเริ่มมีเนื้อหาสาระมากขึ้นและประโยชน์ต่อเด็ก แม่ก็เลยให้เก่งทำต่อไป กิจกรรมชุมนุมที่เก่งทำกำลังก้าวหน้า แต่ปัญหาก็เกิดขึ้นกับครอบครัวของเก่ง เมื่อแม่ไม่สบายต้องไปรักษาตัวบ่อย ๆ ไม่ได้อยู่ดูแลเก่งและน้อง เก่งเลยต้องรับหน้าที่ดูแลน้องสอนหนังสือให้น้อง ส่วนตัวเก่งเองก็ไม่ได้ทิ้งการเรียน ยังคงตั้งใจเรียนต่อไป จนกระทั่งแม่กลับมาจากการไปรักษาตัว แม่เห็นว่าเก่งมีความคิดเป็นผู้ใหญ่ รู้ทันคนอื่น เข้มแข็ง อดทน รู้จักคิด รู้จักพูด เก่งบอกแม่ว่า แม่ครับเก่งมีความสุขที่ได้ร่วมกิจกรรมกับคุณครูและเพื่อน ๆ คุณครูใจดีมาก คุณครูเหมือนแม่ของเก่งอีกคนหนึ่งครับ แม่ฟังแล้วร้องไห้ดีใจกับลูก ที่ลูกมีความคิดดี ๆ รู้จักเชื่อฟังคุณครู แม่ก็ให้ทำกิจกรรมไปเรื่อย ๆ จนกลายมาเป็นงานวิจัย ตอนเก่งเรียน ม.3 ทุกวันนี้เก่งยังทำงานวิจัยอยู่ เก่งทำงานวิจัยเกี่ยวกับขยะในโรงเรียนและชุมชน การที่เก่งได้ทำงานวิจัยแม่เห็นความเปลี่ยนแปลงในตัวเก่งหลายเรื่อง เช่น เรื่องขยะ ตอนอยู่ที่บ้านเก่งจะจัดการขยะให้เป็นที่เป็นทาง รู้จักเก็บคัดแยกขยะในบ้าน เป็นตัวอย่างให้กับน้องและพ่อแม่ตอนนี้ครอบครัวของเราไม่มีขยะแล้ว แม่ดีใจและภูมิใจมากที่ลูกของแม่มีความคิดดี รู้จักทำประโยชน์ให้ชุมชน รู้จักประหยัด ไม่รับประทานอาหารประเภทน้ำอัดลม ขนมถุงทุกชนิด

ความภูมิใจของแม่ จงรักษาความดีไว้ให้ตลอด จงตั้งใจเรียน ทำความฝันของตัวเองให้เป็นความจริง แต่เชื่อว่าเก่งทำได้

นางสง่า นาคสัมพันธ์

ผู้ปกครอง

การออกแบบแบบสอบถาม

ศิริวรรณ เสรีรัตน์

การออกแบบแบบสอบถามตามวิธีวิจัยเชิงสำรวจที่ดีควรครอบคลุมเนื้อหาและสามารถตอบ
วัตถุประสงค์การวิจัยได้ การออกแบบแบบสอบถามต้องพิจารณาในสิ่งต่อไปนี้

1. โครงสร้างและเนื้อหาแบบสอบถาม ต้องคำนึงถึงประเด็นข้อคำถามควรมีข้อมูลจำเป็นที่ใช้
แก้ปัญหาได้ และความถูกต้องของแบบสอบถามต้องเชื่อถือได้ (Reliability)

(สอบถามแล้วได้ผลเหมือนกันทุกครั้ง) และมีความเที่ยงตรง (Validity) (ตรวจสอบได้ผู้เขียน
ข้อมูล หาค่า IOC หรือ X.SD)

2. รูปแบบของคำถาม ข้อคำถามควรชัดเจนเข้าใจง่าย ครอบคลุมเนื้อหา

ก. คำถามปลายเปิด(Open – ended Question)เป็นคำถามที่ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดกำหนด)
คำตอบไว้ เช่น ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาองค์กรอย่างไร ผู้วิจัยต้องรวบรวมข้อสรุปของ
คำตอบ

ข. คำถามปลายปิด(Close - ended Question) เป็นคำถามซึ่งมีทางเลือกให้ตอบกำหนดไว้คงที่

1. ตอบคำถามแบบมีคำตอบให้เลือกได้ 2 ข้อ (Simple – dichotomy question

หรือ Two – way question) เป็นคำถามซึ่งต้องการให้ผู้ตอบเลือก 1 คำตอบ จาก 2
คำตอบที่เป็นทางเลือก ตัวอย่าง

ท่านคิดว่าบริษัทของท่านควรมีการปรับปรุงใช้การหรือปรับปรุงระบบใหม่

(Reengineering) หรือไม่

☐ 1.ควรปรับปรุง ☐ 2. ไม่ควรปรับปรุง

2. 2.คำถามแบบมีทางเลือกคงที่ (Determinant – choices question) หรือคำถามแบบ
หลายตัวเลือก (Multiple choices question) เป็นคำถามซึ่งมีทางเลือกคงที่ และต้องการ
ให้ผู้ตอบเลือกเพียง 1 คำตอบจากหลายคำตอบ ดังตัวอย่างคำถามเหตุผลในการตัดสินใจ
ซื้อของที่ร้านขายของชำ

เหตุผลในการตัดสินใจซื้อของที่ร้านนี้ที่สำคัญที่สุดคือข้อใด

- ☐ 1.มีสินค้าให้เลือกหลายประเภท
- ☐ 2.การลดราคาสินค้าให้ต่ำกว่าราคาป้าย
- ☐ 3.มีป้ายราคาสินค้าแต่ละชิ้นเห็นชัดเจน
- ☐ 4.การขายสินค้าเป็นเงินสด
- ☐ 5.การให้บริการจัดส่งถึงบ้าน
- ☐ 6.การให้บริการสั่งซื้อสินค้าทางโทรศัพท์
- ☐ 7.การให้ลูกค้าบริการตัวเอง
- ☐ 8.การให้บริการหยิบของให้ลูกค้า
- ☐ 9.ป้ายโฆษณาเพิ่มเติมหน้าร้าน
- ☐ 10.ป้ายชื่อร้าน
- ☐ 11.การจัดตกแต่งร้าน
- ☐ 12.การแจก แคมของสมนาคุณ
- ☐ 13.ความสามารถของพนักงานขาย
- ☐ 14.อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.คำถามที่กำหนดความถี่ (Frequency determination question) เป็นคำถามที่กำหนดทางเลือกที่เป็นความถี่ไว้คงที่ (Zikmund. 1977 : 382) ดังตัวอย่าง

ท่านใช้บริการที่บริษัทนี้กี่ครั้งต่อสัปดาห์

┌ 1. 1-2 ครั้ง ┌ 2. 3-4 ครั้ง ┌ 3. มากกว่า 4 ครั้ง

4.คำถามแบบให้เลือกตอบหลายข้อ (Checklist question) เป็นคำถามที่มีทางเลือกกำหนดไว้คงที่ซึ่งให้ผู้ตอบได้ 1 คำถามตอบหรือหลายคำตอบ ดังตัวอย่าง

สินค้าที่ท่านซื้อส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทใด

┌ 1.ของใช้ประจำวัน ┌ 2.เครื่องดื่ม

┌ 3.ของขบเคี้ยว ┌ 4.อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5.สเกลการจัดลำดับทัศนคติ(Attitude rating scales) เป็นการวัดเพื่อจัดลำดับทัศนคติ เช่น Likert scale, Semantic differential และ Stapel scale

6.คำถามแบบ Likert scale เป็นการวัดทัศนคติโดยกำหนดระดับความมากน้อยเกี่ยวกับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ดังตัวอย่าง

ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าบริการของธนาคารพาณิชย์อื่นโดยทั่วไปดีกว่าบริการของธนาคาร ก.

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5 _____ 4. _____ 3. _____ 2. _____ 1. _____

(7) คำถามแบบ Semantic differential scale เป็นสเกลการวัดทัศนคติ 7 ระดับ โดยแบ่งเป็นช่วงตั้งแต่ด้านซ้ายสุดของสเกลแทนคุณสมบัตินี้หรือคุณสมบัติด้านจุดแข็ง ด้านขวาสุดแทนคุณสมบัตินี้ที่เลวหรือเป็นจุดอ่อน ดังตัวอย่าง สเกลการวัดความคิดเห็นต่อบริการของร้านขายของชำ

ท่านมีความคิดเห็นต่อบริการของร้านขายของชำอย่างไร

รวดเร็ว _____ ล่าช้า

ประทับใจ _____ ไม่ประทับใจ

สะดวก _____ ไม่สะดวก

(8) คำถามโดยใช้สเกลแบบ Stapel scale เป็นสเกลการวัดทัศนคติซึ่งกำหนดตัวเลข โดยคะแนนในช่องที่กำหนดเป็น 1. ช่อง คือ ตั้งแต่ +5 ไปจนถึง -5 ถ้าผู้ตอบเลือกคะแนนเป็นบวกแสดงถึงระดับที่ไม่พอใจ ดังตัวอย่าง สเกลเพื่อเปรียบเทียบการให้บริการของร้านขายของชำ

-5 -4 -3 -2 -1 +1 +2 +3 +4 +5

การบริการที่รวดเร็ว ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

มีความเป็นมิตร ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

ซื้อสัตย์ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สถานที่ตั้งสะดวก ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

(9) คำถามแบบจัดอันดับ(Ranking question)เป็นการให้จัดอันดับคุณสมบัติของความคิดหรือสิ่งของหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังตัวอย่าง

โปรดเรียงลำดับว่าสินค้าประเภทใดต่อไปนี้ขายได้ดีมากน้อยเพียงไร โดยใช้หมายเลข 1 หน้าข้อที่ประเภทสินค้านั้นขายได้ดีมากที่สุด และใช้หมายเลข 2,3 หน้าประเภทสินค้าที่ขายได้ดีรองลงมาตามลำดับ (3 อันดับเท่านั้น)

- ☐ 1.ของใช้ประจำวัน ☐ 2.อาหารแห้ง
- ☐ 3.เครื่องดื่ม ☐ 4.ของคบเคี้ยว
- ☐ 5.ผัก ผลไม้ ☐ 6.อาหารตามสั่ง
- ☐ 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

(10) คำถามแบบใช้สเกลความสำคัญ (Importance scale) เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบให้คะแนนความสำคัญของคุณสมบัติ ดังตัวอย่าง

ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคต่อไปนี้จะมีผลกระทบต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านขายของชำของท่านมากน้อยเพียงใด

ปัญหาที่มีผลกระทบต่อ ธุรกิจ ธุรกิจร้านขายของ ชำ	ระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
H รายการสินค้าที่ให้ ลูกค้า					
เลือกซื้อที่มีจำนวนไม่มา พอ					
H สินค้าไม่ทันสมัย					
H สินค้าไม่ตรงตาม ต้องการของผู้บริโภค					
H ต้นทุนในการซื้อสินค้า สูงทำให้ต้องตั้ง					
ราคาสูงกว่าคู่แข่ง					
H เศรษฐกิจตกต่ำซึ่งทำ ให้รายได้ของ					
ผู้บริโภคน้อยลง					
H คู่แข่งขัน เช่น 7- eleven					
AM.PM เป็นต้น					
H คู่แข่งขัน ห้างสรรพสินค้า					
H คู่แข่งขันที่เป็นร้านค้า					

ส่ง เช่น แม็คโคร					
โลตัส					
H ผู้บริโภคหันไปซื้อ สินค้าจากที่อื่น					
H ผู้บริโภค ชอบบริการ ตนเอง					
H จำนวนลูกค้ามีน้อย					

3.ข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถาม

คำถามที่ควรใช้	คำถามที่ควรหลีกเลี่ยง
1.ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย 2. ใช้คำถามที่เป็นภาษาพูด 3. ถามเจาะจงหรือตรงประเด็น	1. หลีกเลี่ยงภาษาที่ซับซ้อนเข้าใจยาก 2. หลีกเลี่ยงคำถามที่ชี้นำและคำถามที่ยาก 3. หลีกเลี่ยงความคลุมเครือ 4. หลีกเลี่ยงคำถามที่ซับซ้อน 5. หลีกเลี่ยงการสร้างข้อสมมติ 6. หลีกเลี่ยงคำถามที่ต้องพึ่งความจำ

สถานที่สอบถาม.....

แบบสอบถามความคิดเห็น

เพื่อเป็นข้อมูลในโครงการงานวิจัยแนวทางการจัดการปัญหาขยะอย่างสร้างสรรค์
โดยกลุ่มเยาวชนต้นกล้าขนาดใหญ่

โปรดทำเครื่องหมาย ☐ ในข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง
2. อายุ

☐ 11- 19 ปี

☐ 20 - 29 ปี

☐ 30-49 ปี

☐ 50 ปีขึ้นไป
3. สถานที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
4. อาชีพ

☐ นักเรียน/นักศึกษา

☐ ข้าราชการ(ระบุ).....

☐ เกษตรกร

☐ รับจ้าง (ระบุ).....

☐ พ่อค้า / แม่ค้า

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น

5. ท่านพบเห็นการทิ้งขยะมากในบริเวณใด

☐ บริเวณตลาด (ระบุ).....

☐ บริเวณโรงเรียน (ระบุ).....
6. ขยะประเภทใดที่ท่านพบเห็นบริเวณตลาดและโรงเรียนมากที่สุด

☐ พลาสติก (ถุงขนม ,ถุงใส่ของ,แก้วน้ำ,ขวดน้ำ,หลอดดูดน้ำ)

☐ ขวดแก้วต่างๆ

☐ กระดาษ

☐ เศษผักผลไม้ / เศษอาหาร

☐ ขยะมีพิษ

☐ อื่นๆ.....

7. ท่านคิดเห็นว่าขยะที่ท่านพบเห็นบริเวณตลาด /โรงเรียนมาจากไหน

.....

.....

8. ท่านคิดเห็นว่าขยะที่ท่านพบเห็นมีสาเหตุมาจากอะไร

9. ท่านคิดว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากปัญหาขยะคือ

☐ คู่มือสะอาด

☐ ส่งกลิ่นเหม็น

☐ เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค

☐ อื่นๆ(ระบุ).....

10. ท่านเห็นการจัดการขยะของตลาด / โรงเรียนโดยวิธีการใด

☐ เเผา

☐ ฝังกลบ

☐ รอรถขยะเก็บไปทิ้ง

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

11. ท่านกำจัดขยะโดยวิธีใด

☐ เเผา

☐ ฝังกลบ

☐ ทิ้งในถังขยะที่จัดไว้ให้

☐ ทิ้งตามสะดวก

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

12. ท่านคิดว่ามีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหามลพิษหรือไม่

☐ จำเป็น

☐ ไม่จำเป็น

13. ท่านคิดว่าถ้าจำเป็นควรมีการแก้ไข จัดการกับปัญหามลพิษอย่างไร

14. ถ้ามีกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหามลพิษในตลาด / โรงเรียนท่านรู้สึกอย่างไร

☐ ยินดีให้ความร่วมมือทุกกิจกรรม

☐ ยินดีเข้าร่วมในบางกิจกรรม

☐ เฉยๆ ไม่อยากเข้าร่วม เพราะ.....

15. ที่ผ่านมามีใครที่บทบาทสำคัญในการแก้ไข จัดการปัญหามลพิษของตลาด / โรงเรียน

16. ท่านเคยนำขยะมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง

☐ เคยนำมาใช้ประโยชน์คือ.....

☐ ไม่เคย

ข้อเสนอแนะ/บันทึกเพิ่มเติม

ลงชื่อ.....ผู้สอบถาม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2548